Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Nota van Antwoord zienswijzen

Notitie Reikwijdte en Detailniveau Lob van Gennep

Colofon

Uitgegeven door	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, mede namens de samenwerkende overheden in project Lob van Gennep
Informatie	Project Lob van Gennep
Telefoon	088 88 90 354
E-mail	info@lobvangennep.nl
Datum	maart 2021
Versie	1.0
Status	Definitief

Inhoud

1 Inleiding 7

1.1 Aanleiding en doelstellingen van het project 7

1.2 Milieueffectrapportage procedure 9

1.3 Commissie voor de milieueffectrapportage 10

1.4 Deze Nota van Antwoord 10

1.5 Zienswijzen versterken opzet en inhoud milieueffectrapport 11

1.6 Hoe verder? 13

2 Reactie op veel voorkomende onderwerpen 15

2.1 Onderzoeksgerelateerde zaken 15

2.2 Nieuw of aan gepast alternatief 16

2.3 Normen waterveiligheid 17

2.4 Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie 18

2.5 Ruimtelijke kwaliteit 19

2.6 Afweging tussen alternatieven 21

2.7 Draagvlak 22

2.8 Status van het gebied als rivierbed 23

2.9 Schadevergoeding na een overstroming 27

2.10 Participatie 28

2.11 Waardeontwikkeling van woningen 30

3 Reactie op individuele zienswijzen 33

Zienswijze nr. 1 33

Zienswijze nr. 2 33

Zienswijze nr. 3 34

Zienswijze nr. 4 35

Zienswijze nr. 5 36

Zienswijze nr. 6 37

Zienswijze nr. 7 41

Zienswijze nr. 8 44

Zienswijze nr. 9 44

Zienswijze nr. 10 46

Zienswijze nr. 11 50

Zienswijze nr. 12 50

Zienswijze nr. 13 60

Zienswijze nr. 14 *60*
Zienswijze nr. 15 *67*
Zienswijze nr. 16 *69*
Zienswijze nr. 17 *70*
Zienswijze nr. 18 *78*
Zienswijze nr. 19 *83*
Zienswijze nr. 20 *85*
Zienswijze nr. 21 *85*
Zienswijze nr. 25 *90*
Zienswijze nr. 26 *93*
Zienswijze nr. 27 *97*
Zienswijze nr. 29 *101*
Zienswijze nr. 30 *106*
Zienswijze nr. 31 *110*
Zienswijze nr. 32 *113*
Zienswijze nr. 33 *119*
Zienswijze nr. 34 *123*
Zienswijze nr. 35 *124*
Zienswijze nr. 37 *125*
Zienswijze nr. 38 *126*
Zienswijze nr. 39 *128*
Zienswijze nr. 40 *132*
Zienswijze nr. 41 *133*
Zienswijze nr. 42 *134*
Zienswijze nr. 43 *137*
Zienswijze nr. 44 *139*
Zienswijze nr. 45 *140*
Zienswijze nr. 46 *142*
Zienswijze nr. 47 *143*
Zienswijze nr. 50 *148*
Zienswijze nr. 51 *154*
Zienswijze nr. 52 *155*
Zienswijze nr. 53 *158*
Zienswijze nr. 54 *162*
Zienswijze nr. 55 *166*
Zienswijze nr. 56 *167*

Zienswijze nr. 57 *182*
Zienswijze nr. 58 *183*
Zienswijze nr. 59 *186*
Zienswijze nr. 60 *189*
Zienswijze nr. 61 *193*
Zienswijze nr. 62 *195*
Zienswijze nr. 63 *203*
Zienswijze nr. 64 *205*
Zienswijze nr. 65 *207*
Zienswijze nr. 66 *209*
Zienswijze nr. 67 *210*
Zienswijze nr. 68 *212*
Zienswijze nr. 69 *214*
Zienswijze nr. 70 *218*
Zienswijze nr. 71 *219*
Zienswijze nr. 72 *220*
Zienswijze nr. 73 *222*
Zienswijze nr. 74 *223*
Zienswijze nr. 75 *224*
Zienswijze nr. 76 *226*
Zienswijze nr. 77 *227*
Zienswijze nr. 78 *230*
Advies Commissie m.e.r. *232*

Afbeelding 1: Toegangskanaal en Mookerplas

1 Inleiding

In deze Nota van Antwoord is de reactie opgenomen van de minister van Infrastructuur en Waterstaat op de zienswijzen die naar voren zijn gebracht over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Lob van Gennep. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau is opgesteld als onderdeel van de milieueffectrapportage procedure (m.e.r.) die wordt doorlopen in het kader van de verkenning Lob van Gennep.

1.1 Aanleiding en doelstellingen van het project

De Lob van Gennep ligt in Noord-Limburg tussen de dorpskernen van Mook en Gennep. Het gebied wordt door dijken (dijktraject 54-1) en hoge gronden beschermd tegen hoogwater uit de Maas. Deze dijken zijn na de hoogwaters van 1993 en 1995 aangelegd en hebben in 2005 de status van primaire waterkering gekregen. Later zijn deze dijken opgehoogd en versterkt tot de toen geldende veiligheidsnorm. Op 1 januari 2017 is de waterveiligheidsnorm echter aangescherpt en het huidige dijktraject 54-1 voldoet niet aan deze nieuwe norm. Dit betekent dat de dijken rond de Lob van Gennep versterkt moeten worden.

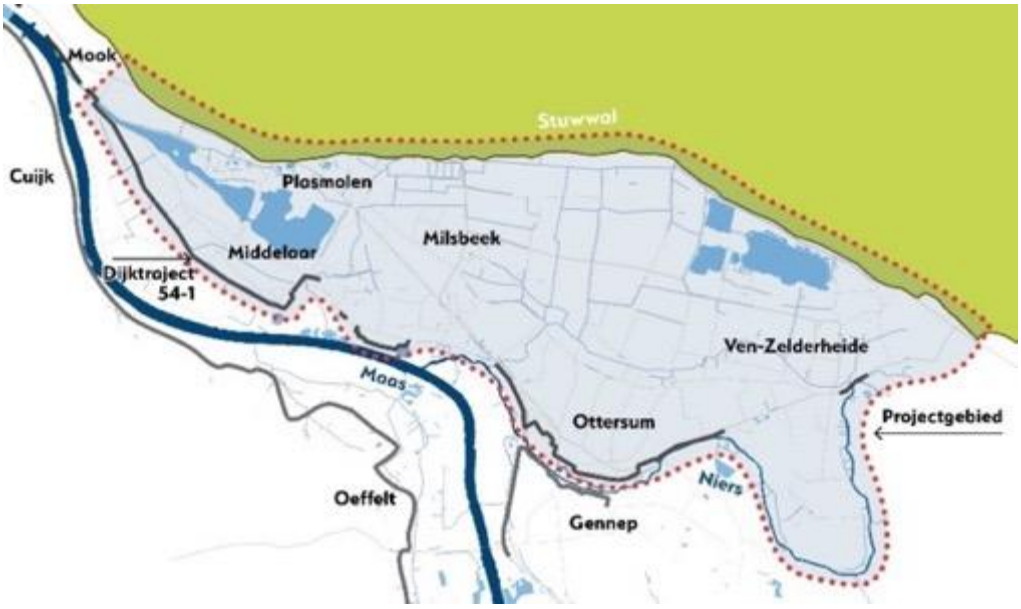

Kaart projectgebied Lob van Gennep

In 2019 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat met een startbeslissing besloten tot een verkenning. Hierbij zijn drie doelstellingen aan het project verbonden:

1. De hoogwaterbescherming van het gebied dient verbeterd te worden tot ten minste de sinds 1 januari 2017 geldende waterveiligheidsnorm, een overstromingskans van 1/300 per jaar.
2. De waterbergende functie van de Lob van Gennep dient verbeterd te worden om bij extreem hoog water een bijdrage te kunnen leveren aan waterstandsverlaging stroomafwaarts.
3. De ruimtelijke kwaliteit in het gebied dient verbeterd te worden.

Verkenning is een samenwerking van acht overheden

De Lob van Gennep is een gezamenlijk project van acht overheden. Dit zijn het Rijk, de provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland, waterschappen Limburg en Aa en Maas en de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar. Het bevoegd gezag onder de Omgevingswet is de minister van Infrastructuur en Waterstaat, in overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Waterschap Limburg treedt namens de samenwerkende overheden op als trekker van de verkenning.

Het project Lob van Gennep wordt uitgevoerd volgens de spelregels van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Dit houdt onder meer in dat het project in drie fasen verloopt: verkenning, planuitwerking en realisatie.

Op basis van de resultaten van het Bestuurlijk Overleg MIRT op 21 en 22 november 2018 en het voorafgaande MIRT-onderzoek, nam de minister van Infrastructuur en Waterstaat op 23 april 2019 de startbeslissing voor de verkenning: de huidige fase van het project. Van de start van de verkenning is kennisgegeven op 14 mei 2019 (Staatscourant 2019, 27355) en gepubliceerd in de huis-aan-huisbladen De Maas Driehoek en VIA Gennep).

De verkenning richt zich op het in beeld brengen van de verschillende oplossingsrichtingen, het uitwerken en onderzoeken van alternatieven en het beoordelen welk alternatief de voorkeur heeft. Ook het participatietraject, waarin inwoners van de Lob van Gennep en andere betrokkenen gevraagd zijn om mee te denken over oplossingen, onderzoeken en de vormgeving van de oplossingen, is onderdeel van de verkenning. Het participatieproces komt in paragraaf 2.10 aan de orde.

In de verkenning wordt toegewerkt naar een voorkeursbeslissing. De voorkeursbeslissing wordt genomen door de minister van Infrastructuur en Waterstaat, in overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De stuurgroep Lob van Gennep waarin de acht samenwerkende overheden deelnemen, adviseert de minister voorafgaand over de voorkeursbeslissing. Ten behoeve van de besluitvorming naar een voorkeursbeslissing, wordt een plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld.

Na de verkenningsfase volgt de planuitwerkingsfase, waarin het alternatief waarvoor in de voorkeursbeslissing is gekozen meer in detail wordt uitgewerkt. In die fase wordt toegewerkt naar het projectbesluit met, indien nodig, een project-milieueffectrapport (project-MER). Daarna volgt de realisatiefase van het project.

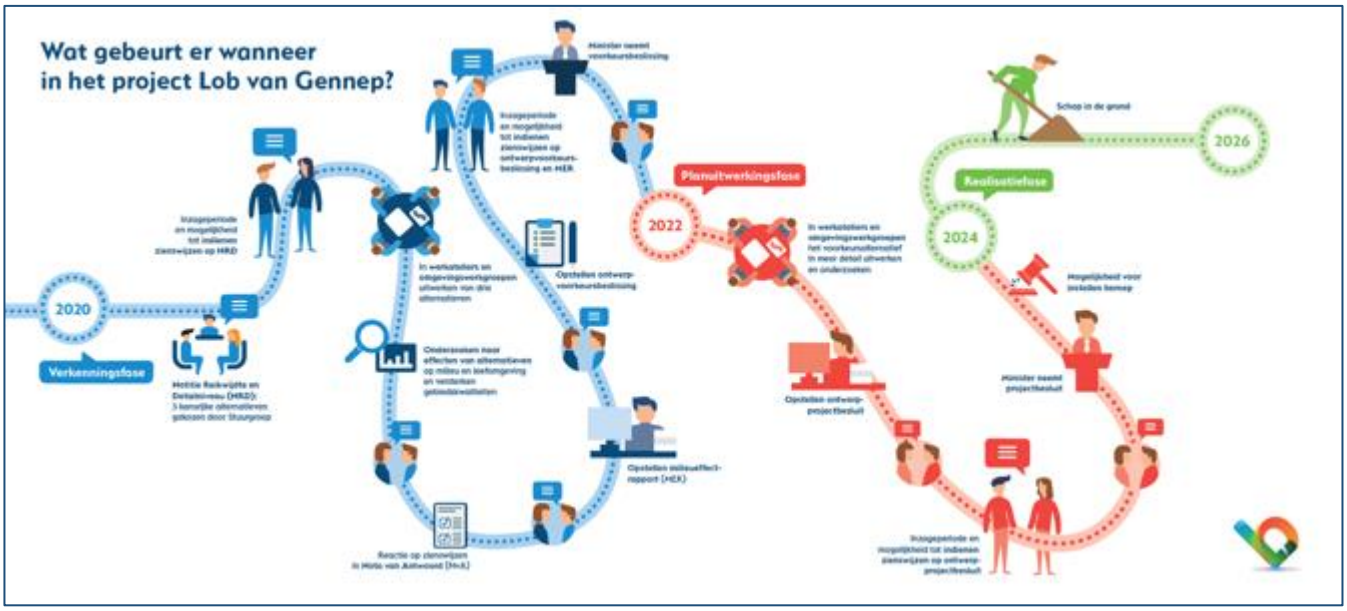

Infographic planning: Wat gebeurt er wanneer in het project Lob van Gennep?

1.2 Milieueffectrapportage procedure

Om de effecten van het project voor de omgeving en het milieu volwaardig mee te nemen bij de besluitvorming, wordt een milieueffectrapport opgesteld. Bij de start van de milieueffectrapportage-procedure is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de Lob van Gennep opgesteld. Dit document beschrijft de opgaven, de te uit te werken alternatieven en de te onderzoeken milieueffecten.

De uit te werken alternatieven zijn geselecteerd uit de verschillende aangedragen mogelijke oplossingsrichtingen. Het betreffen de volgende alternatieven:

1. Reguliere Dijken;
2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s);
3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening.

Tevens is in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau beschreven welk type effecten onderzocht gaan worden in het milieueffectrapport. Dit betreft het doelbereik en de effecten van de drie alternatieven op de fysieke leefomgeving en het milieu.

Op 11 februari 2020 is van het voornemen een milieueffectrapport op te stellen kennisgegeven (Staatscourant 2020, 6561 en gepubliceerd in huis-aan-huisbladen De Maas Driehoek en VIA Horst-Venray). Van 12 februari tot en met 24 maart 2020 lag de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Lob van Gennep ter inzage. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau was in te zien in de gemeentehuizen van Gennep en Mook en Middelaar, in het kantoor van Waterschap Limburg en in het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Daarnaast was de notitie online in te zien via de websites van het platform participatie en van het project Lob van Gennep.

Tijdens de genoemde periode van de terinzagelegging kon een ieder een zienswijze naar voren brengen. Vanwege de maatregelen in verband met het coronavirus is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau tot en met 21 april 2020 ter inzage blijven liggen en zijn zienswijzen tot en met die datum in behandeling genomen.

1.3 Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) is een onafhankelijke stichting die bij wet is ingesteld. De Commissie m.e.r. adviseert overheden bij milieueffectrapportages. De samenwerkende overheden hebben de Commissie m.e.r. om advies gevraagd over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport. De Commissie m.e.r. heeft op 14 juli 2020 haar advies uitgebracht en heeft hierin de zienswijzen betrokken. Het advies is gepubliceerd op de website van de Commissie m.e.r. en de website van de Lob van Gennep. In hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord is een eerste reactie op het advies opgenomen. In het op te stellen milieueffectrapport wordt een volledige reactie opgenomen.

1.4 Deze Nota van Antwoord

Tijdens de zienswijzeperiode zijn in totaal 71 unieke zienswijzen naar voren gebracht. De minister van Infrastructuur en Waterstaat geeft in deze Nota van Antwoord een reactie op de zienswijzen. De reacties in deze nota zijn afgestemd met de samenwerkende overheden. In het kader van de privacywetgeving zijn de zienswijzen van particulieren geanonimiseerd. De geanonimiseerde zienswijzen zijn gedeeld met de Commissie voor de milieueffectrapportage.

Zienswijzen over NRD, MER én andere aspecten van project

De onderwerpen in de zienswijzen hebben niet alleen betrekking op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De zienswijzen gaan ook in op andere aspecten die bij het project Lob van Gennep spelen zoals de status van het gebied als rivierbed en de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Ook worden onderwerpen aangehaald die spelen in de volgende fasen van het project. In de Nota van Antwoord wordt ingegaan op al deze onderwerpen. In de volgende paragraaf is opgenomen wat de uitwerking is van de zienswijzen op het op te stellen milieueffectrapport en welke punten anderszins van belang zijn en worden meegenomen in volgende fasen van het project.

Verschil in mogelijkheden voor schadevergoeding vervalt
Uit de zienswijzen blijken veel zorgen over de waterbergende werking en over de afhandeling van schade na een overstroming. Op 18 juni 2020 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade voor het maken en wijzigen van bouwwerken vanaf 19 april 1996 te handhaven. De minister is voornemens deze uitsluiting te laten vervallen. Zie hiervoor verder paragraaf 2.9.

In hoofdstuk 2 wordt een reactie gegeven op de veel voorkomende onderwerpen uit de zienswijzen. Voorbeelden hiervan zijn de status van het gebied als rivierbed en schadevergoeding. In hoofdstuk 3 wordt per zienswijze een reactie gegeven en wordt, waar relevant, verwezen naar de reactie op de veel voorkomende onderwerpen in hoofdstuk 2. De binnengekomen zienswijzen zijn voorzien van een uniek nummer en samengevat.

1.5 Zienswijzen versterken opzet en inhoud milieueffectrapport

Hiervoor is reeds aangegeven, dat de zienswijzen zowel over het milieueffectrapport, als over andere aspecten van het project gaan. In deze paragraaf wordt in beeld gebracht welk punten worden meegenomen in het milieueffectrapport en welke punten worden meegenomen in de verdere verkenningsfase en latere projectfasen.

Input vanuit de zienswijzen ten behoeve van het op te stellen milieueffectrapport
De zienswijzen bevestigen de onderzoeksopzet voor het milieueffectrapport en de te onderzoeken alternatieven. Er blijkt geen aanleiding om de alternatieven te wijzigen. Ook is met behulp van de zienswijzen inzicht verkregen welke verdieping van de onderzoeken van belang worden geacht om een goed beeld te krijgen van de alternatieven en van de verschillen tussen de alternatieven. Het gaat hierbij om de volgende punten:

- De verhoging en de versterking van de huidige Startsedijk bij Mook wordt als één van de ontwerpvarianten voor alternatief 2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s) meegenomen in de werkateliers.
- In het milieueffectrapport worden de waterdiepte, het oppervlak, de stroomsnelheden en de tijdsduur van uitstroom na een opgetreden overstroming voor de drie alternatieven inzichtelijk gemaakt.
- In de verdere uitwerking wordt binnen het alternatief 3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening onderzocht of er varianten mogelijk zijn.
- In het milieueffectrapport worden technische begrippen en data eenduidig en duidelijk omschreven.

- Tijdens het opstellen van het milieueffectrapport gaat het projectteam na in hoeverre de volgende beleidskaders van toepassing zijn:
  - Beleidskader Europese richtlijn Overstromingsrisico's (ROR);
  - Landelijk Hoogwater Water Bescherming Programma (HWBP);
  - NatuurAmbitie Grote Wateren (NAGW);
  - Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro);
  - Nationaal Waterplan, Deltaprogramma Grote Rivieren;
  - De beleidskaders van het Waterschap Limburg.

Input vanuit de zienswijzen op andere onderdelen van het project
De volgende punten hebben niet zozeer betrekking op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het op te stellen milieueffectrapport, maar zijn van belang voor de verdere verkenning, latere projectfasen of anderszins en worden in die betreffende fasen eveneens meegenomen:

- Afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus worden bij het ter inzage leggen van de ontwerp voorkeursbeslissing medio 2021 mogelijk aanvullende maatregelen genomen om eenieder voldoende tijd te geven om te reageren op die voorgenomen keuze. Na reactie op de ingebrachte zienswijzen op de ontwerp-voorkeursbeslissing volgt aan het eind van de verkenning de definitieve voorkeursbeslissing.
- De aangedragen oplossingen die buiten de Lob van Gennep liggen, zijn onder de aandacht gebracht van het programma Integraal Riviermanagement (IRM).
- Tijdens de planvorming vindt overleg plaats met de Duitse overheden en organisaties die zich bezighouden met de renaturalisatie van de Niers, om maatregelen op elkaar af te stemmen.
- Indien de voorkeursbeslissing een keuze inhoudt voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, wordt het risico van (crimineel) misbruik op een geautomatiseerd besturingssysteem van deze voorziening, meegenomen als specifiek aandachtspunt bij de verdere planuitwerking.
- Bij de uitwerking van alternatieven wordt onder andere gekeken naar lokale ontwikkelingen, zoals de herontwikkeling van de steenfabriek aan de Bloemstraat. Tevens wordt in de gebiedsparticipatie, bijvoorbeeld in de werkateliers, onderzocht of en waar fietsverbindingen toegevoegd kunnen worden.

1.6 Hoe verder?

Op basis van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, het advies van de Commissie m.e.r. en deze Nota van Antwoord, wordt het milieueffectrapport opgesteld.
Voor de drie alternatieven wordt onderzocht in welke mate aan de drie doelstellingen wordt voldaan en wat de effecten op het milieu en de fysieke leefomgeving zijn. Het milieueffectrapport wordt vervolgens met de ontwerp-voorkeursbeslissing naar verwachting medio 2021, gedurende een periode van zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan door eenieder een zienswijze naar voren worden gebracht. Ontwikkelingen rond het coronavirus kunnen reden zijn om hiervoor langer gelegenheid te geven.

Vervolgens neemt de minister van Infrastructuur en Waterstaat, in overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede op basis van het advies van de stuurgroep Lob van Gennep de definitieve voorkeursbeslissing.

Afbeelding 2: Klapstoelbijeenkomst, juni 2020

Afbeelding 3: Middelaar

2 Reactie op veel voorkomende onderwerpen

In de zienswijzen die binnengekomen zijn, komt een aantal onderwerpen veelvuldig aan de orde. In dit eerste deel van de Nota van Antwoord wordt een reactie gegeven op deze veel voorkomende onderwerpen. In de beantwoording van de individuele zienswijzen in hoofdstuk 3 wordt, waar relevant, verwezen naar de reacties in dit eerste deel van de Nota van Antwoord.

Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven, is op 18 juni 2020 besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen. Het onherroepelijk worden van een besluit over de realisatie van een dijkversterking en of systeemwerkingsmaatregel is het moment om doorvoeren van een andere status van het gebied achter de primaire kering in gang te zetten. De inwerkingtreding volgt zodra met de fysieke wijziging van de kering is begonnen. In paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming' wordt toegelicht wat dit besluit voor het gebied betekent.

2.1 Onderzoeksgerelateerde zaken

In de zienswijzen komen vragen en meningen naar voren over de uit te voeren onderzoeken.

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn drie alternatieven geselecteerd. Deze alternatieven worden in de verdere verkenningsfase uitgewerkt en nader onderzocht op doelbereik; dat wil zeggen in welke mate de alternatieven bijdragen aan de drie doelstellingen. Ook worden effecten op het milieu en de leefomgeving onderzocht.

De uitwerking van de alternatieven vindt plaats door middel van werkateliers en omgevingswerkgroepen. Hiervoor zijn inwoners en ondernemers uitgenodigd om deel te nemen en om een inbreng te leveren. In samenwerking met deskundigen op het gebied van landschap en techniek worden in de werkateliers de dijktrajecten ontworpen en uitgewerkt. In dit stadium worden het tracé, de hoogte, vormgeving en inpassing van de dijken bepaald, alsmede de mogelijke maatregelen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied.

Wat betreft het doelbereik wordt in het milieueffectrapport de volgende informatie in beeld gebracht:
- Hoogwaterbescherming: de kans op overstroming voor de Lob van Gennep;
- Waterstandsverlaging: de waterstandsverlaging stroomafwaarts bij extreem hoogwater;
- Ruimtelijke kwaliteit: de mate van toepassing van de Leidende principes ruimtelijke kwaliteit Lob van Gennep.

Naast de uitwerking van de ontwerpopgave, worden ook de effecten van de alternatieven op milieu en leefomgeving in beeld gebracht. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is op pagina 31 een overzicht gegeven van de te

onderzoeken aspecten. Bij het onderzoeken van de effecten van de alternatieven, wordt een vergelijking gemaakt met de huidige situatie. Een deel van de zienswijzen gaat in op het aspect overstroming of de waterbergende werking.
In aanvulling op wat in het overzicht op pagina 31 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is aangegeven, wordt voor het verloop van de overstroming het volgende in beeld gebracht: stroomsnelheden, de hoogte van het water en hoe lang het water in het gebied blijft staan.

Gaandeweg de verkenning komen tussenresultaten beschikbaar. Zoals de uitwerking van de drie alternatieven, de onderzoeken naar de mate van doelbereik en de effecten op milieu en leefomgeving. De tussentijdse resultaten worden gedeeld met de inwoners en ondernemers in het gebied. Dit gebeurt via werkateliers, omgevingswerkgroepen en brede informatiebijeenkomsten. Tussenresultaten en rapporten worden ook beschikbaar gesteld via de website.

Indien aan het eind van de verkenning in de voorkeursbeslissing gekozen wordt voor alternatief 3 (Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening), wordt een protocol opgesteld dat wordt vastgelegd in het projectbesluit voor de Lob van Gennep. Het opstellen van het protocol vindt in dat geval plaats in de planuitwerkingsfase (na de verkenning). Wel worden in de verkenningsfase de randvoorwaarden bepaald voor het openen van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Een randvoorwaarde is dat de kans dat de waterkerende instroomvoorziening geopend moet worden, kleiner is dan 1/3.000 per jaar.

2.2 Nieuw of aan gepast alternatief

In een aantal zienswijzen zijn alternatieven aangedragen, zoals waterberging in de Maasplassen en het aanpassen van de spoorbrug bij Mook, die een bijdrage kunnen leveren aan waterstandsverlaging van de Maas bij hoogwater. Indieners hebben daarbij vaak voor ogen dat door uitvoering van deze maatregelen, de waterbergende werking in de Lob van Gennep niet meer optreedt of nodig is. De Lob van Gennep zal echter een rol blijven spelen in het totale riviersysteem door de berging van hoogwater in extreme omstandigheden; extremer dan waar volgens de waterveiligheidsnorm rekening mee moet worden gehouden. Zie ook de toelichting in paragraaf 2.4 ‘Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie’.

De aangedragen alternatieven die buiten het projectgebied van de Lob van Gennep liggen, worden niet in deze verkenning uitgewerkt. Dit is toegelicht in paragraaf 3.3 en bijlage 3 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Deze alternatieven kunnen mogelijk van nut zijn voor de waterveiligheid langs de Maas. Daarom heb ik deze oplossingen die aanvullend voor waterstandsverlaging op de Maas kunnen zorgen, bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie onder de aandacht gebracht. In dit programma werken het Rijk en de regionale (water)partners samen aan een vitaal, veilig en aantrekkelijk Maas- en Rijngebied zodat we, met een duurzaam beheer, voorbereid zijn op de toekomst. IRM staat open voor samenwerking met diverse groeperingen en maakt brede e-participatie mogelijk. IRM organiseert geregeld

expertsessies en bouwdagen waaraan partijen kunnen deelnemen. Partijen kunnen daar ook ideeën voor oplossingen onder de aandacht brengen, zoals ideeën voor waterstandsverlaging op de Maas buiten de Lob van Gennep. Hier is meer informatie te vinden over dit programma.

Langs de hele Maas vinden nu al maatregelen plaats om Zuid-Nederland beter te beschermen tegen hoogwater. Zowel elders in Limburg als in Noord-Brabant en in België wordt en is aan de rivier gewerkt. Dit wordt gedaan door een combinatie van rivierverruiming en dijkversterking. Deze maatregelen samen zorgen voor een waterstandsverlaging van de Maas en het houden van droge voeten. Het is een aaneenschakeling van maatregelen die nodig zijn om ook in de toekomst voldoende veiligheid te houden.

Verbetering van de waterbergende werking én de hoogwaterbescherming in de Lob van Gennep is één van die maatregelen langs de Maas. De waterbergende werking leidt, bij extreem hoogwater, tot een waterstandsverlaging stroomafwaarts. Door de omvang van het gebied werkt deze waterstandsverlaging door tot aan de Biesbosch.

De waterkeringen die de Lob van Gennep tegen hoog water uit de Maas beschermen, voldoen niet aan de waterveiligheidsnorm die sinds 2017 geldt. Daarom is de eerste doelstelling van het project om de dijken aan de huidige norm te laten voldoen. Omdat de Lob van Gennep een bijdrage levert aan de hoogwaterbescherming van gebieden elders langs de Maas, is het daarbij noodzakelijk om tegelijkertijd de waterbergende werking in ogenschouw te nemen. Maatregelen met een verbetering van de waterbergende werking elders langs de rivier, kunnen mogelijk aanvullend zijn ten opzichte van de Lob van Gennep. Met het oog op de verwachte opgave voor hoogwaterbescherming in de toekomst, onder andere als gevolg van klimaatverandering, is een pakket aan maatregelen nodig waar de Lob van Gennep er één van is.

2.3 Normen waterveiligheid

Een aantal participanten verzoekt om een verduidelijking van de waterveiligheidsnormen van de waterkeringen.

De Lob van Gennep wordt beschermd tegen hoogwater uit de Maas door een samenhangend geheel van dijken en hogere gronden. In bijlage II bij Waterwet zijn de normen opgenomen waar waterkeringen aan moeten voldoen.

Sinds 1 januari 2017 geldt een nieuwe normering voor waterveiligheid in Nederland. Met de nieuwe normering geldt er een basisbeschermingsniveau voor iedereen in Nederland. De kans op overlijden als gevolg van een overstroming mag voor niemand groter zijn dan 1 op 100.000 per jaar. Dit niveau voor de basisbescherming is vervolgens vertaald naar een veiligheidsnorm per dijktraject, uitgedrukt in overstromingskansen. Daarnaast worden gebieden waar veel slachtoffers kunnen vallen of waar de economische schade groot zal zijn, extra beschermd. De veiligheidsnorm voor dijktrajecten is dus hoger naarmate een overstroming tot grote

aantallen slachtoffers of grote economische schade zou kunnen leiden. Iedereen in Nederland krijgt echter tenminste hetzelfde basisbeschermingsniveau tegen overstromingen.

De veiligheidsnormen die hiervoor gehanteerd worden, zijn tot stand gekomen door te kijken naar de risico's: de kans op overstromen én de gevolgen van een overstroming. Elementen die een rol spelen bij de bepaling van de norm zijn:

- De verwachte situatie in 2050 wat betreft het aantal inwoners;
- De economische waarde in het gebied;
- En de gevolgen van een eventuele overstroming op basis van de kenmerken van het gebied, zoals de snelheid waarmee het water het gebied in kan stromen, de diepte van het water na een overstroming en de mogelijkheden die er zijn voor evacuatie bij een dreigende overstroming.

Hierdoor kunnen dijken verschillende normen krijgen. Daar bovenop wordt extra en gericht geïnvesteerd in gebieden met een risico op veel slachtoffers en grote economische schade. Vitale en kwetsbare infrastructuur, zoals nutsvoorzieningen en ziekenhuizen, krijgt extra aandacht.

Voor alle dijktrajecten in Nederland is op basis van het bovenstaande een waterveiligheidsnorm bepaald. Voor de Lob van Gennep is de norm een overstromingskans van 1/300 per jaar. Dat betekent dat de zorg voor de waterveiligheid erop is gericht dat de kans dat het gebied kan overstromen kleiner is dan 1/300 per jaar.

2.4 Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie

Als er in de Maas extreme hoogwaterstanden optreden, hoger dan waar rivierdijken volgens de waterveiligheidsnorm op berekend zijn, overstromen de gebieden achter deze dijken. Op dat moment vindt tijdelijke berging van water plaats en zullen de hoogwaterstanden stroomafwaarts minder stijgen. Op deze manier zorgt de waterbergende werking van het gebied achter de dijken ervoor dat stroomafwaarts gelegen dijken minder verhoogd hoeven te worden.

Voor de Limburgse Maasvallei geldt nu nog de benadering dat alle dijken bij de maatgevende afvoer overstroombaar moeten zijn. Die benadering zal bij het toegroeien naar de nieuwe normering komen te vervallen, onder voorwaarde dat compenserende maatregelen worden uitgevoerd. Deze compenserende maatregelen zijn gespecificeerd in twaalf systeemmaatregelen, waar de Lob van Gennep er één van is. Dit heeft de minister van IenW in de brief aan de Tweede Kamer van 20 november 2017 (27625-409)[1] kenbaar gemaakt.

Juist de Lob van Gennep is vanwege haar ligging en bergende eigenschappen van belang voor het gehele Maassysteem. In vergelijking met andere dijkringgebieden heeft de waterbergende werking van de Lob

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2017-2018, 27 625, nr. 409 (Waterbrief).

van Gennep namelijk een groot effect heeft op waterstandsverlaging stroomafwaarts, zelfs tot aan de Biesbosch.

In de huidige situatie overstroomt de Lob van Gennep bij hoogwaters waartegen dijken stroomafwaarts bestand zijn. Het gebied overstroomt als het ware te vroeg. Door de dijken in de Lob van Gennep hoger en sterker te maken, volgens de huidige norm, blijft het gebied langer tegen hoogwater beschermd ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor blijft het gebied langer (tot extremere hoogwaters) droog en wordt bij een uiteindelijke overstroming de waterbergende werking van het gebied pas bij extreem hoog water van de Maas benut. De waterstandsverlaging die dit tot gevolg heeft is van invloed op de benodigde hoogte van stroomafwaarts gelegen dijken. Met dijkverhoging rond de Lob, wordt voorkomen dat stroomafwaarts gelegen dijken extra verhoogd moeten worden.

De drie alternatieven zorgen ervoor dat de dijken stroomafwaarts minder verhoogd hoeven te worden ten opzichte van de situatie dat de Lob van Gennep gehandhaafd blijft zoals die nu is en er geen voorkeursbeslissing over de Lob van Gennep wordt genomen. Zo wordt niet alleen de hoogwaterveiligheid van de Lob van Gennep verbeterd, maar dragen de maatregelen ook bij aan de hoogwaterbeschermingsopgave elders langs de Maas. Dit heb ik voor ogen bij de doelstelling ‘verbeteren van de waterbergende functie, zodat bij extreem hoogwater stroomafwaarts een waterstandsverlaging optreedt’.

Zodra een dijk veilig is, dat wil zeggen aan de huidige norm voldoet, vervalt de status rivierbed in het achterliggende binnendijkse gebied. Deze lijn geldt ook voor Lob van Gennep (en Thorn-Wessem). Dit gebied maken we veiliger, maar het houdt eveneens een waterbergende functie die van belang is voor het hele Maassysteem. Daarbij krijgt het gebied meer ruimte voor ontwikkeling dan nu. Om de balans tussen ruimte voor ontwikkeling en de waterbergende functie van het gebied te borgen, gaan we werken met een aangepast regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte in plaats van een individuele vergunningplicht. Dit is benoemd in de Kamerbrief van 18 juni 2020 met kenmerk IENW/BSK-2020/114214. Dit is tevens nader beschreven in paragraaf 2.8.

2.5 Ruimtelijke kwaliteit

In zienswijzen is aangegeven dat de derde doelstelling van het project, het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit, verduidelijking behoeft.

Het aanpassen van de inrichting van de Lob van Gennep ten behoeve van de verbetering van waterveiligheid en de verbetering van de waterbergende werking, biedt kansen. Kansen om gebiedskwaliteiten te koesteren en te versterken. Dit kan met maatregelen die mensen uit het gebied aandragen en door bestaand beleid en plannen van de gemeenten en provincie op het vlak van ruimtelijke kwaliteit, in beweging te zetten en/of tot uitvoering te brengen.
Hierbij valt te denken aan het toevoegen van recreatieve wandel- en fietspaden, pleisterplaatsen, het beter beleefbaar maken van het rijke verleden van het gebied en het versterken van landschappelijke structuren van bijvoorbeeld Maasheggen en hoge gronden. Voor het verbeteren van de

ruimtelijke kwaliteit is vanuit regionale partijen een budget beschikbaar gesteld. Dit wordt specifiek ingezet ten behoeve van deze doelstelling.

De huidige kwaliteit van het gebied wordt geïnventariseerd en samengebracht in een werkdocument 'Ruimtelijk perspectief'. De omgeving is en wordt gevraagd om bij te dragen aan deze inventarisatie, zodat er een volledig beeld ontstaat van de vele kwaliteiten van het gebied. Voorbeelden van de gebiedskwaliteiten zijn de grote variaties aan landschapstypen op korte afstand van elkaar, dorpen op de hoger gelegen gronden langs de Maas en de Niers en de historie van het gebied. Bij de uitwerking van de alternatieven vormen de kwaliteiten een belangrijk uitgangspunt en wordt onderzocht hoe deze behouden en verder ontwikkeld kunnen worden.

Daarnaast is ten behoeve van deze de doelstelling het document 'Leidende principes' ruimtelijke kwaliteit Lob van Gennep' opgesteld. Dit document is in september 2020 op de website van het project gepubliceerd en vormt een leidraad/uitgangspunt voor hoe de gebiedskwaliteiten bij de uitwerking van de alternatieven kunnen worden gekoesterd en versterkt. Daarmee is het document een concretisering van de derde doelstelling. Dit maakt het mogelijk de drie alternatieven te vergelijken en te bepalen in welke mate deze alternatieven bijdragen aan de doelstelling. De leidende principes zijn een project specifieke uitwerking van het gemeentelijk, provinciaal en waterschapsbeleid aangaande de ruimtelijke kwaliteit, zoals het door de gemeenteraden van Gennep en Mook en Middelaar vastgestelde 'Regionaal ruimtelijk kwaliteitskader Noord Limburg'. Tevens wordt hierbij de kennis van mensen uit het gebied benut uit de werkateliers en omgevingswerkgroepen.

Met behulp van de inbreng van bewoners uit het gebied via werkateliers en omgevingswerkgroepen, zal een pakket aan maatregelen opgesteld worden dat bijdraagt aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het gebied. Deze maatregelen hebben een relatie met de werkzaamheden die plaatsvinden in het kader van de verbetering van de waterveiligheid en de waterbergende werking van het gebied. De verwachting is dat deze maatregelen bij elk alternatief uitgevoerd kunnen worden.

In het milieueffectrapport worden de effecten van de drie alternatieven, inclusief de maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, op het milieu en de leefomgeving in beeld gebracht. Omdat de maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit bij elk van de alternatieven mogelijk zijn, zijn de alternatieven daarop waarschijnlijk niet onderscheidend. Of dit bevestigd kan worden moet blijken uit de nadere uitwerking van de maatregelen.

2.6 Afweging tussen alternatieven

In zienswijzen komt de vraag aan de orde welke aspecten meewegen met een keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing.

Om tot een beslissing te komen, worden alternatieven in samenspraak met de omgeving uitgewerkt en onderzocht. Vervolgens worden de alternatieven met elkaar vergeleken. Bij het vergelijken van alternatieven spelen zes beoordelingscriteria een rol, die in samenhang een onderbouwing vormen voor de keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing. In onderstaande afbeelding zijn de beoordelingscriteria weergegeven die een rol spelen bij de besluitvorming.

Infographic beoordelingskader: zes beoordelingscriteria

De mate waarin de alternatieven bijdragen aan de drie doelstellingen en de effecten van de alternatieven op het milieu en de leefomgeving, worden opgenomen in het milieueffectrapport. De aspecten draagvlak en de balans tussen kosten en dekking worden opgenomen in een verkenningsrapport. Beide documenten vormen de basis voor de voorkeursbeslissing. Het vertrekpunt voor de beoordelingscriteria is overigens opgenomen in het participatieplan (mei 2019). Dit participatieplan heeft bij de start van de verkenning ter inzage gelegen en is in te vinden op de website van het project.

De stuurgroep zal mij op basis van de zes beoordelingscriteria een advies geven over de voorkeursbeslissing. De ontwerp-voorkeursbeslissing wordt met het milieueffectrapport medio 2021 ter inzage gelegd. Eenieder kan daarover gedurende zes weken een zienswijze naar voren brengen, of langer, afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het coronavirus. Ik zal de zienswijzen betrekken bij het nemen van mijn uiteindelijke voorkeursbeslissing.

Door deze milieueffectrapportage-procedure te doorlopen worden effecten op het milieu en de leefomgeving volwaardig meegenomen in de besluitvorming van de voorkeursbeslissing.

2.7 Draagvlak

Sommigen hebben in hun zienswijzen vragen gesteld over de wijze waarop draagvlak meegenomen wordt in de keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing.

Bij het vergelijken van alternatieven spelen zes beoordelingscriteria een rol, die in samenhang een onderbouwing vormen voor de keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing. Dit zijn hoogwaterbescherming, waterstandsverlaging stroomafwaarts, ruimtelijke kwaliteit, draagvlak, balans tussen kosten en dekking en effecten op milieu en leefomgeving. Draagvlak is dus één van de criteria bij het vergelijken van de alternatieven en de keuze in de voorkeursbeslissing. De mate van draagvlak wordt bepaald aan de hand van een palet aan contactmomenten in het gebied. Naast informatieavonden zijn er keukentafelgesprekken, omgevingswerkgroepen, werkateliers, inloopspreekuren en andere contactmomenten zoals via de mail en telefoon. Ook zijn er formele momenten waarop eenieder zienswijzen naar voren kan brengen. Naast zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau kunnen op een later tijdstip ook zienswijzen naar voren worden gebracht over de ontwerp-voorkeursbeslissing en het milieueffectrapport. Bovendien informeren en raadplegen de stuurgroepleden periodiek hun dagelijks en algemeen bestuur, zoals provinciale staten of de gemeenteraad. Door al deze contactmomenten en gesprekken ontstaat een beeld over het draagvlak voor elk van de drie alternatieven.

Uit de eerdere contactmomenten en de ingediende zienswijzen maak ik op dat een deel van de inwoners het gevoel heeft dat het gebied wordt opgeofferd om stroomafwaarts gebieden beter te beschermen tegen overstromingen. Ik kan mij voorstellen dat dit gevoel tot spanning en stress leidt. Dat is buitengewoon vervelend en is ook niet wat mij voor ogen staat.

Een belangrijk doel van het project is juist om het gebied in de toekomst beter te beschermen tegen hoogwater uit de Maas. De drie alternatieven die onderzocht worden leiden allemaal tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid tot tenminste de wettelijke norm. Hiermee neemt de kans op een overstroming af ten opzichte van de huidige situatie.

Na uitvoering van het project zal het gebied dus beter beschermd zijn. Toch kunnen er ook in de toekomst hoogwatersituaties zich voordoen die extremer zijn dan waar het gebied op basis van de norm tegen beschermd hoort te zijn. In die situaties is het van belang te onderkennen dat het gebied een waterbergende werking heeft.
Doel van het project is ook om deze werking, die het gebied nu ook al heeft, te verbeteren. Dat zorgt voor een waterstandsverlaging stroomafwaarts, waardoor dijken daar minder verhoogd hoeven te worden.

2.8 Status van het gebied als rivierbed

In een aantal zienswijzen hebben participanten aangegeven dat het gebied volgens hen ten onrechte is aangemerkt als een rivierbed met waterbergend regime.

Bij brief van 18 juni 2020 met kenmerk IENW/BSK-2020/114214 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit dat de status rivierbed in het achterliggende binnendijkse gebied voor de Lob van Gennep vervalt. Het onherroepelijk worden van een besluit over de realisatie van een dijkversterking en of systeemwerkingsmaatregel is het moment om doorvoeren van een andere status van het gebied achter de primaire kering in gang te zetten. De inwerkingtreding volgt zodra met de fysieke wijziging van de kering is begonnen. Naar verwachting is in 2024 het projectbesluit voor de Lob van Gennep onherroepelijk. Dit heeft ook consequenties voor een eventuele tegemoetkoming van schade na een overstroming, zie hiervoor paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

De gebieden Lob van Gennep en Thorn Wessem worden veiliger, conform de wettelijke waterveiligheidsnorm, en ze behouden (door de waterbergende werking) een waterbergende functie die van belang is voor het hele Maassysteem. In verband met deze waterbergende functie is met de bestuurlijke partners langs de Maas afgesproken om in de Lob van Gennep en Thorn Wessem te werken met een aangepast regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte. Dit regime komt in plaats van de huidige individuele vergunningplicht.

De gebiedsontwikkelruimte is in 2020 nader uitgewerkt in afstemming met het gebied en Stuurgroep Deltaprogramma Maas. Een besluit over de uitwerking volgt in 2021. Voor de begrensde langjarige gebiedsontwikkelruimte worden kaders en een (wettelijk) instrumentarium opgesteld ten einde te waarborgen dat er geen ongewenste ontwikkelingen in het gebied ontstaan, die de waterveiligheid en waterbergende functie nu en in de toekomst in het geding brengen. Daarbij is een rol voor het Rijk bij de langjarige borging van afspraken van belang, gezien de verantwoordelijkheid van het rijk voor het hele Maassysteem. Omdat de status rivierbed zal worden losgelaten, vraagt dat om een nog uit te werken instrument voor het Rijk, dat aan het gebied meer ruimte biedt dan nu.

De brief aan de Tweede Kamer is hier te zien en via te vinden op de website van het project.

Huidige situatie
Tot het moment dat de status rivierbed komt te vervallen, geldt dat een groot deel van het projectgebied is aangewezen als rivierbed met bergend regime. De Waterwet, het Waterbesluit en de Waterregeling regelen de begrenzing van het rivierbed en de vergunningplicht. In de Waterwet is het rivierbed onderdeel van het oppervlaktewaterlichaam de Maas. In een bijlage bij het Waterbesluit is onder andere de Maas opgenomen als oppervlaktewaterlichaam dat bij het Rijk in beheer is. Bij de Waterregeling is een kaart gevoegd met grenzen van oppervlaktewaterlichamen waar met lichtblauw is aangegeven waar het Rijk het waterstaatkundig beheer voert. Op deze kaart zijn met geel gebieden aangegeven die zijn vrijgesteld van de vergunningplicht voor het gebruik van waterstaatswerken.

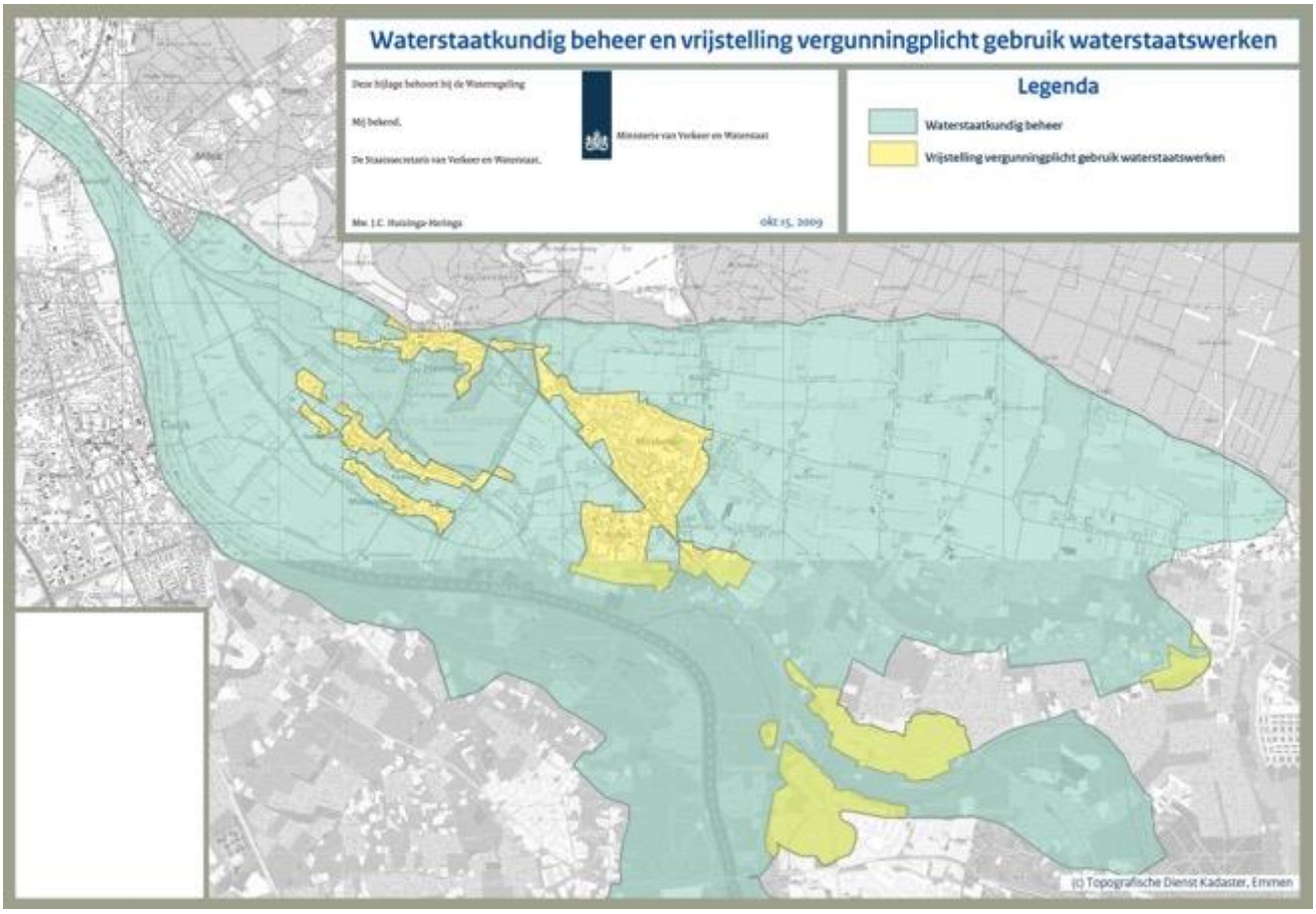

Kaart bij Waterregeling: Waterstaatkundig beheer en vrijstelling vergunningplicht gebruik waterstaatswerken

In de Beleidslijn grote rivieren is het beleid voor het gebruik van het rivierbed uitgewerkt. Op kaarten is met blauw aangegeven waar het stroomvoerend regime geldt, met groen waar het bergend regime geldt en met geel waar geen watervergunning is vereist voor werken en andere zaken. Op de website van het project is een toelichting opgenomen over de historie van de status van het rivierbed in de huidige situatie.

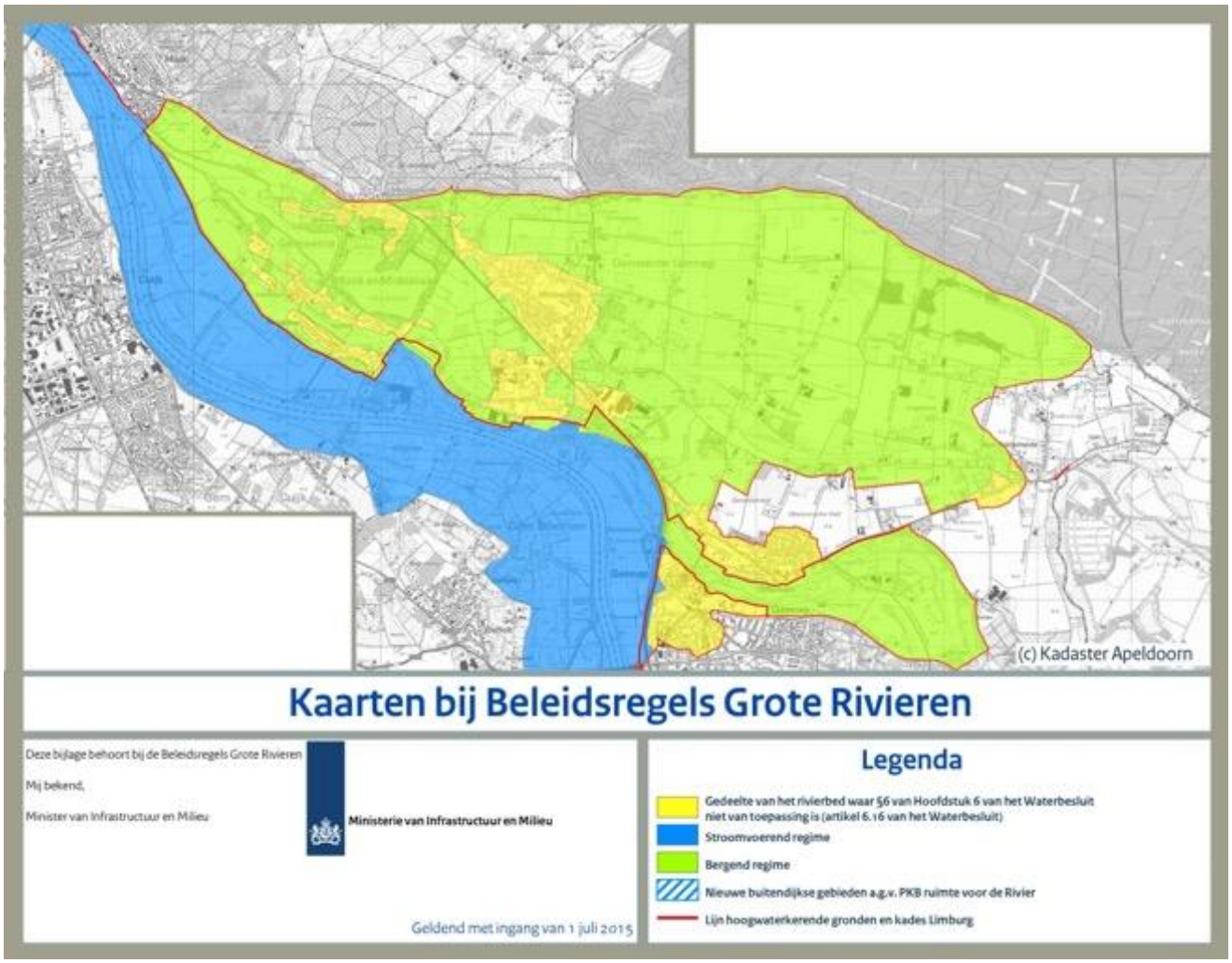

Kaart beleidsregels Grote rivieren

Vanuit de Rijksoverheid en de gemeenten is door middel van informatieavonden en informatie in huis aan huisbladen destijds (in 1996) bekendheid gegeven aan de invoering van de beleidslijn Ruimte voor de rivier, zoals de beleidslijn destijds werd genoemd.

Status rivierbed en bestemmingsplannen
De gemeenten hebben de status van rivierbed verwerkt in de bestemmingsplannen. Dit gebeurde voor het eerst met de bestemmingsplannen "Regeling bouwen langs de Maas" die respectievelijk in 1999 en 2000 zijn vastgesteld door de gemeenteraden van Gennep en Mook en Middelaar en in 2000 en 2001 zijn goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Limburg. De voorbereiding, vaststelling en goedkeuring van deze bestemmingsplannen en van latere bestemmingsplannen waarin de status rivierbed is verwerkt, zijn steeds in lokale media en in de Staatscourant bekend gemaakt.

In bestemmingsplannen die in het gebied gelden, is de status rivierbed van het gebied vertaald in een dubbelbestemming "Waterstaat – Waterbergend rivierbed". Gronden met een waterkerende functie hebben de dubbelbestemming "Waterstaat – Waterkering". De dubbelbestemming Waterstaat – Waterbergend rivierbed is niet van toepassing op de kernen van het gebied. De reden hiervoor is dat de kernen weliswaar in het rivierbed met bergend regime liggen, maar zijn vrijgesteld van de vergunningplicht op grond van de Waterwet.

Op 19 april 1996 is de beleidslijn Ruimte voor de rivier (nu beleidslijn Grote rivieren) vastgesteld. Verondersteld wordt dat initiatiefnemers die een bouwwerk willen realiseren of wijzigen sinds deze datum op de hoogte kunnen zijn van de status van het gebied. Daarom gaat de overheid ervan uit dat vanaf die datum op eigen risico wordt gebouwd.

Sinds het vaststellen van de beleidslijn Ruimte voor de rivier op 19 april 1996 had men zich hierover kunnen informeren. De beleidslijn Ruimte voor de rivier had naast het behoud van de beschikbare ruimte voor de rivier, ook het beperken van materiële schade tot doel. Daarom wordt bij de in 1998 vastgestelde Wet tegemoetkoming schade bij rampen de datum van 19 april 1996 gehanteerd bij de uitsluiting op tegemoetkoming voor het maken en wijzigen van bouwwerken. Vanaf deze datum wordt men geacht bekend te zijn (geweest) met de status van het gebied en dat bouwen dus voor eigen risico is. Daarnaast heeft men bij de (ver)bouw, rekening kunnen houden met de status van het gebied en eventuele overstromingen, zodat eventuele schade bij een overstroming zoveel mogelijk beperkt wordt.

Zoals aangegeven in de brief van 18 juni 2020 aan de Tweede Kamer, vervalt in de Limburgse Vallei, waaronder de Lob van Gennep, de status rivierbed, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat hierbij om in totaal 46 dijktrajecten.

2.9 Schadevergoeding na een overstroming

Uit de zienswijzen blijken zorgen van inwoners over de wijze waarop schade wordt vergoed nadat het gebied is overstroomd.

Hierover is advies ingewonnen bij Pels Rijcken advocaten en notarissen. Pels Rijcken heeft onderzocht welke mogelijkheden burgers en ondernemers hebben om hun schade vergoed te krijgen, mocht een overstroming door extreem hoogwater schade veroorzaken. De notitie "Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater Lob van Gennep" (december 2019) van Pels Rijcken is in te zien op de website.

Pels Rijcken heeft de huidige situatie en de alternatieven bestudeerd en naast de relevante regelgeving gelegd, waarvan de Waterwet en de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) de belangrijkste zijn. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Van een ramp is kort gezegd sprake als het leven of de gezondheid van veel mensen of grote materiële belangen in het geding zijn en een gecoördineerde inzet van diensten is vereist. De Wts is voor heel Nederland van toepassing. De Wts is zowel in de huidige situatie als na uitvoering van elk van de drie alternatieven van toepassing.

Uit dit onderzoek is tevens gebleken dat gedupeerden geen recht hebben op een tegemoetkoming overeenkomstig de Wts als het gaat om het maken of wijzigen van bouwwerken vanaf 19 april 1996. Dit verschil in mogelijkheden om aanspraak te kunnen doen op de Wts is op 23 oktober 2019 besproken in de Stuurgroep Lob van Gennep. De wethouders van Gennep en van Mook en Middelaar hebben gepleit voor onderzoek of en op welke wijze gedupeerden die vanaf 19 april 1996 hebben gebouwd, dezelfde aanspraken kunnen hebben op een tegemoetkoming als zonder de uitsluiting het geval zou zijn. Dit onderzoek is uitgevoerd door het Rijk en het project Lob van Gennep. De uitkomsten zijn opgenomen in de notitie "Mogelijkheden voor het buiten toepassing laten van de uitsluiting in de Wts en het Bts voor het maken of wijzigen van bouwwerken vanaf 19 april 1996" die is in te zien op de website.

Op 18 juni 2020 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade voor het maken en wijzigen van bouwwerken vanaf 19 april 1996 te handhaven. De minister is voornemens deze uitsluiting, voor de binnendijks gelegen gebieden, te laten vervallen.

Bij elk van de drie alternatieven wordt de Lob van Gennep beschermd conform de wettelijke waterveiligheidsnorm. Het onherroepelijk worden van een besluit over de realisatie van een dijkversterking en/of systeemwerkingsmaatregel is het moment om doorvoeren van een andere status van het gebied achter de primaire kering in gang te zetten en de uitsluiting van de Wts te laten vervallen. De inwerkingtreding volgt zodra met de fysieke wijziging van de kering is begonnen. Naar verwachting is in 2024 het projectbesluit voor de Lob van Gennep onherroepelijk. De brief van de minister "Beleidsuitwerking rivierbed Maasvallei en VKA Thorn-Wessem" is in te zien op de website.

Tot slot merk ik op dat door het project de waterveiligheid van het gebied wordt verbeterd. De kans op overstroming neemt hierdoor af. Hiermee wordt de kans dat schade ontstaat als gevolg van een overstroming ook kleiner.

2.10 Participatie

Uit de zienswijzen komen vragen en meningen naar voren over de wijze waarop de gebiedsparticipatie vorm is gegeven.

Gebiedsparticipatie is van groot belang voor de planvorming van projecten als de Lob van Gennep. De acht samenwerkende overheden hebben er bij de Lob van Gennep voor gekozen om de omgeving vroegtijdig bij de planvorming te betrekken. Hierdoor wordt inbreng vanuit de omgeving al in een vroeg stadium meegenomen. Dit leidt tot een kwalitatieve verbetering van de planvorming.

In deze verkenningsfase zijn in april 2019 in de huis-aan-huisbladen De Maas Driehoek en VIA Gennep (en in de kennisgeving in de Staatscourant) de eerste informatieavonden aangekondigd. Deze zijn begin mei gehouden. Eind mei heeft een derde informatieavond plaatsgevonden. In de eerste ronde informatieavonden is een toelichting gegeven op de start van het project, de opgave (de projectdoelen), de aanpak en de mogelijkheden voor mensen om mee te denken en mee te werken. Tijdens de avonden kon men zich inschrijven voor omgevingswerkgroepen. Tevens is een brede oproep gedaan aan belanghebbenden in de huis-aan-huisbladen en de informatieavonden om ideeën en mogelijke oplossingen aan te dragen.

In september 2019 is een tweede ronde informatieavonden gehouden op drie verschillende locaties. Doel van deze avonden was het informeren van bewoners naar aanleiding van de vragen die tijdens de eerste ronde informatieavonden gesteld zijn. Daarnaast was het doel om de beschikbare nieuwe informatie en doelstellingen verder uit te leggen. Vanwege de enorme belangstelling voor de drie informatieavonden (meer dan 1.200 bezoekers) is eind september een extra informatiemarkt gehouden.

In december 2019 zijn twee informatiemarkten gehouden. Tijdens deze informatiemarkten is de voortgang van het project gedeeld. Mensen konden informatie ophalen en vragen stellen. Tevens is een toelichting gegeven op de werking van de Maas en de geschiedenis van hoogwaterbescherming. Deze informatie geeft inzicht in het waarom van het project en wat het belang ervan is voor de hoogwaterveiligheid van dit gebied en gebieden

stroomafwaarts. Daarnaast is gedeeld welke mogelijke oplossingen in beeld zijn op basis van de gesprekken en ingebrachte ideeën uit de voorgaande periode.

Omgevingswerkgroepen
Er zijn zes omgevingswerkgroepen ingesteld: Milsbeek, Middelaar en Plasmolen, Ottersum en Ven-Zelderheide, Agrariërs, Dorpsraden en Ondernemers. Deze omgevingswerkgroepen denken mee over de opgave voor het gebied, de mogelijke oplossingen en de uit te voeren onderzoeken. De mensen in de omgevingswerkgroepen nemen deel om gebiedskennis in te brengen.

Werkateliers
Er zijn vier werkateliers ingesteld: Ven Zelderheide, Ottersum, Milsbeek en Middelaar/Plasmolen. Hierin gaan bewoners die direct wonen en werken aan de dijk, mensen van de gemeente en specialisten uit het projectteam, samen concreet aan de slag met het uitwerken, ontwerpen en verkennen van de dijksecties. Er wordt onderzocht hoe én welke vorm van dijkversterking het beste past binnen de kwaliteit in de omgeving en welke mogelijke (aangrenzende) ruimtelijke maatregelen we kunnen meenemen.

Website en e-mailadres
Voor alle geïnteresseerden is een website opgesteld: www.lobvangennep.nl. Via de website en het e-mailadres (info@lobvangennep.nl) kan men ideeën aandragen en vragen stellen.

Inloopspreekuren en keukentafelgesprekken
Op donderdagen zijn leden van het projectteam in het gebied op wisselende locaties aanwezig. Geïnteresseerden konden voorheen binnenlopen en met projectmedewerkers spreken. In verband met maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus, vinden de spreekuren sinds medio maart 2020 op afspraak plaats. Daarnaast worden op verzoek keukentafelgesprekken gehouden bij mensen thuis. Hier is al meer dan 60 keer gebruik van gemaakt. Deelnemers waarderen het dat er voldoende tijd is om vragen te stellen en hun zorgen te uiten. Ook vinden ze het fijn om uitleg te krijgen van het projectteam. Het projectteam kan eventuele onjuiste beelden aan de keukentafel wegnemen.

Sociale media, digitale nieuwsbrieven, informatiekrant en huis-aan-huisbladen
Om inwoners te attenderen op het project worden via Facebook en Twitter berichten gedeeld en wordt maandelijks een digitale nieuwsbrief verspreid. Ook wordt een papieren informatiekrant huis-aan-huis verspreid. In augustus is een eerste editie uitgegeven en in december de tweede. Daarnaast staat er regelmatig in de huis-aan-huisbladen (Via Gennep en Maasdriehoek) een bericht over de Lob van Gennep. Dit bericht wordt ook door de betrokken gemeenten op hun kanalen gedeeld.

Animatie en korte video's
Naast tekstuele uitleg maakt het projectteam ook gebruik van animaties en korte video's (waaronder Lob Actueel) om veel gestelde vragen te beantwoorden en de opgave van het project toe te lichten. Deze middelen worden gedeeld via de website, sociale media en de digitale nieuwsbrief. Ook zijn ze te zien tijdens de brede informatiebijeenkomsten.

Participatie en voorlichting rondom Notitie Reikwijdte en Detailniveau
De Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft van 12 maart tot en met 24 maart 2020 ter inzage gelegen, waarbij eenieder zienswijzen naar voren kon brengen. Vanwege de maatregelen in verband met het coronavirus zijn zienswijzen tot en met 21 april 2020 in behandeling genomen. De notitie was van 12 maart tot en met 21 april in te zien op de inzagelocaties in de gemeentehuizen van Gennep, Mook en Middelaar, bij het kantoor van het Waterschap Limburg te Roermond en bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat te Den Haag.

In huis-aan-huis bladen en de Staatscourant is kennisgegeven van de start van het project (Staatscourant 2019, 27355) en van het voornemen een milieueffectrapport op te stellen (Staatscourant 2020, 6561). In de kennisgeving van de start van het project is tevens ingegaan op de wijze van participatie en is eenieder uitgenodigd om mogelijke oplossingen voor te dragen. De inzagetermijn van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is, naast de kennisgeving van het voornemen een milieueffectrapport op te stellen, door middel van een persbijeenkomst en een huis-aan-huis verzonden informatiebrief, aangekondigd.

Op 3 en 5 maart 2020 zijn informatiemarkten georganiseerd waarbij ook twee notulisten aanwezig waren, zodat bezoekers van de informatiemarkten desgewenst geholpen konden worden met het indienen van een zienswijze. Ook kon mondeling een zienswijze ingediend worden. Daarnaast is in de omgevingswerkgroepen de Notitie Reikwijdte en Detailniveau toegelicht.

Participatie tijdens de corona-crisis
Tijdens de corona-crisis zijn grote bijeenkomsten uitgesloten. In onze gezamenlijke strijd tegen het coronavirus houden we ons aan de coronamaatregelen. Eventuele contactmomenten waarbij de coronamaatregelen in acht gehouden kunnen worden, zijn wel mogelijk. Het projectteam Lob van Gennep is tijdens de coronacrisis volop bereikbaar.

2.11 Waardeontwikkeling van woningen
In sommige zienswijzen worden zorgen geuit over een eventuele waardevermindering van woningen als gevolg van het project. Deze zorgen zijn ook geuit tijdens eerdere informatieavonden.

Naar aanleiding van deze zorgen heeft het project laten onderzoeken of er inderdaad sprake is van waardedaling van woningen als gevolg van het project Lob van Gennep. Daarnaast is onderzocht of tijdens de verkenning sprake is van beperkingen bij het verstrekken van hypotheken in het plangebied.

Uit het onderzoek, bestaande uit een marktonderzoek, gesprekken met lokale makelaars en een lokale hypotheekverstrekker blijkt, dat de verkenning Lob van Gennep géén effect heeft op de aan- en verkoopprijzen in het gebied. De prijsontwikkeling van woningen in het gebied ligt in lijn met landelijke gemiddelden. Ook is er een vergelijking gemaakt met Nijmegen en met andere gebieden in de Maasvallei die, net als de Lob van Gennep, beschermd worden door dijken en tegelijkertijd een waterbergende werking hebben (Bergen, Venlo, Venray). Daaruit blijkt dat de gemiddelde verkoopprijs in 2019 in alle gebieden is gestegen.

Uit het onderzoek blijkt niet dat woningen minder verkoopbaar zijn of langer te koop staan. Het is mogelijk dat de markt kan worden beïnvloed door negatieve berichtgeving rondom het project; ongefundeerde mededelingen of uitingen van vrees kunnen ervoor zorgen dat kopers daadwerkelijk voorzichtiger gaan handelen. Tot nu toe zijn daarvoor echter nog geen aanwijzingen.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de verkenning Lob van Gennep niet leidt tot beperkingen bij de verstrekking van hypotheken. De Rabobank stelt vast dat er juist een toename is in de vraag naar woningen, en daarmee ook een verhoging van de waarde van woningen. Zij zien geen aanleiding om op het gebied van verzekeringen en hypotheken aanpassingen in beleid te maken.

De zorgen over waardedaling van woningen komen voort uit het alternatief Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening. Er zijn echter drie alternatieven benoemd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Deze zorgen alle drie voor verbetering van de hoogwaterveiligheid, oftewel een kleinere kans op overstroming, ten opzichte van de huidige situatie. De alternatieven worden verder uitgewerkt en onderzocht op milieueffecten. Aan het einde van de verkenningsfase wordt pas een voorkeursbeslissing genomen.

Afbeelding 4: Dijk bij Middelaar

Afbeelding 5: De Schoolstraat in Milsbeek

3 Reactie op individuele zienswijzen

In dit deel van de Nota van Antwoord zijn de reacties op elke individuele zienswijze opgenomen. In de reactie op de individuele zienswijzen is, waar relevant, verwezen naar de reacties op veel voorkomende onderwerpen in hoofdstuk 2 van deze Nota van Antwoord.

De zienswijzen zijn geanonimiseerd en samengevat. De zienswijzen zijn van een volgnummer voorzien. Er heeft correspondentie plaatsgevonden met participanten onder welk volgnummer de samenvatting en de reactie daarop van zijn/haar zienswijze is terug te vinden.

Zienswijze nr. 1

Samenvatting zienswijze nr. 1
Participant vindt dat het participatietraject overkomt als schijninspraak. Participant stelt dat er, in het geval van alternatief 3 (Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening), sprake is van een nieuwe situatie waardoor schadevergoeding op basis de regelgeving die vanaf 19 april 1996 geldt, niet van toepassing kan zijn. In deze nieuwe situatie zou een juridische onderbouwing van een volledige schadevergoeding mogelijk moeten zijn. Participant verzoekt Rijk en Waterstaat om garant te staan voor vergoeding van overstromingsschade.

Reactie zienswijze nr. 1
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie verder paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na overstroming’.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade, kleiner dan de wettelijke norm. Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep.

Zienswijze nr. 2

Samenvatting zienswijze nr. 2
Participant geeft aan de voorkeur voor het alternatief 3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening te hebben.

Reactie zienswijze nr. 2
In deze fase van de verkenning wordt nog geen keuze gemaakt tussen de drie alternatieven. Nadat alle alternatieven zijn uitgewerkt en onderzocht wordt in de voorkeursbeslissing beschreven welk alternatief wordt gerealiseerd. Zie verder paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’.

Zienswijze nr. 3

Samenvatting deelzienswijze nr. 3-1
Participant geeft aan voorkeur voor het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening te hebben, omdat de veiligheidsnorm in dit alternatief significant hoger ligt dan in de andere twee alternatieven. Door de relatief hoge ligging van het gebied zijn de gevolgen van een dijkdoorbraak minder rampzalig dan een laaggelegen gebied stroomafwaarts. Om deze reden kan de instroomvoorziening zelfs preventief geopend worden. Participant spreekt wel zorgen uit over de heftigheid van de instroom.

Participant kan zich voorstellen dat een kering preventief geopend wordt bij een noodsituatie, ook voor de norm 1/300 per jaar. Volgens participant kan dit een verantwoorde beslissing zijn, omdat de gevolgen voor de Lob van Gennep minder rampzalig zullen zijn dan een dijkdoorbraak in laaggelegen gebieden stroomafwaarts.

Reactie deelzienswijze nr. 3-1
Op dit moment wordt nog geen keuze gemaakt tussen de drie alternatieven. In de verkenning worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Zie verder paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'.

Uitgangspunt van de voorziening in de dijk bij alternatief 3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is dat deze pas geopend wordt bij zeer extreem hoogwater op de Maas en niet preventief geopend wordt als een noodsituatie optreedt. De kans dat zo'n hoogwater optreedt, is 1/3.000 per jaar. Het moment van openen wordt vastgelegd in een protocol; soortgelijk als bij andere (mechanische) waterstaatkundige bouwwerken in Nederland, zoals bijvoorbeeld de Maeslantkering. Als alternatief 3 opgenomen wordt in de voorkeursbeslissing, dan wordt het protocol vastgelegd in het projectbesluit. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

De waterbergende werking van het gebied Lob van Gennep heeft invloed op de benodigde dijkhoogtes stroomafwaarts, maar is bij acute en onvoorziene noodsituaties stroomafwaarts waarschijnlijk niet in staat om het verschil te maken tussen wel en geen overstroming. In dergelijke noodsituaties zullen andere maatregelen, denk aan nooddijken ter plekke, veel effectiever zijn én veel minder grote negatieve gevolgen hebben dan het openen van de waterkerende instroomvoorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 3-2
Participant vraagt aan het Rijk om de inwoners van de Lob van Gennep schadeloos te stellen in het geval van een preventief geopende waterkerende instroomvoorziening. Ook vraag participant om meer informatie over de details van de waterkerende instroomvoorziening om het alternatief goed te kunnen beoordelen.

Reactie deelzienswijze nr. 3-2
Zoals hierboven is aangegeven zal er geen sprake zijn van een preventief geopende waterkerende instroomvoorziening. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade aanzienlijk kleiner dan de wettelijke norm. Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep. Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Op dit moment zijn nog geen details bekend van de waterkerende instroomvoorziening. In de verkenning worden de drie alternatieven uitgewerkt en wordt onder andere inzichtelijk gemaakt hoe het water het gebied instroomt. Zie verder paragraaf 2.1 'Onderzoeksgerelateerde zaken'.

Zienswijze nr. 4

Samenvatting zienswijze nr. 4
Participanten hebben in 2017 een huis in gemeente Mook en Middelaar gekocht waarvoor vóór 1996 reeds een omgevingsvergunning was verleend. Voorafgaand aan de koop is het bestemmingsplan gewijzigd, waarbij het perceel van agrarische grond naar woningbouw is omgezet. Hierna hebben participanten de woning aangekocht en verder afgebouwd.

Participant stelt dat hij/zij bij de aankoop van zijn/haar woning niet op de hoogte gesteld is van de juridische status van het gebied en dat ook geen informatie hierover in het bestemmingsplan opgenomen is. Participant verzoekt daarom bij eventuele schade als gevolg van overstroming of de inzet van de waterkerende instroomvoorziening, in aanmerking te komen voor schadeloosstelling.

Reactie zienswijze nr. 4
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt voor elk alternatief dat momenteel wordt uitgewerkt en onderzocht. Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. (zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'). Het verschil in mogelijkheden voor tegemoetkoming van schade als gevolg van een overstroming komt met dit besluit te vervallen voor het binnendijkse gebied. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 5

Samenvatting deelzienswijze nr. 5-1
Participanten geven aan dat een extra dwarsdijk ter hoogte van Mook uitbreidingsplannen van het bedrijf onmogelijk maken. Men verzoekt om een aanvullend alternatief te onderzoeken, waarbij in het alternatief 2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s) in plaats van een extra dwarsdijk bij Mook, de bestaande Startsedijk opgehoogd wordt.
Reden hiervoor is dat participanten reeds 3 jaar bezig zijn met uitbreidingsplannen van hun boerderij en woonhuis en zich zorgen maken dat de nieuwe dwarsdijk recht over het agrarisch perceel komt te liggen.

Participanten geven aan dat de ligging van de nieuwe dijk nog niet duidelijk is en zien geen logische scheidingsmogelijkheid op perceelniveau.
Alternatief 1 Reguliere Dijken is minder wenselijk, omdat de Lob van Gennep dan regelmatig onder water komt te staan. Participanten geven de voorkeur aan het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), maar zonder dwarsdijk ter hoogte van Mook. Redenen waarom dit aangepaste alternatief de voorkeur geniet is dat de Startsedijk een toeristische route is, een alternatief zonder dwarsdijk kostenbesparend is en het alternatief bijdraagt aan de waterveiligheid in Mook.

Reactie deelzienswijze nr. 5-1
Ik begrijp dat het plan voor een eventuele dwarsdijk over uw perceel zorgt voor problemen bij de uitbreiding van uw bedrijf. In deze fase van het project worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht.

De dijken die ingetekend staan in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en op de website van de Lob van Gennep, zijn indicatief en moeten nog gedetailleerd uitgewerkt gaan worden. Het is nu dus nog te vroeg in het ontwerpproces om te vast te kunnen stellen dat de dijk over uw perceel gaat lopen of daarbuiten komt te liggen. Juist de volgende fase in de verkenning is erop gericht om de ligging van dijksecties zo goed mogelijk in te passen in de omgeving en daarbij zo weinig mogelijk in te breken op bestaande gebruiksfuncties. Dit gebeurt in werkateliers waar direct aanwonenden voor uitgenodigd zijn om mee te denken over de het ontwerp van de waterkeringen en directe omgeving. Binnen de alternatieven zijn varianten mogelijk. Specifiek voor de dwarsdijk kan aangegeven worden dat verhoging en versterking van de huidige Startsedijk als één van de ontwerpvarianten bekeken zal worden. Het betreft een ontwerpvariant binnen het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s).

Daarnaast worden de effecten van de verschillende alternatieven in beeld gebracht. In het milieueffectrapport onderzoeken we de effecten van de alternatieven ten opzichte van de huidige situatie. Ook de effecten op de woonomgeving zoals het ruimtebeslag op agrarische gronden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 5-2
Participant vraagt om de verschillen in waterveiligheid voor Mook tussen alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en de hierboven beschreven variant inzichtelijk te maken. Participant vraagt ook om te onderzoeken hoeveel mensen en dieren getroffen worden in het geval de dwarsdijk het begeeft tijdens een periode van hoogwater. Reden hiervoor is dat aan participanten kenbaar is gemaakt dat de dwarsdijk onvoldoende stabiel is voor het plaatsen van een warmtepomp.

Reactie deelzienswijze nr. 5-2
In de alternatieven 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is de dijk tussen Mook en het gebied Lob van Gennep opgenomen. Deze dwarsdijk verbindt de bestaande dijk langs de Maas met de hoger gelegen stuwwal. De ligging van deze dwarsdijk is onderdeel van de verdere uitwerking in het vervolg van de verkenning. Naast de aanleg van een nieuwe dijk, zal ook gekeken worden naar de mogelijkheid om gebruik te maken van bestaande dijklichamen in het gebied. Indien gekozen wordt voor één van de alternatieven met deze dwarsdijk, zal deze dijk in alle gevallen conform de geldende richtlijnen ontworpen worden. Hiermee wordt voorkomen dat met deze dijk een veiligheidsrisico voor Mook geïntroduceerd wordt.
De aanleg of versterking van deze dijk tussen het gebied Lob van Gennep en Mook heeft geen invloed op het beschermingsniveau van Mook tegen hoogwater. Dit beschermingsniveau wordt bij de alternatieven met deze dwarsdijk hoofdzakelijk bepaald door de waterkeringen die in Mook langs de Maas gelegen zijn. De bijdrage van de alternatieven aan de waterveiligheid wordt in beeld gebracht.

Zienswijze nr. 6

Samenvatting deelzienswijze nr. 6-1
Participant beschouwt het alternatief 1 Reguliere Dijken als veilig vanuit de vergelijking van het debiet behorende bij een 1/300 veiligheidsnorm (4.100 m^3/s) met dat wat in 1995 door de Maas stroomde (3.200 m^3/s).

Reactie deelzienswijze nr. 6-1
De huidige dijk is berekend op waterstanden zoals die tijdens het hoogwater van 1995 optraden. De dijk voldoet hiermee echter niet aan de huidige wettelijke norm van een overstromingskans van 1/300 per jaar. Alternatief 1 Reguliere Dijken en alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) voldoen beide aan de wettelijke norm van 1/300 per jaar. Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening heeft een beschermingsniveau van 1/3.000 per jaar.

Samenvatting deelzienswijze nr. 6-2
Participant geeft aan dat de hoogte van de drempel in alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) nog niet bekend is en stelt een aantal punten voor die nog onderzocht dienen te worden:

1. *De hoogte van de drempel in dit alternatief en de bijbehorende waterstand waarbij de drempel overstroomt;*
2. *De waterhoogte in het gebied behorend bij dit alternatief;*
3. *In hoeverre de veiligheidsnorm van 1/300 gehandhaafd wordt in dit alternatief;*
4. *In hoeverre er rekening gehouden is met hoogwatervluchtplaatsen in het gebied voor dieren.*

Reactie deelzienswijze nr. 6-2
De drempelhoogte van de drempel in alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), is gelijk aan de hoogte van alternatief 1 Reguliere Dijken. Beide hebben een overstromingskans van 1/300 per jaar. In het milieueffectrapport worden de waterdiepte, het oppervlak en de wijze van overstromen en de tijdsduur van uitstroom na een opgetreden overstroming, voor de drie alternatieven inzichtelijk gemaakt.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied en daarmee de kans op dierlijke slachtoffers wordt verkleind. Het gebied wordt conform de waterveiligheidsnorm beter beschermd tegen hoogwater dan in de huidige situatie. Het is niet voorzien om aanvullend hoogwatervluchtplaatsen voor dieren aan te leggen.

In de verkenning worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Zie ook paragraaf 2.1 ‘Onderzoeksgerelateerde zaken’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 6-3
Participant stelt dat het onduidelijk is wanneer de waterkerende instroomvoorziening van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt geopend en vreest dat bij een gewijzigde situatie in de toekomst de voorziening gesaboteerd wordt of eerder geopend wordt dan bij een debiet van 4.700 m3/s in de Maas. Ook maakt participant zich zorgen over de hoogte van de onderzijde van de waterkerende instroomvoorziening. Participant vraagt ook om een alternatief te onderzoeken waarbij er een drempel in de dijk aangelegd wordt op een hoogte van 1/3.000 overstromingskans per jaar.

Reactie deelzienswijze nr. 6-3
Ik begrijp uw zorgen over de inzet van een waterkerende instroomvoorziening. Het is echter niet zo dat een dergelijke voorziening naar willekeur geopend kan worden. Als de voorkeursbeslissing een keuze inhoudt voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, dan wordt in de planuitwerkingsfase een protocol opgesteld dat wordt vastgelegd in het projectbesluit. In dit protocol zal worden opgenomen dat de waterkerende instroomvoorziening slechts geopend wordt bij waterstanden die overeenkomen met een beschermingsniveau van 1/3.000.

Dergelijke protocollen worden altijd opgesteld bij (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland, zoals bijvoorbeeld ook voor de Maeslantkering. Van zo'n protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening geldt dat deze constructie tot boven het niveau van de wettelijke norm het water tegenhoudt. In het geval uw verzoek de hoogte van de drempel van deze voorziening betreft, kan ik aangeven dat het drempelniveau niet bepalend is voor de veiligheid van het gebied Lob van Gennep. De waterkerende instroomvoorziening houdt tot extreme hoogwatersituaties het water tegen en wordt enkel geopend bij nog extremere hoogwatersituaties met een kans van voorkomen van 1/3.000 per jaar. Indien gekozen wordt voor dit alternatief zal dit worden vastgelegd in het hierboven aangegeven protocol.

Samenvatting deelzienswijze nr. 6-4
Participant draagt enkele te onderzoeken punten aan:

1. *Bij welke afvoer wordt een waterkerende instroomvoorziening ingezet?*
2. *Wat is de hoogte van de onderzijde van de waterkerende instroomvoorziening?*
3. *Waarom kan de instroomvoorziening van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening niet vervangen worden door een drempel en wat zouden hiervan de financiële gevolgen zijn?*
4. *Hoe lang staat het gebied onder water als de waterkerende instroomvoorziening ingezet wordt?*
5. *Hoe snel kan het water weer uit de Lob van Gennep wegvloeien?*
6. *Is er rekening gehouden met hoogwatervluchtplaatsen voor dieren?*
7. *Zijn er buiten de Lob van Gennep alternatieven denkbaar voor de berging van water?*

Reactie deelzienswijze nr. 6-4
In de verdere verkenningsfase worden de alternatieven uitgewerkt. Onderdeel hiervan zijn ook de afmetingen en drempelhoogte van de drempels bij alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en van de constructie bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomstroomvoorziening. Ook de verschillen in kosten tussen de alternatieven worden in beeld gebracht. Alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) is gelijk aan de door u genoemde optie bij 'punt 3'. Hierbij is geen sprake van een waterkerende instroomvoorziening, maar van een vaste drempel.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied en daarmee de kans op dierlijke slachtoffers wordt verkleind. Er is daarbij geen aanleiding om aanvullend vluchtterpen aan te leggen voor dieren.

In de verkenning wordt de wijze van instromen onderzocht en wordt in beeld gebracht hoe snel het water na een overstroming het gebied weer uit is. Er zijn mogelijkheden om buiten de Lob van Gennep water te bergen, het gebied behoudt echter een waterbergende werking. Zie verder paragraaf 2.1 'Onderzoeksgerelateerde zaken', 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie.'

Samenvatting deelzienswijze nr. 6-5
Participant spreekt voorkeur uit voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening met in plaats van een waterkerende instroomvoorziening, een brede drempel op hoogte van 1/3.000. Voorts verzoekt hij/zij om waterbergingsmogelijkheden buiten de Lob van Gennep mee te nemen in de verdere verkenning. In het geval de voorkeursbeslissing toch een keuze inhoudt vooralternatief 3, verzoekt participant om de onderkant van de instroomvoorziening minimaal aan te leggen op een hoogte corresponderend met een veiligheidsnorm van 1/300.

Reactie deelzienswijze nr. 6-5
In uw zienswijze geeft u aan het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening een goed alternatief te vinden indien de voorziening vervangen wordt door een vaste instroomdrempel. Deze variant is onderdeel van het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en zal in de verdere verkenning onderzocht worden.

U geeft aan het onduidelijk te vinden of de wettelijke ondergrens voor de hoogwaterveiligheid, de overstromingskansnorm van 1/300 per jaar, dan wel de aangegeven kans van 1/3.000 per jaar, wel gehaald worden bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Voor alle alternatieven geldt dat deze moeten voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar. In het geval van een vaste drempel is de hoogte hiervan bepalend voor de overstromingskans van het achterliggende gebied. Omgekeerd bepaalt de overstromingskansnorm wat de minimale hoogte van de drempel is. Bij de waterkerende instroomvoorziening kan het water tot extremere omstandigheden tegen gehouden worden. De gesloten constructie houdt het water bij hogere waterstanden dan de drempelhoogte tegen. Enkel in situaties die van belang zijn voor de hoogte van de stroomafwaarts gelegen dijken, kan het water doorgelaten te worden. Dit zijn situaties die een kans van 1/3.000 per jaar hebben. Bij minder extreme omstandigheden is het openen van de waterkerende instroomvoorziening niet nodig.

Zoals eerder aangegeven heeft de Lob van Gennep een waterbergende werking. Voor wat betreft de mogelijkheden voor waterberging die buiten het gebied liggen, wordt verwezen naar paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'. Deze maatregelen kunnen aanvullend zijn ten opzichte van de Lob van Gennep, maar maken de waterbergende werking van dit gebied niet overbodig in het licht van de verwachte effecten van klimaatverandering.

Zienswijze nr. 7

Samenvatting deelzienswijze nr. 7-1
Participant geeft aan dat de plannen voor de Lob van Gennep onvoldoende onderbouwd zijn, omdat bij de goedkeuring Deltabeslissingen in 2014 door Rijkswaterstaat een beeld werd geschept waarbij de Lob van Gennep onbewoond was. Participant ziet dit als een omissie vanuit het Rijk en vreest schade in het gebied in het geval van instroming door vervuild water en slib. Dit als gevolg van een bewust door de overheid veroorzaakte rampsituatie.

Reactie deelzienswijze nr. 7-1
In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en nader onderzocht. De drie alternatieven voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm van ten minste 1/300 per jaar. Het gebied wordt daarmee beschermd volgens de wettelijke norm uit de Waterwet die sinds 1 januari 2017 gelden. Zie verder paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'. De kans op een overstroming neemt hierdoor af ten opzichte van de huidige situatie. Het gebied behoudt een waterbergende werking. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 7-2
Participant geeft aan dat er nog geen informatie is over vervuild slib als de Lob van Gennep overstroomt. Deze noodzakelijke informatie is volgens participant nog niet aan de bevolking meegedeeld. Juridische procedures zijn volgens participant te verwachten.

Reactie deelzienswijze nr. 7-2
Als de Maasafvoeren extreem hoog worden, hoger dan waar de dijken tegen bestand zijn, dan stroomt het gebied in. Dat is zowel bij de huidige situatie het geval, als bij elk alternatief. Het klopt dat dan schade optreedt. Het doel van het project is daarom ook om de dijken te verhogen en te versterken, zodat de kans op een overstroming wordt verkleind.

Bij extreem hoogwater kan zowel in de huidige situatie, als bij elk van de drie alternatieven een overstroming plaatsvinden. De ernst van een overstroming is afhankelijk van de hoogte van de Maasafvoeren. Het klopt dat er bij een overstroming ook vervuild slib het gebied in kan stromen. De drie alternatieven zorgen er echter voor dat het gebied beter beschermd wordt ten opzichte van de huidige situatie. Door het gebied beter te beschermen, wordt de kans op een overstroming, en daarmee dat vervuild Maaswater het gebied instroomt, verkleind.

Samenvatting deelzienswijze nr. 7-3
Participant geeft aan dat de berichtgeving in regionale media ten onrechte het beeld geeft dat alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening de voorkeur van de inwoners van de Lob van Gennep geniet en verzoekt om een referendum of een enquête onder de inwoners te organiseren.

Reactie deelzienswijze nr. 7-3
Bewoners worden op diverse manieren betrokken bij het project. Informeel tijdens keukentafelgesprekken, inloopspreekuren, omgevingswerkgroepen, werkateliers en informatieavonden. En formeel wanneer men een zienswijzen kan indienen, zoals nu bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Daarnaast worden inwoners vertegenwoordigd door hun wethouder in de stuurgroep. Er wordt voor dit project geen referendum of enquête gehouden. De effecten op het milieu en op de leefomgeving worden in het milieueffectrapport opgenomen. Dit vormt een van de zes beoordelingscriteria om in de voorkeursbeslissing een keuze voor één van de alternatieven te maken. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 7-4
Participant stelt dat de hogere veiligheidsnorm van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening als chantagemiddel wordt gebruikt. Het water dat dan het gebied instroomt kan tot schade in het gebied leiden. Participant verzoekt om een extra alternatief mee te nemen in de verkenning, waarbij de dijken worden verhoogd gelijk aan alternatief 3 en er geen verlaging in de dijk of waterkerende instroomvoorziening aangebracht wordt.

Reactie deelzienswijze nr. 7-4
Voor alle dijktrajecten in Nederland is een veiligheidsnorm opgenomen in de Waterwet. Deze veiligheidsnormen zijn voor alle dijktrajecten in Nederland op een uniforme wijze afgeleid. Onder andere een gelijke basisveiligheid voor alle Nederlanders en de mogelijke economische schade bij overstroming hebben hier een rol in gespeeld. Voor de Lob van Gennep geldt de wettelijke norm dat de overstromingskans niet groter mag zijn dan 1/300 per jaar. Voor veel dijktrajecten in Nederland, waaronder de Lob van Gennep, geldt dat deze versterkt moeten worden om aan de wettelijke norm te voldoen.
Alle dijktrajecten worden hierbij zodanig versterkt dat zij tijdens de gehele ontwerplevensduur (tot de volgende versterking) voldoen aan de wettelijke norm. Vanuit de hoogwaterveiligheid van de dijktrajecten is er geen grondslag om de dijken extra veilig te maken. Bij geen enkel dijktraject wordt zonder een andere, aanvullende reden, meer veiligheid gerealiseerd dan volgens de wet nodig is.

Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is zo'n aanvullende reden er wel. De extra veiligheid die in dit geval gerealiseerd wordt, draagt namelijk rechtstreeks bij aan een verdere waterstandsverlaging stroomafwaarts. De waterbergende werking van het gebied kan namelijk verder verbeterd worden door middel van de waterkerende instroomvoorziening. Deze maakt het mogelijk te voorkomen dat water te vroeg het gebied instroomt, waarmee de ruimte om water te bergen op het verkeerde moment verloren zou gaan. Met de waterkerende instroomvoorziening is zo'n verbeterde timing alleen mogelijk als ook de dijken extra hoog en sterk zijn en deze het water tot extremere hoogwaterstanden tegenhouden.

De waterkerende instroomvoorziening en hogere dijken zorgen zo samen voor een kleinere overstromingskans van het gebied. Doordat de stroomafwaarts gelegen dijktrajecten hogere veiligheidsnormen hebben, kan de waterkerende instroomvoorziening dicht blijven bij alle hoogwatersituaties die minder extreem zijn dan een overstromingskans van 1/3.000 per jaar. In verkenningsfase worden de stroomsnelheden bij een overstroming, onderzocht.

Ik begrijp de wens om voor een maximale hoogwaterbescherming van de Lob van Gennep te gaan en een vierde alternatief 'Verbindende Dijken zonder waterkerende instroomvoorziening' mee te nemen in de planuitwerkingsfase. De dijken rondom de Lob van Gennep hebben echter een veiligheidsnorm van 1/300 per jaar en als hiervan afgeweken wordt dienen daar goede redenen voor te zijn. Eén van die redenen is het effect op de waterstand stroomafwaarts van het gebied bij een overstroming, vandaar dat in het alternatief met de waterkerende instroomvoorziening de dijken opgehoogd kunnen worden tot een norm van 1/3.000 per jaar. Het is daarom niet zinvol een alternatief met dergelijke dijken zonder waterkerende instroomvoorziening mee te nemen als vierde alternatief.

Samenvatting deelzienswijze nr. 7-5
Participant stelt dat de waarde en verkoopbaarheid van vastgoed in de Lob van Gennep afneemt en vraagt om statistieken over de verkoop, verkoopduur en prijzen in het gebied. Participant verzoekt het Rijk een voorstel te doen voor schadeloosstelling in geval van de inzet van een waterkerende instroomvoorziening.

Reactie deelzienswijze nr. 7-5
Naar de waardeontwikkeling van woning is onderzoek gedaan. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, wordt de kans op overstroming en daarmee schade, zelfs aanzienlijk kleiner dan de wettelijke norm.

Samenvatting deelzienswijze nr. 7-6
Participant stelt dat de wijze waarop gecommuniceerd wordt door het project onbehoorlijk is. Ook stelt participant dat de aanname door het project dat het gebied niet ver onder water zou komen te staan bij een overstroming, subjectief is en er niet toe doet omdat de grootste schade optreedt bij een overstroming en weinig afhankelijk is van de waterhoogte.

Reactie deelzienswijze nr. 7-6
Als de Maasafvoeren extreem hoog worden, hoger dan waar de keringen tegen bestand zijn, dan stroomt het gebied in, in zowel de referentiesituatie (huidig) als bij elk alternatief. Het klopt dat dan schade optreedt. Het doel van het project is echter om de dijken te verhogen en te versterken, zodat de kans op een overstroming wordt verkleind. In de verkenning wordt per alternatief onderzocht op wat de stroomsnelheden zijn bij een overstroming.

Zienswijze nr. 8

Samenvatting zienswijze nr. 8
Participant verzoekt om bij de uitwerking van alternatieven, varianten te onderzoeken waarbij het bestaande uitzicht van woning en tuin behouden blijft. Een optie is om een glazen waterkering aan te leggen.

Reactie zienswijze nr. 8
In de volgende fase worden de alternatieven uitgewerkt. Dit gebeurt aan de hand van werkateliers waar direct aanwonenden voor uitgenodigd zijn om mee te denken over het ontwerp van de waterkeringen. In deze ateliers brengen we in beeld welke ruimtelijke en technische oplossingen en maatregelen mogelijk zijn.

Zienswijze nr. 9

Samenvatting deelzienswijze nr. 9-1
Participant verzoekt om in het milieueffectrapport een 'bewoners effectrapportage' op te nemen met effecten van de alternatieven voor de bewoners van de Lob van Gennep. Specifiek aandachtspunt is de gebouwen die na 1996 gebouwd zijn en die niet voor schadevergoeding in aanmerking komen. Participanten zijn op de hoogte van de gesprekken om de rechtsongelijkheid op te heffen, maar vinden dat deze gesprekken eerder plaats hadden moeten vinden. Participant acht het onacceptabel dat vanaf 19 april 1996 gebouwd is voor eigen risico en men daarom niet in aanmerking komt voor tegemoetkoming van schade.

Reactie deelzienswijze nr. 9-1
Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’. Het verschil in mogelijkheden voor tegemoetkoming van schade als gevolg van een overstroming komt met dit besluit voor het binnendijkse gebied te vervallen. Zie paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Het thema woon- en leefomgeving in het milieueffectrapport zal onder andere de zichthinder vanuit woningen, ruimtebeslag op tuinen, hinder tijdens de aanleg en eventuele gevolgen voor de verkeersveiligheid en bereikbaarheid in beeld brengen.

Ook wordt onderzocht wat de stroomsnelheden zijn bij een overstroming en hoe hoog het water komt bij een eventuele overstroming. Deze effecten worden in beeld gebracht voor de drie alternatieven en vergeleken met de huidige situatie.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op instroming van het gebied en daarmee de kans op schade wordt verkleind.

Samenvatting deelzienswijze nr. 9-2
Participant woont in een woning in Milsbeek die in 2003 en 2015 verbouwd is en stelt dat bij aankoop van de woning niet vermeld is dat het gebied een rivierbedding betreft. Ook tijdens de vergunningsaanvragen voor de verbouwingen en de bouw van een tuinhuis heeft de gemeente hier geen informatie over verstrekt. Participant stelt dat de gemeente Gennep hierin meerdere malen in gebreke gebleven is.

Reactie deelzienswijze nr. 9-2
Bij de aankoop van een woning heeft de kopende partij een onderzoeksplicht en de verkopende partij heeft een meldplicht. Dat betekent dat u als kopende partij zich ook goed heeft moeten verdiepen in de juridische status van het gebied bij de aankoop van uw woning. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

De status van het gebied is vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren en in de Waterregeling en Waterbesluit op basis van de Waterwet. Daarnaast is in de toelichting van het bestemmingsplan in paragraaf 2.2 de bijzondere status van het gebied vermeld. De kernen van het gebied Lob van Gennep liggen weliswaar in het rivierbed met bergend regime, maar zijn vrijgesteld van de vergunningplicht op basis van de Waterwet bij Rijkswaterstaat voor het gebruik van een waterstaatswerk. Omdat er geen beperking geldt buiten de Wet op de ruimtelijke ordening (planologisch) en Wabo (bouwen), is, bij de vergunningaanvraag bij de gemeente, hierover niet gecommuniceerd. De gemeente is hierdoor niet in gebreke gebleven.

Overigens geldt niet voor alle wijzigingen aan bouwwerken dat bij schade aan overstroming er geen aanspraak gemaakt kan worden op de Wet tegemoetkoming van schade bij rampen. De zogenaamde ‘kruimelgevallen’ zoals een carport, dakkapel of balkon komen wel in aanmerking voor een tegemoetkoming van schade.

Samenvatting deelzienswijze nr. 9-3
Participant spreekt steun uit voor versterking van de dijk conform de huidige norm. Het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is echter niet acceptabel. Participant verzoekt om een gebiedsconsultatie te organiseren voor de afweging van alternatieven. Participant acht dit van belang om voldoende draagvlak voor het project Lob van Gennep te krijgen.

Reactie deelzienswijze nr. 9-3
Bewoners worden op diverse manieren betrokken bij het project. Informeel tijdens keukentafelgesprekken, inloopspreekuren, omgevingswerkgroepen, werkateliers en informatieavonden. En formeel wanneer men een zienswijzen kan indienen, zoals nu bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Deze input deelt het project met de stuurgroep, waarin inwoners worden vertegenwoordigd door hun (gekozen) wethouder. De keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing wordt gemaakt aan de hand van zes beoordelingscriteria, draagvlak is daar een van. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 9-4
Participant stelt dat indien er voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening gekozen wordt, er door het Rijk een volledige schadeloosstelling gegarandeerd moet worden voor alle vastgoed in het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 9-4
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade, zelfs aanzienlijk kleiner dan de wettelijke norm. Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep. Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 10

Samenvatting deelzienswijze nr. 10-1
Participant vat de doelstellingen van het project samen en stelt dat stakeholders uit de Lob van Gennep meer betrokken moeten worden bij de planvorming. Participant is eigenaar van een potplantenkwekerij in het gebied. Dit vergt een specifieke inrichting van het bedrijf. Participant stelt dat er onevenredige en onherstelbare schade hieraan zal ontstaan bij een overstroming. Met name het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening leidt tot grote schade als gevolg van de grote kracht waarmee het water het gebied instroomt. Participant stelt dat zijn/haar belangen terdege meegewogen dienen te worden in de besluitvorming.

Reactie deelzienswijze nr. 10-1
Bewoners zijn en worden op diverse manieren actief betrokken bij het project. Informeel tijdens keukentafelgesprekken, omgevingswerkgroepen en informatieavonden. En formeel wanneer men een zienswijzen kan indienen, zoals nu bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Ook vinden werkateliers plaats, waarin samen met mensen die wonen aan of nabij de dijk wordt gekeken hoe en in welke vorm de dijkversterking het beste in het landschap past. Zie verder paragraaf 2.10 'Participatie'.

Verder is het niet zo dat de oorspronkelijke plannen worden doorgezet. Bij de start van de verkenningsfase presenteerde het project twee mogelijke oplossingsrichtingen: Dubbele Dijken en Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Die werden vergeleken met de huidige situatie. Op dit moment worden drie alternatieven uitgewerkt: Reguliere Dijken, Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Twee van de drie alternatieven zijn uit het participatieproces naar voren gekomen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 10-2
Participant stelt dat de landschappelijke, cultuur-historische, natuurlijke en recreatief-toeristische waarden van de Lob van Gennep reden zijn om de aanwezige gebiedskwaliteiten te behouden en versterken en dat er voorwaarden voor positieve ontwikkelingen geschapen dienen te worden. De huidige plannen leiden volgens participant tot vernietiging van het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 10-2
Als eerste merk ik op dat het project leidt tot het verhogen van de waterveiligheid. In de huidige situatie kan het gebied ook bij een extreem hoge waterafvoer van de Maas onder water komen te staan. De kans op overstroming wordt als gevolg van het plan kleiner. Daarmee wordt de kans op schade ook kleiner.

De derde doelstelling van het project is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Het project onderzoekt op welke wijze het gebied (economisch) nog aantrekkelijker gemaakt kan worden. Hierbij maakt het project gebruik van input van de bewoners vanuit keukentafelgesprekken, omgevingswerkgroepen en werkateliers. Zie verder paragraaf 2.5 ‘Ruimtelijke kwaliteit’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 10-3
Participant stelt dat alle drie de alternatieven leiden tot aantasting van de leefomgeving in het geval van een overstroming door mest en verdronken dieren; de ecologische gevolgen zijn niet meegenomen bij het opstellen van de plannen.

Reactie deelzienswijze nr. 10-3
Zoals ik hierboven heb opgemerkt, wordt de kans op overstroming als gevolg van het plan kleiner. Daarmee neemt de kans dat de door u geschetste gevolgen van een overstroming optreden, ook af.

In het milieueffectrapport worden de waterdiepte, het oppervlak van het gebied wat overstroomd, de wijze van overstromen en de tijdsduur van uitstroom na een opgetreden overstroming, voor de drie alternatieven inzichtelijk gemaakt. Zie ‘Onderzoeksgerelateerde zaken’ in paragraaf 2.1.

Samenvatting deelzienswijze nr. 10-4
Participant stelt dat bij uitvoering van het plan zoals het nu is, het bedrijf en land van participant onder water komen te staan. Volgens hem/haar mogen de plannen geen schade opleveren aan de percelen in het plangebied of de directe omgeving. Participant verzoekt vanwege de gevolgen hiervan om een ander alternatief te kiezen.

Reactie deelzienswijze nr. 10-4
In de komende fase van de verkenning worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt aangeven welke onderzoek plaats gaan vinden. Bij de uitwerking van de alternatieven wordt ook bekend wat het ruimtebeslag van de dijken wordt en welke effecten dit heeft op de omgeving. Op dit moment is nog geen keuze gemaakt voor één van de alternatieven gemaakt. Medio 2021 neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing.

De uitwerking van de ontwerpen zijn erop gericht om de schade bij een eventuele overstroming zo veel mogelijk te beperken. Hierbij merk ik op dat in de huidige situatie het gebied bij zeer hoog water ook in kan stromen.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie verder paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

In de komende onderzoeken worden de alternatieven met de huidige situatie vergeleken. Doordat de waterveiligheid van het gebied door het project toeneemt en daarmee de kans op overstroming en dus schade afneemt, zullen de alternatieven op het aspect schade als gevolg van overstroming in het algemeen als positief beoordeeld worden. Aanvullend wordt in deze fase specifiek gekeken naar de schade die kan ontstaan doordat de wijze van instroming ten opzichte van de huidige situatie verandert. Ook worden andere aspecten onderzocht waaronder het effect op natuur en landschap.

Samenvatting deelzienswijze nr. 10-5
Participant verzoekt het Rijk om een schaderegeling voor getroffen inwoners en bedrijven van de Lob van Gennep te treffen in het geval van een overstroming. Onderdeel hiervan moet een nulmeting zijn om ontstane schade te kunnen vastleggen.

Reactie deelzienswijze nr. 10-5
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade, zelfs aanzienlijk kleiner dan de wettelijke norm.
Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende schaderegeling in te stellen voor de Lob van Gennep of individuele bedrijven. Een nulmeting kan aan de orde zijn voor opstallen die op korte afstand liggen van aanlegwerkzaamheden voor de realisatie van het project.

Afbeelding 6: Kleineweg Ottersum

Zienswijze nr. 11

Samenvatting zienswijze nr. 11
Participant stelt voor om het concept van meerlaagse veiligheid toe te passen in de plannen. Daarbij wordt buiten de dijken zelf ook gekeken naar veiligheidsmaatregelen achter de dijken. Participant draagt meerdere voorbeelden aan van de IJssel-Vechtdelta bij Zwolle. Een optie in de Lob van Gennep is volgens participant het aanleggen van een verhoogde rondweg rondom Milsbeek en Ottersum. Ook zou er meer naar meekoppelkansen gekeken dienen te worden bij het project.

Reactie zienswijze nr. 11
Dank u wel voor de suggestie. Het verbeteren van de waterveiligheid van dit gebied is een van de doelstellingen van dit project. Daarom worden de dijken dus (minimaal) tot aan de wettelijke norm opgehoogd. De wettelijke veiligheidsnormering in Nederland richt zich binnen het concept van meerlaagsveiligheid op 'laag 1: preventie'. Hiermee zijn de hoogwaterveiligheidsopgaven gericht op het voorkomen van overstromingen. De kans op overstroming moet verkleind worden tot maximaal 1/300 per jaar. Er wordt zo geïnvesteerd in preventieve maatregelen, in plaats van in maatregelen die de gevolgen beperken (laag 2) in een scenario waarin al sprake is van overstroming. Bij alle alternatieven wordt aan de wettelijke hoogwaterveiligheidsopgave voldaan door de dijken te verhogen en te versterken.

Doordat het gebied beschermd kan worden volgens de norm, is er geen aanleiding om aanvullende maatregelen in het kader van een Meerlaagsveiligheidaanpak te nemen. Wanneer gekeken wordt naar de reductie van het overstromingsrisico, is uit diverse studies gebleken dat investeren in preventie beduidend effectiever is dan investeren in het beperken van gevolgen (voor meer informatie zie de website van Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer). Het project Lob van Gennep richt zich conform de landelijke waterveiligheidsmethodiek daarom niet op 'laag 2', maar op 'laag 1' en zal er zo voor zorgen dat het gebied volgens de waterveiligheidsnorm beschermd is tegen hoogwater.

Zienswijze nr. 12

Samenvatting deelzienswijze nr. 12-1
Participant stelt dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau onvoldoende richting geeft aan het milieueffectrapport en dat commentaar op deze notitie gevraagd wordt, zonder dat alle noodzakelijke informatie beschikbaar is. Zo ontbreekt een maatschappelijke kosten-baten analyse, worden de kansrijke alternatieven onvoldoende scherp beschreven, en is het beoordelingskader nog onvoldoende geconcretiseerd. Ook zijn terminologie en de juridische status van gebruikte termen niet altijd helder. De Leidende principes voor de doelstelling ruimtelijke kwaliteit ontbreken. Tot slot stelt participant dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau een technocratisch document is waaruit geen invoelingsvermogen met de inwoners van de Lob van Gennep blijkt.

Reactie deelzienswijze nr. 12-1
U geeft aan dat u veel informatie mist in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Het project bevindt zich in de verkenningsfase. De verkenningsfase heeft tot doel om te onderzoeken welke oplossingen er zijn om de drie doelstellingen van het project te realiseren. Uit deze alternatieven wordt aan het einde van de verkenningsfase één van de alternatieven gekozen. Door een milieueffectrapport op te stellen worden de effecten van de drie alternatieven in beeld gebracht. Dit vormt input voor het besluitvormingsproces. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau en deze Nota van Antwoord hebben tot doel te komen tot een selectie van de kansrijke alternatieven en de te onderzoeken milieueffecten ten behoeve van het milieueffectrapport. In deze fase van het project, waarbij de onderzoeken in het kader van het milieueffectrapport en de uitwerking van de alternatieven nog moeten aanvangen, kan ik u op dit moment niet aan het door u verlangde informatieniveau tegemoetkomen.

Een voorbeeld hiervan zijn de Leidende principes ruimtelijke kwaliteit die u aanhaalt, deze waren tijdens het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau nog in ontwikkeling en inmiddels op de website geplaatst. De Leidende principes worden in de verkenningsfase opgesteld. De Leidende principes spelen een rol bij de uitwerking van de alternatieven en fungeren als toetskader voor de alternatieven en het milieueffectrapport.

Ook zal op basis van de uitwerking een kostenraming voor de alternatieven worden opgesteld. Zonder een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) op te stellen, zal aan het einde van de verkenning wel een beeld ontstaan van de verhouding tussen kosten, effectiviteit en effecten.

Daarnaast ben ik van mening dat eenieder de gelegenheid heeft gekregen zich te informeren over het project en de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Ook heeft eenieder de mogelijkheid gekregen om mogelijke oplossingen aan te kunnen dragen. Er is goed onderzocht of de aangedragen oplossingen meegenomen kunnen worden. Dit heeft ertoe geleid dat twee van de drie geselecteerde alternatieven vanuit het gebied zijn aangedragen. Dit zijn alternatief 1 Reguliere Dijken en alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s). In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is onderbouwd waarom de andere alternatieven die door de omgeving zijn aangedragen, niet kansrijk worden geacht.
Ik deel uw mening daarom niet dat de Notitie Reikwijdte en detailniveau door middel van een bureaucratische aanpak tot stand is gekomen. Door drie alternatieven uit te werken, waaronder het alternatief Reguliere Dijken, kom ik in mijn ogen tegemoet aan de zorgen en angsten van de inwoners en bedrijven in de Lob van Gennep. Daarnaast houd ik mij aan de procedures die voor het opstellen van een milieueffectrapport gelden, conform de wet milieubeheer.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft niet tot doel om uitputtend in te gaan op de wijze waarop het doelbereik en de effecten van de alternatieven in beeld gebracht gaan worden. Er wordt aangegeven op welke thema’s en aspecten de onderzoeken plaats gaan vinden. Zoals uit de tabel op pagina 31 uit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau blijkt, krijgen de drie doelstellingen een volwaardige uitwerking. Er is geen reden om de milieueffectrapportage procedure niet te starten.

Samenvatting deelzienswijze nr. 12-2
Participant stelt dat de doelstelling Ruimtelijke kwaliteit onvoldoende beschreven is in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Het verrast participant dat er nog geen ruimtelijk kwaliteitskader of Leidende principes beschikbaar zijn. Dit belemmert een inhoudelijk betekenisvolle participatie van belanghebbenden. Volgens participant kan er niet gestart worden met het MER totdat het perspectief en de principes van ruimtelijke kwaliteit duidelijk zijn.

Reactie deelzienswijze nr. 12-2
De ruimtelijke analyses hebben bijgedragen om op hoofdlijnen tot een integrale trechtering naar 3 alternatieven voor de Lob van Gennep te komen. Het ging daarbij met name over de impact van nieuwe waterkeringen in relatie tot aantasting/versterken aanwezige gebiedskwaliteiten en toename/afname barrièrewerking voor gebruikers en fauna.

Ruimtelijke kwaliteit is niet opgenomen in figuur 1-2 in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, omdat deze figuur het formele proces van de procedures weergeeft in relatie tot participatie en besluitvorming.

U stelt dat de procedure voor de milieueffectrapportage niet kan worden gestart, laat staan naar behoren voltooid, voordat het Ruimtelijk perspectief en Leidende principes zijn opgesteld en vastgesteld en het ruimtelijk kwaliteitsdoel helder is. In reactie daarop geef ik eerst duiding aan twee op te stellen documenten: Het Ruimtelijk perspectief en de Leidende principes.

Het doel van de Leidende principes is om het criterium ruimtelijke kwaliteit te concretiseren en toe te passen in het beoordelingskader en het milieueffectrapport om de drie alternatieven te beoordelen en uiteindelijk te komen tot de voorkeursbeslissing.
Het doel van het werkdocument ‘Ruimtelijk perspectief’ is om een ruimtelijke context te bieden voor het ‘verrijken’ van de drie uit te werken alternatieven en daarmee ook van het alternatief dat in de voorkeursbeslissing wordt gekozen. Daarnaast dient het werkdocument als informatiebron voor de effectbepaling van enkele thema’s in het kader van de milieueffectrapportage. Zie ook paragraaf 2.5 ‘Ruimtelijke kwaliteit’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 12-3
Participant stelt dat tracés en dimensies van dijken en kunstwerken van de drie kansrijke alternatieven onvoldoende uitgewerkt zijn om de effecten te kunnen beoordelen. Daarnaast verbaast participant zich erover dat in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau geen minimaal te bereiken waterstandsdaling opgenomen is en dat de termen ‘reguliere’ en ‘verbindende’ dijk alsook het onderscheid tussen alternatief 2 en 3, verwarrend zijn. Participant beveelt aan om effecten onder te verdelen in drie fasen: 1) aanleg, 2) eindsituatie en 3) overstromingssituatie.

Reactie deelzienswijze nr. 12-3
De NRD heeft tot doel om eenieder te informeren welke alternatieven en welke milieueffecten onderzocht worden. De drie alternatieven worden in de komende fase uitgewerkt. Dit gebeurt aan de hand van werkateliers waarbij direct aanwonenden van de verschillende dijktracés zijn betrokken. Aan de hand hiervan en aan de hand van het te bereiken beschermingsniveau worden de dimensies van de dijktracés bepaald. De dijktracés worden zodanig uitgewerkt dat de milieueffecten in beeld gebracht kunnen worden.

Het doel 'verbeteren waterbergende werking' is inderdaad niet gekwantificeerd in te bereiken centimeters waterstandsverlaging stroomafwaarts. Voor alle alternatieven wordt in het milieueffectrapport in beeld gebracht hoeveel centimeters waterstandsverlaging stroomafwaarts bereikt wordt. Het verschil in waterstandsverlaging tussen de verschillende alternatieven is vervolgens één van de onderdelen die een rol spelen in de afweging.

Met de term 'Reguliere Dijken' is getracht duidelijk te maken dat dit een normale dijk betreft die overal in Nederland aangelegd zou worden bij een overstromingskansnorm van 1/300 per jaar. Bij beide alternatieven met 'Verbindende Dijken' worden niet alleen de dijkversterkingsmaatregelen getroffen die nodig zijn vanuit deze waterveiligheidsnorm, maar is ook sprake van aanvullende maatregelen en voorzieningen ten behoeve van de verbetering van de waterbergende werking van het gebied. Met de term 'verbindend' is zoveel mogelijk aangesloten bij de naamgeving vanuit de MIRT-onderzoeksfase, om verwarring door wijzigende naamgeving te voorkomen.

De 'waterkerende instroomvoorziening' bij alternatief 3 functioneert bij diverse hoogwatersituaties ook als waterkering, bovenop de dijkhoogte die nodig is vanuit de waterveiligheidsnorm. Bij de 'vaste drempel', die dienstdoet als instroomvoorziening, is er niet of nauwelijks sprake van een extra waterkerende functie.

Voor alle alternatieven geldt dat deze in de fase die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, uitgewerkt moeten worden. Voor alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zullen het aantal, de lengte en de hoogte van de drempels en aanliggende dijken, zoals benoemd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, nader onderzocht moeten worden. Dit maakt dat de beschrijving in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau op een aantal punten nog niet specifiek is en als 'niet helder' ervaren wordt. In het vervolg van het project zal een beschrijving volgen van het nader uitgewerkte alternatief.

Wat ik kan bevestigen is dat de hoogte van de drempels in alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), op de locaties waar in extreme omstandigheden instroom kan plaatsvinden, minimaal gelijk is aan de dijkhoogte die nodig is vanuit de wettelijke waterveiligheidsnorm. De dijken buiten de drempellocaties zullen in dit alternatief hoger zijn dan de dijkhoogte die nodig is vanuit de waterveiligheidsnorm.

Samenvatting deelzienswijze nr. 12-4
Participant stelt dat het beekdalherstel van de Niers meegenomen dient te worden in de verdere uitwerking van alternatieven en dat dit ook uit het projectbudget bekostigd dient te worden. Het gehele Niersdal dient gezien de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied te worden meegenomen in het milieueffectrapport. Ook het leggen van ecologische verbindingen tussen de stuwwal enerzijds en de uiterwaarden van Maas en Niers anderzijds dienen meegenomen te worden in het milieueffectrapport.

Reactie deelzienswijze nr. 12-4
Op dit moment wordt onderzocht of onderdelen van het project beekherstel meegenomen kunnen worden met het project Lob van Gennep. In verband met de raakvlakken tussen beide projecten vindt afstemming plaats. Mogelijk is werk met werk te maken en biedt dit kansen om in samenhang de ruimtelijke kwaliteit te versterken. De beken kunnen mogelijk een rol spelen in het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit (bijvoorbeeld voor versterking van de landschap-beleving, recreatie en toerisme en natuurverbindingen). Of beekherstel en de mate waarin beekherstel onderdeel van het project wordt, zal gedurende de uitwerking in de verdere verkenning blijken.

Het Niersdal wordt meegenomen in het milieueffectrapport, voor zover er effecten optreden. Dit geldt ook voor de in het gebied of de in nabijheid daarvan aanwezige natuurwaarden en natuurgebieden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 12-5
Participant stelt dat de criteria waaraan het doelbereik van de drie kansrijke alternatieven op het gebied van waterbergende werking getoetst wordt, te beperkt zijn om een zinvolle afweging te kunnen maken. Het doelbereik wordt slechts afgemeten aan het aantal centimeters aan waterstandsdaling en dit biedt geen inzicht in de maatschappelijke baten als besparingen op dijkversterkingen en conservering van historisch erfgoed langs de Maas die hiermee samenhangen. Participant pleit daarom voor het uitvoeren van een MKBA.

Reactie deelzienswijze nr. 12-5
Ik ben van mening dat met de voorgestelde onderzoeken, gecombineerd met inzicht in de kosten per alternatief, een goed overzicht ontstaat van de verschillen tussen de alternatieven op het gebied van kosten en effecten. Een aparte MKBA is niet nodig voor een gefundeerde keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing. Daarnaast merk ik op dat uw voorstel het onderzoeksgebied en daarmee de onderzoekslast in behoorlijke mate vergroot, zonder dat dit tot een evenredig grote bijdrage leidt in de besluitvorming.

Een afweging tussen het verhogen van de waterveiligheid en de te verwachte schade, is gemaakt bij het bepalen van de veiligheidsnorm waaraan de dijken moeten voldoen. Zie verder paragraaf 2.3 ‘Normen waterveiligheid’.

Aan het einde van de verkenning vindt aan de hand van zes beoordelingscriteria een vergelijking van de alternatieven plaats. Zie paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’.

Het genoemde onderscheid tussen het moment waarop de effecten plaatsvinden, zal gemaakt worden waar relevant. In het milieueffectrapport wordt aangegeven voor welke effecten welke fase wordt beoordeeld. Effecten op archeologie bijvoorbeeld vinden alleen plaats in de aanlegfase, terwijl de effecten op landschap worden beoordeeld voor de fase na de aanleg. Ten aanzien van de situaties dat waterberging in het gebied optreedt, wordt het verloop van de waterberging voor alle alternatieven in beeld gebracht. Hierbij wordt gekeken naar waterdieptes, de tijdsduur waarover het water stijgt en weer daalt, en naar risico’s met betrekking tot eventuele erosie door de stroming van het water. De andere beoordelingsaspecten worden niet specifiek voor deze situaties in beeld gebracht. Hier geldt dat bij alle alternatieven de kans op effecten door overstroming van het gebied afneemt ten opzichte van de huidige situatie.

Samenvatting deelzienswijze nr. 12-6
Participant geeft aan enkele beoordelingscriteria uit tabel 4.1 van de Notitie reikwijdte en Detailniveau te algemeen of onduidelijk te vinden

Aspect	*Beoordelingscriteria in tabel 4.1*	*Opmerkingen, suggesties*
Waterstandsdaling	*Waterstandsverandering benedenstrooms*	*Naast verandering in cm, ook maatschappelijke gevolgen (zoals baten, besparingen op dijkverzwaring, conserveren van cultureel erfgoed en natuur etc.) van de verandering aangeven*
Ruimtelijke kwaliteit	*Leidende principes ruimtelijke kwaliteit*	*Deze principes worden nergens gespecificeerd en uitgewerkt. Wie bepaalt die principes?*
Waterstandsverandering bovenstrooms	*Waterstanden Maas*	*Naast verandering in cm ook maatschappelijke gevolgen en kosten van mitigatie (bv. door dijkverhoging)*
Waterberging	*Verloop waterberging*	*Niet alleen verloop in tijd, maar ook diepte, oppervlak en snelheid zijn van belang. Daarnaast zijn de overstromingskarakteristieken (incl. evacuatie effecten), schadeprofielen, en verzekerbaarheid voor iedere variant verschillend en moeten dus ook apart*

		bij de evaluatie worden betrokken. *Ook de uitstroom van het eerder geborgen water dient per variant in beeld te worden gebracht.*
Landschap, beschermde soorten	*Landschappelijke kwaliteit, ecologie en beschermde flora en fauna*	*Hier moet ook naar de effecten van elk alternatief op aangrenzende gebieden en natuur worden gekeken, in het bijzonder het Niersdal; beperk daarbij het studiegebied niet tot het projectgebied.*
Ontwikkelingsruimte	*Potentie voor toekomstige ruimtelijk economische ontwikkelingen*	*Hier moet ook de eventuele verandering van imago en economische waarden van onroerend goed, grond en bedrijven worden beoordeeld in relatie tot de bouw en het mogelijke gebruik van de Lob van Gennep.*
Wonen	*Ruimtebeslag, zichthinder*	*Hier moet ook de eventuele verandering van imago en economische waarden van onroerend goed, grond en bedrijven worden beoordeeld evenals de leefomgeving en immateriële schade.*

<u>Reactie deelzienswijze nr. 12-6</u>
Waterstandsdaling: de verlaging van de waterstanden stroomafwaarts is een gevolg van de waterberging in het gebied Lob van Gennep en vloeit daarmee voort uit een van de doelstellingen van het project. Hiermee levert het project een bijdrage aan de hoogwaterbescherming stroomafwaarts. Het gaat te ver om daarnaast ook de vermeden investeringsmaatregelen in de keringen stroomafwaarts en daarmee de effecten van die vermeden investeringsmaatregelen, in beeld te brengen.
In algemene zin zal het beperken van de mate van dijkverhoging stroomafwaarts een positief effect hebben op het ruimtebeslag van de dijken en behoud van bestaande waarden in de stroomafwaarts gelegen dijktrajecten.
In mijn ogen geeft een verlaging van de waterstand stroomafwaarts en de mate waarin de alternatieven zich daarin onderscheiden ten opzichte van elkaar, voldoende informatie voor de afweging van de alternatieven.

Ruimtelijke kwaliteit: de Leidende principes zijn nog in ontwikkeling, deze worden voor het gebied vastgesteld door de stuurgroep Lob van Gennep. De Leidende principes ruimtelijke kwaliteit zijn een uitwerking van het gemeentelijk en provinciaal beleid aangaande de ruimtelijke kwaliteit waarbij de kennis en kunde van het gebied wordt benut. In het milieueffectrapport worden de Leidende principes nader toegelicht. Daarnaast worden in het milieueffectrapport de gevolgen voor onder andere de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden onderzocht. Zie paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'.

Waterstandverandering bovenstrooms: ook hiervoor geldt dat de mate waarin een verandering optreedt als gevolg van het project en de mate waarin de alternatieven zich daarin onderscheiden ten opzichte van elkaar, voldoende informatie geeft voor een afweging van de alternatieven.

Waterberging: verloop van de waterberging bevat inderdaad meer dan alleen het verloop in tijd. Diepte, oppervlak en snelheid van de waterberging worden inzichtelijk gemaakt. Ook de snelheid waarmee het gebied na de waterberging uitstroomt wordt per variant in beeld gebracht. Evacuatie effecten, schadeprofielen en verzekerbaarheid zijn geen onderwerpen in het milieueffectrapport.

Beschermde soorten: de effecten op beschermde soorten worden in beeld gebracht voor zover de effecten van het project reiken. Daarmee is het studiegebied inderdaad groter dan het projectgebied.

Ontwikkelingsruimte: dit aspect gaat in op de mogelijkheden voor toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkelingen waarbij gekeken wordt naar de inpasbaarheid van deze ontwikkelingen.

Wonen: dit aspect gaat in op de fysieke aantasting van de leefomgeving door het in beeld brengen van eventueel ruimtebeslag en zichthinder. In het milieueffectrapport worden effecten als imago en immateriële schade niet onderzocht.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 12-7</u>
Participant pleit voor het zwaarder meewegen van draagvlak voor de kansrijke alternatieven in de keuze tussen de alternatieven. Het creëren van draagvlak zou gediend zijn met de volgende punten:

a) Transparante informatievoorziening over de gevolgen van een overstroming;
b) Informatievoorziening over beleid en maatregelen om schade bij een overstroming te beperken;
c) Transparante regels en protocollen voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening;
d) Nadere uitleg over verschillen in waterveiligheid tussen de Lob van Gennep en aangrenzende dijkvakken;
e) De opheffing van de rechtsongelijkheid t.a.v. het in aanmerking komen van een tegemoetkoming binnen de wet Tegemoetkoming schade bij rampen;
f) De onttrekking van de Lob van Gennep aan het rivierbed van de Maas.

Participant stelt dat de status van de Lob van Gennep als waterbergend rivierbed zowel historisch als actueel niet passend en nodig is.

Reactie deelzienswijze nr. 12-7
Draagvlak voor de maatregelen is inderdaad belangrijk en is dan ook een van de zes beoordelingscriteria op basis waarvan ik een voorkeursbeslissing neem. In het verkenningenrapport komt dit onderwerp zeker aan de orde. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

a) Het project blijft, in navolging op de huidige werkwijze, de beschikbare informatie open en transparant delen. De website van de Lob van Gennep is één van de middelen die dit illustreert. Zoals ik al eerder heb aangegeven, is in de verkenningsfase niet direct overal een antwoord op. De informatie die in de komende fase wordt verzameld zal eveneens worden gedeeld met de omgeving.
Het op te stellen milieueffectrapport en verkenningenrapport zorgen ervoor dat de besluitvorming omtrent de voorkeursbeslissing navolgbaar zal zijn.

   De alternatieven worden in de komende fase uitgewerkt. Hierbij wordt ook onderzocht op welke wijze de alternatieven vormgegeven kunnen worden, waardoor de kans op schade bij overstroming zoveel mogelijk verkleind wordt. Omdat na het realiseren van het project wordt voldaan aan de wettelijke veiligheidsnorm voor de waterkeringen, zijn er geen aanvullende maatregelen voorzien die de kans op schade verder verkleinen. Dit is landelijk zo geregeld en geldt voor alle waterkeringen. Voor de Lob van Gennep maak ik hierop geen uitzondering.

   In het Milieueffectrapport worden de effecten van de alternatieven vergeleken met de huidige situatie. De drie alternatieven leiden allemaal tot een kleinere kans op overstroming van het gebied dan in de huidige situatie. Een overstroming is dus geen effect dat optreedt als gevolg van een van de alternatieven. De wijze van instroming zal wel per alternatief en ten opzichte van de huidige situatie verschillen. Daarom zal dit effect in het milieueffectrapport onderzocht worden.

b) De alternatieven leiden tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied. Er heeft onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheden om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de schade op grond van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) na overstroming, ongeacht het bouwjaar van het bouwwerk of wijziging van het bouwwerk. Dit onderzoek is op de website gepubliceerd.

Zoals u weet heb ik op 18 juni 2020 besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Door de status rivierbed op te heffen, wordt het recht op schadevergoeding na een overstroming voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Op dit moment hebben inwoners die gebouwd of verbouwd hebben vanaf 19 april 1996 geen recht op tegemoetkoming bij schade als gevolg van een overstroming. Deze situatie zorgde voor onzekerheid en onrust bij bewoners, agrariërs en andere bedrijven. Met het besluit wordt hieraan een einde gemaakt. Zie ook paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

c) Als onderdeel van alternatief 3 (Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening) worden voorwaarden opgesteld (protocol) op basis waarvan de waterkerende instroomvoorziening ingezet zal worden. Uitgangspunt hierbij is dat dit enkel plaatsvindt bij Maasafvoeren met een kans van 1/3.000 per jaar of kleiner. De kans op overstroming wordt hiermee verkleind naar 1/3.000 per jaar.

d) Voor de aanliggende dijktrajecten geldt net als voor het gebied Lob van Gennep een wettelijke waterveiligheidsnorm. Op basis van de landelijke werkwijze van het uitvoeren van veiligheidsbeoordelingen en het versterken van waterkeringen, zullen ook deze dijktrajecten te zijner tijd versterkt worden op basis van de voor dit traject geldende waterveiligheidsnorm. Zie ook paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

   Met waterstandseffecten van de Lob van Gennep wordt rekening gehouden, bij het bepalen van de benodigde dijkhoogtes van stroomafwaarts gelegen dijktrajecten. Binnen het aspect 'waterstandseffecten' wordt niet alleen naar de waterstandsverlaging stroomafwaarts gekeken, maar ook naar de bovenstroomse waterstandseffecten.

e) Voor iedere inwoner van Nederland geldt dat men tegemoetkoming in de schade of de kosten kan krijgen indien er sprake is van een overstroming en de gebeurtenis tot ramp verklaard wordt. Dan is de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) van toepassing. Op basis van deze wet is echter ook bepaald dat schade aan bouwwerken die zijn gebouwd of gewijzigd vanaf 19 april 1996, voor zover gebouwd in het rivierbed, niet in aanmerking komen voor schadevergoeding. Zie ook mijn reactie bij b.

f) Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Zienswijze nr. 13

Samenvatting zienswijze nr. 13
Participant spreekt voorkeur uit voor het alternatief 1 Reguliere Dijken. Participant stelt dat de overige twee alternatieven onmenselijk, onredelijk en on-Nederlands zijn en dat het project tot stress leidt. Daarbij stelt participant dat de waarde van zijn/haar huis verminderd is. Participant kan geen begrip opbrengen voor de nut en noodzaak van de waterbergende werking van de Lob van Gennep.

Reactie zienswijze nr. 13
Het spijt me dat het onderzoek gevoelens van woede, stress en angst bij u oproept. Elk van de drie alternatieven die onderzocht wordt, leidt echter tot meer veiligheid voor de bewoners van het gebied. Bij alle alternatieven worden de dijken verhoogd en versterkt conform de wettelijke waterveiligheidsnorm. Op dit moment wordt nog niet een keuze gemaakt tussen de alternatieven. In deze verkenningsfase worden de drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie', 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en paragraaf 2.7 'Draagvlak'

Zienswijze nr. 14

Samenvatting deelzienswijze nr. 14-1
Participant licht de historische context van de dijkversterking in de Lob van Gennep toe aan de hand van zijn/haar eigen Notitie Reikwijdte en Detailniveau:

Notitie
Op 6 maart 1998 nam minister Jorritsma het besluit om de Lob van Gennep binnen de grenzen van het winterbed van de Maas te betrekken, waarmee een vergunningplicht voor bouwactiviteiten in het gebied ontstond.

Reikwijdte
Het besluit had verstrekkende gevolgen voor de inwoners van het gebied. Een belangrijk verschil was dat er tot 2019 plannen waren om de woonkernen te beschermen met binnendijken.

Detailniveau
In 2001 kregen de hogere delen van het gebied en de huizen die voor 1996 gebouwd waren een aparte beschermde status. Hiermee werden alle aanpassingen vanaf dat moment voor risico van de eigenaar en is de rechtsongelijkheid en leegloop van agrarische activiteiten begonnen. De vergunningen werden moeizaam verleend en mensen die tekenden werden zowel verantwoordelijk voor schade bij overstromingen als voor het compenseren van de ruimte die een bouwwerk in beslag neemt. Het calamiteitenplan van gemeente Gennep is sinds 1995 nooit meer gecommuniceerd, geoefend, of aangepast.

Reactie deelzienswijze nr. 14-1

De status rivierbed vindt zijn oorsprong in de hoogwaters van 1993 en 1995 en de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 bekendgemaakt is (op 12 mei 1997 is een aangepaste beleidslijn bekendgemaakt, vindplaats). De doelstelling van de beleidslijn was meer ruimte voor de rivier, de duurzame bescherming van mens en dier tegen overstroming bij hoogwater en het beperken van materiële schade. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam in 1996 neer op een afvoer van 3.935 m^3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed. Met deze beleidslijn werd het Rijksbeleid voor het gebruik van het winterbed aangescherpt. Op 14 juli 2006 is de hiervoor genoemde Beleidslijn grote rivieren in werking getreden en is de beleidslijn Ruimte voor de Rivier ingetrokken.

Met het Besluit van 6 maart 1998 op basis van de toen geldende Rivierenwet werden kaarten waar werken zonder vergunning mogen worden verricht, in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier. Op de kaarten is met bruin het zomerbed aangegeven, met mosgroen het winterbed en met lichtblauw het winterbed waar geen vergunningplicht geldt.

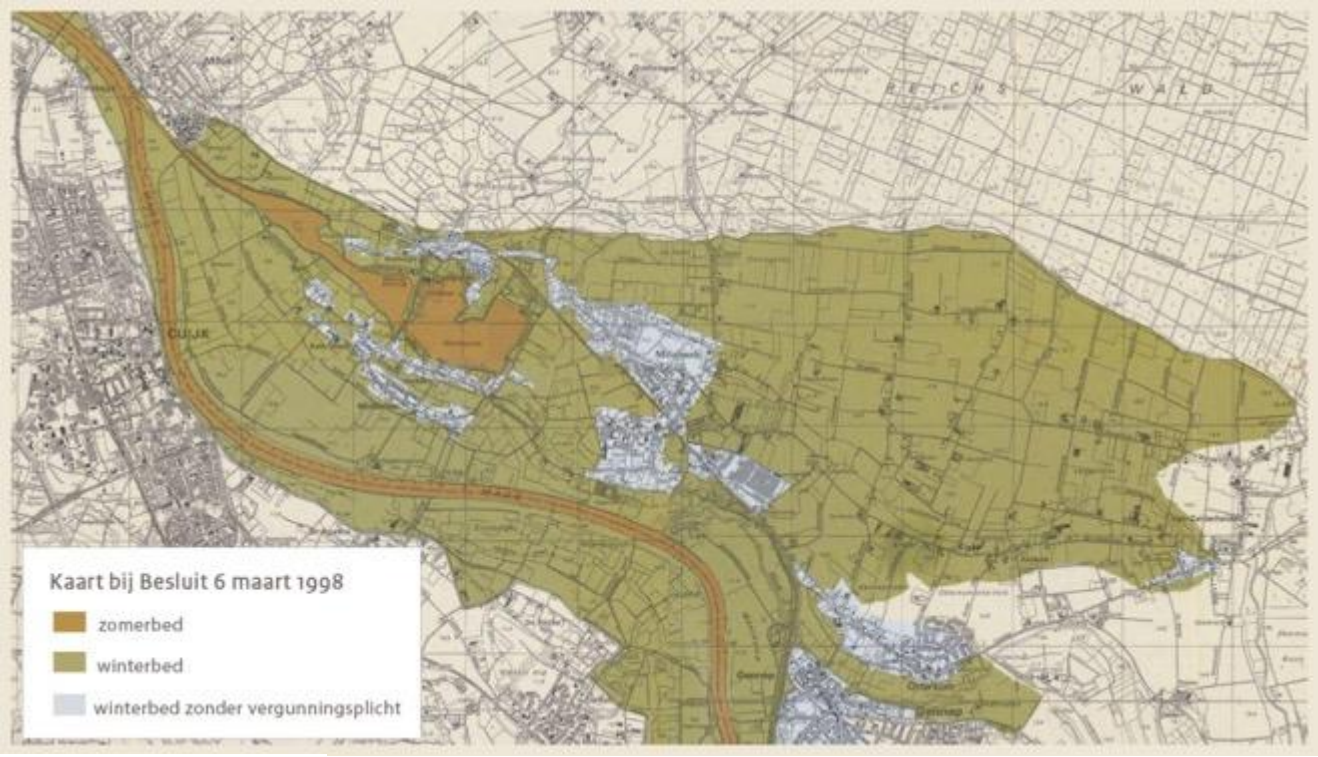

Kaart bij Besluit 6 maart 1998

Met het Besluit Rijksrivieren van 12 april 2001 op basis van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken is een begrenzing van het rivierbed vastgesteld. Op de kaarten bij het besluit is met lichtgroen het gebied aangegeven waar geen vergunningplicht geldt en lichtblauw het overig rivierbed.

Met rood is de lijn van de hoogwaterkerende gronden aangegeven die de begrenzing vormt van het rivierbed. Langs de Lob van Gennep bestaat de lijn van de hoogwaterkerende gronden uit hoge gronden en uit waterkeringen. De waterkeringen zijn gedeeltelijk in de jaren negentig aangelegd en later versterkt volgens de veiligheidsnorm die tot 1 januari 2017 gold. Onderdeel van het project is het versterken van de waterkeringen zodat deze bij elk van de drie alternatieven voldoen aan de huidige veiligheidsnorm.

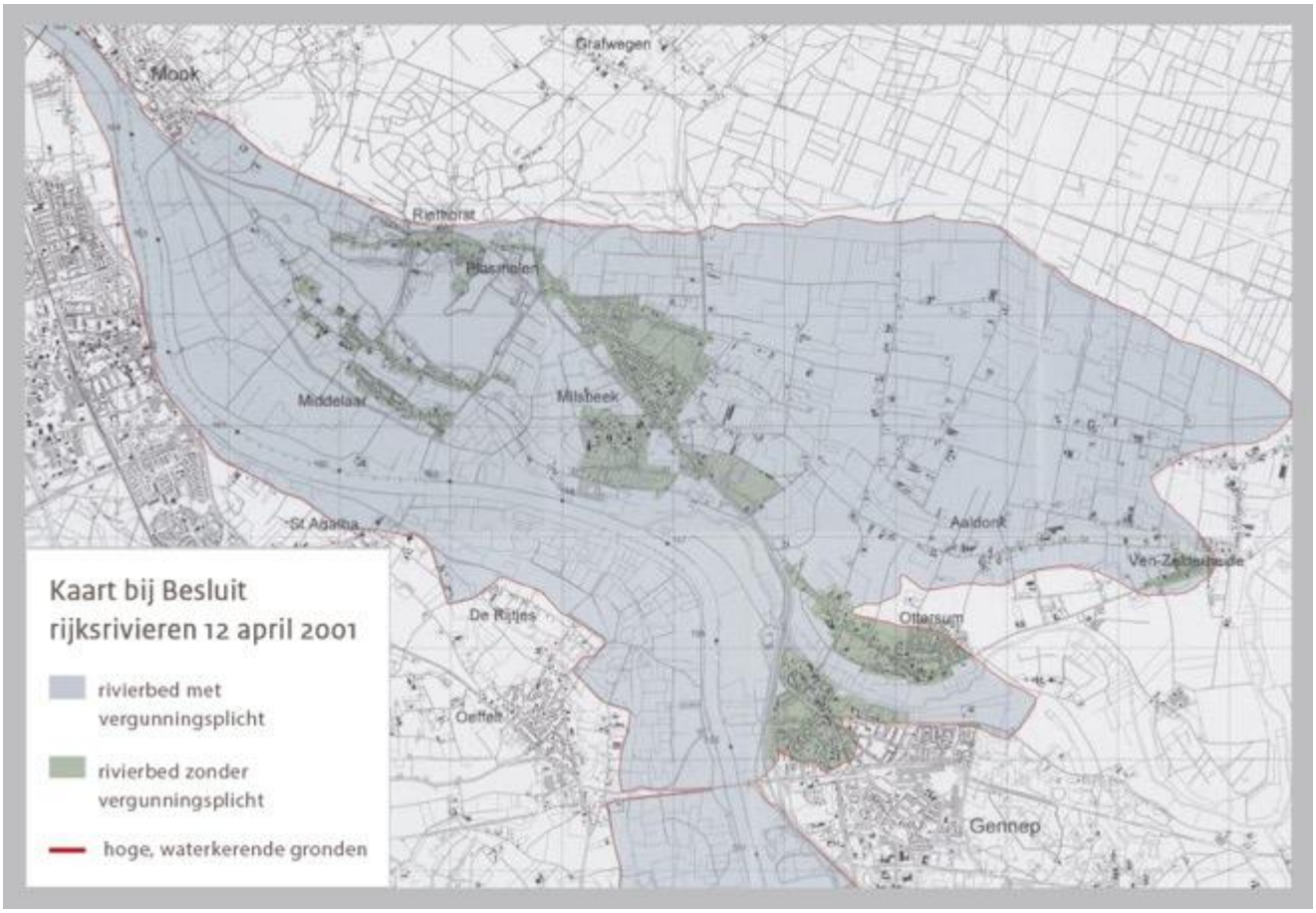

Kaart bij Besluit rijksrivieren 12 april 2001

Een overzicht van deze en andere regelgeving en beleid die vanaf het einde van de 19e eeuw de omvang van de rivier De Maas en de vergunningplicht hebben geregeld, is opgenomen op de website van het project. Zie ook paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

Bij extreem hoge waterstanden van de Maas, kan het gebied in de huidige situatie overstromen. Zoals u terecht stelt, zal door een verlaging in de huidige kering ter hoogte van de Kroonbeek een overstroming in eerste instantie op die locatie plaatsvinden. Er zijn echter geen voorzieningen in het gebied aanwezig die de kernen bij een overstroming beschermen. In het MIRT-onderzoek is een mogelijke oplossingsrichting opgenomen waarbij dijken rondom de kernen worden aangelegd. Deze oplossingsrichting is ook in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen.

Uit nadere beschouwing van dit alternatief is echter gebleken dat dit geen extra bescherming zal bieden voor de kernen. Vanuit de Maaszijde worden de kernen namelijk beschermd door een dijk met een 1/300 norm. Deze dijk is bepalend voor het beschermingsniveau van de woonkernen. Zie ook de in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau genoemde argumenten waarom dit alternatief is afgevallen.

U doelt in uw zienswijze op de rode contouren op de kaarten die bij de beleidsregels Grote rivieren horen. De contouren zijn echter niet bedoeld om de kernen een aparte beschermde status te geven. De contouren geven de hogere gronden en waterkeringen aan. De kernen zijn op deze kaart aangegeven als rivierbed waarbij het gebruik van het waterstaatswerk is vrijgesteld van vergunningplicht. In de groene gebieden dient naast een vergunning bij de gemeente, ook een vergunning aangevraagd te worden bij Rijkswaterstaat. Binnen de kernen is dat niet nodig, omdat deze gebieden slechts een beperkte betekenis hebben voor het bergend vermogen van het gebied.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

In 1998 zijn de Wet schade bij rampen (Wts) en het Besluit tegemoetkoming schade bij rampen van kracht geworden. Uit deze wetgeving komt voort dat bouwen in gebieden die onderdeel zijn van het rivierbed, vanaf 19 april 1996 voor eigen risico is. Door de status rivierbed op te heffen, is er geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade, van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Voor een reactie met betrekking tot het calamiteitenplan verwijs ik u naar mijn reactie bij deelzienswijze 14-4.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 14-2</u>
Participant stelt dat de inwoners van de Lob van Gennep gedurende het hele MIRT-traject slecht geïnformeerd zijn. Ook is participant het oneens met de waterbergende werking van de Lob van Gennep en stelt hij/zij dat in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau geen aandacht besteed wordt aan de doelstelling om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Meekoppelkansen worden hierin ook niet benoemd.

Reactie deelzienswijze nr. 14-2
Het project bevindt zich in de verkenningsfase. Onze werkwijze is om de omgeving vroegtijdig bij de planvorming te betrekken. Hierdoor wordt inbreng vanuit de omgeving al in een vroeg stadium meegenomen. Dit leidt tot een kwalitatieve verbetering van de planvorming. Een nadeel van deze werkwijze is dat niet alle informatie direct beschikbaar is op het moment dat het gebied betrokken wordt. Het gebied is in mijn ogen echter op een volledige en juiste wijze geïnformeerd, passend bij de fase van het project.

Het project kent drie doelstellingen. Een van de doelen is het verbeteren van de waterveiligheid van het gebied zelf, volgens tenminste de huidige wettelijke norm van 1/300 per jaar. Hiermee wordt het gebied beter beschermd tegen overstromingen ten opzichte van de huidige situatie.

De tweede doelstelling is het verbeteren van de waterbergende werking van het gebied, zodat een waterstandsverlaging stroomafwaarts optreedt bij extreem hoge afvoeren van de Maas. Zie ook paragraaf 2.4 ‘Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie’.

Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit is een derde doelstellingen van het project. Aan de hand van zogenaamde Leidende principes wordt een kader opgesteld waaraan de uit te werken alternatieven worden getoetst. Deze principes zijn door de stuurgroep vastgesteld en op de website geplaatst. In het milieueffectrapport worden de gevolgen voor onder andere de huidige landschappelijke waarden onderzocht. Zie ook paragraaf 2.5 ‘Ruimtelijke kwaliteit’.

De kansen voor ruimtelijke kwaliteit, waar door de betrokken overheden budget voor is gereserveerd, worden in de volgende fase van de verkenning geïnventariseerd in de werkateliers en omgevingswerkgroepen. Ruimtelijke maatregelen en kansen komen dus tot stand met inbreng vanuit de omgeving.

Samenvatting deelzienswijze nr. 14-3
Participant geeft een overzicht van de drie alternatieven:

1. *Reguliere Dijken – de bestaande dijken worden met 50-75 cm verhoogd en de jaarlijkse overstromingskans bedraagt 1/300. Het gebied overstroomt net zo snel als de rest van Limburg en het alternatief leidt niet tot een waterstandsdaling stroomafwaarts;*
2. *Verbindende Dijken met vaste drempel(s) – de bestaande dijken worden met 75-100 cm verhoogd en er worden vaste drempels aangelegd op een hoogte die overeenkomt met een beschermingsniveau hoger dan 1/300 (4.300 m^3/s). Het gebied stroomt iets later in dan de rest van Limburg, maar wordt uiteindelijk ‘opgeofferd’ als er extreem hoge waterafvoeren zijn. Nadeel van het alternatief is dat de hoogwaterpiek niet op het optimale moment afgevangen kan worden en er dus slechts een klein effect is op de waterveiligheid van stroomafwaartse gebieden;*
3. *Verbindende Dijken met schuif – de bestaande dijken worden met 75-125 cm verhoogd en er wordt een inlaatvoorziening in de dijk aangebracht.*

De inlaatvoorziening treedt in werking bij afvoeren van meer dan 4.700 m^3/s wat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Stroomafwaarts daalt de waterstand dan met 5-10 cm. De voorziening is duur om aan te leggen en te onderhouden en het gebied wordt onherstelbaar heringericht. Participant zet twijfels bij dit alternatief, omdat er geen degelijke schaderegeling is en bouwwerken van na 1998 niet in aanmerking komen voor compensatie.

Reactie deelzienswijze nr. 14-3
Ik heb begrip voor de emoties die alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening oproept. Tegelijk merk ik op dat dit alternatief voor een kleinere kans op overstroming zorgt en inwoners van het gebied dus meer veiligheid biedt.

Voor wat betreft de schadevergoeding, wijs ik op paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Hoewel in alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening inderdaad sprake is van een handeling, wordt de kans op schade bij dit alternatief verkleind en leidt dit tot een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Ook nu is de overstroming van het gebied overigens al een gestuurde optie, in die zin dat de dijk ter hoogte van de Kroonbeek verlaagd is.

In welke mate de dijken verhoogd moeten worden en in welke mate de alternatieven een bijdrage leveren aan de doelstellingen, wordt in de komende fase onderzocht. Dit geldt ook voor de wijze van instroming en de hoogte van de waterstanden in het gebied bij een overstroming.

Samenvatting deelzienswijze nr. 14-4
Participant stelt enkele vragen:

a) *Hoe realistisch zijn afvoeren van meer dan 4.000 m^3/s in de Maas en is rekening gehouden met de afnemende hoeveelheid smelt water door klimaatverandering?*
b) *Hoe ziet het calamiteitenplan eruit en hoe wordt omgegaan met kosten bij inwoners en bedrijven in geval van een overstroming?*
c) *Hoe verlaat het water het gebied na een overstroming?*
d) *Is het in plaats van een waterkerende instroomvoorziening niet goedkoper om een hoge dijk aan te leggen en deze gecontroleerd open te breken bij waterstanden die corresponderen bij een overstromingskans van 1/3.000 per jaar?*

Reactie deelzienswijze nr. 14-4
Op landelijk niveau vindt continu onderzoek plaats naar de verwachtingen met betrekking tot klimaatverandering en de zogenaamde 'afvoerstatistieken': met welke kans een bepaalde Maasafvoer voor kan komen. Als gevolg van klimaatveranderingen nemen de kansen op extreme afvoeren toe. Binnen het project Lob van Gennep baseer ik mij op de afvoerstatistieken zoals het Rijk deze voor de gehele Maas hanteert.

Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN). De waakzaamheid ten aanzien van een dreiging van hoog water treedt al in werking als er 800 m3 water per seconde Maastricht passeert.
Ter vergelijking: tijdens het hoogwater van 1993 en 1995 voerde de Maas bijna 3.000 m3 per seconde af. Blijft het water steeds verder stijgen en kan er daadwerkelijk een dreigende situatie ontstaan, dan werken overheden, organisaties en hulpdiensten nauw met elkaar samen onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van veiligheidsregio. Voor deze situaties heeft Veiligheidsregio Limburg Noord een Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Maas en het generieke evacuatieplan opgesteld. In het eerste document staan de grenswaarden van afvoer en waterstand van de Maas waarbij de veiligheidsregio, overheden, organisaties en hulpdiensten gaan acteren. Het evacuatieplan beschrijft hoe een eventuele evacuatie vorm kan krijgen. Het Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas is in te zien op de website van de Veiligheidsregio Limburg Noord.

Het rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas wordt op dit moment geactualiseerd. Zodra deze gereed is en is vastgesteld, zal deze op dezelfde website te zien zijn. Ook zal, als een uitwerking van het rampenbestrijdingsplan, een specifiek evacuatieplan hoogwater opgesteld worden voor het gehele gebied van de Veiligheidsregio Limburg Noord.

Ik merk hierbij op dat na de realisatie van het project, ten minste de wettelijke hoogwater veiligheidsnorm wordt gerealiseerd. In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. De alternatieven leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op een overstroming neemt als gevolg van het project af, ongeacht welk alternatief aan het einde van de verkenning wordt gekozen. Dat betekent dat na realisatie van het project de hoogwaterbescherming ten opzichte van de huidige situatie is verbeterd. Daarmee wordt de kans op een overstroming en de kans dat u geconfronteerd wordt met een evacuatie, kleiner dan in de huidige situatie.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt ook voor kosten als gevolg van een evacuatie. Zie verder paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Op welke wijze het gebied weer droog wordt na een overstroming wordt in de verdere verkenningsfase onderzocht. Het resultaat wordt opgenomen in het milieueffectrapport.

De waterkerende instroomvoorziening kan inderdaad op verschillende manieren vormgegeven worden. Uw suggestie nemen we mee in de verdere uitwerking.

Samenvatting deelzienswijze nr. 14-5
Participant stelt dat het karakter van de Lob van Gennep niet aangetast mag worden door ingrepen in het landschap. Dit betekent geen grondverzet tussen Driekronenstraat – Kroefsestraat – Kromsteeg – N271, het aanleggen van ecologische verbindingszones tussen Maas/Niers en stuwwal en het zodanig inrichten van dijklichamen in het Niersdal dat het karakter hiervan behouden wordt.

Reactie deelzienswijze nr. 14-5
De aspecten die u aanhaalt, bepalen voor een deel de kwaliteiten van het gebied. Met de te nemen maatregelen nemen we deze gebiedskwaliteiten in acht. In de volgende fase worden de alternatieven in werkateliers uitgewerkt. Bij deze werkateliers zijn direct aanwonenden uitgenodigd om deel te nemen en hun inbreng te geven. Daarnaast worden de voorstellen voor de te versterken bestaande waterkeringen en noodzakelijk nieuw aan te leggen waterkeringen, getoetst aan de Leidende principes voor de ruimtelijke kwaliteit. Deze leidende principes vormen een ruimtelijk kader waarbinnen de alternatieven ontwikkeld worden. Met respect omgaan met bestaande landschappelijke waarden en het ontwerp van vanzelfsprekende dijken maken onderdeel uit van de leidende principes.

Zienswijze nr. 15

Samenvatting deelzienswijze nr. 15-1
Participant stelt dat de betrokken instanties bij de Lob van Gennep laat begonnen zijn met het informeren van inwoners en vindt het participatietraject een farce, omdat de stuurgroep voor de start hiervan al alternatieven had geselecteerd. Er is geen draagvlak voor met name de twee Verbindende Dijken alternatieven onder de bevolking en alle door inwoners aangedragen alternatieven zijn al afgevallen omdat ze niet aan de drie doelstellingen voldoen.

Reactie deelzienswijze nr. 15-1
Het project is eind april 2019 gestart met de verkenningsfase nadat ik de formele startbeslissing heb ondertekend. Begin mei 2019 zijn de eerste informatieavonden gehouden en is gestart met verdere communicatie over het project.

U stelt in uw zienswijze dat er door de betrokken overheden reeds een keuze is gemaakt. Er is echter nog geen keuze gemaakt. Aan het eind van de verkenningsfase - medio 2021 - neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing over het alternatief dat in de planuitwerkingsfase verder wordt uitgewerkt. Bij de start van de verkenningsfase presenteerde het project twee mogelijke oplossingsrichtingen: Dubbele Dijken en Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Op dit moment worden drie alternatieven uitgewerkt: 1. Reguliere Dijken, 2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Twee van deze alternatieven zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met de omgeving. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is nader onderbouwd waarom andere oplossingsrichtingen niet worden uitgewerkt. De zienswijzen geven geen aanleiding om hiervan af te wijken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 15-2
Participant woont sinds 1978 in het gebied en heeft nooit eerder vernomen dat hij/zij in een gebied met een waterbergende functie woont.

Reactie deelzienswijze nr. 15-2
De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 is bekend gemaakt naar aanleiding van de hoogwaters in 1993 en 1995. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam toen neer op een afvoer van 3.935 m3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed. Zie verder paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Volledigheidshalve merk ik op dat in de toelichting bij het Bestemmingsplan Kern Milsbeek in paragraaf 2.2 is aangegeven dat het gebied deel uitmaakt van het rivierbed. Over de actualisatie van het bestemmingsplan heeft de gemeente destijds gecommuniceerd.

Samenvatting deelzienswijze nr. 15-3
Participant maakt zich zorgen dat de waarde van woningen in de Lob van Gennep zal dalen als gevolg van het project. Participant vreest ervoor dat veel inwoners en bedrijven weg zullen trekken uit het gebied. Participant stelt dat het behouden van inwoners en bedrijven belangrijker is dan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Reactie deelzienswijze nr. 15-3
Er is geen sprake van een waardedaling van woningen als gevolg van het project. Daardoor heb ik geen reden om aan te nemen dat bewoners zullen wegtrekken uit het gebied. Zie verder paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 15-4
Participant stelt dat niets bekend is over de schade die veroorzaakt wordt bij het openen van een waterkerende instroomvoorziening en dat de inwoners van de Lob van Gennep met voortdurende stress en spanning zullen kampen indien één van de twee alternatieven met Verbindende Dijken gerealiseerd gaat worden.

Reactie deelzienswijze nr. 15-4
Het project zorgt ervoor dat het gebied beter wordt beschermd tegen hoogwater van de Maas door dijken te versterken en te verhogen, zodat deze voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm (een overstromingskans van 1/300 per jaar). Met elk van de drie alternatieven wordt de kans op een overstroming en dus de kans op eventuele schade, kleiner. Niettemin zal er altijd een kans op overstroming blijven bestaan. Dit geldt voor heel Nederland en dus ook voor de Lob van Gennep. Wanneer de Maasafvoeren extreem hoog worden, dan overstroomt het gebied bij elk van de drie alternatieven. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, is de kans op overstroming 10x zo klein als bij de andere alternatieven.

Samenvatting deelzienswijze nr. 15-5
Participant stelt dat de inwoners en bedrijven in de Lob van Gennep onevenredig in hun belangen geschaad worden. Er is geen aandacht voor de emotionele en sociale gevolgen en het aspect van schadevergoeding.

Reactie deelzienswijze nr. 15-5
In deze verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Alle drie de alternatieven leiden tot een verbetering van de waterveiligheid voor de inwoners en bedrijven in de Lob van Gennep, conform de wettelijke waterveiligheidsnorm. In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Zie verder paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

In het milieueffectrapport worden aspecten als emotionele en sociale gevolgen niet meegenomen. Draagvlak speelt wel mee in de afweging tussen de alternatieven. Zie verder paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Zienswijze nr. 16

Samenvatting zienswijze nr. 16
Participanten wonen buitendijks en vragen aandacht voor de gevolgen van een dijkversterking voor de veiligheid voor buitendijks gelegen woningen. De ontsluiting van het gebied voor zwaar materieel mag door de dijkversterking niet in het geding komen. Participanten spreken zich uit tegen een dijkversterking.

Reactie zienswijze nr.16
De waterkeringen in de Lob van Gennep voldoen niet aan de waterveiligheidsnorm die sinds 2017 in de Waterwet is opgenomen. Het gaat daarbij om de bescherming van binnendijks gelegen gebieden.

Het project bevind zich in de verkenningsfase. In deze fase wordt onderzocht hoe de dijken versterkt kunnen worden. Tegelijkertijd dienen de alternatieven te zorgen voor waterstandsverlaging stroomafwaarts en moet de ruimtelijke kwaliteit worden verbeterd. Daarvoor zijn nu drie alternatieven in beeld.

Aan het einde van de verkenningsfase wordt een keuze gemaakt welke van drie alternatieven gerealiseerd gaat worden. Na de verkenningsfase wordt dit alternatief uitgewerkt in de planuitwerkingsfase. Dan komt de ontsluiting van aanliggende percelen ook aan de orde. Uitgangspunt daarbij is dat aanliggende percelen, woningen en bedrijven bereikbaar blijven.

Omdat u buitendijks woont, heeft de Maas een directe invloed op de waterhoogte bij uw woning. Hoe hoger de Maasafvoer, des te hoger de waterstanden zullen zijn. Ook de mate waarin hoogwater afgevoerd kan worden via het stroombed van de Maas speelt hierin een rol. De dijkverhoging van de Lob van Gennep heeft hier geen invloed op.

Bij de uitwerking van dijkversterkingsmaatregelen moet er vanuit de Beleidslijn grote rivieren ook voor gezorgd worden dat buitendijks de beschikbare bergings- en afvoercapaciteit van de Maas behouden blijft. Hiermee wordt geborgd dat er geen negatief effect is, van de dijkversterkingsmaatregelen op de veiligheid van buitendijks gelegen bebouwing.

Zienswijze nr. 17

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-1
Participant twijfelt aan de inhoudelijke kwaliteit van het rapport MIRT-onderzoek Lob van Gennep (2018). Er wordt onvoldoende aandacht aan bewoners en belangen besteed en maatschappelijke en economische aspecten blijven onbehandeld in dit rapport. Het rapport biedt geen vertrouwen aan participant dat een verantwoorde afweging gemaakt gaat worden in het project. Participant stelt daarnaast dat de probleemstelling in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau op onacceptabele wijze vereenvoudigd wordt en dat de alternatieven slechts kwalitatief, ongedifferentieerd en zonder argumentatie aan de drie doelstellingen worden getoetst. De negatieve effecten die op zullen treden als gevolg van een overstroming in de Lob van Gennep nemen wat betreft participant de noodzaak van de waterbergende functie van het gebied weg. Dit, net als schaderegelingen en het ontbreken van draagvlak, wordt niet behandeld in de NRD.

Reactie deelzienswijze nr. 17-1
Het project kent drie doelstellingen, die ik alle drie even belangrijk vind. Daarom heb ik geen wegingsfactor bepaald en is bij selectie van de alternatieven beoordeeld of deze aan de drie doelstellingen kunnen voldoen. Dit is ook beschreven in paragraaf 3.3 en bijlage 3 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Doel van het project is onder meer om de hoogwaterbescherming in- en de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te verbeteren. Daarnaast is bij het bepalen van de alternatieven de impact op de leefomgeving meegenomen. Ik kan mij dan ook niet vinden in uw stelling dat er in het project onvoldoende aandacht zou zijn voor de belangen van bewoners in het gebied.

Hoewel ik begrip heb voor de emoties die waterberging in het gebied oproept, leidt het project tot een hogere waterveiligheid voor de inwoners in het gebied.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het milieueffectrapport richten zich op de impact op milieu en leefomgeving. Schaderegeling en draagvlak maken geen onderdeel uit van het milieueffectrapport. Draagvlak is wel een van de zes beoordelingscriteria om tot een keuze tussen de alternatieven in de voorkeursbeslissing te komen. Zie ook paragraaf 2.6 Afweging tussen alternatieven en 2.7 ‘Draagvlak’. Voor schadevergoeding verwijs ik u naar paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-2
Participant stelt dat de twee doelstellingen betreffende het verbeteren van de hoogwaterveiligheid en de waterbergende werking tegenstrijdig zijn. De stuurgroep richt zich volgens participant te veel op technische oplossingen en het advies aan de minister zou moeten zijn dat in de Lob van Gennep de beleidsvoornemens niet compatibel zijn met de wettelijke bepalingen.

Reactie deelzienswijze nr. 17-2
Het gebied Lob van Gennep heeft een waterbergende werking; in de praktijk geldt dat de dijken kunnen overstromen wanneer hoogwater optreedt dat extremer is dan waar de dijken volgens de norm op berekend zijn. Op het moment dat een dijk overstroomt, fungeert het gebied erachter tijdelijk als waterberging voor stroomafwaarts gelegen delen. Als de Lob van Gennep in de huidige situatie overstroomt, heeft dat een waterstand verlagend effect stroomafwaarts.
Dit gebeurt in de huidige situatie echter tijdens Maasafvoeren waar de hoogtes van dijken stroomafwaarts tegen bestand zijn. Het gebied loopt als het ware te vroeg onder. Door de dijken in de Lob van Gennep hoger te maken, volgens de huidige norm, blijft het gebied langer tegen hoogwater beschermd ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor blijft het gebied langer (tot extremere Maasafvoeren) droog en wordt de waterbergende werking van het gebied pas bij extreem hoge afvoeren van de Maas benut. De waterstandsverlaging die dit tot gevolg heeft, is wel van invloed op de benodigde hoogte van stroomafwaarts gelegen dijken. Het verbeteren van de waterbergende werking gaat op deze manier samen met het verbeteren van de hoogwaterveiligheid van de Lob van Gennep (zie ook paragraaf 2.4 ‘Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie’).

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-3
Participant stelt dat de waterbergende werking van de Lob van Gennep minimaal is en pleit voor het realiseren van regulieren normdijken met een beschermingsniveau van 1/300 (alternatief 1 Reguliere Dijken) De kenmerken van dit alternatief zijn de volgende:

- *In 2017 is in de Waterwet de wettelijke norm reeds verlaagd van 1/1.000 naar 1/300;*
- *Buiten de Lob van Gennep zijn mogelijkheden voor doorstromingsverbetering: de brug bij Gennep-Oeffelt, spoorbrug Mook, en de Kraaijenbergse Plassen;*
- *De beperkende voorwaarden voor ontwikkelingen in het gebied kunnen opgeheven worden.*

Reactie deelzienswijze nr. 17-3
Vanaf 1 januari 2017 geldt de nieuwe normering op basis van overstromingskansen. Voor alle dijktrajecten zijn hierbij twee getallen opgenomen in de Waterwet: een signaleringswaarde en een ondergrens. De ondergrens geeft aan welke veiligheid het dijktraject moet bieden. Voor de Lob van Gennep betekent dit dat de overstromingskans niet groter mag zijn dan 1/300 per jaar. De signaleringswaarde voor de Lob van Gennep is 1/1.000 per jaar. Wanneer de veiligheid die een dijktraject biedt lager is dan de signaleringswaarde, dient de waterkeringbeheerder (in dit geval het waterschap) dit aan mij te melden, zodat versterking van de dijk tijdig voorbereid kan worden.

Vanuit het project Lob van Gennep wordt consequent de ondergrens genoemd, omdat deze aangeeft welke veiligheid het dijktraject moet bieden. Mogelijk heeft u kennisgenomen van eerdere rapporten, waarin de waarde van 1/1.000 per jaar voorkomt als norm voor de Lob van Gennep. In eerdere rapporten is vaak de signaleringswaarde gebruikt om de norm te duiden. Ook de term 'middenkans' met de waarde 1/1.000 komt voor. Deze middenkans heeft bij verankering van de nieuwe normen in de Waterwet de naam 'signaleringswaarde' gekregen. Het dijktraject heeft dus geen lagere veiligheidsnorm gekregen, maar rapporten uit het verleden gebruiken de signaleringswaarde in plaats van de ondergrens uit de waterveiligheidsnorm.

Uw suggesties met betrekking tot de verbetering van waterberging elders langs de Maas, breng ik onder de aandacht bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM). Dit zal ik ook doen voor de door u aangedragen mogelijkheden voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de Maas. Zie ook paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

In de volgende fase van het project worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht, zodat de uiteindelijke besluitvorming op basis van een gedegen onderbouwing kan plaatsvinden.
Maatregelen die buiten het plangebied voor dit project vallen, voldoen niet aan de doelstellingen van het project en worden daarom niet als onderdeel van dit project onderzocht. Ik heb de maatregelen die u in uw zienswijze noemt, zoals de door u aangedragen mogelijkheden voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de Maas, wel bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie onder de aandacht gebracht.

Tot slot merk ik op dat ik op 18 juni 2020 heb besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Daarbij ontstaat binnen zekere grenzen gebiedsontwikkelingsruimte voor inwoners en bedrijven in het gebied. Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte. Zie verder paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 17-4</u>
Volgens participant zijn de drie doelstellingen van het project niet alle drie even belangrijk. Het grootste belang zou moeten worden gehecht aan de eerste doelstelling om de hoogwaterveiligheid te verbeteren. Het antwoord op de vraag of gestuurde waterberging in de Lob van Gennep effectief is, wordt onvoldoende onderbouwd en uitgangspunten zijn ondoorzichtig en inconsistent. Ook worden weinig bronnen aangehaald in de tekst. Daarnaast wordt naar willekeur gebruik gemaakt van sterk verschillende data en begrippen. Gepresenteerde informatie wijkt af van het rapport 'Verbeteren Systeemwerking Maas' en van de randvoorwaarde van het beschermen van de dorpskernen met primaire waterkeringen is met slechts een kwalitatieve toelichting van afgeweken.

Reactie deelzienswijze nr. 17-4
Het project kent drie doelstellingen, die ik alle drie even belangrijk vind. Daarom heb ik geen wegingsfactor bepaald en is bij de selectie van de alternatieven beoordeeld of deze aan de drie doelstellingen kunnen voldoen.

Het klopt dat de noodzaak voor betere bescherming wettelijk geregeld is, de noodzaak voor verbeterde berging niet. Het gebied heeft echter een waterbergende werking binnen het Maassysteem. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

De effectiviteit van de waterberging wordt in het milieueffectrapport inzichtelijk gemaakt. Voor alle alternatieven wordt in beeld gebracht hoeveel centimeters waterstandsverlaging stroomafwaarts bereikt wordt. Het verschil in waterstandsverlaging tussen de verschillende alternatieven is vervolgens één van de onderdelen die een rol spelen in de afweging.

U geeft aan dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau onvoldoende duidelijkheid heeft gegeven over de gebruikte terminologie. In het milieueffectrapport zullen wij trachten de gebruikte begrippen duidelijker toe te lichten.

Voor alle alternatieven geldt dat deze in de fase die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau uitgewerkt moeten worden. Daarbij komt meer duidelijkheid over de dijkhoogte, dit blijft echter een bandbreedte. Na de keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing wordt bij de verdere uitwerking daarvan de exacte hoogte bepaald. Ook wordt in het milieueffectrapport de waterhoogte onderzocht en inzichtelijk gemaakt.

Wat betreft de oplossingsrichting Dubbele Dijken, merk ik op dat op basis van voortschrijdend inzicht is bepaald dat deze niet kansrijk is zoals toegelicht in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-5
Participant stelt dat de genoemde waterstandsdaling van 16 cm in de Bedijkte Maas uit de context is gehaald; het netto-effect van de Lob van Gennep is volgens het rapport 'Verbeteren Systeemwerking Maas' afwezig. De bescherming van de Bedijkte Maas wordt daarbij afhankelijk gemaakt van de inzet van de Lob van Gennep.

Participant merkt enkele fouten en onzorgvuldigheden op in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. In bovengenoemd rapport wordt bijvoorbeeld een afvoer van 3.600 m^3/s gehanteerd bij een dijk met een beschermingsniveau van 1/300. De resultaten uit het rapport worden zonder verantwoording toegepast bij afvoeren tot 5.200 m^3/s. Daarnaast worden verschillende getallen over dijkhoogten en bijbehorende afvoeren willekeurig door elkaar heen gebruikt in de infokrant van augustus 2019.

Bovenstaande demonstreert de noodzaak voor een duidelijk, transparant en consistent referentiekader.

Reactie deelzienswijze nr. 17-5
Naar ik begrijp leidt de gebruikte data voor u tot onduidelijkheden. Dat is uiteraard niet de bedoeling. In het milieueffectrapport zullen wij trachten de gebruikte begrippen en data duidelijker toe te lichten.

In de verkenningsfase wordt per alternatief onderzocht wat de waterstandsverlaging stroomafwaarts is. Dit wordt in het milieueffectrapport opgenomen onder 'doelbereik'.

Dat de gebieden stroomopwaarts van de Lob van Gennep al zijn overstroomd op het moment dat de waterberging in het gebied in werking treedt, betekent echter niet dat de waterberging niet functioneel is. De waterberging in de Lob van Gennep beoogt namelijk een waterstandsverlaging stroomafwaarts te realiseren.

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-6
Participant heeft twijfels bij de onderbouwing van de waterbergende functie van de Lob van Gennep. Onderdeel van deze onderbouwing is de stelling dat het gebied historisch overstroomde bij hoge waterstanden. Het gebied is echter met 12 tot 14 meter boven NAP relatief hooggelegen, hoger dan de aan de overzijde van de Maas liggende Beerse Overlaat. De geschiedschrijving laat nauwelijks gevallen van wateroverlast in het gebied zien. Ook voldoet de Lob van Gennep niet aan het criterium '1 keer instromen per 2 jaar bij een afvoer van 1.500 m^3/s' die in de brief van 18 januari 1994 door de minister van Verkeer en Waterstaat is gepubliceerd. Tot slot is het argument dat de Lob van Gennep een waterbergende functie heeft omdat het gebied ooit tot de rivierbedding behoorde niet steekhoudend, omdat dit voor 70% van Nederland geldt.

Participant haalt enkele stukken aan die relevant zijn voor de discussie rondom de waterbergende functie van de Lob van Gennep:

- *De Commissie Boertien wijst het aanleggen van bergingsgebieden in het kader van hoogwaterbeheer categorisch af en beveelt aan om in plaats daarvan stroomprofiel en ruwheid van de rivier te verbeteren. Het kabinet heeft in 1996 de aanbevelingen overgenomen;*
- *De Commissie Luteijn heeft rond 2000 onderzoek gedaan naar het inzetten van de Beerse Overlaat. De bergingscapaciteit van dit gebied is met ~370 miljoen m^3 het tienvoudige van de Lob van Gennep. Daarnaast waren de Kraaienbergse Plassen met een bergingscapaciteit van 150 miljoen m^3 onderdeel van het rapport.*
- *In het Nationaal Waterplan 2009-2015 is opgenomen dat de effectiviteit van noodoverloopgebieden onvoldoende hard is onderbouwd en dat het kabinet daarom besluit om niet over te gaan tot inrichting van de Beerse Overlaat als noodoverloopgebied.*

Participant bepleit dat een inlaat onder het niveau van een 1/300 dijk strijdig is met de Waterwet van 2017.

Reactie deelzienswijze nr. 17-6
Het klopt dat het gebied historisch gezien zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt.

Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

De drie alternatieven voldoen aan de veiligheidsnormering van de Waterwet. Bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s)) is de kans op overstroming conform de wettelijke norm 1/300 per jaar. Met alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt een hoger waterveiligheidsniveau bereikt dan waartoe de wettelijke norm verplicht. Bij dit alternatief wordt de kans op een overstroming 1/3.000 per jaar.
Voor de waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit waarbij de instroomvoorziening niet eerder geopend wordt dan strikt noodzakelijk.

Zoals eerder aangegeven heeft het gebied een waterbergende werking. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 17-7</u>
Participant stelt dat de bergende capaciteit van de Lob van Gennep te gering is om als onderdeel van een robuuste hoogwaterbescherming te functioneren. De reden hiervoor is dat er een groot verschil is tussen het volume aan water dat in de Lob van Gennep vastgehouden kan worden en het volume aan water dat door de Maas richting zee wordt afgevoerd. Geraadpleegde literatuur van de stuurgroep en Rijkswaterstaat laat zien dat de Lob van Gennep een bergingscapaciteit van 60 miljoen m^3 heeft; berekeningen van participant komen uit op ruim minder dan 40 miljoen m^3.

Participant geeft een uiteenzetting van de waterbalans van de Maas, die bestaat uit vier elementen:

- *De aanvoer van Borgharen*
- *De berging in retentiegebieden*
- *De berging binnen dijken en hoge oevers*
- *De afvoer naar zee*

Het volume van aanvoer van water op de Maas is gelijk aan de sommatie van de volumes van berging en afvoer. Omdat de Bedijkte Maas minder gestroomlijnd is dan de Maasvallei, stijgt het waterpeil hier bij een verhoogde afvoer.

De stuurgroep streeft ernaar om de waterstand in de Bedijkte Maas te verlagen en het gevolg hiervan is dat de afvoer naar zee afneemt in volume. Dit is tegenstrijdig met het hierboven beschrevene. Het grootste belang zou moeten worden gehecht aan het verbeteren van de afvoer in de Bedijkte Maas.

De resultaten van het rapport Verbeteren Systeemwerking Maas, waarin uitgegaan wordt van een afvoer van 3.800 m^3/s, worden in het MIRT-rapport zonder rechtvaardiging toegepast voor afvoeren van meer dan 5.000 m^3/s.

De stelling dat de inzet van de Lob van Gennep leidt tot een waterstandsdaling langs de Bedijkte Maas van 16 cm is onjuist, omdat deze waterstandsdaling volgens het hierboven genoemde rapport compensatie is voor een vergelijkbare stijging die opgetreden is na verbeteringen in de verbeterde afvoer stroomopwaarts. Tot slot kan de bergingscapaciteit van de Lob van Gennep slechts eenmaal ingezet worden, waarmee het retentiegebied slechts een tijdelijk effect heeft.

Als onderbouwing van de stelling dat de beperkte bergingscapaciteit van de Lob van Gennep een beperkt effect heeft op de waterstand in de Bedijkte Maas, relateert participant de capaciteit van 40 miljoen m^3 aan een aantal kenmerken van de Maas en aan de afvoeren die in 1993 en 1995 optraden. Participant stelt dat de waterstandsdaling van 16 cm langs de Bedijkte Maas niet permanent is en dat het effect van de Lob van Gennep feitelijk netto nul is, omdat het compenseert voor de verbeterde afvoer in de Maasvallei. Zodra het gebied vol is gestroomd, stijgt het water in de Bedijkte Maas met 10 cm per 100 m^3/s extra afvoer in de Maas. Hieruit trekt participant de conclusie dat de waterstandsdaling van 16 cm betekent dat de instroom in de Bedijkte Maas met 160 m^3/s verminderd zou moeten worden. Met een bergingscapaciteit duurt dit 70 uur, terwijl de lengte van de hoogwatergolf in 1995 5 dagen bedroeg. Bij hogere waterstanden dan 3.800 m^3/s dient het water in de Lob van Gennep nog sneller in te stromen en mag een hoogwatergolf nog korter duren voordat het waterstandsverlagende effect verloren gaat.

De vorm, duur en hoogte van de hoogwatergolf in de Maas varieert van jaar tot jaar. In 1993 vond een relatief korte hoogwatergolf met een duidelijke piek (3.120 m^3/s) plaats, in 1995 was sprake van een langdurige en vlakke hoogwatergolf (piek: 2.870 m^3/s).
Participant relateert de bergingscapaciteit en de waterhoogte in de Lob van Gennep aan het volume water dat tijdens een hoogwatergolf afgevoerd wordt door de Maas, het areaal aan overstroomd Limburgs gebied en de hogere waterpeilen van 5 tot 7 meter. Op basis hiervan stelt hij dat de getallen voor de Lob van Gennep wegvallen in het totaal.

Participant schetst een tijdlijn van de overstroming van 1995 naar aanleiding van privéregistratiegegevens en concludeert dat de overstromingen stroomopwaarts van de Lob van Gennep het gebied behoed hebben voor een ernstige overstroming en dat schommelingen in de afvoer in de aanloop naar de hoogwatergolf in Mook gedempt zijn door de inherente bergingscapaciteit van de rivier.

<u>Reactie deelzienswijze nr. 17-7</u>
Met interesse heb ik kennisgenomen van uw analyse van het Maassysteem en de betekenis van de Lob van Gennep daarin.

Ten tijde van de studie Verbeteren Systeemwerking Maas bestonden andere inzichten over onder meer extreme Maasafvoeren en de uitwerking van de nieuwe veiligheidsnormering van de waterkeringen. Hierdoor zijn de uitkomsten van deze studie niet meer actueel en daarom wordt er ook niet op voortgebouwd bij de huidige verkenning. Hetzelfde geldt voor het MIRT Onderzoek. Bij de onderzoeken die in de verkenningsfase uitgevoerd worden, wordt gebruik gemaakt van modelsimulaties om waterstanden en de effecten van de alternatieven hierop in beeld te brengen.

De hoogteligging van het gebied Lob van Gennep is in de modelschematisering opgenomen en er wordt zodoende niet gewerkt met een vaste aanname voor het volume van het gebied, maar met een actueel hoogtebestand.

Rivier verruimende maatregelen zoals bijvoorbeeld langs de Grensmaas, worden uitgevoerd om lokaal, bovenstrooms van de maatregelen de hoogwaterstanden te verlagen. Voor de rivierkundige maatregelen die genomen zijn dan wel in de toekomst genomen worden, geldt dat de boven- en benedenstroomse effecten zijn meegenomen in een afweging om tot een besluit te komen over de uitvoering van de maatregelen. De positieve effecten bovenstrooms van de rivierverruiming zijn doorgaans beduidend groter dan de eventuele waterstandsverhoging benedenstrooms.

Het verbeteren van de afvoercapaciteit is niet het doel van de rivierkundige maatregelen. Het gaat om het verlagen van de hoogwaterstanden om dijkverhogingen te beperken. In het kader van het Deltaprogramma en Integraal Riviermanagement wordt over de gehele Maas gekeken waar het mogelijk, haalbaar en effectief is om rivierkundige maatregelen te treffen. Ook wordt het principe gehanteerd dat er geen sprake mag zijn van afwenteling: een oplossing voor de ene locatie mag geen problemen elders veroorzaken. De compensatie waar in het rapport Verbeteren Systeemwerking Maas over gesproken wordt, betreft niet het waterstandseffect van rivierverruiming in het zuidelijk deel van de Maas, maar van de afname van winterbed als gevolg van dijkaanleg en –verhoging langs de Maas. Voor het gebied Lob van Gennep geldt hoe dan ook dat dit in de praktijk een waterbergende werking heeft en bij zeer extreme hoogwatersituaties, gelegen boven de waterveiligheidsnorm van 1/300, zorgt voor een verlagend effect op de waterstanden stroomafwaarts.

De tijdsduur waarover sprake is van extreem hoge afvoeren heeft invloed op het waterstandseffect dat met het bergen van water in de Lob van Gennep behaald kan worden. Dit aspect vormt dan ook een aandachtspunt bij het nader onderzoek in de verkenningsfase. Ook het tijdsaspect van het volraken van de gehele bergingscapaciteit tijdens de hoogwaterafvoergolf wordt in de modelsimulaties meegenomen.

Het klopt dat het volume aan water dat tijdens een hoogwaterperiode door de Maas afgevoerd wordt, vele malen groter is dan het volume dat in een gebied als de Lob van Gennep vastgehouden kan worden. Dit wil echter niet zeggen dat het afvangen van een bepaald volume van de piek van de afvoergolf niet van betekenis kan zijn voor de hoogwaterstanden stroomafwaarts.
Het is juist de betere timing ten opzichte van de afvoerpiek die bij alle drie de alternatieven voor een verbetering van de waterbergende werking van de Lob van Gennep zorgt. Het merendeel van het water stroomt via de Maas door naar zee en een gedeelte van de afvoerpiek wordt als het ware geparkeerd. Het effect hiervan op de waterstanden stroomafwaarts wordt in de verdere verkenning in beeld gebracht.

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-8
Participant stelt dat de technische aspecten van de waterberging in de Lob van Gennep nog onvoldoende uitgewerkt zijn en beveelt aan om specialistische instituten als Rijkswaterstaat en TU Delft te betrekken bij het project om aan deze aspecten invulling te geven. Daarnaast mist participant in het MIRT-rapport onderwerpen als financiële aansprakelijkheid/ schaderegeling, calamiteitenregeling, samenhang met andere projecten en inbedding van het project in de regio. De samenwerking tussen verschillende partijen in de stuurgroep lijkt democratisch en efficiënt, maar leidt volgens participant tot een loyaliteitsconflict voor de gemeentebesturen van Gennep en Mook/Middelaar tussen stuurgroep en inwoners.

Reactie deelzienswijze nr. 17-8
Voor het project is een brede Stuurgroep ingesteld, die samen sturing geeft aan het project. In deze Stuurgroep zijn de acht samenwerkende overheden vertegenwoordigd. Waterschap Limburg treedt namens de samenwerkende overheden op als trekker van de verkenning. In de Stuurgroep is oog voor de belangen van alle vertegenwoordigde overheden.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau vormt het vertrekpunt voor de verdere onderzoeken die in de verkenning worden uitgevoerd. De uitwerking en analyse van de alternatieven moet hiermee nog plaatsvinden en is zodoende nog niet beschikbaar bij de publicatie van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.
Hiermee kan de indruk zijn ontstaan dat technische diepgang in de verkenningsfase ontbreekt. De komende periode worden de onderzoeken uitgevoerd en zal de technische diepgang behaald worden die nodig is om een goed overwogen en onderbouwde voorkeursbeslissing te kunnen nemen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 17-9
Participant stelt dat de Lob van Gennep niet kan dienen als effectief middel voor een robuust systeem voor hoogwaterbescherming. Het advies aan de minister zou moeten zijn om het project te beperken tot het realiseren van een 1/300 normdijk zonder inlaatvoorziening en om de waterbergende functie van het gebied te laten vervallen.

Reactie deelzienswijze nr. 17-9
Voor een reactie op deze deelzienswijze, verwijs ik naar paragraaf 2.4 ‘Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie’.

Zienswijze nr. 18

Samenvatting deelzienswijze nr. 18-1
Participant ziet een onevenwichtigheid tussen de doelstellingen van het project. De doelstelling met betrekking tot de waterbergende functie is een middel om een ander doel te bereiken: het verbeteren van de hoogwaterveiligheid langs de Bedijkte Maas.

Dit betekent dat het doel van het project Lob van Gennep enerzijds het verbeteren van de hoogwaterveiligheid voor de inwoners van het gebied is en anderzijds het verbeteren van de hoogwaterveiligheid voor aanwonenden van de Bedijkte Maas (stroomafwaarts). Verder is de doelstelling met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit ondergeschikt aan de andere doelstellingen. Participant bepleit dat de eerste twee doelstellingen geherformuleerd worden conform het MIRT-onderzoek en dat een wegingsfactor moet worden toegevoegd met een lager gewicht voor de derde doelstelling. Hiermee verandert de "selectie bij stap B", blz. 24.

Reactie deelzienswijze nr. 18-1
Het project kent drie doelstellingen die alle drie behaald moeten worden. Daarom heb ik geen wegingsfactor bepaald. Ook is om deze reden bij de selectie van de alternatieven beoordeeld of de alternatieven aan de drie doelstellingen kunnen voldoen. Dit is ook beschreven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Samenvatting deelzienswijze nr. 18-2
Participant stelt dat de overstromingskans in de vergelijking tussen de drie kansrijke alternatieven het doorslaggevende criterium is. Alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) leiden tot een waterveiligheidsnorm van 1/300 overstromingskans per jaar; voor alternatief 3 ligt dit getal op 1/3.000. Participant is het niet eens met de 1/3.000 jaarlijkse overstromingskans van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening.
Participant heeft hiervoor twee argumenten. Ten eerste kan besloten worden de waterkerende instroomvoorziening al bij lagere waterstanden te openen als er een dreiging voor een extreem hoge waterstand langs de Bedijkte Maas bestaat. Ten tweede is participant van mening dat aan inwoners te kennen is gegeven dat de waterkerende instroomvoorziening ook geopend zou kunnen worden bij een niet verder gespecificeerde calamiteit.

Reactie deelzienswijze nr. 18-2
U geeft aan grote twijfels te hebben bij de overstromingskans van 1/3.000 per jaar bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening). Uw verwachting is dat de waterkerende instroomvoorziening eerder dan vooraf vastgesteld geopend zal worden; bij dreigende dijkdoorbraak of bij calamiteiten stroomafwaarts.
Ik merk op dat van het openen van de waterkerende instroomvoorziening enkel sprake kan en mag zijn bij vooraf vastgestelde hoogwatersituaties. Bij het ontwerp van dijken stroomafwaarts wordt er rekening mee gehouden dat de Lob van Gennep niet ingezet wordt bij hoogwatersituaties met een kans groter dan 1/3.000 per jaar. Wanneer waterstanden optreden waar de stroomafwaarts gelegen dijken vanuit de nieuwe normering op berekend moeten zijn, wordt de waterkerende instroomvoorziening niet geopend.
Als alternatief 3 opgenomen wordt in de voorkeursbeslissing dan wordt hiervoor wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit. In het protocol wordt opgenomen dat de waterkerende instroomvoorziening slechts geopend wordt bij waterstanden die overeenkomen met een beschermingsniveau van 1/3.000. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 18-3
Participant stelt dat in het geval van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, de overstromingskans niet 1/3.000 per jaar wordt. Wat dit wel wordt, is zijns inziens niet te zeggen, omdat het afhankelijk is van toekomstig beleid, onbenoembare calamiteiten en hoogwaterrisico's voor het gebied stroomafwaarts. Participant pleit voor ervoor om de onderkant van de waterkerende instroomvoorziening op minimaal de 1/300 hoogte aan te leggen. Alternatief 3 is volgens participant een nodeloos dure en daarmee niet wenselijke oplossing.

Reactie deelzienswijze nr. 18-3
U spreekt uw zorgen uit over de waterkerende instroomvoorziening die onderdeel uitmaakt van alternatief 3. Hoewel ik deze zorgen begrijp, is het niet zo dat een dergelijke voorziening naar willekeur geopend kan worden.

Zoals hiervoor is aangegeven, wordt voor dit alternatief een protocol opgesteld dat stelt dat de waterkerende instroomvoorziening slechts geopend wordt bij waterstanden die overeenkomen met een beschermingsniveau van 1/3.000.

Voor zover uw verzoek de hoogte van de drempel van deze voorziening betreft, kan ik aangeven dat het drempelniveau niet bepalend is voor de veiligheid van het gebied Lob van Gennep. De waterkerende instroomvoorziening houdt tot extreme hoogwatersituaties het water tegen en wordt enkel geopend bij nog extremere hoogwatersituaties met een kans van voorkomen van 1/3.000 per jaar. Dit zal worden vastgelegd in het hierboven aangegeven protocol, indien gekozen wordt voor dit alternatief.

Samenvatting deelzienswijze nr. 18-4
Participant stelt dat de hoogte van dijk en drempel in alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) overeenkomt met een waterpeil met een kans van 1/300 per jaar. Hiermee klopt het argument niet dat in alternatief 2 het water bij een overstroming later het gebied binnenstroomt. Daarnaast wekt de nieuwe dwarsdijk bij Mook de indruk dat de Lob van Gennep in alternatief 1 meer een doorstroom- dan een waterbergende functie heeft en dat de waterdiepten in alternatief 2 significant hoger zullen zijn dan in alternatief 1. Hiermee wordt alternatief 1 voor de inwoners van de Lob van Gennep aantrekkelijker. Participant pleit ervoor om verschillen in waterhoogten en duur van de uitstroom van water tussen alternatieven aan te geven in het Milieueffectrapport.

Reactie deelzienswijze nr. 18-4
U zet vraagtekens bij de beschrijving van het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) op pagina's 40 en 41 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en dan met name met betrekking tot de vergelijking met alternatief 1 Reguliere Dijken.

Ik merk hierover op dat in deze beschrijving geen vergelijking gemaakt wordt met alternatief 1, maar met de huidige situatie. Het klopt dat het moment van instromen niet verschilt met alternatief 1. Dit is anders als bij de verdere uitwerking blijkt dat bij alternatief 2 een nog hoger drempelniveau beter is, gelet op de projectdoelstellingen.

In het vervolg van de verkenning wordt onderzocht wat de gevolgen voor het gebied zijn in de gevallen dat sprake is van de berging van water in het gebied. Ik wijs erop dat de waterstanden in het gebied niet alleen bepaald worden door de hoogte van de dijken aan de benedenstroomse zijde van het gebied, maar ook van de hoeveelheid water die tijdens de hoogwaterafvoergolf over de drempels of dijken heen kan stromen en van de duur en hoogte van de afvoergolf. Op basis van de dijkhoogte nabij Mook kan dus nog geen vergelijking gemaakt worden tussen de alternatieven. De maximale waterstanden in het gebied en het verschil in duur van de uitstroom tussen de alternatieven wordt in beeld gebracht. Zie ook paragraaf 2.1 'Onderzoeksgerelateerde zaken'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 18-5
Het alternatief Dubbele Dijken wordt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau om twee redenen afgekeurd. Ten eerste heeft de dijkring om de woonkernen geen effect, omdat deze een lagere kruinhoogte zal hebben dan de primaire kering. Participant vindt dit een bijzondere redenering, omdat via de drempel van alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s)), de overstroming gestuurd plaats kan vinden en het landelijk gebied eerder overstroomt dan de woonkernen. Hiermee klopt deze redenering volgens participant niet voor een alternatief waarin dubbele dijken gecombineerd worden met een geringe aanpassing conform alternatief 2.

Het tweede argument is dat de nieuwe dijken leiden tot versnippering van het gebied. Participant is het hier niet mee eens, omdat ook op andere plekken in het land versnippering plaatsvindt. Versnippering valt in het niet bij de gevolgen van een overstroming. Op basis van bovenstaande redeneringen, en in de afweging van het persoonlijk leed en de immense financiële schade, pleit participant voor een vierde alternatief zoals hierboven beschreven.

Reactie deelzienswijze nr. 18-5
In uw zienswijze geeft u aan het alternatief Dubbele Dijken als kansrijk te zien. Hierbij gaat u uit van dijken met een extra verhoging tussen de dorpskernen en de Maas. Dit laatste is echter niet mogelijk en ik zal in aanvulling op de uitleg in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, een toelichting hierbij geven.

Bij de aanleg van 'dubbele dijken' in het gebied spelen de gebieden waar de dorpskernen in gelegen zijn, geen rol voor de doelstelling om de waterbergende werking te verbeteren. Dit laatste speelt dan enkel voor het middengebied. Voor de gebieden rond de dorpskernen geldt dan dat de dijken verhoogd en versterkt moeten worden en dat dat gebeurt op dezelfde wijze als elders in Nederland. Dit betekent dat de dijken worden verbeterd op basis van de veiligheidsnorm, waarmee de overstromingskans afneemt tot 1/300 per jaar.
Voor alle dijktrajecten in Nederland geldt dat deze niet hoger of sterker gemaakt worden dan nodig is vanuit de wettelijke veiligheidsnorm. Hiermee is het bij Dubbele Dijken niet mogelijk om de Maas- en Niersdijken bij de dorpskernen extra hoog te maken.

Deze extra hoogte is bij het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s)) wel te realiseren, vanuit de bijdrage die de extra hoogte in dit geval levert aan de verbetering van de waterbergende werking. Dit laatste is bij Dubbele Dijken niet het geval. De extra hoogte kan bij alternatief 2 voorkomen dat het dijktraject over een grote lengte te vroeg instroomt en speelt een rol in het vasthouden van water. Nader onderzoek zal uitwijzen in welke mate dit bijdraagt aan de verbetering van de waterbergende werking.

Omdat bij Dubbele Dijken voor het merendeel van de inwoners van de Lob van Gennep geen verbetering in de waterveiligheid ontstaat ten opzichte van de andere alternatieven, maar wel negatieve impact heeft op de omgeving door de aanleg van extra dijken in het gebied op locaties waar geen enkel verband met de rivier is te leggen, acht ik het niet kansrijk dat de voorkeursbeslissing aan het eind van de verkenning een keuze inhoudt voor het alternatief Dubbele Dijken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 18-6
Participant mist beoordelingscriteria die gaan over het thema schade bij overstroming en pleit ervoor om naast de milieueffecten ook de financiële effecten mee te nemen in het beoordelingskader. Hiervoor geeft participant een aantal voorbeelden van mogelijke criteria: 1) de huidige waardedaling van vastgoed, 2) de negatieve effecten van het besluit van nieuwe (recreatie-) ondernemers om zich niet te vestigen in het gebied, 3) directe schade aan vastgoed in het gebied veroorzaakt door daadwerkelijke waterberging, 4) de "achteraf"-schade aan milieu, natuur en leefbaarheid van het gebied incl. effecten van het volledig stilvallen van de economie voor het gehele gebied, 5) psychische schade van inwoners, verwanten en ondernemers en 6) andere schade(lijke) effecten welke op kunnen treden.

Reactie deelzienswijze nr. 18-6
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op instroming van het gebied en daarmee de kans op schade wordt verkleind. De beoordelingscriteria die u aandraagt zijn gevolgen van een overstroming. Omdat de kans op overstroming afneemt als gevolg van het project, nemen ook de effecten op de genoemde criteria af. Zie verder paragraaf 2.1 ‘Onderzoeksgerelateerde zaken’.

De kans op overstroming wordt voor de drie alternatieven in beeld gebracht in het milieueffectrapport.

Wat betreft de schadevergoeding, zie paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’. Met betrekking tot de waarde van woningen verwijs ik u naar paragraaf 2.11 ‘Waardeontwikkeling van woningen’.

Zienswijze nr. 19

Samenvatting zienswijze nr. 19
Participant pleit ervoor om scheepvaart op de Maas bij stijgende waterstanden vroegtijdig in Rijksvluchthavens onder te brengen om op die manier eerder de stuwen te kunnen strijken en de Maas zelf als natuurlijke berging te kunnen gebruiken.

Reactie zienswijze nr. 19
Voor een reactie op deze deelzienswijze zie paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

De stuwen in de Maas worden reeds in een vroegtijdig stadium gestreken (geopend). Bij een afvoer van circa 1.700 m^3/s zijn alle stuwen gestreken en vanaf 2.000 m^3/s wordt de scheepvaart stilgelegd. Wanneer de Maas verder doorstijgt en bijvoorbeeld een hoogwaterafvoer van 3.000 m^3/s of meer bereikt, zijn de stuwen dus al ruime tijd geopend. Het nog eerder strijken van de stuwen heeft hierdoor geen invloed op de waterstanden bij hoogwater.

Afbeelding 7: Informatiemarkt Ven-Zelderheide, maart 2020

Afbeelding 8: De Niers

Zienswijze nr. 20

Samenvatting zienswijze nr. 20
Participant spreekt een voorkeur uit voor alternatief 1 Reguliere Dijken, met als onderbouwing dat het moment van overstroming in geval van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening in mensenhanden komt te liggen en er hierdoor geen schadeloosstelling mogelijk is. Participant stelt dat zijn/haar onroerend goed met 15% in waarde gedaald is sinds de start van het project en dat gemeente Mook hier geen verantwoordelijkheid voor wil nemen.

Reactie zienswijze nr. 20
U spreekt uw zorgen uit over de betrouwbaarheid van de waterkerende instroomvoorziening en vreest voor het naar willekeur kunnen openen van een dergelijke voorziening. Er is echter geen sprake van een 'druk op de knop' voor de opening van de voorziening. Als dit alternatief in de voorkeursbeslissing wordt opgenomen zal hiervoor een protocol worden opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit. Het protocol zal uitgaat van een beschermingsniveau van 1/3.000. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken. Dit is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering.

Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming' en 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Zienswijze nr. 21

Samenvatting deelzienswijze nr. 21-1
Participant stelt dat het volstrekt irrelevant en zinloos is om de drie alternatieven te becommentariëren omdat de Lob van Gennep geen waterbergende functie heeft en nooit heeft gehad. Participant heeft bijlagen bijgevoegd om deze zienswijze te ondersteunen.

Reactie deelzienswijze nr. 21-1
In uw zienswijze en de bijgevoegde bijlagen stelt u dat de Lob van Gennep geen waterbergende functie heeft en stelt u de vraag of het klopt dat het gebied onderdeel is van het rivierbed. De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de hoogwaters van 1993 en 1995 en de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 bekendgemaakt is (op 12 mei 1997 is een aangepaste beleidslijn bekendgemaakt). De doelstelling van de beleidslijn was meer ruimte voor de rivier, de duurzame bescherming van mens en dier tegen overstroming bij hoogwater en het beperken van materiële schade. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam in 1996 neer op een afvoer van 3.935 m^3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed. Met de beleidslijn maakte het Rijk een stringenter beleid bekend voor het gebruik van het winterbed. Op 14 juli 2006 is de hiervoor genoemde Beleidslijn grote rivieren in werking getreden en is de beleidslijn Ruimte voor de Rivier ingetrokken.

Met het Besluit van 6 maart 1998, op basis van de toen geldende Rivierenwet, werden kaarten waar werken zonder vergunning mogen worden verricht, in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier. Op de kaarten is met bruin het zomerbed aangegeven, met mosgroen het winterbed en met lichtblauw het winterbed waar geen vergunningplicht geldt.

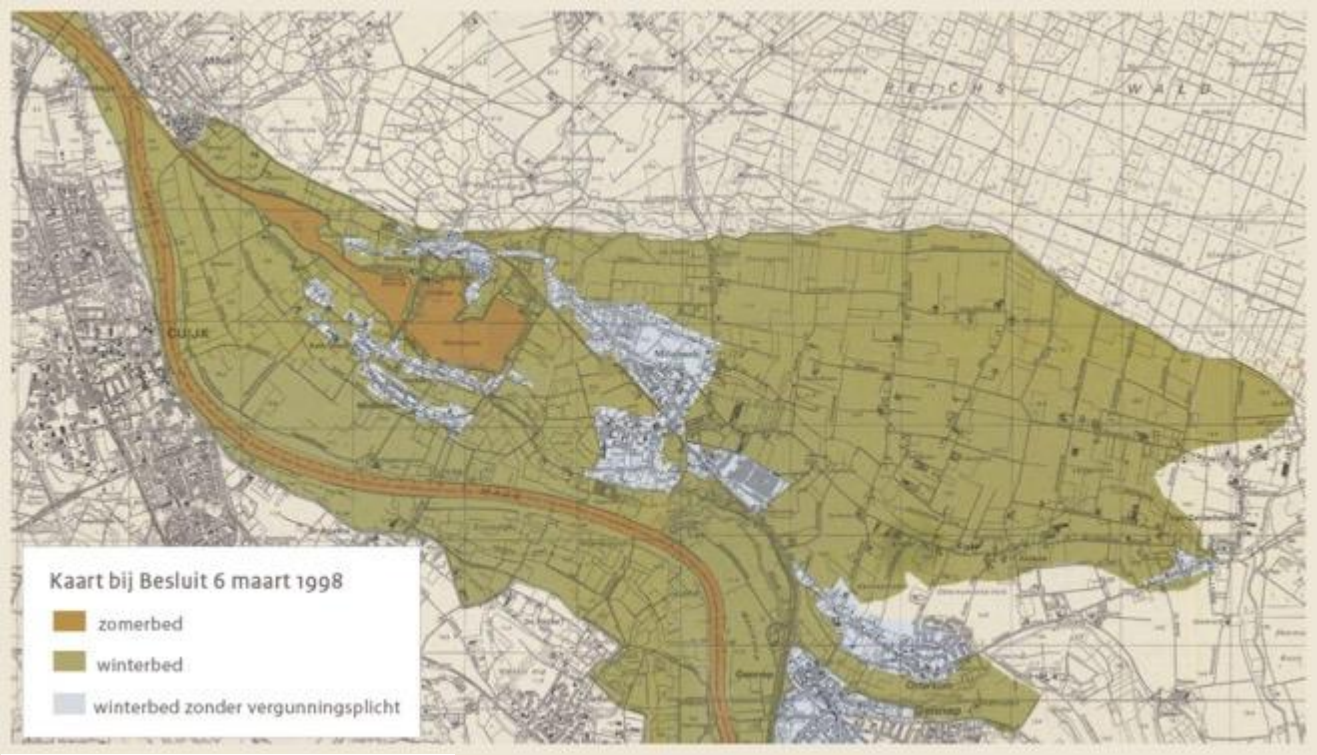

Kaart bij Besluit 6 maart 1998

Met het Besluit Rijksrivieren van 12 april 2001 op basis van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken is een begrenzing van het rivierbed vastgesteld. Op de kaarten bij het besluit is met lichtgroen het gebied aangegeven waar geen vergunningplicht geldt en lichtblauw het overig rivierbed. Met rood is de lijn van de hoogwaterkerende gronden aangegeven die de begrenzing vormt van het rivierbed.

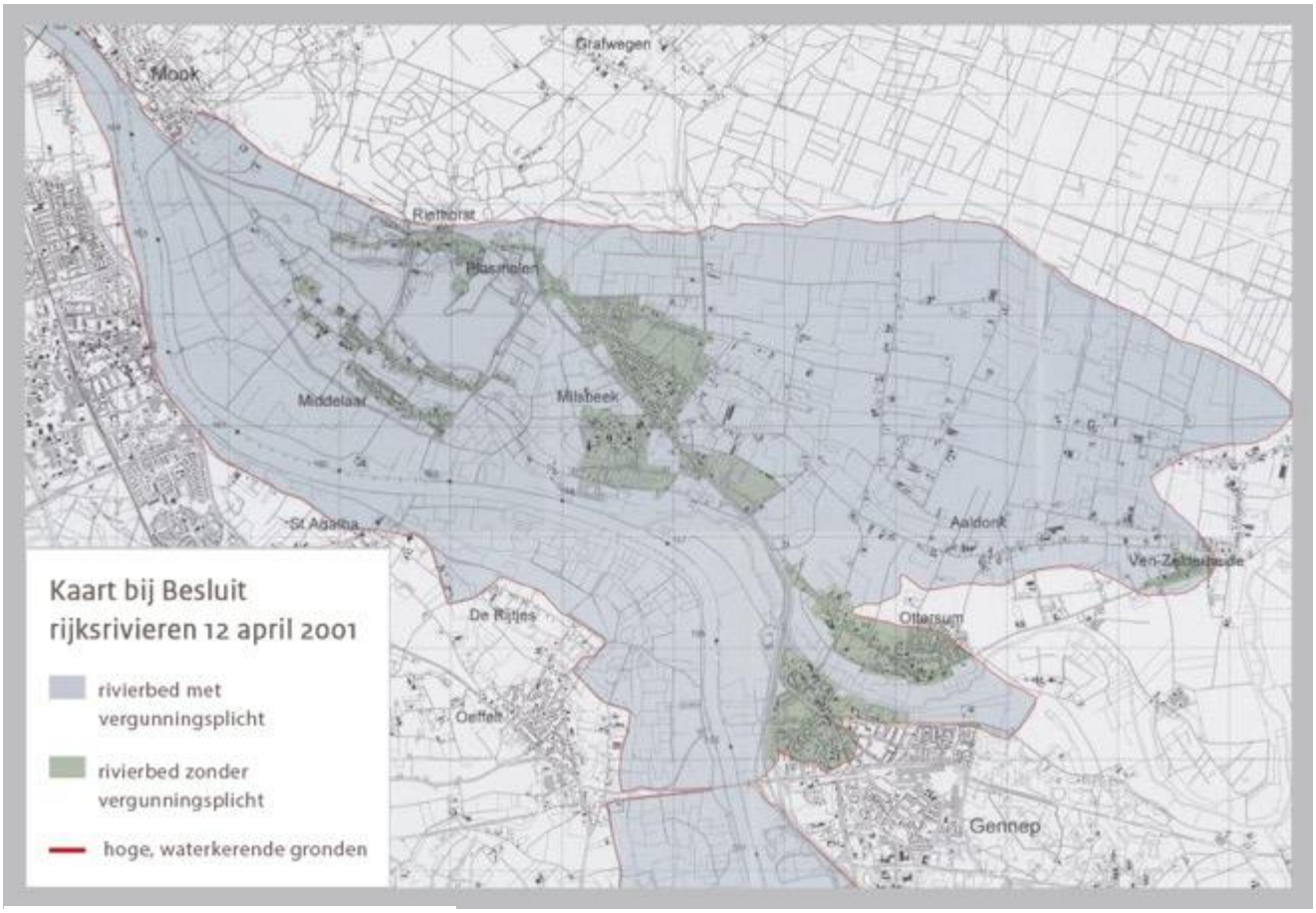

Kaart bij Besluit rijksrivieren 12 april 2001

Een overzicht van deze en andere regelgeving en beleid die vanaf het einde van de 19e eeuw de omvang van de rivier De Maas en de vergunningplicht hebben geregeld, is opgenomen op de website van het project.

Vanuit de Rijksoverheid en de gemeenten is door middel van informatieavonden en informatie in de huis aan huisbladen destijds in 1996 bekendheid gegeven aan de invoering van de beleidslijn Ruimte voor de rivier.

Na het genoemde Besluit van 6 maart 1998, hebben de gemeenten de status verwerkt in de bestemmingsplannen. Voor het eerst is dit gebeurd met de bestemmingsplannen “Regeling bouwen langs de Maas” die respectievelijk in 1999 en 2000 zijn vastgesteld door de gemeenteraden van Gennep en Mook en Middelaar en in 2000 en 2001 zijn goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Limburg.

De voorbereiding, vaststelling en goedkeuring van dit bestemmingsplan en van latere bestemmingsplannen waarin de status rivierbed is verwerkt, zijn steeds in lokale media en in de Staatscourant bekend gemaakt.

In bestemmingsplannen die in het gebied gelden, is de status rivierbed van het gebied vertaald in een dubbelbestemming "Waterstaat – Waterbergend rivierbed". Gronden met een waterkerende functie hebben de dubbelbestemming "Waterstaat – Waterkering". De dubbelbestemming "Waterstaat – Waterbergend rivierbed" is niet van toepassing op de kernen van het gebied. De reden hiervoor is dat de kernen weliswaar in het rivierbed met bergend regime liggen, maar zijn vrijgesteld van de vergunningplicht op grond van de Waterwet.

Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie' en paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 21-2
Participant heeft het gevoel voorgelogen te worden door betrokken instanties en is van mening dat er naar alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening gestuurd wordt, terwijl daar geen draagvlak voor is in het gebied. Participant stelt voor om een enquête te organiseren.

Reactie deelzienswijze nr. 21-2
Vervelend dat u het gevoel heeft dat er wordt gestuurd richting een bepaald alternatief. Ik heb echter nog geen keuze gemaakt. In 2020 zullen alle drie de alternatieven goed worden onderzocht. Medio 2021 neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing. In het gebied wonen zowel mensen die belangstelling hebben voor het alternatief 1 Reguliere Dijken als mensen die belangstelling hebben voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Beide geluiden zijn aanwezig en worden ook gehoord. Draagvlak is een van de zes beoordelingscriteria waarop de keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing wordt gebaseerd. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en paragraaf 2.7 'Draagvlak'.

Bewoners worden op diverse manieren betrokken bij het project. Informeel tijdens keukentafelgesprekken, inloopspreekuren, omgevingswerkgroepen, werkateliers en informatieavonden. En formeel wanneer men een zienswijzen kan indienen, zoals nu bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Deze input deelt het project met de stuurgroep, waarin inwoners worden vertegenwoordigd door hun (gekozen) wethouder. Er wordt voor dit project geen enquête gehouden, zoals u in uw zienswijze voorstelt.

Samenvatting deelzienswijze nr. 21-3
Participant stelt dat het onbegrijpelijk is dat er recent nog woningen in de rivierbedding van de Maas in Roermond zijn gebouwd en heeft het gevoel dat de Lob van Gennep de gevolgen hiervan moet herstellen. Participant voelt zich hierdoor benadeeld. Er wordt geen aandacht gegeven aan mogelijkheden voor waterberging elders langs de Maas.

Reactie deelzienswijze nr. 21-3
Er is geen relatie tussen het project Lob van Gennep en de woningbouw bij Roermond waar u in uw zienswijze naar verwijst. Voor mogelijkheden van waterberging elders langs de Maas verwijs ik u naar paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 21-4
Participant pleit ervoor om de besluitvorming af te stemmen op projecten in provincie Noord-Brabant. Als voorbeelden worden de verlenging van de provinciale weg N264 tussen Oeffelt en Gennep en de vergraving van de Waard gegeven. Participant pleit voor samenwerking tussen provincies Noord-Brabant en Limburg en de betrokken waterschappen.

Reactie deelzienswijze nr. 21-4
Met het project Oeffelt wordt bij de bepaling van benodigde dijkhoogtes voor de Lob van Gennep en de modellering van waterstandseffecten rekening gehouden.

De Lob van Gennep is een gezamenlijk project van 8 overheden. Dit zijn het Rijk, de provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland, waterschappen Limburg en Aa en Maas en de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar. Het bevoegd gezag is de minister van Infrastructuur en Waterstaat, in overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Waterschap Limburg treedt namens de samenwerkende overheden op als trekker van de verkenning.

Samenvatting deelzienswijze nr. 21-5
Participant onderschrijft de bezwaren tegen de alternatieven 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening die in de meegezonden bijlagen worden aangehaald. Participant spreekt een voorkeur uit voor het alternatief 1 Reguliere Dijken uit.

Reactie deelzienswijze nr. 21-5
Voor een reactie op deze deelzienswijze verwijs ik u naar paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 21-6
Participant verwijst naar een ingezonden brief in de Gelderlander en stelt dat het principieel en moreel onjuist is om een deel van de Nederlanders te confronteren met een extra hoog risico op overstroming om hiermee een andere groep beter te beschermen. Participant vraagt of dit strookt met het gelijkheidsbeginsel in de Nederlandse Grondwet en met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Reactie deelzienswijze nr. 21-6
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie in overeenstemming met de wettelijke veiligheidsnorm die sinds 1 januari 2017 van toepassing is. Bij het alternatief met een waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade, zelfs aanzienlijk kleiner dan de wettelijke norm.
In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd.

Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Zie verder paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.
De Grondwet en de Universele Verklaring van de rechten van de mens zijn hier niet in het geding.

Zienswijze nr. 25

Samenvatting deelzienswijze nr. 25-1
Participant is eigenaar van een agrarisch bedrijf in de Lob van Gennep en spreekt zijn/haar voorkeur uit voor alternatief 1 Reguliere Dijken. In de zienswijze wordt de onderbouwing hiervan nader toegelicht.

De redenering voor het aanwijzen van de Lob van Gennep als waterbergend rivierbed is dat het gebied van oudsher overstroomde bij hoogwater. Deze redenering klopt niet volgens participant, omdat het gebied de laatste 200 jaar zonder dijken grotendeels droog gebleven is. Eerst dient deze status dus nog eens kritisch geëvalueerd te worden.

Reactie deelzienswijze nr. 25-1
Het klopt dat het gebied historisch gezien zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 25-2
Participant geeft enkele redenen waarom alternatieven, anders dan alternatief 1 Reguliere Dijken, niet wenselijk zijn:

a) *Bij een overstroming met een drempel of waterkerende instroomvoorziening wordt het gebied sterk aangetast door verontreinigingen en dit leidt tot een faillissement voor participant en zijn/haar bedrijf;*
b) *Er is geen draagvlak voor de twee andere alternatieven en participant vreest voor maatschappelijke onrust als één van deze gekozen wordt. Het dienen als waterbergingsgebied druist in tegen de beginselen van zorgvuldigheid, vertrouwen, rechtszekerheid, verbod op willekeur, evenredigheid, gelijkheid en verbod op vooringenomenheid.*

Reactie deelzienswijze nr. 25-2
U stelt dat in het geval alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) of 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gekozen en opgenomen in de voorkeursbeslissing, de Lob van Gennep onherstelbaar beschadigd zal worden bij een overstroming.
Ik begrijp uw zorgen over de gevolgen van een overstroming, maar wil hierbij opmerken dat de gevolgen van een overstroming grotendeels hetzelfde zullen zijn als bij een overstroming in de huidige situatie of bij het alternatief 1 Reguliere Dijken. Daarbij wordt bij elk alternatief de kans op overstroming kleiner ten opzichte van de huidige situatie.

De Lob van Gennep is na uitvoering in ieder alternatief beschermd volgens de wettelijke norm. Ook in de huidige situatie en bij het alternatief 1 kan het gebied overstromen bij extreem hoge afvoeren van de Maas. De huidige dijken voldoen aan de wettelijke norm die gold tot 1 januari 2017. De dijken in het alternatief 1 voldoen aan de huidige wettelijke norm van 1/300 per jaar. Ditzelfde geldt voor het alternatief 2; voor het alternatief 3 geldt zelfs een beschermingsniveau van 1/3.000 per jaar. Hiermee is dus in alle gevallen sprake van een verbetering van de huidige hoogwaterveiligheid en is er geen negatief verschil tussen de kans op overstroming bij het alternatief met een reguliere dijk en die met een drempel of waterkerende instroomvoorziening.

Draagvlak is één van de zes beoordelingscriteria aan de hand waarvan ik in de voorkeursbeslissing een keuze maak voor één van de alternatieven. Zie paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’ en paragraaf 2.7 ‘Draagvlak’.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’. Het verschil in mogelijkheden voor tegemoetkoming van schade als gevolg van een overstroming komt met dit besluit te vervallen. Zie paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’. Binnen zekere grenzen komt er gebiedsontwikkelingsruimte voor inwoners en bedrijven in het gebied. Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte.

Samenvatting deelzienswijze nr. 25-3
Is een (voorbereiding op) een milieueffectenrapport te prematuur? Participant vraagt om het project met onmiddellijke ingang stop te zetten terwijl de coronacrisis duurt. Participant vreest dat betrokkenen in deze periode onvoldoende bij de planvorming betrokken kunnen zijn om tot betekenisvolle participatie te kunnen leiden.

Reactie deelzienswijze nr. 25-3
Ik begrijp dat het coronavirus een grote impact heeft op de levens van de mensen in het projectgebied. Om hiermee rekening te houden, is de periode waarin zienswijzen in behandeling worden genomen verlengd. De keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing wordt naar verwachting genomen medio 2021.

Afhankelijk van de omstandigheden rondom het coronavirus kan te zijner tijd bepaald worden of aanvullende maatregelen nodig zijn om inwoners voldoende gelegenheid te geven te reageren op die keuze.

Samenvatting deelzienswijze nr. 25-4
De Notitie Reikwijdte en Detailniveau bevat onvoldoende concreet uitgewerkte alternatieven zoals een door een onafhankelijk bureau uitgevoerde maatschappelijke kosten-baten analyse. Participant is van mening dat deze opgesteld moet worden, omdat er geen wettelijke schaderegeling is in het geval van een overstroming in alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) of 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening).

Reactie deelzienswijze nr. 25-4
In het kader van de verkenning zal als onderdeel van de uitwerking een kostenraming voor de alternatieven worden opgesteld.
Aan het einde van de verkenning vindt aan de hand van zes beoordelingscriteria, een vergelijking van de alternatieven plaats. Waarvan de balans tussen kosten en dekking er een is. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 25-5
De alternatieven zijn nog onvoldoende duidelijk en concreet uitgewerkt. Gehanteerde termen, dimensies van kunstwerken en de precieze juridische status van de Lob van Gennep zijn niet duidelijk en de sociale gevolgen van het project worden niet meegewogen. Het doel m.b.t. ruimtelijke kwaliteit heeft geen invulling in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gekregen en mede hierdoor is inhoudelijk betekenisvolle participatie nog niet mogelijk.

Reactie deelzienswijze nr. 25-5
Met de term 'Reguliere Dijk' is getracht duidelijk te maken dat dit een normale dijk betreft die overal in Nederland wordt aangelegd conform het geldende ontwerpinstrumentarium. Bij beide alternatieven met 'Verbindende Dijken' worden niet alleen dijkversterkingsmaatregelen getroffen die nodig zijn vanuit deze waterveiligheidsnorm, maar is ook sprake van aanvullende maatregelen en voorzieningen ten behoeve van de verbetering van de waterbergende werking van het gebied. Met de term 'verbindend' is zoveel mogelijk aangesloten bij de naamgeving vanuit de MIRT-onderzoeksfase, om verwarring door wijzigende naamgeving te voorkomen. De 'waterkerende instroomvoorziening' bij alternatief 3 functioneert bij diverse hoogwatersituaties ook als waterkering, bovenop de dijkhoogte die nodig is vanuit de waterveiligheidsnorm. Bij de 'vaste drempel', die dienstdoet als instroomvoorziening, is er niet of nauwelijks sprake van een extra waterkerende functie.

Voor alle alternatieven geldt dat deze in de fase van de verkenning die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau uitgewerkt worden.

De Leidende principes en het Ruimtelijk perspectief zijn verder uitgewerkt en komen aan de orde in de werkateliers en omgevingswerkgroepen. In overleg met de omgeving worden deze stukken verrijkt en aangevuld. Zie ook paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'. De Leidende principes zijn inmiddels vastgesteld door de stuurgroep en op de website geplaatst.

Bij alle alternatieven geldt dat de kans op overstroming van het gebied ten opzichte van de huidige situatie wordt verkleind. Hierdoor neemt de kans op effecten als gevolg van een overstroming en de kans op schade verder af.

Zienswijze nr. 26

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-1
In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is volgens participant onvoldoende duidelijk gemaakt welke effecten de drie kansrijke alternatieven hebben op de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, met beekherstel en meekoppelkansen als voorbeeld. Pas als deze omissie aangevuld is, kunnen de alternatieven tegen elkaar afgewogen worden. Participant pleit er dan ook voor om eerst de impact van de drie alternatieven op de gebiedsontwikkeling uit te werken voordat voor een keuze voor één van de alternatieven wordt gemaakt.

Reactie deelzienswijze nr. 26-1
Het project heeft drie doelstellingen. In het kader van de 3e projectdoelstelling, verbeteren ruimtelijke kwaliteit, wordt gewerkt aan twee documenten: de Leidende principes ruimtelijke kwaliteit en het werkdocument voor het Ruimtelijk perspectief. Het doel van de Leidende principes is om het criterium ruimtelijke kwaliteit te concretiseren en toe te passen in het beoordelingskader en de uit te werken maatregelen. Het doel van het werkdocument Ruimtelijk perspectief is om de bestaande kwaliteiten en kansen in een brede ruimtelijke context in beeld te brengen en daarmee de drie uit te werken alternatieven te 'verrijken'.
In de werkateliers wordt in overleg met de direct omwonenden van de dijk de vormgeving van de waterkeringen in breder verband uitgewerkt. Als zich hierbij concrete kansen voordoen op het gebied van landschap, natuur, recreatie of het creëren van ontwikkelingsruimte, dan zal dit in de uitwerking van de alternatieven worden meegenomen.

Uiteindelijk vindt in de stuurgroep een afweging plaats welke concrete ruimtelijke maatregelen voor het gebied binnen het project, gerelateerd op of aan de waterkering of beken, worden uitgevoerd. Zie paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-2
Participant stelt dat de schaderegeling onderdeel uit moet maken van het advies aan de minister over de te nemen voorkeursbeslissing. Participant stelt de volgende procesvolgorde voor:

1. *Officiële bekendmaking van de schaderegeling;*
2. *Integrale uitwerking van het doelbereik van de alternatieven;*
3. *Nemen van een ontwerp voorkeursbeslissing en het MER;*
4. *Advies van de minister over de voorkeursbeslissing.*

Reactie deelzienswijze nr. 26-2
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts).
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade, kleiner dan de wettelijke norm. Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep.
Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Voor het overige bestaat het proces van de verkenningsfase uit de stappen die u noemt.

De drie alternatieven worden uitgewerkt. Daarnaast worden de effecten van de drie alternatieven in het MER onderzocht. Ook wordt onderzocht wat het doelbereik is van de drie alternatieven. Deze informatie vormt, met inzicht in de kosten en het draagvlak, input voor het besluitvormingsproces van de voorkeursbeslissing.

De stuurgroep brengt een advies aan mij uit waarna ik een ontwerp voorkeursbeslissing zal nemen. De ontwerp voorkeursbeslissing wordt ter inzage gelegd waarna eenieder een zienswijze naar voren kan brengen. Met inachtneming van de zienswijzen zal ik uiteindelijk een definitieve voorkeursbeslissing nemen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-3
Er dient volgens participant een protocol over het in werking zetten van de waterkerende instroomvoorziening opgesteld te worden.

Reactie deelzienswijze nr. 26-3
Mocht de voorkeursbeslissing aan het einde van de verkenning een keuze voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening inhouden, dan wordt in het vervolg van het project, de planuitwerkingsfase, een protocol uitgewerkt. Hierin wordt beschreven onder welke condities en voorwaarden de voorziening wel en niet in gebruik gesteld wordt. Dit protocol zal in dat geval onderdeel zijn van het Projectbesluit.

De uitwerking van een protocol zal nog niet plaatsvinden in de verkenningsfase. Wel zullen belangrijke uitgangspunten hierover, zoals bijvoorbeeld het enkel in gebruik nemen bij afvoersituaties met een kans van 1/3.000 per jaar of kleiner, als een randvoorwaarde gelden voor de verdere uitwerking in de planuitwerkingsfase.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-4
De Tielebeek dient als een afvoerbeek ingericht te worden in plaats van als natuurbeek. In de verschillende plandocumenten voor de beek staat dezelfde bodemhoogte ingetekend in het 2 km lange traject tussen het Verloren Land en de Ketse straat. Watertechnisch is het onacceptabel om zo'n lang traject zonder verval aan te leggen.

Minimaal dient het verval 30-50 cm/km te bedragen om een meanderende beek tot ontwikkeling te laten komen. De maximaal toelaatbare waterhoogte in Milsbeek mag dan ook niet boven 10,50 m+NAP komen.

Reactie deelzienswijze nr. 26-4
De afweging om de Tielebeek als natuurbeek te bestemmen is buiten het project Lob van Gennep, in een eerder stadium, gemaakt. Daarbij maakt de herinrichting van de Tielebeek geen onderdeel uit van het project.

Wel zal bij de twee alternatieven Verbindende Dijken mogelijk gekeken worden of de afvoer van het gebied in geval van overstroming verbeterd kan worden ten opzichte van de huidige situatie. Hierbij vormt de afvoercapaciteit van de Tielebeek ter hoogte van de passage van de N271, een aandachtslocatie.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-5
Participant vraagt of de plannen voorzien in een aanpassing van de afvoerinfrastructuur in het gebied, zodat water na een overstroming snel afgevoerd kan worden.

Reactie deelzienswijze nr. 26-5
Bij de alternatieven 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening worden niet alleen maatregelen getroffen om de dijk te verbeteren, maar ook voor een verdere verbetering van de waterbergende werking. Hierbij past het om ook maatregelen te treffen die ervoor zorgen dat het water weer afgevoerd kan worden wanneer het extreme hoogwater voorbij is. Welke maatregelen hiervoor getroffen worden, wordt in het vervolg van de verkenning uitgewerkt.

Mogelijk ten overvloede merk ik op dat ook bij alternatief 1 Reguliere Dijken sprake is van een waterbergende werking. Voor alle dijktrajecten in Nederland geldt dat geïnvesteerd wordt in het veiligheidsniveau van de dijken, om de kans op schade te verkleinen. Er worden ook bij andere dijktrajecten in Nederland geen maatregelen getroffen die na overstroming zorgen voor het leeglopen van het gebied. De kans op overstroming is bij alternatieven 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening respectievelijk gelijk aan of kleiner dan deze kans bij alternatief 1 Reguliere Dijken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-6
Er is nog geen informatie over de karakteristieken van een waterkerende instroomvoorziening. Participant is met name benieuwd naar de hoogte waarop de onderkant van het kunstwerk aangelegd zou worden.

Reactie deelzienswijze nr. 26-6
De alternatieven, waaronder ook de afmetingen en drempelhoogte van de waterkerende instroomvoorziening, worden in het vervolg van de verkenning uitgewerkt. Zie ook paragraaf 2.2 ‘Nieuwe of aangepast alternatief’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-7
Participant vraagt of, indien alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, een hogere veiligheidsnorm biedt dan de andere twee alternatieven, er geen risico bestaat op overstroming vanuit dijklichamen ten zuiden van Milsbeek en is benieuwd naar het effect van de Niers op hoogwater.

Reactie deelzienswijze nr. 26-7
De bescherming tegen hoogwater wordt dusdanig aangelegd dat deze aansluit op hooggelegen gronden. De dijken en de hogere gronden beschermen het gebied tegen hoog water uit de Maas en de Niers. Het is niet mogelijk dat water uit zuidelijk gelegen gebieden, die eerder overstromen, vervolgens de Lob van Gennep binnenstroomt. Door de hogere gronden aan de oostzijde en noordzijde van het gebied, kan het gebied alleen overstromen vanuit de Maas en de Niers. De eventuele effecten van het project op de waterstanden van de Niers worden onderzocht in het milieueffectrapport.

Samenvatting deelzienswijze nr. 26-8
Participant wijst op het arrest van de Hoge Raad in de zaak Urgenda (HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2006). Hierin oordeelt de Hoge Raad dat op de Staat op grond van art. 2 EVRM de positieve verplichting heeft om het leven van burgers binnen zijn rechtsmacht te beschermen, terwijl art. 8 EVRM de verplichting schept om het recht op woning en privéleven te beschermen. Deze verplichting geldt voor alle activiteiten, publieke en niet-publieke, die de aldus beschermde rechten in gevaar kunnen brengen, en geldt zeker als sprake is van industriële activiteiten die naar hun aard gevaarlijk zijn. Wanneer de overheid weet dat sprake is van een reëel en onmiddellijk dreigend gevaar, moet de Staat preventieve maatregelen nemen om de aantasting zoveel mogelijk te voorkomen. Participant vraagt zich af de voorliggende alternatieven voldoen aan de Urgenda-toets en of het ontbreken van een adequate schaderegeling geen strijd oplevert met deze toets?

Reactie deelzienswijze nr. 26-8
Artikel 2 EVRM bepaalt dat het recht van eenieder op leven door de wet wordt beschermd en dat niemand opzettelijk van het leven mag worden beroofd. Hieruit vloeit voort dat er op de Staat een positieve verplichting rust om alle gepaste maatregelen te nemen om het leven te beschermen.

Artikel 8 EVRM beschermt het recht op privé- en gezinsleven, woning en correspondentie, gezamenlijk ook wel aangeduid als de persoonlijke levenssfeer.

Voor beide artikelen geldt dat de Staat moet voorzien in een effectief wettelijk en bestuurlijk kader ter bescherming van de daarin opgenomen rechten. In Nederland voorziet onder meer de Waterwet in het hier relevante wettelijk en bestuurlijk kader. De wetgever heeft de potentiële veiligheidsrisico's en aantasting van de levenssfeer betrokken in de wet- en regelgeving en daarmee in het toetsingskader van door de bestuursrechter toetsbare besluiten.

Er is geen grond voor het oordeel dat dit kader op zichzelf beschouwd onvoldoende is. Met het wettelijk en bestuurlijk kader wordt in zoverre dus voldaan aan de verplichtingen op grond van de artikelen 2 en 8 EVRM.

Daarnaast moet dit wettelijk en bestuurlijk kader overeenkomstig de op basis van deze artikelen bestaande verplichtingen worden toegepast. In het onderhavige geval ligt er nog geen door de bestuursrechter toetsbaar besluit maar wordt gekeken naar verschillende alternatieven.
Uit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau volgt dat voor drie alternatieven gaan onderzoeken wat de effecten zijn ten opzichte van de referentiesituatie. Bij dit onderzoek is veel aandacht voor de veiligheid en bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De drie alternatieven leiden tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie, in overeenstemming met de wettelijke veiligheidsnorm die sinds 1 januari 2017 geldt. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming zelfs aanzienlijk kleiner dan waartoe de norm verplicht. Ik heb dan ook geen reden om aan te nemen dat de nog nader te onderzoeken alternatieven niet in lijn zouden zijn met artikelen 2 en 8 EVRM.

Met betrekking tot de schaderegeling verwijs ik u naar paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Zienswijze nr. 27

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-1
Participant geeft aan dat vier van de twaalf oplossingen die in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau besproken worden, geen betrekking hebben op de Lob van Gennep zelf en om die reden afvallen. Participant stelt dat dit criterium vooraf niet duidelijk is gecommuniceerd en dat hierdoor een andere verwachting is ontstaan is bij de indieners van deze alternatieven. Als bijlage heeft participant het rapport ‘Overloop-opslag Maaswater’ ingediend.

Reactie deelzienswijze nr. 27-1
Bij de start van de verkenning is de omgeving gevraagd mee te denken over oplossingen en deze in te dienen. Daarbij is aangegeven dat deze oplossingen bij moeten dragen aan de drie doelstellingen van het project, te weten: het verbeteren van de hoogwaterbescherming, het verbeteren van de waterberging en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit in de Lob van Gennep. In mijn ogen heb ik hiermee duidelijk gemaakt dat het dient te gaan om oplossingen die betrekking hebben op dit gebied.

Overigens zijn de oplossingen die buiten de Lob van Gennep zijn gelegen onder de aandacht gebracht bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie. Dit geldt ook voor uw rapport “Overloop-opslag Maaswater” wat u als bijlage bij uw zienswijze hebt gevoegd. Zie ook paragraaf 2.2 ‘Nieuw of aangepast alternatief’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-2
Participant wijst op de doelstelling van het project om de waterbergende functie te verbeteren. Volgens participant wordt met de term 'verbeteren' ten onrechte de indruk gewekt dat het gebied altijd al een waterbergende functie heeft gehad. Dit blijkt nergens uit, aldus participant.

Reactie deelzienswijze nr. 27-2
Als er extreme hoogwaterstanden optreden - hoger dan waar de dijken volgens de waterveiligheidsnorm op berekend zijn - overstroomt het gebied achter deze dijken. Dit geldt ook voor de Lob van Gennep. Het gebied vormt dan tijdelijk een berging voor het water uit de Maas. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 is bekend gemaakt naar aanleiding van de hoogwaters in 1993 en 1995. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam toen neer op een afvoer van 3.935 m3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed.
Met het Besluit van 6 maart 1998 op basis van de toen geldende Rivierenwet werden kaarten waar werken zonder vergunning mogen worden verricht, in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier.

Met het Besluit Rijksrivieren van 12 april 2001 op basis van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken is een begrenzing van het rivierbed vastgesteld. Een overzicht van deze en andere regelgeving en beleid die vanaf het einde van de 19e eeuw de omvang van de rivier De Maas en de vergunningplicht hebben geregeld, is opgenomen op de website van het project.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-3
De waterbergende functie die aan het gebied wordt toegekend is groter dan gecommuniceerd is door betrokken instanties. Betrokkenen gingen er van uit dat de status van het gebied niet anders was dan andere gebieden die last hebben van hoogwater.

Reactie deelzienswijze nr. 27-3
Over de status van rivierbed is destijds, bij de invoering van de beleidslijn Ruimte voor de rivier, gecommuniceerd. Ook bij de bestemmingsplanprocedure, waarbij het buitengebied een dubbelbestemming heeft gekregen op basis van het Besluit van 6 maart 1998. Met dit besluit zijn, op basis van de toen geldende Rivierenwet, kaarten waar werken zonder vergunning mogen worden verricht, in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-4
a. Participant stelt dat volledige schadeloosstelling plaats moet vinden vanwege de emotionele en financiële gevolgen voor inwoners, zowel na instroming als in de huidige situatie waarin huizen moeilijker verkoopbaar zijn.

Reactie deelzienswijze nr. 27-4
Ik ben me terdege bewust van de impact die het project Lob van Gennep kan hebben op de bewoners van het gebied. Van een waardedaling van woningen is echter geen sprake. Zie hiervoor paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Het klopt dat gebouwen en wijzigingen aan gebouwen van na 19 april 1996 momenteel nog uitgesloten zijn van deze wet. Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'. Het verschil in mogelijkheden voor tegemoetkoming van schade als gevolg van een overstroming, komt met dit besluit te vervallen. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Door het project wordt het gebied beter beschermd tegen hoogwater van de Maas door dijken te versterken en te verhogen, zodat ze voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm (een overstromingskans van 1/300 per jaar). Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-5
b. Het herstel van de schade aan flora en fauna in het gebied na een overstroming zal jaren duren. Ook zal er een grote impact van een overstroming zijn op Natura 2000 gebied de St. Jansberg. Participant acht dit ontoelaatbaar.

Reactie deelzienswijze nr. 27-5
Uit uw zienswijze komen zorgen naar voren over de schade die een overstroming veroorzaakt aan de flora en fauna in het gebied. De drie alternatieven die in de verkenningsfase worden onderzocht leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid. De kans dat een overstroming plaatsvindt, wordt kleiner dan in de huidige situatie.

Doordat de waterveiligheid van het gebied door het project toeneemt en daarmee de kans op overstroming en dus schade afneemt, zullen de alternatieven op het aspect schade als gevolg van overstroming in het algemeen als positief beoordeeld worden.

Dit geldt niet als er bijvoorbeeld schade kan ontstaan doordat de wijze van instroming ten opzichte van de huidige situatie verandert. Ook worden andere aspecten onderzocht, waaronder het effect op natuurgebieden en landschap.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-6
c. Volgens participant lijden de productie/transport/dienstverlening en de recreatieve/toeristische sector onder imagoproblemen door de status van het gebied. De meekoppelkansen die in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau benoemd worden, worden niet zo ervaren door ondernemers in het gebied. Ook de stelling dat landschappelijke en cultuurhistorische parels op de achtergrond geraakt zijn, wordt niet onderbouwd. Het is een taak van de lokale overheid om het gebied toeristisch aantrekkelijk te houden. Daar is volgens participant geen Lob van Gennep project voor nodig.

Reactie deelzienswijze nr. 27-6
U spreekt uw zorgen uit over het imago van het gebied door de aanwijzing van waterbergend gebied voor de verschillende bedrijfstakken in de Lob van Gennep. Het project is er echter op gericht de veiligheid van de inwoners van het gebied te vergroten en hun eigendommen beter tegen schade te beschermen. In het milieueffectrapport komen onderwerpen zoals imago weliswaar niet aan de orde, maar draagvlak is voor mij een relevant onderdeel bij de uiteindelijke keuze voor één van de alternatieven in de voorkeursbeslissing. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-7
Participant stelt dat inwoners, bedrijven en agrariërs geen meerwaarde zien in de waterbergende functie van het gebied. De consequenties hiervan zijn buitensporig hoog. De uitwerking van dit onderdeel in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau vindt participant misleidend.

Reactie deelzienswijze nr. 27-7
U geeft aan geen meerwaarde te zien in de waterbergende functie die aan het gebied wordt toegekend. Deze functie is niet door het project toegekend, maar vindt zijn oorsprong in de in 1996 vastgestelde in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier (later Beleidslijn Grote Rivieren). Los van deze beleidsmatige functietoekenning, heeft het gebied in de praktijk een waterbergende werking die relevant is voor dijktrajecten elders langs de Maas (zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'). Het verbeteren van deze waterbergende werking betekent echter niet dat het gebied een lagere veiligheid krijgt dan inwoners in andere delen van Nederland. Na uitvoering van het project Lob van Gennep voldoet het gebied tenminste aan de wettelijke norm voor waterveiligheid. Dat is voor de Lob van Gennep een overstromingskans van 1/300 per jaar. Zie ook paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-8
Het Integraal Riviermanagement is in 2018 opgericht en omvat thema's als hoogwaterveiligheid, scheepvaart, natuur, waterkwaliteit, recreatie en zoetwatervoorziening gevat. De integrale visie die dit programma vraagt ontbreekt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de Lob van Gennep.

Een voorbeeld van een omissie is het effect op de waterkwaliteit als bij een overstroming grote hoeveelheden drijfmest en compost en dekaarde voor de champignonteelt vrijkomen. De Lob van Gennep vormt geen bijdrage aan de zoetwatervoorziening in droge periodes, de bijdrage aan natuurbehoud en -beheer is negatief, en Maaswater zal zo kort mogelijk geborgen moeten worden in het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 27-8
Integraal Riviermanagement (IRM) staat voor een integrale, gebiedsgerichte aanpak van de opgaven op het gebied van waterveiligheid, waterkwaliteit, natuur- en economische ontwikkeling, zoetwatervoorziening en scheepvaart. Dit wil echter niet zeggen, dat elk project met een raakvlak met dit programma, doelstellingen op al deze onderwerpen moet hebben. Een aantal aspecten komen aan de orde in de effectbeoordelingen die voor het project Lob van Gennep uitgevoerd zullen worden en onderdeel van het milieueffectrapport zullen zijn. Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied is één van de doelstellingen van het project. Wonen, werken, recreatie en natuur vormen onderdeel van het verdere ontwerpproces.

U geeft aan zich zorgen te maken over de effecten van het project Lob van Gennep op de waterkwaliteit in het gebied. De gevolgen van een overstroming die u noemt, kunnen ook in de huidige situatie voorkomen. Het is daarom juist van belang dat de kans op deze gevolgen kleiner wordt. Met het project Lob van Gennep wordt gewerkt aan verbetering van de hoogwaterveiligheid van het gebied en wordt de kans op overstroming, en daarmee op de gevolgen die u schetst, verkleind. Alle alternatieven voldoen hierbij aan de wettelijke waterveiligheidsnorm.

Samenvatting deelzienswijze nr. 27-9
Participant stelt dat de gebiedsontwikkeling die tot een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit zal leiden, door het gebied gevoeld wordt als een 'doekje voor het bloeden'. Het getuigt van weinig inlevingsvermogen en respect dat de opstellers van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zich in misleidende bewoordingen over de versterking van de ruimtelijke kwaliteit blijven uitlaten.

Reactie deelzienswijze nr. 27-9
Ik betreur het dat u teksten uit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau interpreteert als misleidend en u hier geen inlevingsvermogen vanuit de opstellers in terugziet. De doelstelling verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit is een kans om het gebied nog aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. Het projectteam gaat daar het gesprek over aan met de omgeving tijdens bijeenkomsten van werkateliers en omgevingswerkgroepen.

Zienswijze nr. 29

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-1
Participant stelt dat de kans op een overstroming kleiner wordt, maar de impact groter. Omdat de stallen van participant iets hoger in het landschap liggen, kan het bedrijf bij waterdiepten van 80 cm blijven functioneren.

Als het waterpeil hoger dan dit wordt na uitvoering van het project, zal er 1 á 2 meter water in de stallen staan. Hierdoor zal het bedrijf van participant failliet gaan vanwege verdrinking van dieren en beschadiging van stallen. De grote aantallen dode dieren, besmettingsbronnen, mest etc. leveren een gevaar voor de volksgezondheid op. Participant vraagt om met de 161 miljoen euro die beschikbaar is ook invulling te geven aan de doelstelling m.b.t. ruimtelijke kwaliteit.

Reactie deelzienswijze nr. 29-1
U maakt zich zorgen over de dieren op uw bedrijf en over het voortbestaan van uw bedrijf in het geval van een overstroming. Er wordt in het project Lob van Gennep juist gewerkt aan een betere hoogwaterveiligheid van het gebied. Bij alle drie de alternatieven wordt het gebied Lob van Gennep beter beschermd tegen overstroming. De kans dat overstroming optreedt wordt op z'n minst verkleind tot 1/300 per jaar. De kans op overstroming wordt kleiner dan in de huidige situatie. Dit geldt voor alle drie de alternatieven. Daarmee wordt ook de kans verkleind dat schade en risico's optreden als gevolg van een overstroming.

Hoe hoog het water in het gebied kan komen te staan bij zeer extreme Maasafvoeren wordt in het vervolg van de verkenning in beeld gebracht. Deze zullen per alternatief verschillen, maar een grote invloed hierop heeft altijd de Maas zelf: hoe hoger de Maasafvoer (hoeveelheid water per seconde), des te hoger de waterstanden zullen zijn. Tegelijkertijd geldt ook dat deze hogere Maasafvoeren een kleinere kans van voorkomen hebben.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-2
Participant stelt dat de alternatieven die door het gebied ingebracht zijn, onmiddellijk als niet kansrijk zijn aangemerkt. De kansrijke alternatieven die overbleven, zijn dezelfde als waarmee de Verkenning begon. De participatie heeft dus enkel geleid tot het opleggen van alternatieven waarmee het gebied een waterbergende functie blijft houden.

Reactie deelzienswijze nr. 29-2
U stelt in uw zienswijze dat de drie uit te werken alternatieven dezelfde zijn als de mogelijke oplossingsrichtingen waar het project begin mei 2019 mee startte. Dat is niet juist. Bij de start van de verkenningsfase presenteerde het project twee mogelijke oplossingsrichtingen: Dubbele Dijken en Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Die werden vergeleken met de huidige situatie. Op dit moment worden drie alternatieven uitgewerkt: 1 Reguliere Dijken, 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Alternatieven 1 en 2 zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met de omgeving. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is in de paragrafen 3.2 en 3.3 en in bijlage 3 nader toegelicht waarom andere oplossingsrichtingen niet uitgewerkt worden. Zie ook paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-3
Participant stelt dat ten onrechte alleen wordt gekeken naar de financiële effecten en niet naar het grote effect op dieren, bedrijven en burgers en hoe dit kan worden beperkt.

Dit is voor participant een cruciaal aspect voor het creëren van draagvlak en om schadeclaims te voorkomen.

Daarnaast geeft participant aan dat erover gesproken is om extra eisen te stellen aan bouwactiviteiten in het gebied. Participant vreest dat bedrijven qua ontwikkeling op slot worden gezet.

Verder stelt participant dat de waterbergende functie van de Lob van Gennep als voldongen feit wordt gepresenteerd. Deze beslissing is in 1996 in alle haast genomen maar kan teruggedraaid worden, aldus participant.

Reactie deelzienswijze nr. 29-3
In het MER worden de relevante milieueffecten van het project onderzocht. Daarnaast zullen ten behoeve van de voorkeursbeslissing aspecten als kosten en draagvlak in beeld worden gebracht. Anders dan u stelt, wordt dus ook gekeken naar het effect op dieren, bedrijven en burgers.
Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Daarbij ontstaat binnen zekere grenzen gebiedsontwikkelingsruimte voor inwoners en bedrijven in het gebied. Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Het gebied behoudt een waterbergende werking. Als er afvoeren in de Maas optreden die extremer zijn dan waar de dijken tegen bestand zijn, zal het gebied overstromen en wordt er water geborgen. Als gevolg hiervan treedt een waterstandsverlaging stroomafwaarts op.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-4
Juist nu grootschalige ingrepen plaatsvinden en hiervoor veel geld beschikbaar is gesteld, zou de aanpak van de flessenhals bij het onderzoek betrokken moeten worden. Mogelijke oplossingen zijn het aanwijzen van een ander gebied met minder inwoners als waterberging of het ophogen van de dijken met nog eens 10 cm. Hier wordt echter geen aandacht aan besteed; participant kreeg tijdens keukentafelgesprekken te horen dat de beslissing al eerder genomen was en het nu te laat is.

Reactie deelzienswijze nr. 29-4
In uw zienswijze wordt een verband gelegd tussen de maatregelen bij Oeffelt, de flessenhals bij Mook en de noodzaak van de Lob van Gennep. Ik kan aangeven dat het project Lob van Gennep geen gevolg is van de maatregelen bij Oeffelt, noch van de flessenhals bij Mook. Om de hoogwaterveiligheid van de Lob van Gennep conform de wettelijke waterveiligheidsnorm op orde te brengen, is hoe dan ook verhoging en versterking van de dijken nodig.

Ik begrijp dat u graag andere gebieden dan de Lob van Gennep in beschouwing wilt nemen om het waterbergend vermogen van de Maas te verhogen. De Lob van Gennep blijft echter een waterbergende werking houden. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie' en paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.
Uw suggesties op het gebied van waterberging neem ik mee in het programma Integraal Riviermanagement (IRM).

Verder geeft u aan dat u het verder verhogen van alle dijken langs de Maas, niet terugziet in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Ik wil hierbij benadrukken dat het alternatief 1 Reguliere Dijken een van de kansrijke alternatieven is. Dit alternatief bevat enkel maatregelen die sowieso nodig zijn om de hoogwaterveiligheid van het gebied conform de waterveiligheidsnorm te verbeteren. Aan het eind van de verkenning vindt een afweging plaats tussen alternatief 1 Reguliere Dijken, alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-5
De Overdiepse polder zou als inspiratie kunnen dienen voor het invullen van de doelstelling m.b.t. ruimtelijke kwaliteit. Bij de herinrichting van het gebied dient onderzocht te worden hoeveel inwoners en agrarische bedrijven er aanwezig zijn in de Lob van Gennep, hoeveel hiervan willen blijven of willen stoppen of verhuizen. Daarnaast dient gekeken te worden of ingrepen gecombineerd kunnen worden met het Natura 2000 beleid. De herinrichting biedt een uitgelezen kans voor het vergroten van de economische potentie van het woon- en werklandschap, iets dat niet beschouwd is in de alternatieven. De ontzander kan worden betrokken bij het project om naar win-winkansen te zoeken.

Reactie deelzienswijze nr. 29-5
Bij de uitwerking van de alternatieven neem ik de door u genoemde aspecten mee. In de werkateliers wordt in overleg met de directe omgeving de vormgeving van de waterkeringen in breder verband uitgewerkt als uitwerking van de derde doelstelling: het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Als zich hierbij concrete kansen voordoen op het gebied van landschap, natuur, recreatie of het creëren van ontwikkelingsruimte, dan zal dit in de uitwerking van de alternatieven worden meegenomen. Er vindt uiteindelijk in de stuurgroep een afweging plaats welke concrete ruimtelijke maatregelen binnen het project gerelateerd op of aan de waterkering worden uitgevoerd. U pleit voor een verdergaande herstructurering van het gebied. Dit gaat echter verder dan de opgave waar we nu met het project Lob van Gennep voor staan. Het project kan daar hooguit als aanjager voor gaan fungeren. Zie paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-6
Als een overstroming plaatsvindt in de Lob van Gennep, zullen emotionele- en imagoschade volgens participant niet te voorkomen zijn.
Dierenorganisaties zullen ervoor pleiten om stallen niet meer te bevolken om een tweede keer dierenleed te voorkomen en dit zal tot schade aan de veehouderij in het gebied leiden. Schade bij een overstroming geldt met name voor varkensbedrijven, omdat varkens moeilijker te evacueren zijn dan rundvee en paarden.

Om problemen bij een evacuatie te voorkomen, heeft participant al jaren geleden geïnvesteerd in het beperken van de waterdiepten op het erf in geval van een overstroming.

Bij een overstroming zullen risico's voor de volksgezondheid ontstaan als dieren verdrinken en voerresten en fecaliën meegevoerd worden door het water.

Reactie deelzienswijze nr. 29-6
U geeft aan dat bij een overstroming emotionele schade en imagoschade niet te voorkomen zijn. Dat ben ik met u eens. De drie alternatieven leiden echter allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op overstroming en daarmee op een eventuele evacuatie van mensen en dieren uit het gebied, neemt hierdoor ook af. De kans op schade aan eigendommen en het milieu wordt kleiner. De verschillen tussen de alternatieven worden in het vervolg van de verkenning in beeld gebracht.

Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen onder de verantwoordelijkheid van voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN).

Ook de nazorg ten aanzien van het gebied na een overstroming valt onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de veiligheidsregio. Zodra het veilig is om terug te keren geeft de voorzitter van de veiligheidsregio het gebied vrij en kunnen de bewoners terugkeren. Het opruimen van vuil en slib is de verantwoordelijkheid van de grondeigenaren, die hierbij ondersteund worden door de betrokken overheden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-7
Als het waterniveau in het gebied na uitvoering hoger wordt, overstroomt het bedrijf van participant wat tot onoverkomelijke schade zal leiden. De opvolger van participant staat open voor verplaatsing, maar door de beperkingen in het gebied is het niet duidelijk in hoeverre er ontwikkelmogelijkheden zijn. Als er niets mogelijk blijkt te zijn, blijft participant met een moeilijk verkoopbare locatie zitten. Dit effect wordt niet genoemd in paragraaf 4.4 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Reactie deelzienswijze nr. 29-7
In het milieueffectrapport zal onderzocht worden of, en zo ja hoeveel, de waterhoogte in het gebied bij instroming toeneemt als gevolg van de alternatieven.

Als gevolg van het project zullen geen andere beperkingen gelden in het gebied dan in de huidige situatie. Het project zal wat dat betreft dan ook geen beperking vormen voor verdere ontwikkeling van het gebied. Door de uitvoering van het project wordt de kans op overstroming en daarmee de kans op schade, ten opzichte van de huidige situatie, kleiner.

Door het opheffen van de status rivierbed wordt ruimte voor ontwikkelingen gecreëerd. Voor de Lob van Gennep wordt overgestapt van een individuele vergunningplicht naar een langjarige gebiedsontwikkelruimte.

Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-8
Participant stelt dat onduidelijk is hoe wordt omgegaan met schadevergoeding in geval van een ramp. Participant stelt dat dit nu al duidelijk moet zijn en dat je anders niet kunt bepalen wat een goed alternatief is.

Reactie deelzienswijze nr. 29-8
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt voor alle drie de alternatieven. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 29-9
Participant vraagt om het plan te heroverwegen en rekening te houden met de 8000 inwoners van het gebied. Ook stelt participant dat de beoogde schuif ook bij calamiteiten elders ingezet kan worden.

Reactie deelzienswijze nr. 29-9
Het verbeteren van de veiligheid voor de bewoners van het gebied Lob van Gennep vormt een van de hoofddoelen van de verkenning. Elk van de drie alternatieven die momenteel onderzocht worden, leidt bij realisering tot meer veiligheid voor de bewoners in het gebied. Heroverweging is daarom niet aan de orde. Indien ik kies voor het alternatief 3 Verbindende dijken met een waterkerende instroomvoorziening, gaat dat gepaard met de vaststelling van een protocol dat ten doel heeft vast te leggen wanneer de voorziening in werking wordt gesteld. Indien het dat alternatief zou worden, krijgt het gebied zekerheid over wanneer de voorziening wordt gebruikt en wordt de kans op overstroming van het gebied verkleind tot een kans van optreden van 1 op 3.000 per jaar.

Zienswijze nr. 30

Samenvatting deelzienswijze nr. 30-1
Participant geeft aan er geen vertrouwen in te hebben dat met de ingezonden zienswijzen serieus iets gedaan zal worden. Oplossingen buiten de Lob van Gennep zijn volgens participant allemaal terzijde geschoven, omdat ze zich niet beperken tot de Lob van Gennep, terwijl het project erop gericht is om buiten het gebied een waterstandsdaling te bewerkstelligen. De bewoners hebben het gevoel er niet toe te doen, zouden 'emotioneel' reageren en krijgen telkens dezelfde informatie aangereikt.

Participant heeft geen vertrouwen in de hogere veiligheid die alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening zou bieden. De psychische belasting voor inwoners door de dreiging van een regelbare inlaat is niet in geld uit te drukken; *het risico op overstroming van een wettelijke normdijk is iets waarmee men in het gebied kan leven, maar de verwachting dat de dorpen op enig moment bewust onder water kunnen/zullen worden gezet, door middel van een 'regelbare inlaat' in de dijk, is een heel ander verhaal.*

Reactie deelzienswijze nr. 30-1
U geeft aan dat u geen vertrouwen erin heeft dat er wat met de zienswijzen zal worden gedaan. Dat vind ik onterecht. Bij het nemen van de voorkeursbeslissing zal ik uiteraard de inbreng uit de omgeving meenemen. Zie hierover ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en paragraaf 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 30-2
Het woongebied zou als overloopgebied moeten gaan dienen t.b.v. beter beschermde gebieden stroomafwaarts; hier zou de waterstand met circa 16 cm dalen. Er is op basis van de MIRT-rapportage geen aanwijsbare noodzaak om het gebied onder water te zetten. Stroomafwaarts wordt liever vermeden om dijken te verhogen om 'bijzonder cultuurhistorisch dijklandschap' (dijkhuisjes) te behouden.

Reactie deelzienswijze nr. 30-2
In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3.

Naast het project Lob van Gennep vinden langs de hele Maas maatregelen plaats om Zuid-Nederland beter te beschermen tegen hoogwater. Zowel elders in Limburg als in Noord-Brabant en in België wordt en is aan de rivier gewerkt. Dit wordt gedaan door een combinatie van rivierverruiming en dijkversterking. Deze maatregelen samen zorgen voor een waterstandsverlaging van de Maas en het houden van droge voeten. Het is een aaneenschakeling van maatregelen die nodig zijn om ook in de toekomst voldoende veiligheid te houden. Verbetering van de tijdelijke waterberging én de hoogwaterbescherming in de Lob van Gennep is een van die maatregelen langs de Maas.

In welke mate de dijken verhoogd moeten worden en in welke mate de alternatieven een bijdrage leveren aan de doelstellingen, wordt in de verkenningsfase onderzocht. Het doel van het verbeteren van de waterbergende werking is niet het droog houden van stroomafwaarts gelegen gebieden, maar het leveren van een bijdrage aan de hoogwaterbescherming van die gebieden. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Overigens stroomt zowel in de huidige situatie als bij alternatief 1 Reguliere Dijken het gebied onder bij extreme afvoeren van de Maas. Alle alternatieven leiden tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid van de Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 30-3
Participant stelt dat er menselijkere oplossingen zijn dan het onder water zetten van de Lob van Gennep. Nieuwe inzichten over wateroverlast c.q. watertekorten in tijden van klimaatverandering en extremere weersomstandigheden worden onvoldoende meegenomen.
Participant wijst de minister op de website www.neetegendevloedgolf.nl en de Stichting Belangenbehartiging inzake Hoogwaterbescherming Milsbeek, Middelaar, Ottersum, Plasmolen en Ven-Zelderheide.

Reactie deelzienswijze nr. 30-3
In uw zienswijze spreekt u van het vasthouden van de overheid aan een bepaalde oplossing. Tijdens de verkenning worden drie alternatieven nader onderzocht en uitgewerkt. Aan het eind van de verkenning geeft de stuurgroep een advies op basis van een afweging tussen de alternatieven en pas dan neem ik op basis van hun advies een voorkeursbeslissing. Zie paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’.

Bij twee van de drie alternatieven is geen sprake van een handeling bij het instromen van het gebied. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is dit wel het geval. De handeling, het openen van de waterkerende instroomvoorziening, gebeurt enkel op basis van een vastgesteld protocol dat is vastgelegd in het projectbesluit en alleen bij zeer extreme hoogwatersituaties, waarin bij de andere alternatieven ook sprake zou zijn van overstroming. Hierbij wil ik opmerken dat voor alle gebieden in Nederland die beschermd worden door dijken, geldt dat er een kleine kans bestaat dat overstroming zal plaatsvinden. In de Waterwet is vastgelegd welk beschermingsniveau de dijken moeten bieden. Hiertoe is in de Waterwet een maximale overstromingskans opgenomen. Voor de Lob van Gennep is dit een kans van 1/300 per jaar.

De inwoners van de Lob van Gennep worden net als mensen die elders in het land langs de Maas wonen volgens de wettelijke normen beschermd tegen hoogwater. In het geval van het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming zelfs tienmaal kleiner dan de wettelijk norm voorschrijft.

Bij besluitvorming laat ik altijd de geluiden uit de samenleving meewegen. Daarom hecht ik grote waarde aan participatie. Gedurende het project wordt kennisgenomen van de signalen die zowel op de informele als formele momenten vanuit belanghebbenden gegeven worden. Draagvlak is één van de criteria op basis waarvan ik aan het eind van de verkenning een keuze maak tussen de alternatieven. Zie ook paragraaf 2.7 ‘Draagvlak’.

Afbeelding 9: Informatiemarkt Gennep, december 2019

Afbeelding 10: Muldershofweg in Plasmolen

Zienswijze nr. 31

Samenvatting deelzienswijze nr. 31-1
Participant woont en werkt in Milsbeek en stelt dat door de stuurgroep de eufemistische term 'verbetering van de waterbergende functie' wordt gehanteerd voor het onder water zetten van 7.200 mensen in de Lob van Gennep. Participant is tegen de waterbergingsplannen, omdat de inwoners als Nederlandse burgers recht hebben op de bescherming van wettelijke normdijken. Bescherming tegen hoogwater en het moedwillig onder water zetten van het gebied, waarvoor geen aanwijsbare noodzaak is, gaan niet samen.

Volgens participant staat de te bereiken waterstandsdaling van 14-18 cm stroomafwaarts van de Lob van Gennep (waardoor dijkhuisjes behouden kunnen worden) in geen verhouding tot de gevolgen van een overstroming voor het gebied.

De stelling dat de Lob van Gennep van oudsher tot het winterbed van de Maas behoort, is geografisch en historisch onjuist en de inwoners van de Lob van Gennep waren hier dan ook niet van op de hoogte. In de laatste 200 jaar is het gebied voor het overgrote deel niet overstroomd, terwijl het in deze periode niet beschermd was door dijken.

Participant vraagt om ook de buiten het gebied gelegen oplossingen, die door de Stichting Belangenbehartiging inzake Hoogwaterbescherming Milsbeek, Middelaar, Ottersum, Plasmolen en Ven-Zelderheide ingediend zijn, serieus te overwegen.

Reactie deelzienswijze nr. 31-1
Participant stelt dat de Lob van Gennep in het geval van een situatie met een extreem hoge afvoer van de Maas onder water gezet wordt. Ook in de huidige situatie kan het gebied overstromen. De huidige dijk is berekend op een Maasafvoer die met een kans van 1/250 per jaar voorkomt, bij hogere waterstanden zal het gebied overstromen. In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3.

Het klopt dat het gebied historisch gezien zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Door de aanleg van dijken volgens de wettelijke norm, wordt het gebied beter beschermd tegen hoogwater. Het betekent echter niet dat het gebied nooit meer kan overstromen.

Als er extreme hoogwaterstanden optreden, hoger dan waar de dijken volgens de norm tegen bestand moeten zijn, zal het gebied alsnog overstromen. Op zo'n moment zal het gebied een waterbergende werking krijgen.

In welke mate de dijken verhoogd moeten worden en in welke mate de alternatieven een bijdrage leveren aan de doelstellingen, wordt in de verkenningsfase onderzocht. Het doel van de waterberging is niet het droog houden van stroomafwaarts gelegen gebieden, maar het leveren van een bijdrage aan het beschermingsniveau van die gebieden.

De oplossingsrichtingen die buiten de Lob van Gennep zijn gelegen, worden niet meegenomen met deze verkenning. Dit is in paragraaf 3.3 en in bijlage 3 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau toegelicht. Ik heb de oplossingsrichtingen wel onder de aandacht gebracht bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie. Zie verder paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 31-2
Participant stelt dat de communicatie richting inwoners getuigt van weinig respect jegens hen en vindt de tervisielegging van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau een wassen neus omdat slechts alternatieven binnen de Lob van Gennep geaccepteerd worden, terwijl de waterberging in het gebied juist ten behoeve van gebieden elders is.

Reactie deelzienswijze nr. 31-2
De omgeving wordt op passende wijze geïnformeerd en betrokken bij het participatieproces. Ik deel dan ook niet uw mening dat deze aanpak van weinig respect getuigt richting de bewoners. Zie paragraaf 2.10 'Participatie'.

De oplossingen die in het participatieproces zijn aangedragen die buiten de Lob van Gennep zijn gelegen, worden inderdaad niet meegenomen in deze verkenning. Dit is toegelicht in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau in paragraaf 3.3 en in bijlage 3. Zie ook paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 31-3
Participant stelt dat in de laatste decennia onvoldoende informatievoorziening is geweest over de status van het gebied als winterbed van de Maas. In uitbreidings-/bouwplannen van de betrokken gemeentes was niets te merken van de status van het gebied en wat dit betekent voor schadevergoeding indien voor of na 1996 is gebouwd.

Reactie zienswijze nr. 31-3
Ik begrijp dat u verrast bent door de status van het gebied. De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 is bekendgemaakt naar aanleiding van de hoogwaters in 1993 en 1995.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm.

Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'. Het verschil in mogelijkheden voor tegemoetkoming van schade als gevolg van een overstroming komt met dit besluit te vervallen. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 31-4
Om verschillende redenen zijn de door bewoners aangedragen alternatieven afgevallen. Hierdoor zijn drie alternatieven uit het MIRT-rapport overgebleven.

Reactie deelzienswijze nr. 31-4
U stelt in uw zienswijze dat de drie uit te werken alternatieven min of meer dezelfde zijn als de mogelijke oplossingsrichtingen waar het project begin mei 2019 mee startte. Bij de start van de verkenningsfase presenteerde het project twee mogelijke oplossingsrichtingen: Dubbele Dijken en Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Die werden vergeleken met de huidige situatie. Op dit moment worden drie alternatieve uitgewerkt: 1 Reguliere Dijken, 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Twee van deze alternatieven zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met de omgeving. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is in de paragrafen 3.2 en 3.3 en in bijlage 3 nader toegelicht waarom andere oplossingsrichtingen niet uitgewerkt worden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 31-5
Participant stelt dat de noodzaak voor de waterbergende functie van de Lob van Gennep niet aan de orde is omdat de waterberging geen mensenlevens redt in stroomafwaarts gelegen gebieden. Participant pleit dan ook voor de aanleg van wettelijke normdijken.

Reactie deelzienswijze nr. 31-5
Ik heb kennisgenomen van uw voorkeur voor alternatief 1 Reguliere Dijken. In 2020 onderzoekt het project de drie alternatieven gelijkwaardig. Medio 2021 neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing.

De Lob van Gennep zal, ongeacht welk alternatief gekozen wordt, beschermd worden volgens minimaal de wettelijke norm. Het gebied behoudt echter een waterbergende werking. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 31-6
Participant stelt dat de stuurgroep een duidelijke voorkeur heeft voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Dit alternatief werd in de loop van het project volgens participant als steeds veiliger voorgehouden, met een uiteindelijk waterveiligheidsniveau van 1/3.000 overstromingskans per jaar. De onderbouwing van dit getal ontbreekt echter.

Reactie deelzienswijze nr. 31-6
Vervelend dat u het gevoel heeft dat er wordt gestuurd richting een bepaald alternatief. Ik heb echter nog geen keuze gemaakt. In 2020 onderzoekt het project de drie alternatieven gelijkwaardig. Medio 2021 neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing.

Het klopt dat alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening een kleinere overstromingskans heeft dan de andere twee alternatieven. De dijken zijn bij alternatief 3 hoger en sterker dan bij de andere alternatieven, waardoor de kans op een overstroming kleiner is. De waterkerende instroomvoorziening maakt het mogelijk om het water tot extremere omstandigheden tegen te houden en pas in te laten stromen in situaties van betekenis voor stroomafwaarts gelegen dijktrajecten. Doordat deze dijktrajecten een veiligheidsnorm van 1/3.000 per jaar of strenger hebben (en de dijken daarop ontworpen worden), kan de waterkerende instroomvoorziening dicht blijven bij alle Maasafvoeren die een grotere kans van voorkomen dan 1/3.000 per jaar hebben.

Zienswijze nr. 32

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-1
Participant stelt dat zijn/haar woning en bedrijf onder water komen te staan bij een overstroming. Beide zijn ingericht op waterdiepten in het gebied van 50-80 cm, omdat met de plannen voor de Lob hier in 1996 vanuit werd gegaan. Ook zou het gebied eens per 1.250 jaar maximaal 60 centimeter overstromen en zou het water doorstromen. Daarbij is evacuatie niet nodig. Met waterhoogten van 1-2 meter na uitvoering is het bedrijf van participant echter niet meer te redden.

Participant stelt dat alle alternatieven leiden tot aantasting van de leefomgeving in het geval van een overstroming door mest en verdronken dieren. Ook zal de aanwezige natuur in het gebied worden vernietigd. De ecologische gevolgen zijn niet betrokken bij het opstellen van de plannen.

Volgens participant leidt een overstroming als gevolg van het plan tot onevenredige schade en zal het bedrijf failliet gaan als deze schade niet wordt gecompenseerd. Participant stelt dat de plannen geen schade mogen opleveren aan de percelen in het plangebied of directe omgeving.

Reactie deelzienswijze nr. 32-1
In de verkenningsfase worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Dan wordt ook bekend wat het ruimtebeslag van de dijken wordt en welke effecten dit heeft op de omgeving. Ook wordt onderzocht op welke wijze de eventuele instroom bij de verschillende alternatieven plaatsvindt en hoe hoog het water bij een eventuele overstroming in het gebied komt te staan. De uitwerking van de ontwerpen is erop gericht om de schade bij een eventuele overstroming zo veel mogelijk te beperken. Hierbij merk ik op dat in de huidige situatie het gebied bij zeer hoog water ook in kan stromen.

In de komende onderzoeken worden de drie alternatieven met de huidige situatie vergeleken. Alle drie de alternatieven leiden tot een verbetering van de waterveiligheid ten opzichte van de huidige situatie.
Doordat de waterveiligheid van het gebied door het project toeneemt neemt de kans op overstroming en dus schade af. Als uit de onderzoeken blijkt dat de wijze van overstromen wijzigt ten opzichte van de huidige situatie, zal dit aspect meegenomen worden in het milieueffectrapport. Ook worden andere aspecten onderzocht, waaronder het effect op natuur en landschap.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-2
Bij de huidige plannen zijn slechts financiële aspecten betrokken, maar zijn de vergaande gevolgen voor het gebied die cruciaal zijn voor het creëren van draagvlak niet betrokken. Hieronder vallen maatregelen om risico's voor bewoners, dieren en bedrijven te verkleinen. Het aanleggen van fiets- en wandelverbindingen is ondergeschikt aan deze vraagstukken.

Reactie deelzienswijze nr. 32-2
Het project kent drie doelstellingen: het verbeteren van de waterveiligheid van het gebied, het verbeteren van de waterbergende werking en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op overstroming en daarmee op de risico's voor inwoners, bedrijven en dieren worden als gevolg van het project aanzienlijk kleiner.

In de uiteindelijke besluitvorming worden zes beoordelingscriteria betrokken, namelijk: de mate waarin de alternatieven bijdragen aan de drie doelstellingen, de effecten op het milieu en leefomgeving, het draagvlak en de verhouding tussen kosten en dekking. Het is dus niet zo dat bij de ontwikkeling van de plannen alleen de financiële aspecten worden betrokken. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'.

Ten aanzien van aantrekkelijke fiets- en wandelverbindingen biedt het project voor de projectpartners wel de kans om werk met werk te maken en ook te investeren in het bevorderen van de aantrekkelijkheid van het gebied. Zie paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-3
Participant is van mening dat binnen het proces Lob van Gennep samen met de streek moet worden gewerkt aan een herijking van de visie; communicatie is echter tot op heden éénrichtingsverkeer en belanghebbenden worden niet betrokken bij de ontwikkeling van plannen. Ondanks ingediende alternatieven door de omgeving, worden de oorspronkelijke plannen uiteindelijk toch doorgezet.
Participant pleit voor het uitstellen van de plannen omdat als gevolg van de Corona-crisis meerdere informatiebijeenkomsten zijn afgelast.
Aangezien er geen draagvlak voor de plannen is, pleit participant ervoor om de plannen niet door te laten gaan.

Reactie deelzienswijze nr. 32-3
U stelt in uw zienswijze dat ondanks de ideeën die door de omgeving worden aangedragen, de oorspronkelijke plannen toch doorgezet worden.

Dat is echter niet terecht. Bij de start van de verkenningsfase presenteerde het project twee mogelijke oplossingsrichtingen: Dubbele Dijken en Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Die werden vergeleken met de huidige situatie.

Op dit moment worden drie alternatieve uitgewerkt: 1 Reguliere Dijken, 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Twee van deze alternatieven zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met de omgeving. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is in de paragrafen 3.2 en 3.3 en in bijlage 3 nader toegelicht waarom andere oplossingsrichtingen niet uitgewerkt worden. Ik ben het dan ook niet met u eens dat de communicatie vanuit het project eenrichtingsverkeer is. Zie ook paragraaf 2.10 ‘Participatie’.

De informatiemarkten over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau vonden vlak voor het begin van de coronacrisis, begin maart 2020, plaats. Zo ook de brede bijeenkomst vanuit de Dorpsraad Middelaar. De bijeenkomsten waar u op doelt, betreffen vermoedelijk de bijeenkomsten georganiseerd door een aantal ondernemers of een aantal inloopspreekuren vanuit het project. Om die reden zijn zienswijzen die 4 weken na het einde van de inzageperiode binnen zijn gekomen, ook in behandeling genomen. Het klopt dat de geplande bijeenkomsten van de werkateliers en omgevingswerkgroepen vertraging hebben opgelopen door de coronacrisis. Het gevolg is echter niet dat de uitwerking van de plannen wordt uitgesteld. De onderzoeken die het project nu al kan doen (zonder keuzes te maken) vinden gewoon doorgang.

Op dit moment worden de drie alternatieven gelijkwaardig uitgewerkt en onderzocht. Medio 2021 neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing. In mijn besluit neem ik ook het draagvlak voor de verschillende alternatieven mee. Zie ook paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’ en paragraaf 2.7 ‘Draagvlak’.

Zowel in de verkenningsfase als in de fasen daarna worden inwoners op diverse manieren betrokken bij de plannen. Informeel tijdens keukentafelgesprekken inloopspreekuren, omgevingswerkgroepen, werkateliers en informatieavonden. En formeel wanneer men een zienswijzen kan indienen. Zoals nu op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en straks op de ontwerp voorkeursbeslissing.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 32-4</u>
Participant geeft aan onevenredig in zijn/haar belangen te worden geschaad vanwege onevenredige en onherstelbare schade aan zijn/haar percelen en opstallen bij een overstroming. Water dat het gebied in stroomt bij een overstroming zal door de voorgenomen maatregelen ook lange tijd blijven staan in het gebied. Dit zal desastreuse gevolgen hebben voor de grond en opstallen van participant.

Participant stelt dat de kans op instroming na uitvoering van het project kleiner wordt, maar de impact groter. Het verhogen van het peil in de Lob van Gennep, zorgt ervoor dat woning en bedrijf van participant onder 1-2 meter water komen te staan en verloren zullen gaan.

De infrastructuur zou niet berekend zijn op evacuatie van het gebied. Ook zullen bij een overstroming waarbij met grote kracht water het gebied in stroomt veel dieren verdrinken, met ecologische en financiële gevolgen.

Reactie deelzienswijze nr. 32-4
In uw zienswijze stelt u terecht dat de kans op een overstroming door het project afneemt. In alle drie de alternatieven wordt de kans op een overstroming verkleind tot in ieder geval de waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar. Daarmee worden de risico's en gevolg van een overstroming ook verkleind. Doordat de waterkeringen na uitvoering van het project voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm wordt u niet onevenredig in uw belangen geschaad. Zie ook paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Het gebied heeft echter ook een waterbergende werking, zie hiervoor ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'. In deze fase van de verkenning worden onder andere de stroomsnelheden bij een overstroming, hoe hoog het water in het gebied komt te staan en hoe lang het water in het gebied blijft staan onderzocht. Dit wordt per alternatief in beeld gebracht en vergeleken met de huidige situatie. Dit zal per alternatief verschillen. De Maas heeft een grote invloed op de waterhoogte in het gebied na een overstroming, hoe hoger de Maasafvoer (hoeveelheid water per seconde), des te hoger de waterstanden zullen zijn. Tegelijkertijd geldt ook dat deze hogere Maasafvoeren een kleinere kans van voorkomen hebben.

In uw zienswijze geeft u uw verwachting weer dat water met grote kracht het gebied in zal stromen. Ik kan aangeven dat enkel in de directe nabijheid van de eventuele waterkerende instroomvoorziening hoge stroomsnelheden op zullen treden. Om schade te voorkomen worden hier maatregelen getroffen, mocht ik uiteindelijk kiezen voor dit alternatief. Het water zal op enige afstand van de instroomvoorziening als het ware uitwaaieren, waarmee ook de stroomsnelheden al gauw sterk afnemen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-5
Participant stelt dat de Lob van Gennep een grote variatie in landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en recreatief-toeristische waarden kent die het gebied aantrekkelijk maken voor toeristen en recreanten. Ten onrechte is het gebied aangewezen als onderdeel van het stroomgebied van de Maas.

Reactie deelzienswijze nr. 32-5
Ik ben het met u eens dat het gebied een grote variatie in landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en recreatief-toeristische waarden kent.
Het klopt dat het gebied historisch gezien zelden overstroomd is geweest. De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 bekendgemaakt naar aanleiding van de hoogwaters in 1993 en 1995. Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-6
Participant is van mening dat de plannen voor de Lob van Gennep tot vernietiging van het gebied leiden. In plaats daarvan zouden er juist maatregelen genomen dienen te worden om de aanwezige gebiedskwaliteiten te versterken en voorwaarden geschapen dienen te worden voor positieve ontwikkelingen in het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 32-6
Op dit moment worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Deze drie alternatieven leiden alle drie tot een verbetering van de waterveiligheid. De kans dat het gebied overstroomt met Maaswater, is na aanleg van een van deze drie alternatieven kleiner dan in de huidige situatie. Ik deel uw mening dan ook niet dat het plan tot vernietiging van het gebied leidt. Bovendien heeft het project, naast het verbeteren van de waterveiligheid en de waterbergende werking, ook het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit tot doel. Bij de uitwerking van de alternatieven wordt in werkateliers, in samenwerking met de aanwonenden, juist onderzocht wat de kwaliteiten van het gebied zijn en op welke wijze deze versterkt kunnen worden. Het vinden van concrete maatregelen om gebiedskwaliteiten en daarmee het woon- en werklandschap te versterken maken onderdeel uit van de verkenning. Die maatregelen kunnen aan een of elk alternatief verbonden zijn. Hiermee wordt het gebied nog aantrekkelijker om in te wonen, te werken en te recreëren.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-7
Het hele gebied zal worden getroffen door de plannen. Het gebied bergt 7.000 inwoners en een veelvoud aan dieren en een plan zou ieder risico voor het gebied moeten uitsluiten. De gevolgen van de plannen worden te eenzijdig beoordeeld en de gevolgen voor inwoners, bedrijven, dieren en milieu worden genegeerd. Dit is een cruciaal aspect voor het creëren van draagvlak en om schadeclaims te voorkomen.

Reactie deelzienswijze nr. 32-7
Op dit moment worden drie alternatieven onderzocht. Elk van deze alternatieven leidt tot verbetering van de hoogwaterveiligheid in het gebied. De risico’s voor mens en dier worden door de realisering van elk van deze alternatieven aanzienlijk minder dan in de huidige situatie. Er is geen sprake van een eenzijdige benadering, noch van het negeren van belangen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-8
Participant stelt dat, met de kennis van nu en de inmiddels gerealiseerde wijzigingen in het gebied, ingezien moet worden dat de Lob van Gennep niet de meest aangewezen locatie is als waterbergingsgebied. De plannen om de doorstromingsflessenhals bij Oeffelt aan te pakken door de brug op pijlers te zetten zal leiden tot een nieuwe flessenhals bij de brug bij Mook waardoor de waterkerende instroomvoorziening eerder geopend moeten worden. Daar komt nog bij dat gebleken is dat de instroomvoorziening onder het voorgeschreven beschermingsniveau zal komen te liggen. Dit zijn redenen om de plannen te wijzigen en te kiezen voor een alternatief zonder schadelijke gevolgen voor inwoners en bedrijven in het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 32-8
De voorziening in de dijk bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, wordt pas geopend bij zeer extreem hoogwater op de Maas en zal niet preventief geopend worden als er stroomafwaarts een calamiteit optreedt.

De kans dat zo'n hoogwater optreedt, is 1/3.000 per jaar. Als dit alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing, zal het moment van openen vastgelegd worden in een protocol. Dit protocol wordt opgenomen in het projectbesluit. Het protocol is soortgelijk als bij andere (mechanische) waterstaatkundige bouwwerken in Nederland, zoals bijvoorbeeld de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Met de waterstandseffecten van de rivierkundige maatregelen bij Oeffelt wordt bij het project Lob van Gennep rekening gehouden. Deze hebben niet tot gevolg dat de eventuele waterkerende instroomvoorziening op een eerder moment dan vastgelegd in het protocol zal moeten worden geopend.

Het gebied heeft een waterbergende werking, zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-9
De Overdiepse polder zou als inspiratie kunnen dienen voor het invullen van de doelstelling m.b.t. ruimtelijke kwaliteit. Bij de herinrichting van het gebied dient onderzocht te worden hoeveel inwoners en bedrijven er aanwezig zijn in de Lob van Gennep en hoeveel hiervan willen blijven, stoppen of verhuizen. Daarnaast dient gekeken te worden of ingrepen gecombineerd kunnen worden met het Natura 2000 beleid. De herinrichting biedt een uitgelezen kans voor het vergroten van de economische potentie van het woon- en werklandschap, iets dat niet beschouwd is in de alternatieven. De ontzander kan worden betrokken bij het project om naar win-winkansen te zoeken.

Reactie deelzienswijze nr. 32-9
Bij de uitwerking van de alternatieven neem ik de door u genoemde aspecten mee. In de werkateliers wordt in overleg met de directe omgeving de vormgeving van de waterkeringen uitgewerkt. Als zich hierbij kansen voordoen op het gebied van natuur, recreatie of het creëren van ontwikkelingsruimte, dan zal dit in de voorstellen worden meegenomen. Er vindt uiteindelijk in de stuurgroep een afweging plaats welke maatregelen op dit gebied binnen het project worden uitgevoerd. U pleit voor een verdergaande herstructurering van het gebied. Dit gaat echter verder dan de opgave waar we nu met het project Lob van Gennep voor staan. Zie ook paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 32-10
Participant merkt op dat de waterhuishoudkundige situatie op het perceel onevenredig zal worden aangetast en daardoor voorzienbare schade zal optreden. Op voorhand zal dus een schaderegeling getroffen moeten worden in het plan, nu gehele schadevergoeding niet verzekerd is.

Participant vraagt welk effect heeft het instromend Maaswater heeft op de hoogwaterbescherming van de woonwijken van Gennep langs de Niers, en de stroomopwaartse buurtschappen/woonkernen langs de Niers.

Reactie deelzienswijze nr. 32-10
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie hiervoor ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zoals aangegeven zal de kans op schade als gevolg van een overstroming door het project afnemen. Er is daarom geen aanleiding om specifieke regelingen op te stellen voor het gebied of individuele bedrijven.
De effecten van het project op de Niers worden in beeld gebracht in het milieueffectrapport. Daarbij wordt ook naar mogelijke effecten op het Duitse grondgebied gekeken.

Zienswijze nr. 33

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-1
Participant licht toe dat deze zienswijze zich beperkt tot de gevolgen van het project voor het Niersdal. Het Niersdal en de stuwwal zijn tezamen een veelzijdige en waardevolle natuurlijke structuurdrager die het gebied deels zijn hoge recreatieve en toeristische belevingswaarde geeft.

Participant stelt dat het Niersdal een belangrijke ecologische functie heeft. De natuurwaarde van het gebied is in potentie hoog, met de laatste restanten stroomdalgrasland in het Natura 2000 gebied de Zeldersche Driessen. Ook liggen er dassenburchten in het gebied en treft men er bevers, vossen, reeën en trekvogels aan. De visstand in de Niers is verbeterd. Het gebied kan in beperkte mate beleefd worden via enkele wandelpaden.
Het zou ook een verbindend element tussen verschillende rivierduinen en de stuwwal in het noorden moeten vormen. In de aanvullende Leidende principes uit het MIRT-onderzoek wordt in vergelijkbare bewoordingen gesproken over maatregelen die bijdragen aan betere ecologische verbindingen tussen Maas, Niers en stuwwal (p. 43).

Organisaties hebben zich de afgelopen decennia slechts mondjesmaat sterk gemaakt voor het behoud en de ontwikkeling van de stroomdalnatuur langs de Niersoevers. Het gebied bevindt zich op een kantelpunt, waarna het aan de ene kant rigoureus op de schop zou kunnen gaan en er aan de andere kant een poging gedaan kan worden om ecologie, landschap en natuur systematisch te beschermen en verder te ontwikkelen. Het verbaast participant daarom dat het Niersdal in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau niet integraal opgenomen is als onderzoeksobject.

Reactie deelzienswijze nr. 33-1
De bestaande landschappelijke, natuurlijke en ecologische kwaliteiten van het plangebied, inclusief het Niersdal, worden in beeld gebracht in het Ruimtelijk perspectief. Hoe in het project deze kwaliteiten te behouden en te versterken zijn binnen de drie uit te werken alternatieven, komt aan de orde in de Leidende principes.

De noodzakelijke maatregelen in het kader van dit project zullen daarmee rekening houden met en voortbouwen op de bestaande kwaliteiten in het Niersdal.

Daarnaast heeft het project mogelijk gevolgen op het Niersdal. Het studiegebied in MER is afhankelijk van reikwijdte van de effecten. Effecten op bijvoorbeeld archeologie vinden lokaal plaats waar vergravingen uitgevoerd worden, terwijl rivierkundige effecten in een veel groter gebied kunnen doorwerken. Daar waar relevant, wordt ook het Niersdal meegenomen in effecten die in het MER worden beschreven.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-2
Volgens participant is in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau ten onrechte geen aandacht besteed aan de gevolgen van dijkverhoging voor ecologie, natuur en landschap in het Niersdal zullen hebben en een uitgewerkt kader voor de doelstelling met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit. In MIRT-onderzoek en Inspiratie-atlas was alleen aandacht voor meekoppelkansen voor natuur en landschap binnendijks, of hoogstens kleinschalige natuur op langs delen van de Niers. Een onderzoek naar de gevolgen van verdijking van het Niersdal is volgens participant absoluut noodzakelijk, waarbij actief gezocht moet worden naar de invulling van alternatieven die ecologie, natuur en landschap versterken en waarbij het ruimtebeslag op het Niersdal minimaal is.

Reactie deelzienswijze nr. 33-2
In het milieueffectrapport wordt zeker aandacht besteed aan de effecten die de dijkversterkingen hebben op natuur en landschap, dit geldt ook voor het Niersdal. Ik verwijs u daarvoor naar het overzicht op bladzijde 31 in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit is een van de drie doelstellingen van het project. In het belang van deze doelstelling wordt gewerkt aan twee documenten: de Leidende principes ruimtelijke kwaliteit en het werkdocument voor het Ruimtelijk perspectief. Zie verder paragraaf 2.5 ‘Ruimtelijke kwaliteit’.

De kwaliteiten van het Niersdal komen in beide documenten tot uiting en vormen daarmee het kader waarbinnen de maatregelen voor de Lob van Gennep plaats moeten vinden. Daarnaast dient het werkdocument als informatiebron voor de effectbepaling van enkele thema’s in het milieueffectrapport. Het milieueffectrapport dient om de drie uit te werken alternatieven te beoordelen en draagt daarmee bij aan het proces om uiteindelijk te komen tot de voorkeursbeslissing.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-3
Om effecten op het Niersdal realistisch te kunnen evalueren, is het nodig om voor iedere variant de tracés en dimensies van dijken en kunstwerken verder uit te werken.

Reactie deelzienswijze nr. 33-3
Uw constatering dat de drie alternatieven nog onvoldoende zijn uitgewerkt om effecten op Niersdal te kunnen beoordelen klopt. In de verkenning worden de drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht en worden de effecten beschreven in het milieueffectrapport. Dit geldt ook voor eventuele effecten op het Niersdal.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-4
Gezien de ingrijpende gevolgen van een dijkverhoging voor Ottersum pleit participant voor een alternatief waarvan de effecten op de woonkern minimaal zijn en de hoogwaterbescherming optimaal is. De natuurlijke, historische verbinding van Ottersum en Gennep met de Niers mag niet verder verloren gaan. Landschapsbehoud, natuurontwikkeling en de toegankelijkheid van het Niersdal langs De Looij, de StadsNiers en de Henakker zouden zwaar moeten wegen.

Reactie deelzienswijze nr. 33-4
De alternatieven worden door middel van werkateliers, in samenspraak met de direct aanwonenden uitgewerkt. Hierbij komt de gewenste inpassing aan de orde.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-5
De Niers heeft een belangrijke functie in het waterbeheer bij hoge afvoeren van de Maas; de nooddijken die opgeworpen zijn langs de oevers beschermden Gennep en Ottersum tegen het hoogwater in 1995. Deze functie wettigt een studie naar de functie van het Niersdal bij dreigende overstromingen, zeker omdat in de twee Verbindende Dijken alternatieven de dijken aan Ottersumse zijde hoger worden dan aan de Gennepse.

Participant stelt enkele vragen:
- Welk effect heeft het instromend Maaswater bij bepaalde afvoeren op de hoogwaterbescherming van de aan de Niers gelegen woonwijken van Gennep en de verder stroomopwaarts aan de Niers gelegen buurtschappen en (Duitse) woonkernen?
- Hoe groot is de kans dat bij de geprognosticeerde hogere frequentie van hoogwaterstanden van de Maas het instromende rivierwater bepaalde geomorfologische eigenschappen van het Niersdal zal aantasten, zoals de unieke, nog door de Rijn afgeschuurde steilranden?

Reactie deelzienswijze nr. 33-5
In het verdere verloop van de verkenningsfase worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Dan wordt ook bekend wat het ruimtebeslag van de dijken wordt en welke effecten dit heeft op de omgeving. Ook worden andere aspecten onderzocht waaronder het effect op natuur en landschap, de effecten op de Niers en mogelijke effecten op het Duitse grondgebied.

Door klimaatverandering zal de kans op extreem hoge Maasafvoeren toenemen en daarmee ook de kans op wateroverlast voor de in het Niersdal gelegen bebouwing. Het project Lob van Gennep heeft hier geen invloed op en daarom zal dit binnen het project niet onderzocht worden. Hetzelfde geldt voor het effect op de genoemde steilranden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-6
Het maken van een noodafsluiting in de Niers in combinatie met het installeren van pompen ter hoogte van het viaduct over de rondweg N271, zou het mogelijk maken om de Niersdijken ten zuiden van de rondweg niet verder te hoeven verhogen.

Reactie deelzienswijze nr. 33-6
Het Niersdal staat in open verbinding met de Maas en bij verhoogde waterstanden op de Maas zorgt het Niersdal voor de berging van water. Een belangrijk deel van het Niersdal is dan ook aangewezen als 'bergend regime' vanuit de Beleidslijn Grote Rivieren. Het afsluiten van de verbinding tussen Maas en Niers zou tot gevolg hebben dat de waterbergende werking van het Niersdal vervalt. Dit heeft elders negatieve gevolgen (verhoging) voor de waterstanden bij hoogwater. Om deze reden wordt het afsluiten van de verbinding tussen Maas en Niers niet overwogen.
Anders dan het gebied Lob van Gennep, heeft het Niersdal niet alleen bij zeer extreem hoogwater een waterbergende werking, maar vanwege de open verbinding ook al bij beperkt verhoogde Maasafvoeren. Het is van belang deze waterbergende werking van het Niersdal te behouden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-7
In het rapport van DLA+ (bureau voor landschapsarchitectuur en stedenbouw) worden de Dam tussen Niers en Spiekerbeek en de Hansebrugweg genoemd als voorbeelden van elementen van het Niersdal die om hun bijzondere kwetsbaarheid extra bescherming nodig hebben bij hoogwaterbescherming. Participant pleit ervoor om, gelijk aan de andere cultuurhistorische en archeologische waarden in de Lob van Gennep, ook die in het Niersdal te behouden.

Reactie deelzienswijze nr. 33-7
In het MER zal in beeld gebracht worden welke (archeologische, cultuurhistorische, natuur) waarden zich in het invloedsgebied van het project bevinden. Vervolgens wordt beoordeeld wat de effecten van het project op deze waarden zijn. Aan de hand van deze beoordeling kan bepaald worden of extra maatregelen noodzakelijk zijn.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-8
De Duitse kant van de Niers wordt intensief gerenatureerd. Participant pleit ervoor om deze plannen mee te nemen in de verdere uitwerking van de alternatieven om te voorkomen dat er in het Nederlandse Niersdal hoge, versterkte dijken komen terwijl er iets verder stroomopwaarts een vrij meanderende en natuurlijke Niers stroomt in het Reichswald.

Reactie deelzienswijze nr. 33-8
De waterveiligheid langs dit gedeelte van de Niers wordt in sterke mate beïnvloed door het opstuwende water uit de Maas bij hoog water. Deze invloed speelt verder stroomopwaarts steeds minder een rol van betekenis. Dit verschil van invloed leidt tot andere keuzes op het gebied van inrichting van de Niers en de waterkeringen.

In het milieueffectrapport worden de effecten van het project op landschap en natuur onderzocht, ook voor de Niers voor zover mogelijk de effecten reiken. Vanuit het project worden overleggen gevoerd met de Duitse overheden en organisaties zoals het Niersverband, Stadt Goch, Kreis Kleef en de Bezirksregierung Düsseldorf. Deze instanties worden op de hoogte gehouden van de resultaten van de onderzoeken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 33-9
Hoe groot is de bergingscapaciteit van het Niersdal bij bepaalde afvoeren van de Maas en wat is het effect van deze capaciteit op de waterstanden van de Maas?

Reactie deelzienswijze nr. 33-9
In het MER wordt onderzocht wat de invloed van de drie projectalternatieven is op de waterstanden in de Niers.

Zienswijze nr. 34

Samenvatting zienswijze nr. 34
Participant verzoekt om de daadwerkelijke gevolgen van een overstroming uit te werken als extra effect in het milieueffectrapport, om daarmee een goede vergelijking van alternatieven mogelijk te maken. Daarom stelt participant voor om meer onderzoek uit te voeren waaronder:

- *De waterdiepte in de verschillende woongebieden;*
- *De tijdsduur dat woongebieden onder water staan;*
- *De tijdsduur dat woongebieden onbruikbaar zijn;*
- *De milieueffecten van bovenstaande;*
- *De economische schade van bovenstaande en de partijen die die schade dragen;*
- *De sociaal maatschappelijke impact van bovenstaande.*

Reactie zienswijze nr. 34
U vraagt om de daadwerkelijke gevolgen van een overstroming uit te werken in het MER. Ik kan u aangeven dat de drie alternatieven die in de verkenning worden onderzocht allemaal leiden tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied, en daarmee de kans op schade en sociaal maatschappelijke impact, wordt verkleind.

De waterstanden in het gebied en de tijdsduur van een overstroming, worden voor de verschillende alternatieven in beeld gebracht. Zie hiervoor ook paragraaf 2.1 ‘Onderzoeksgerelateerde zaken’. Indien er sprake is van een doorwerking van effecten op milieu en leefomgeving, wordt hier aandacht aan besteed in het milieueffectrapport.

Zienswijze nr. 35

Samenvatting deelzienswijze nr. 35-1
Bij de plannen is onvoldoende gekeken naar het voorkomen van schade. Economische schade in landbouw- en natuurgebieden zal meevallen, maar de schade aan woonkernen zal onevenredig groot zijn. Participant pleit ervoor om de schade van een overstroming in bebouwd gebied te beperken; dit kan zonder grote impact op het waterbergend vermogen van het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 35-1
Op dit moment worden drie alternatieven onderzocht. Die zijn er alle drie op gericht de kans op overstromingen van het gebied en daarmee de totstandkoming van schade te beperken. Bij alle drie de alternatieven worden de bestaande dijken verhoogd en versterkt zodat het hoogwater langer wordt tegengehouden en de kans op schade door hoogwater in zowel de bebouwde kernen als het buitengebied wordt verminderd.

Samenvatting deelzienswijze nr. 35-2
Door natuurlijke hoogten in de kernen Milsbeek en Ottersum te benutten en te verbinden door kades, muurtjes of schotbalken, kan een tweede kering worden gerealiseerd. De voordelen hiervan zijn dat grote economische schade voorkomen wordt, de tweede kering niet duur in aanleg is en dat er commitment voor de complete set van maatregelen is.

Reactie deelzienswijze nr. 35-2
Met de drie uit te werken alternatieven wordt het gebied conform de wettelijke waterveiligheidsnorm beschermd tegen hoogwater uit de Maas. De kans op overstroming wordt hiermee kleiner dan in de huidige situatie. Omdat het gebied na afronding van het project volgens de norm beschermd wordt, is er geen aanleiding om aanvullende maatregelen te treffen.

In het vervolg van de verkenning wordt middels werkateliers met omwonenden gewerkt aan de uitwerking van de dijkversterkingsmaatregelen. Het gebruik maken van de aanwezige natuurlijke hoogten op de locaties waar nu geen dijken aanwezig zijn, is een terechte suggestie van u en hebben we hierbij in beeld.

Samenvatting deelzienswijze nr. 35-3
Participant stelt dat bij nieuwbouw en verbouwing na 1995 geen aanspraak gedaan kan worden op schadevergoeding bij inzet van de Lob van Gennep. Bewoners hebben nooit gerealiseerd wat dit betekent, maar veronderstelden dat de overheid hen dezelfde bescherming bood als elders in de gemeente. Hierdoor is rechtsongelijkheid ontstaan die volgens participant niet past bij de doelen van de Lob en de zorgplicht van de gemeente. Participant verzoekt de minister om alles in het werk te stellen om deze rechtsongelijkheid ongedaan te maken.
Participant verzoekt om met bewoners in gesprek te gaan over de tweede kering en te verkennen hoe schade kan worden beperkt.

Reactie deelzienswijze nr. 35-3
Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'. Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade, van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 37

Samenvatting deelzienswijze nr. 37-1
Participant heeft in 2019/2020 een nieuwbouwwoning gebouwd in Milsbeek en stelt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening leidt tot angst als gevolg van onzekerheden over het moment waarop de instroomvoorziening geopend wordt, waar het gezin naartoe moet evacueren, gevolgen voor het sociale leven van participant. Bovendien dreigt een mogelijk persoonlijk failliet vanwege een maximale hypotheek op de woning zonder mogelijkheid voor verzekering tegen waterschade.

Reactie deelzienswijze nr. 37-1
Ik vind het vervelend te lezen dat de plannen bij u leiden tot gevoelens van angst en onzekerheden. Dat is geenszins mijn bedoeling.
De drie alternatieven zijn juist erop gericht om de veiligheid in het gebied te vergroten en de kans op overstroming te verkleinen. Daartoe doen we onderzoek naar de drie alternatieven, waarvan het alternatief 3 Verbindende Dijken met de waterkerende instroomvoorziening) er een is.

Ik heb daar nog geen keuze in gemaakt. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'. Het project is erop gericht de veiligheid in het gebied te vergroten en de kans op de instroom van water te verkleinen. Voor u wordt de situatie na realisering van het project in er ieder geval veiliger op; ook als het alternatief met de waterkerende instroomvoorziening zou worden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 37-2
Participant stelt dat de overheid niet aan haar zorgplicht voldoet op het moment dat een waterkerende instroomvoorziening geopend wordt. De materiële en immateriële schade voor participant en zijn/haar gezin staat niet in verhouding tot het beschermen van het stroomafwaarts gelegen gebieden.
Participant geeft aan dat in hun koopcontract met de gemeente niet vermeld staat dat zij in een waterbergingsgebied wonen.
Daarbij bestaan er voor de instroomvoorziening risico's op menselijke, mechanische of automatiseringsproblemen en criminele activiteiten. Een ander gevolg van de instroomvoorziening is dat de waarde van de woning van participant zal dalen. Participant pleit voor het alternatief 1, Reguliere Dijken.

Reactie deelzienswijze nr. 37-2
Na realisatie van het project Lob van Gennep voldoen de dijken in het gebied aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Hiermee voldoet de overheid aan haar zorgplicht om haar inwoners te beschermen tegen hoogwater. In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3.

De status van het gebied is vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren en in de Waterregeling en Waterbesluit. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'. Daarnaast is in de toelichting bij het bestemmingsplan informatie te vinden over de status van het gebied.

Er is geen sprake van waardedaling van woningen in het gebied. Hier is onderzoek naar verricht. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

U spreekt uw zorgen uit over de betrouwbaarheid van de waterkerende instroomvoorziening. Er is echter geen sprake van een 'druk op de knop' voor de opening van de voorziening. Als dit alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing, dan wordt hiervoor een protocol opgesteld overeenkomstig met een beschermingsniveau van 1/3.000 per jaar. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol mag onder geen beding afgeweken worden.

In uw zienswijze uit u eveneens uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening uiteindelijk gekozen worden in de voorkeursbeslissing, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Zienswijze nr. 38

Samenvatting deelzienswijze nr. 38-1
Participant verzoekt om de daadwerkelijke gevolgen van een overstroming uit te werken als extra effect in het milieueffectrapport, om daarmee een goede vergelijking van alternatieven mogelijk te maken. Daarom stelt participant voor om meer onderzoek uit te voeren waaronder:

- *De waterdiepte in de verschillende woongebieden;*
- *De tijdsduur dat woongebieden onder water staan;*
- *De tijdsduur dat woongebieden onbruikbaar zijn;*
- *De milieueffecten van bovenstaande;*
- *De economische schade van bovenstaande en de partijen die die schade dragen;*
- *De sociaal maatschappelijke impact van bovenstaande.*

Reactie deelzienswijze nr. 38-1
U vraagt om de daadwerkelijke gevolgen van een overstroming uit te werken in het MER. Ik kan u aangeven dat de drie alternatieven die in de verkenning worden onderzocht allemaal leiden tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied en daarmee de kans op schade en sociaal maatschappelijke impact wordt verkleind.

De waterstanden in het gebied en de tijdsduur van een overstroming, worden voor de verschillende alternatieven in beeld gebracht. Zie hiervoor ook paragraaf 2.1 'Onderzoeksgerelateerde zaken'. Indien er sprake is van een doorwerking van effecten op milieu en leefomgeving, wordt hier aandacht aan besteed in het milieueffectrapport.

Samenvatting deelzienswijze nr. 38-2
Participant vindt het wenselijk om aan te geven dat de normhoogte van een dijk een bewuste keuze met een bepaald doel is. Aan de Maasoevers aan de overkant van de Lob van Gennep en stroomafwaarts van het gebied geldt bijvoorbeeld een strengere norm omdat de belangen hier anders gewogen worden. Het Rijk kiest er dus bewust voor om gebieden langs de Limburgse Maas te hanteren als overloop om zwaarder wegende belangen stroomafwaarts te ontzien.

Reactie deelzienswijze nr. 38-2
Het klopt dat er aan de overzijde van de Maas andere normen gelden. Bij de bepaling van de waterveiligheidsnormen, is voor elk dijktraject in Nederland gekeken naar een gelijke basisveiligheid voor iedereen (kans op overlijden door overstroming voor niemand groter dan 1/100.000 per jaar) en naar de economische schade in het betreffende gebied bij overstroming. Hier is een uniforme methodiek gehanteerd voor heel Nederland, waarin het overstromen van het ene gebied ten behoeve van een ander geen rol heeft gespeeld. Zie paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 38-3
Participant stelt dat als het Rijk omwille van het algemeen belang in haar ontwerp ervoor kiest om een gebied op te offeren teneinde een ander gebied te ontzien, dit een argument is om het collectief de kosten te laten dragen in geval van schade en niet de individuele getroffen burger.

Reactie deelzienswijze nr. 38-3
Ik stel voorop dat geen sprake is van het "opofferen" van een gebied. Eén van de doelstellingen van het project is nu juist om de hoogwaterbescherming in de Lob van Gennep te verbeteren.

In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Voor elk van deze alternatieven geldt dat de kans op overstromen wordt verkleind ten opzichte van de huidige situatie. Het gebied krijgt bij alle drie de alternatieven ten minste de wettelijke waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar.

In zowel in de huidige situatie, als na uitvoering van ieder alternatief, kan het gebied overstromen als het water hoger komt dan de dijken kunnen keren. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 39

Samenvatting deelzienswijze nr. 39-1
Participant was niet op de hoogte van de waterbergende functie van de Lob van Gennep en is hier nogal van geschrokken. Op basis van de ervaring van het wonen in een stroomgebied heeft participant zich ingelicht over het overstromingsrisico bij de koop van een huis in Milsbeek in 2016. Participant heeft hiervoor een extra overstromingsverzekering afgesloten.

Recent werd bekend dat de inwoners van de Lob van Gennep minder goed beschermd zouden gaan worden dan de rest van Nederland, doordat water geborgen kan worden in het gebied om elders kosten te besparen. Vooral het alternatief Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening baart zorgen bij inwoners, onder andere over de kracht waarmee water het gebied in zou stromen bij een overstroming.

Hoe de projectgroep draagvlak denkt te vinden voor dit plan is een raadsel voor participant. Hij/zij pleit daarom ook voor een open en eerlijk systeem dat het draagvlak in de regio voor de alternatieven meet.

Reactie deelzienswijze nr. 39-1
U uit uw zorgen over het project Lob van Gennep en die begrijp ik. U heeft u goed ingelicht in uw (nieuwe) woonomgeving en desondanks wordt u verrast door de status van het gebied. Daarom begin ik mijn reactie met het aangeven dat na de uitvoering van het project de dijken in het gebied voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm en de kans op een overstroming in uw gebied kleiner is geworden dan in de huidige situatie. Op dit moment worden drie alternatieven onderzocht die aan de doelen voor hoogwaterveiligheid en waterstandsverlaging stroomafwaarts voldoen. Voor meer informatie over de rivierbedstatus verwijs ik u naar paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Bij de uitwerking van de alternatieven worden bewoners op diverse manieren betrokken. Informeel tijdens keukentafelgesprekken, inloopspreekuren, omgevingswerkgroepen, werkateliers en informatieavonden. En formeel wanneer men een zienswijzen kan indienen, zoals nu bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Daarnaast worden inwoners vertegenwoordigd door hun (gekozen) wethouder in de stuurgroep. Dit allemaal samen geeft mij straks een goed beeld over hoe de omgeving tegen dit project en de alternatieven aan kijkt. Ook de zorgen die u uit over het alternatief 3 Verbindende Dijken met de waterkerende instroomvoorziening hebben mij bereikt. Er wordt voor dit project geen ander systeem, zoals bijvoorbeeld een referendum of enquête, gehouden. Zie ook paragraaf 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 39-2
Participant stelt dat als het gebied in het geval van het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening bewust onder water wordt gezet, dit problemen oplevert voor de verzekerbaarheid van vastgoed. Hiervoor heeft de projectgroep tot nu toe weinig aandacht gehad. Participant pleit er dan ook voor om de financiële consequenties van inundatie, inclusief de mogelijkheid voor compensatie, inzichtelijk te maken voordat een besluit genomen wordt.

Reactie deelzienswijze nr. 39-2
U geeft aan te vrezen dat u en anderen niet verzekerd bent tegen overstromingsschade als gekozen wordt voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening en als op enig moment besloten wordt de instroomvoorziening te openen.

Ik begrijp uw zorg. Tegelijk merk ik op dat, voor zover mij bekend, er op dit moment slechts één verzekeraar is die een verzekering tegen overstromingsschade aanbiedt. Dit is de uitzondering op de regel. Overstromingen van gebieden die worden beschermd door primaire waterkeringen langs grote rivieren zijn in Nederland over het algemeen in polissen van schadeverzekeringen uitgesloten. Het is dus niet zo dat er op dit moment ruime verzekeringsmogelijkheden zijn en bij een eventuele keuze voor en uitvoering van alternatief 3 niet meer.

Verder wijs ik erop dat ook zonder verzekering u in geval van een overstroming recht kunt hebben op een tegemoetkoming op grond van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 2.9 ’Schadevergoeding na een overstroming’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 39-3
Participant stelt dat de instroomvoorziening als een zwaard van Damocles boven de regio zal blijven hangen. Zowel na een overstroming als in de reguliere situatie geldt dit, omdat de dreiging van de voorziening mensen wegjaagt uit het gebied. Na opening van de waterkerendevoorziening in alternatief 3, blijft er weinig leefbaars over in het gebied. Ook de dreiging van de voorziening zal ervoor zorgen dat mensen uit het gebied zullen wegtrekken. De verkoopbaarheid van hun woningen staat ter discussie en participant verwacht dat de waarde van vastgoed zal dalen. Participant vraagt hoe de projectgroep de regio leefbaar wil houden na installatie van een waterkerende instroomvoorziening en hoe de projectgroep omgaat met leegloop en dalen de huizenprijzen in het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 39-3
In uw zienswijze geeft u aan zich zorgen te maken over het overstromen van het gebied en hoe daarmee omgegaan wordt.

In de verkenning worden de drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. In alle drie de alternatieven wordt de kans op overstromen verkleind ten opzichte van de huidige situatie tot in ieder geval de waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar. Daarmee worden de risico’s en gevolgen van een overstroming ook verkleind.

Het project heeft door een onafhankelijk bureau een analyse laten uitvoeren, waaruit blijkt dat er door de Verkenning Lob van Gennep geen lagere aan- en verkoopprijzen zijn waar te nemen. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Voor elk van de drie alternatieven die nu onderzocht worden geldt, dat na de aanleg van het project, uw woning beter beschermd wordt tegen hoogwater van de Maas. Dit gegeven en de stijgende verkoopcijfers voor het jaar 2019 maakt het niet aannemelijk dat er sprake is van een leegloop van het gebied.

Samenvatting deelzienswijze nr. 39-4
Participant spreekt zijn/haar voorkeur uit voor een alternatief 1, Reguliere Dijken met 'normale' dijken met verbeterde bescherming.

Reactie deelzienswijze nr. 39-4
U spreekt uw voorkeur uit voor het alternatief 1 Reguliere Dijken. Op dit moment maak ik echter nog geen keuze. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 39-5
Participant stelt dat nut en noodzaak voor de waterberging in het gebied ontbreken. Na de beslissing om het gebied onderdeel van het winterbed te maken is nieuwbouw niet beperkt, waar de overheid jarenlang de vruchten van heeft geplukt. Nu wordt de veiligheid van het gebied verkocht om elders te besparen op maatregelen. Terwijl delen van Nederland die onder de zeespiegel liggen, bestaansrecht hebben, worden in Noord-Limburg dorpen onder water gezet en dit is de omgekeerde wereld volgens participant.

Reactie deelzienswijze nr. 39-5
Uit uw deelzienswijze leid ik af dat u het gevoel heeft niet beschermt te worden, terwijl dit in andere delen van Nederland wel het geval is. Vervelend dat dit zo bij u overkomt.

Zoals eerder aangegeven worden in de verkenning drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. De alternatieven leiden alle drie tot een verbetering van de waterveiligheid van ten minste de wettelijke norm van 1/300 per jaar. Zie ook paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'. Ik ben dan ook van mening dat de Lob van Gennep veiliger wordt dan nu het geval is. Het gebied blijft wel een waterbergende werking behouden. Zie verder paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Afbeelding 11: Dijk bij de Niers, Ottersum

Zienswijze nr. 40

Samenvatting deelzienswijze nr. 40-1
Participant heeft in het buitengebied van Ottersum aan de rand van het Reichswald een extra woning gebouwd. Participant is zich bewust van de overstromingsrisico's die samenhangen met het wonen in de Lob van Gennep, maar kan zich moeilijk vinden in de nut en noodzaak voor de waterbergende functie van het gebied; het voelt alsof de inwoners van de Lob van Gennep opgeofferd worden ten behoeve van 's-Hertogenbosch. Ondanks de doelstelling om de Lob van Gennep beter te beschermen tegen extreem hoogwater, voelt het voor participant aan alsof de bescherming van stroomafwaarts gelegen gebieden belangrijker is dan die van de Lob.

Reactie deelzienswijze nr. 40-1
U uit uw zorgen over het project Lob van Gennep en die begrijp ik. U heeft u goed ingelicht in uw woonomgeving en desondanks wordt u verrast door de gevolgen van het project. Daarom begin ik mijn reactie met het aangeven dat na de uitvoering van het project de dijken in het gebied voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm en dat dan de kans op een overstroming in uw gebied kleiner is geworden. Op dit moment worden drie alternatieven onderzocht die aan de doelen voor hoogwaterveiligheid en waterstandsverlaging stroomafwaarts voldoen. Voor meer informatie over de rivierbedstatus verwijs ik u naar paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3.

Voor informatie over de waterbergende werking zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 40-2
Participant vraagt of er geen alternatieven denkbaar zijn die buiten de Lob van Gennep liggen. Participant maakt zich zorgen over de schade die aan het gebied kan ontstaan als gevolg van een overstroming en stelt dat de verzekering heeft laten weten niet uit te keren als er waterschade door menselijk handelen ontstaat.

Reactie deelzienswijze nr. 40-2
Vanuit de omgeving zijn een aantal alternatieven voorgesteld die buiten de Lob van Gennep liggen en mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan hoogwaterveiligheid stroomafwaarts. Zie paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'. De Lob van Gennep behoudt echter een waterbergende werking bij extreem hoge afvoeren van de Maas. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Voor zover bekend, is er op dit moment één verzekeraar die een schadeverzekering voor schade door overstroming aanbiedt. Het betreft een uitzondering op de regel.

Overstromingen van gebieden die worden beschermd door primaire waterkeringen langs grote rivieren zijn in Nederland in het algemeen in polissen van schadeverzekeringen uitgesloten en redelijkerwijs niet verzekerbaar. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Verder geeft u aan dat uw verzekering mogelijk niet de schade zal dekken in het geval waterschade door menselijk handelen ontstaat. Indien de voorkeursbeslissing een keuze inhoudt voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening dan zullen wij dit aspect in afstemming met u nader beoordelen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 40-3
Participant hoopt dat – mocht het zover komen – er een goede schaderegeling gerealiseerd is. Als dit niet zo is, verwacht participant een psychisch, fysiek en financieel zware tijd tegemoet te gaan. Het is voor participant de vraag of zij dit ook echt te boven zullen komen.

Reactie deelzienswijze nr. 40-3
U geeft aan mogelijk een zware tijd te verwachten. Dat is geenszins de bedoeling van het project Lob van Gennep. Zoals eerder aangegeven leidt het project tot een kleinere kans dat het gebied overstroomt dan in de huidige situatie. Het gebied zal er dan ook veiliger op worden. Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep.
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 41

Samenvatting deelzienswijze nr. 41-1
Als inwoner van Milsbeek heeft participant moeilijk toegang tot goede informatie over de Lob van Gennep. De kaarten zijn niet exact genoeg om een goede indruk te krijgen. Ook vraagt participant om meer informatie over alternatieven, overstroomgebieden buiten de Lob van Gennep en uiterwaarden. Daarnaast vraagt participant zich af of de gevolgen van klimaatverandering op de waterstanden in de Maas meegenomen zijn in het onderzoek. Tot slot is het niet helder waar participant bezwaar in kan dienen.

Reactie deelzienswijze nr. 41-1
Het spijt mij dat u problemen ondervindt bij het inwinnen van informatie. Naast de informatiebijeenkomsten is ook de mogelijkheid tot een zogeheten keukentafelgesprek waarbij iemand van het projectteam bij u thuis komt. Ook zijn er spreekuren op locatie waar u leden van het projectteam kunt spreken.

De kaarten zijn (deels) globaal, het detailniveau van de kaarten sluit aan bij de fase waarin het project zich bevindt. De alternatieven worden in deze verkenningsfase uitgewerkt en onderzocht. Het milieueffectrapport wordt in de definitieve vorm aan het einde van de verkenning beschikbaar gesteld. Het onderzoeken van de milieueffecten van klimaatontwikkelingen, zoals meer en heftigere neerslag, behoort niet tot de opgave van het project. Wel wordt het verwachte effect van klimaatverandering op de Maasafvoeren meegenomen in de uitwerking van onder andere de dijkverbeteringsmaatregelen.

U heeft in de verkenningsfase twee mogelijkheden om een zienswijze in te dienen. Van het eerste moment, heeft u gebruik gemaakt door een zienswijze in te dienen naar aanleiding van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Ook kunt een zienswijze indienen op het moment dat de ontwerp voorkeursbeslissing en het milieueffectrapport wordt gepubliceerd. Dit zal naar verwachting medio 2021 plaatsvinden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 41-2
Participant geeft aan niet te zijn geïnformeerd over verzekeringen bij het onderlopen van het gebied, en opvang in de tijd dat hun huis onbewoonbaar is.

Reactie deelzienswijze 41-2
Voor zover bekend, is er op dit moment één verzekeraar die een schadeverzekering voor schade door overstroming aanbiedt. Het betreft een uitzondering op de regel. Overstromingen van gebieden die worden beschermd door primaire waterkeringen langs grote rivieren zijn in Nederland in het algemeen in polissen van schadeverzekeringen uitgesloten en redelijkerwijs niet verzekerbaar. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 2.9 ’Schadevergoeding na een overstroming’.

Zienswijze nr. 42

Samenvatting deelzienswijze nr. 42-1
Participant spreekt een voorkeur uit voor het alternatief 1 Reguliere Dijken. Het beschermingsniveau hiervan ligt op het wettelijke jaarlijkse overstromingsrisico van 1/300; bij de andere alternatieven wordt er door menselijk ingrijpen bepaald waar en wanneer de Lob van Gennep onder water komt te staan en dit is onaanvaardbaar. De hogere dijken van deze alternatieven en een mogelijke waterkerende instroomvoorziening drukken een grote stempel op het landschap. Participant verwacht veel overlast tijdens de aanleg door de aanvoer van grond en andere materialen voor de verhoogde dijken. Ook is participant bang dat na afronding van het project de woningen in het gebied nog maar een fractie waard zijn.

Reactie deelzienswijze nr. 42-1
U stelt dat door menselijk ingrijpen bepaald gaat worden wanneer de Lob van Gennep overstroomt in het geval van de alternatieven 2 (Verbindende Dijken met vaste drempel(s) of 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Dit is echter niet het geval. De hoogte van de drempel(s) in alternatief 2 komt minimaal op de 1/300 waterveiligheidsnorm te liggen en na aanleg is hier geen sprake meer van menselijk handelen bij hoogwater.

Bij een keuze voor het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

U benoemt uw zorg over mogelijke overlast tijdens de aanleg. Overlast als gevolg van de aanleg wordt meegenomen in het milieueffectrapport. De milieueffecten van de alternatieven zijn één van de criteria aan de hand waarvan ik tot een voorkeursbeslissing kom. Zie ook paragraaf 2.1 ‘Onderzoeksgerelateerde zaken’.

Er is geen reden om aan te nemen dat uw woning in waarde daalt als gevolg van het project. In alle alternatieven zal het gebied er namelijk veiliger op waarden. Zie ook paragraaf 2.11 ‘Waardeontwikkeling van woningen’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 42-2
Participant geeft aan dat bij de aankoop van het huis in 2005 niet is medegedeeld dat het huis in een waterbergingsgebied staat. Participant vraagt zich af of hij de woning zou hebben gekocht als hij hiervan op de hoogte was geweest.

Reactie deelzienswijze nr. 42-2
Ik betreur het dat u bent verrast door de status van het gebied. De status van het gebied is onder meer vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren, in de Waterregeling en Waterbesluit. Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

Daarnaast is de bijzondere status van het gebied vermeld in de toelichting bij het bestemmingsplan Kern Milsbeek vermeld.

Samenvatting deelzienswijze nr. 42-3
Participant stelt dat iedere Nederlander recht heeft op bescherming tegen hoogwater. Daarom dient de beslissing over de waterbergende functie van de Lob van Gennep teruggedraaid te worden. Een gebied met duizenden woningen, bedrijven en inwoners kan niet aangewezen worden als waterbergingsgebied.

Reactie deelzienswijze nr. 42-3
Voor iedere Nederlander geldt eenzelfde basisveiligheid. Dat betekent dat voor iedereen de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn.
Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Een van de doelstellingen van het project is het verbeteren van de waterveiligheid van het gebied tot ten minste de wettelijke norm van 1/300 per jaar. De drie alternatieven die onderzocht worden in de verkenningsfase, dragen bij aan deze doelstelling. Met de realisatie van het project wordt de kans op overstroming verkleind ten opzichte van de huidige situatie.

Samenvatting deelzienswijze nr. 42-4
Participant stelt dat als voor alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) of 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gekozen, dit rampzalig zou zijn voor het gebied. Participant is bang dat de regio dood zal bloeden, omdat huizen onverkoopbaar worden en de jeugd weg zal trekken

Reactie deelzienswijze nr. 42-4
U geeft aan zich ernstig zorgen te maken over de verkoopbaarheid van woningen en de aantrekkelijkheid van het gebied als ik zou kiezen voor alternatief 2 of 3.

Echter, voor alle drie de alternatieven die nu worden onderzocht geldt dat uw woning na aanleg van het project beter beschermd wordt tegen hoogwater van de Maas ten opzichte van de huidige situatie.

Verder heb ik een onderzoek laten uitvoeren naar de waardeontwikkeling van de woningen. Hieruit blijkt dat door de Verkenning Lob van Gennep geen sprake is van een waardedaling. Het is niet gebleken dat woningen minder verkoopbaar zijn of langer te koop staan. Zie verder paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'. Ik heb dan ook geen reden om aan te nemen dat het gebied leeg zal lopen of huizen onverkoopbaar zullen worden indien ik besluit te kiezen voor alternatief 2 of 3.

Samenvatting deelzienswijze nr. 42-5
Participant stelt dat de grote onzekerheid omtrent een mogelijkheid tot schadevergoeding alternatieven 2 en 3 onacceptabel maken. Participant maakt zich zorgen over de gevolgen van een evacuatie voor het persoonlijke leven van mensen en de mogelijkheid om geld te lenen om het huis bewoonbaar te maken na een overstroming. Het wekt bij participant weinig vertrouwen dat personen bij de verantwoordelijke partijen vrijwel allemaal niet in het gebied wonen.

Participant stelt dat als één van de alternatieven met Verbindende Dijken gekozen wordt, hij/zij alles in het werk zal stellen om verhaal te halen.

Reactie deelzienswijze nr. 42-5
U geeft aan dat de alternatieven 2 en 3 voor u onacceptabel zijn, vanwege de onzekerheid die met deze alternatieven samenhangen. Het is mijn bedoeling om het gebied in ieder geval aanzienlijk veiliger te maken dan de huidige situatie. Elk van de drie alternatieven die momenteel onderzocht worden, voorziet daarin.Ook in de huidige situatie kan het gebied bij extreem hoog water overstromen. De kans op een overstroming wordt bij alle drie de alternatieven aanmerkelijk minder. De kans op schade en evacuatie nemen hierdoor ook af.

De omgang met schadevergoeding is voor de drie alternatieven hetzelfde. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt ook voor kosten die gemaakt worden in het kader van een evacuatie. Zie ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.
Op dit moment is de keuze voor een van de alternatieven echter nog niet aan de orde. Die keuze maak ik aan het einde van de verkenning medio 2021. Het staat u uiteraard vrij nu al uw mening te geven.

Samenvatting deelzienswijze nr. 42-6
Participant vraagt waarom er buiten de Lob van Gennep niet gekeken is naar alternatieven; er zijn genoeg onbewoonde gebieden en rivierplassen/grindgaten die hiervoor ingezet kunnen worden.

Reactie deelzienswijze nr. 42-6
Met betrekking tot uw vraag waarom niet buiten de Lob van Gennep wordt gekeken naar mogelijkheden voor waterberging, verwijs ik u naar paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Zienswijze nr. 43

Samenvatting deelzienswijze nr. 43-1
Participant woont sinds 2017 in zijn/haar eigen huis in Middelaar en spreekt een voorkeur voor een alternatief zonder waterkerende instroomvoorziening uit, onder meer om de volgende redenen:

1. *Tijdens de coronapandemie dient eenieder zoveel mogelijk thuis te blijven. Tijdens een volgende pandemie zal hetzelfde gelden, en iedere vorm van evacuatie dient daarmee te worden vermeden.*

2. *Het bergen van water in een gebied ten behoeve van een ander gebied introduceert eerste- en tweederangsburgers. Dit is een vorm van ongelijkheid die niet meer van deze tijd is en vermeden dient te worden.*

3. *Verwijzend naar een artikel in tijdschrift De Ingenieur van september 2019 stelt participant dat kunstwerken als een waterkerende instroomvoorziening kwetsbaar zijn voor digitale aanvallen. Deze kwetsbaarheid wordt groter naarmate de voorziening ouder wordt en de beveiliging minder goed up-to-date blijft. Ook andere incidenten zijn mogelijk en het dient vermeden te worden dat op deze wijze omgegaan wordt met het lot van 7.000 mensen.*

Reactie deelzienswijze nr. 43-1
U spreekt uw voorkeur uit voor alternatief 1 Reguliere Dijken. U stelt dat evacueren tijdens een pandemie gevaar voor de gezondheid oplevert en daar heeft u gelijk in. Echter, ook in de huidige situatie kan de Lob van Gennep overstromen en dienen inwoners in dat geval geëvacueerd te worden. Alle drie de alternatieven verbeteren de hoogwaterveiligheid tot een overstromingskans van minimaal 1/300 per jaar. Het gebied wordt daarmee beter beschermd dan in de huidige situatie het geval is. Het risico op een gedwongen evacuatie wordt daarmee ook verkleind.
De Lob van Gennep zal in alle gevallen worden beschermd met dijken die minimaal voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. U wordt hiermee gelijk behandeld dan inwoners van stroomafwaarts gelegen gebieden. Zie paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

In uw zienswijze uit u eveneens uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de uiteindelijke voorkeursbeslissing een keuze voor het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening inhouden, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 43-2
Participant geeft aan dat titel I van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Art.1, Bescherming van eigendom, stelt dat iedere rechtspersoon het recht heeft op ongestoord genot van zijn eigendom. Hiervan kan niet meer gesproken worden bij een waterbergende functie en regelbare instroomvoorziening, omdat er altijd sprake zal zijn van dreiging op hoogwater. Dit leidt daarnaast tot lichamelijke en/of psychische klachten en waardeverlies van vastgoed in het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 43-2
Het project Lob van Gennep is erop gericht om het gebied veiliger te maken en de kans op overstroming van het gebied te verminderen. Dat geldt voor elk van de drie alternatieven die onderzocht worden. Het project Lob van Gennep biedt de kans om de bevordering van de veiligheid van de inwoners van het gebied zelf te combineren met minder ingrijpende hoogwatermaatregelen benedenstrooms. Het ene gaat niet ten koste van het andere. Ook krijgen de inwoners van het gebied de veiligheid conform de wettelijke norm voor waterveiligheid. Ook dat geldt bij elk van de drie alternatieven die worden onderzocht. Het spreekt voor mij vanzelf dat wij in geen enkel geval de rechten van de mens geweld aan zullen doen.

Daarnaast spreekt u uw zorgen uit over de waterkerende instroomvoorziening. Deze zorgen begrijp ik, maar het is echter niet zo dat een dergelijke voorziening naar willekeur geopend kan worden. Bij een eventuele keuze voor het alternatief met waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat stelt dat de waterkerende instroomvoorziening slechts geopend wordt bij waterstanden die overeenkomen met een beschermingsniveau van 1/3.000. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Zienswijze nr. 44

Samenvatting deelzienswijze nr. 44-1
Participant vindt iedere keus die de minister maakt, die ertoe leidt dat Milsbeek overstroomt (door een schuif, of een 'te lage' dijk) onacceptabel als de minister a) de Wet tegemoetkoming schade bij rampen in relatie tot de Waterwet en andere relevante regelgeving niet aanpast, b) niet zorgt voor een gehele schadeloosstelling van de WOZ-waarde van het onroerend goed plus een redelijke vergoeding voor de inboedel, en c) niet zorgt voor een regeling voor de evacuatiekosten en woon- en leefkosten tijdens evacuatie.

Participant geeft aan dat de verdeling van het risico op overstroming evenrediger verdeeld dient te worden. De overheid heeft een zorgplicht om participant te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor een veilige woon- en leefomgeving. Door de aanwijzing van waterbergingsgebied daalt de woning in waarde en wordt het huis 4 á 5 meter onder water gezet. Door het ontbreken van een volledige schadeloosstelling raakt participant dakloos en zal hij/zij persoonlijk failliet verklaard worden.

Reactie deelzienswijze nr. 44-1
U uit uw zorgen over het project Lob van Gennep en die begrijp ik. Daarom begin ik mijn reactie met het aangeven dat na de uitvoering van het project de dijken in het gebied voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm. Daarmee voldoet de overheid aan haar zorgplicht. Door het project wordt de kans op een overstroming in het gebied kleiner en daarmee neemt de kans op schade als gevolg van een overstroming ook af. Ook de kans dat een evacuatie plaats moet vinden wordt kleiner dan in de huidige situatie.

De Lob van Gennep zal in alle gevallen worden beschermd met dijken die minimaal voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. U wordt hiermee gelijk behandeld met andere delen van Nederland en is er geen sprake van opoffering. Zie paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Wat betreft financiële compensatie, kunt u, als het gebied overstroomt en er is sprake van een ramp, een tegemoetkoming in de schade en kosten ontvangen overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt ook voor kosten voor een eventuele evacuatie. De Wet tegemoetkoming schade bij rampen geldt voor de Lob van Gennep net als in de rest van Nederland. Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Na realisatie van een van de drie alternatieven voldoen de waterkeringen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Het ligt dan ook niet voor de hand om een specifieke schaderegeling op te stellen voor het gebied Lob van Gennep.

De waterstanden in het gebied en de tijdsduur van een overstroming, worden voor de verschillende alternatieven in beeld gebracht. Zie hiervoor ook paragraaf 2.1 'Onderzoeksgerelateerde zaken'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 44-2
Participant vraagt om de alternatieven serieus te onderzoeken en hierover openheid te bieden en ook de buiten het gebied gelegen oplossingen, die door de Stichting Belangenbehartiging inzake Hoogwaterbescherming Milsbeek, Middelaar, Ottersum, Plasmolen en Ven-Zelderheide ingediend zijn, serieus te overwegen.

Reactie deelzienswijze nr. 44-2
De oplossingsrichtingen die buiten de Lob van Gennep zijn gelegen worden niet meegenomen met deze verkenning. Dit is in paragraaf 3.3 en in bijlage 3 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau toegelicht. Ik heb de oplossingsrichtingen wel onder de aandacht gebracht bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie. Zie verder paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Zienswijze nr. 45

Samenvatting deelzienswijze nr. 45-1
Participant geeft aan onevenredig in de belangen te worden geraakt als het gebied 4 á 5 meter onder water wordt gezet. Participant stelt dat het onredelijk en onmenselijk is om het gebied in te zetten voor waterberging zonder daar een redelijke schadevergoeding tegenover te zetten.

Participant stelt dat de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) slechts een tegemoetkoming in de schade geeft in geval van een overstroming en geen volledige schadeloosstelling. Bovendien komt schade aan bouwwerken die zijn gebouwd of gewijzigd vanaf 19 april 1996 niet voor vergoeding in aanmerking. Participant was toen nog niet volwassen en heeft geen zienswijze kunnen indienen tegen die regel. Ook is participant hier nooit op gewezen door gemeente, provincie of makelaar.

Reactie deelzienswijze nr. 45-1
Ik deel niet uw stelling dat u onevenredig in uw belangen wordt geraakt ten gunste van bewoners in stroomafwaarts gelegen gebieden. Na realisatie van het project Lob van Gennep moeten de dijken in het gebied voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm en dus veilig zijn. Hiermee voldoet de overheid aan haar zorgplicht om haar inwoners te beschermen tegen hoogwater. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade, van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven.

Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie verder paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

De status van het gebied is vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren en in de Waterregeling en Waterbesluit. Daarnaast is in de toelichting van het bestemmingsplan Kern Milsbeek in paragraaf 2.2 de bijzondere status van het gebied vermeld. De kernen van het gebied Lob van Gennep liggen weliswaar in het rivierbed met bergend regime, maar zijn vrijgesteld van een vergunningaanvraag bij Rijkswaterstaat voor het gebruik van een waterstaatswerk.

Samenvatting deelzienswijze nr. 45-2
Participant verwacht een solidaire gehele schadeloosstelling, bestaande uit de WOZ-waarde van de woning en grond plus een gemiddeld bedrag voor een inboedel. Participant verwacht dat de relevante wetten hierop aangepast worden. Ook is de verwachting dat de waarde van onroerend goed zal dalen, de verzekeringspremie zal stijgen en de sfeer in het gebied zal dalen.

Reactie deelzienswijze nr. 45-2
Het project is erop gericht de veiligheid in het gebied te verhogen; na realisatie voldoen de dijken in het gebied aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. De kans op overstroming is na realisatie van het project kleiner dan in de huidige situatie. Het ligt dan ook niet voor de hand om een specifieke schaderegeling op te stellen voor het gebied Lob van Gennep.

Ik deel uw vrees niet dat de verhoging van de veiligheid een vermindering van de waarde van het onroerend goed tot gevolg heeft. Hier is onderzoek naar verricht, zie verder paragraaf 2.11 ‘Waardeontwikkeling van woningen’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 45-3
Participant verzoekt om een inlaat nooit onder de wettelijke normhoogte aan te leggen. Ook is participant van mening dat de redenering waarom de alternatieven die betrekking hebben op gebieden buiten de Lob van Gennep afgevallen zijn, niet transparant is en verzoekt hij/zij om deze alternatieven alsnog serieus te overwegen en openheid hierover te bieden.

Reactie deelzienswijze nr. 45-3
Ik kan u aangeven dat alle drie de alternatieven voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Bij alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zullen de drempels op z’n minst gelijk zijn aan de dijkhoogte die nodig is om aan de norm te voldoen. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening blijft deze voorziening gesloten tot boven het niveau van de wettelijke norm.

De oplossingsrichtingen die buiten de Lob van Gennep zijn gelegen worden niet meegenomen met deze verkenning. Dit is in paragraaf 3.3 en in bijlage 3 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau toegelicht. Ik heb de oplossingsrichtingen wel onder de aandacht gebracht bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie. Zie verder paragraaf 2.2 ‘Nieuw of aangepast alternatief’.

Zienswijze nr. 46

Samenvatting deelzienswijze nr. 46-1
Participant vindt de aanleiding voor de opgaven en de daaruit voortkomende doelen voor de Lob van Gennep duidelijk omschreven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De doelstelling m.b.t. ruimtelijke kwaliteit verdient daarbij lof, evenals de ambitie om synergie tussen opgaven te gebruiken als vliegwiel. Ruimtelijke kwaliteit kan verbeterd worden door gebiedskwaliteiten, ontwikkelingen, ruimtelijke ideeën, ambities en projecten in beeld te brengen en verder te zoeken naar meekoppelkansen. Participant pleit ervoor om de waterveiligheidsopgave te benutten als vliegwiel voor de versterking van de lokale maatschappelijke betrokkenheid middels een brede integrale gebiedsontwikkeling. Ook pleit participant ervoor om het Ruimtelijk perspectief zo snel mogelijk uit te werken en te hanteren als beleidskader bij het uitwerken van de opgaven.

Reactie deelzienswijze nr. 46-1
In het belang van de doelstelling verbeteren ruimtelijke kwaliteit worden twee documenten opgesteld: Leidende principes en het Ruimtelijk perspectief. In overleg met de omgeving worden deze stukken verrijkt en aangevuld. Voor de werkateliers zijn direct aanwonenden uitgenodigd om een inbreng te leveren aan de ontwerpen van de waterkeringen. Zie verder paragraaf 2.5 'Ruimtelijke kwaliteit'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 46-2
Participant adviseert om enkele beleidskaders toe te voegen aan de MER:

- *Beleidskader Europese richtlijn Overstromingsrisico's (ROR);*
- *Landelijk Hoogwater Bescherming Programma (HWBP);*
- *NatuurAmbitie Grote Wateren (NAGW);*
- *Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (BARRO);*
- *Nationaal Waterplan;*
- *Deltaprogramma Grote Rivieren*
- *Relevante beleidskaders van Waterschap Limburg.*

Reactie deelzienswijze nr. 46-2
Dank voor deze aanvullende informatie. In het milieueffectrapport zullen wij nagaan in hoeverre de door u genoemde beleidskaders van toepassing zijn en waar relevant nemen we deze mee.

Samenvatting deelzienswijze nr. 46-3
Participant adviseert om 'duurzaamheid' met aspecten als circulaire landbouw en bevordering van duurzaamheid toe te voegen als beoordelingscriterium in het MER. Daarnaast mist participant de versterking van het woonklimaat, inpassing van het front van Gennep, ontwikkelingen m.b.t. de vrije tijdseconomie en verkeer en bevordering van ondernemerschap in het thema woon- en leefomgeving. Betreffende het thema landschap, cultuurhistorie en archeologie mist participant de criteria versterking van natuur en landschap, landschappelijke inpassing van de dijk, ruimte voor beplanting op de dijk en robuustheid van de dijk.

Tot slot adviseert participant om in het thema natuur de criteria EVZ opgaven in het gebied, het natuurnetwerk Niersdal en bijdrage aan de KRW-opgaven. Ten aanzien van het lopend natuurontwikkelingsproject De Banen, Koningsven-De Diepen gaat participant ervan uit dat deze wordt gekenmerkt als autonome ontwikkeling.

Reactie deelzienswijze nr. 46-3
In uw zienswijze doet u enkele suggesties voor het milieueffectrapport. Duurzaamheid & circulariteit speelt bij het ontwerp van alle maatregelen een rol. Het wordt niet als afzonderlijk te beoordelen aspect meegenomen in de milieueffectrapportage. Het project streeft naar een gesloten grondbalans. Ook wordt gekeken hoe de samenwerking met Kaderrichtlijn Water (KRW) projecten gezocht kan worden die in of in directe nabijheid van het project zijn gelegen.

Circulaire landbouw en bevordering duurzaamheid zijn beleidsthema's die niet gerelateerd zijn aan de ruimtelijke ontwikkelingen van dijkversterking, en verbetering ruimtelijke kwaliteit. Deze worden daarom niet meegenomen in het milieueffectrapport. Dit geldt ook voor versterking woonklimaat, ontwikkeling van vrijetijdseconomie en verkeer en bevordering ondernemerschap.

Landschap is onderdeel van de onderzoeken in het MER. Daarbij worden effecten op de landschappelijke kwaliteit en op aardkundige waarden meegenomen. Binnen het thema natuur worden effecten op beschermde gebieden en soorten meegenomen.

In het milieueffectrapport worden de relevante autonome ontwikkelingen benoemd, afhankelijk van status van de ontwikkelingen op moment van opstellen van milieueffectrapport.

Zienswijze nr. 47

Samenvatting deelzienswijze nr. 47-1
Participant stelt dat het project een grote impact heeft op de agrarische sector in de Lob van Gennep. Participant pleit ervoor om een positieve impuls aan de agrarische bedrijven in het projectgebied te geven en is verbaasd dat de effecten voor land- en tuinbouw niet expliciet meegenomen zijn. Participant stipt een aantal aspecten aan die onderbelicht blijven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau:

1. *Participant vraagt om de uitgangspunten van de Verklaring van Roermond toe te passen.*
2. *Participant verzoekt de minister om de gemeentelijke doelstellingen uit de Omgevingsvisie 'Samen maken we Gennep' voor het agrarische gebied over te nemen in de doelstellingen voor voorliggend project om op die manier een bijdrage te leveren aan de toekomst van de agrarische bedrijven.*

Reactie deelzienswijze nr. 47-1
De alternatieven die in de verkenningsfase onderzocht worden, hebben allen een verhoging van de waterveiligheid tot gevolg. Hierdoor neemt de kans op overstroming in het gebied af. Dit leidt tot een verbetering ten opzichte van de huidige situatie, ook voor de landbouwbedrijven. Doordat het beschermingsniveau wordt verhoogd, wordt de kans op schade als gevolg van een overstroming kleiner in vergelijking met de huidige situatie. Toch kunnen op lokaal niveau effecten op landbouwbedrijven niet uitgesloten worden. Voordat ik een voorkeursbeslissing neem laat ik dit in beeld brengen in het milieueffectrapport.

Het doel van het milieueffectrapport is om de milieueffecten en de effecten op de woon- en leefomgeving, zoals de landbouw, van de te onderzoeken alternatieven in beeld te brengen. Door de landbouweffecten in het MER op te nemen worden deze effecten in de verkenning volwaardig meegenomen.

Voor de Lob van Gennep worden de effecten op de landbouw in het MER meegenomen in het thema Woon- en leefomgeving, aspect bedrijvigheid - landbouw. Mogelijke te verwachten effecten zijn met name het gevolg van ruimtebeslag van de maatregelen. Te denken valt hierbij aan mogelijk verlies van enig landbouwareaal en een mogelijke wijziging van ontsluiting van percelen. Daarnaast worden de effecten van hinder tijdens de aanlegfase en verbetering en of verslechtering als gevolg van maaiveldverlaging of maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (zoals beekherstel) in het MER meegenomen.

De verklaring van Roermond stelt dat ruimteclaims op landbouwgronden zoveel mogelijk geminimaliseerd dienen te worden, dat afname aan agrarisch productiepotentieel gecompenseerd dient te worden en dat het ontwikkelen van omgevingskwaliteit zoveel mogelijk plaats dient te vinden door het voorkomen van grondonttrekking, mederealisatie door de landbouw en door grondverwerving. Zoals ik hierboven beschrijf, verbetert de hoogwaterveiligheid van het gebied en is een positief effect op de landbouw te verwachten. Doordat dijken versterkt moeten worden en op enkele locaties nieuwe dijken nodig zijn, zal lokaal sprake zijn van een ruimtebeslag op landbouwgronden en kan sprake zijn van een afname van productiepotentieel. Deze effecten zullen onderzocht worden in het MER en in het geval deze situatie zich voordoet zal er passend mee omgegaan worden.

In het belang van de doelstelling verbeteren ruimtelijke kwaliteit worden twee documenten opgesteld: Leidende principes en het Ruimtelijk perspectief. De Leidende principes concretiseren het criterium ruimtelijke kwaliteit zodat we het toe kunnen passen in het beoordelingskader. Bij het opstellen van het Ruimtelijk perspectief wordt het relevante staande beleid van de overheden, de ontwikkelingen en de huidige gebiedskwaliteiten in beeld gebracht. Zie verder paragraaf 2.5 ‘Ruimtelijke kwaliteit’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 47-2
Participant vraagt om een LandbouwEffectRapportage (LER) uit te voeren om de effecten van de alternatieven voor de land- en tuinbouw inzichtelijk te maken. Participant wijst op de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, waarvoor besloten is om een LER uit te voeren. Participant vraagt om minstens de volgende zaken te onderzoeken:
Afname van het landbouwareaal, doorsnijding van percelen, wijziging van de gebruiksmogelijkheden, effecten voor het landbouwverkeer, het aantal bedrijven dat kwalitatief en/of kwantitatief wordt geraakt, effecten van inundatie op kwaliteit en structuur van de bodem en landbouwdieren, inventarisatie van huidige situatie en effect op de kweldruk in het gebied en gevolgschade van toenemende kwel.

Reactie deelzienswijze nr. 47-2
Het is gebruikelijk om een LER op te stellen indien belangrijke (negatieve) effecten voor de landbouw zijn te verwachten. Een van de doelstellingen van het project Lob van Gennep is om de waterveiligheid in het gebied te verbeteren, waardoor de kans op overstroming kleiner wordt. Dit heeft dus juist een positief effect. De verwachting is dat het effect van het project op individuele bedrijven beperkt is en niet van dien aard dat de bedrijfsvoering van de aanwezige landbouwbedrijven op grote schaal in de Lob van Gennep beïnvloed worden. Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de drie alternatieven de huidige dijktrajecten en de hogere gronden volgen. Hiermee is het ruimtebeslag op de omgeving en landbouwbedrijven beperkt. Vooralsnog zie ik dan ook geen reden om een LER op te stellen voor de Lob van Gennep.

Voor zover participant wijst op de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, merk ik op dat belangrijke verschillen bestaan tussen deze projecten. Het ruimtebeslag op landbouwgronden is bij deze gebiedsontwikkeling vele malen groter dan bij de Lob van Gennep. Bij Ooijen-Wanssum is namelijk sprake van een omvangrijke herinrichting met aanleg van een rondweg, natuur, rivierverruiming en een uitbreiding van een haven. Dergelijke ingrepen zijn in de Lob van Gennep niet aan de orde.

Samenvatting deelzienswijze nr. 47-3
De beperkingen voor ontwikkelingen buiten de dorpskernen remmen de normale bedrijfs- en economische ontwikkeling van het gebied. Participant vraagt om deze rechtsongelijkheid op te heffen en de ontwikkelruimte voor bedrijven uit te breiden naar het niveau dat bedrijven buiten de Lob van Gennep hebben.

Reactie deelzienswijze nr. 47-3
Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

Deze (huidige) status betekent in de praktijk dat inwoners en bedrijven van buiten de dorpskernen niet zonder vergunning van het Rijk kunnen bouwen of bouwwerken kunnen uitbreiden. In plaats van de individuele vergunningplicht wordt een instrument uitgewerkt om te komen tot een begrensde gebiedsontwikkelruimte.

Door het opheffen van de status rivierbed wordt ruimte voor ontwikkelingen gecreëerd. Dit is gunstig voor de leefbaarheid, economische ontwikkelingen en de werkgelegenheid in de gebieden. Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte.

Verder geldt op dit moment dat inwoners die gebouwd of verbouwd hebben vanaf 19 april 1996 geen recht hebben op tegemoetkoming bij schade als gevolg van een overstroming. Met het vervallen van de status rivierbed is er geen reden deze uitsluiting te handhaven. Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 47-4
Participant ziet draagvlak in het gebied voor een vierde alternatief, welke bestaat uit een combinatie van alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. De 1/3.000 dijken uit alternatief 3 worden in het vierde alternatief gecombineerd met een vaste drempel die overeenkomt met een overstromingskans van 1/1.500. Het benedenstroomse gebied is hiermee eerder beschermd dan met de waterkerende instroomvoorziening het geval zou zijn terwijl de hoogwaterveiligheid van het gebied ook toeneemt.

Reactie deelzienswijze nr. 47-4
In uw zienswijze vraagt u om een alternatief te onderzoeken waarbij de dijken hoger worden dan de wettelijke veiligheidsnorm vraagt en drempels met een beschermingsniveau van 1/1.500 jaar zorgen voor behoud van de waterbergende werking. Bij het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) is sprake van extra hoge dijken en wordt in het vervolg van de verkenning nader bekeken wat de hoogte en breedte van de drempels kan zijn. Hierbij wordt bekeken of het verhogen van de drempels ten opzichte van het wettelijke beschermingsniveau van 1/300 per jaar, samen kan gaan met een verdere verbetering van de waterbergende werking. Nader onderzoek zal uitwijzen of dit mogelijk is. Hiermee wordt dus ook, zoals u vraagt, bekeken of met vaste drempels een hoger veiligheidsniveau dan 1/300 per jaar mogelijk is. Het door u voorgestelde alternatief vormt als het ware een variant die bekeken wordt binnen het alternatief 2.

Wat ik hierbij aanvullend wil aangeven, is dat een hoger veiligheidsniveau enkel mogelijk is indien dit samengaat met een verdere verbetering van de waterbergende werking. Dit laatste vormt dan de aanleiding om een veiligheid hoger dan de norm te realiseren. In heel Nederland worden dijkversterkingsmaatregelen getroffen op basis van de wettelijke waterveiligheidsnorm. Tenzij hiervoor een ander belang dan de hoogwaterveiligheid van het achterliggende gebied een grondslag vormt, worden de dijken niet hoger en sterker gemaakt dan de norm vraagt.

Afbeelding 12: Kleefseweg in Ven-Zelderheide

Afbeelding 13: Informatiemarkt Gennep, december 2019

Zienswijze nr. 50

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-1
Participant stelt dat het vreemd is dat slechts twee (1. Reguliere Dijken en 2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s)) van de drie kansrijke alternatieven voortkomen uit gesprekken met de omgeving. Het derde alternatief wordt, zonder dat daarvoor draagvlak is, door betrokken instanties als kansrijk gezien. Participant vraagt zich af of dit alternatief in het vervolg van het project wel meegenomen dient te worden.

Reactie deelzienswijze nr. 50-1
De verkenning doorloopt verschillende stappen om van een aantal alternatieven tot een keuze voor één daarvan in de voorkeursbeslissing te komen. Bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn alternatieven geselecteerd die aan de drie doelstellingen van het project voldoen. De mate waarin de alternatieven op draagvlak kunnen rekenen, neem ik mee in de afweging van de drie alternatieven. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Met alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt het gebied beter beschermd tegen hoog water. Het alternatief voldoet aan de drie doelstellingen van het project. De kans op overstroming van het gebied is met dit alternatief kleiner dan de twee andere alternatieven. Om deze reden is dit alternatief in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau als kansrijk benoemd en zal het uitgewerkt en nader onderzocht worden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-2
Participant vat de gebiedskenmerken van de Lob van Gennep samen. Ondanks het tussen 1993 en 1995 uitblijven van incidenten die zouden duiden op overstroming van dorpen en kernen, zijn er maatregelen genomen om een nog strengere waterveiligheidsnorm voor de dijken om de Lob van Gennep vast te stellen.

Participant begrijpt de noodzaak om de waterveiligheid van Nederland te waarborgen door ruimte voor de rivier te behouden. De kansen in het gebied mogen op geen enkele wijze afbreuk doen aan de reden waarom de dijken dienen te worden verstevigd. Participant stelt dat het aanwijzen van een bewoond gebied als waterbergende regio geen afweging mag zijn; in welke beslissing dan ook. Indien een win-win situatie kan worden gecreëerd, kan niemand daar bezwaar tegen hebben.

Reactie deelzienswijze nr. 50-2
Ik ben het met u eens dat maatregelen niet ten koste mogen gaan van de veiligheid van de inwoners van en bedrijven in de Lob van Gennep. Dat is ook niet het geval. Voor elk van de drie alternatieven geldt dat de Lob van Gennep na uitvoering daarvan minimaal beschermd is conform de wettelijke waterveiligheidsnorm, zoals ik die in 2017 heb vastgesteld. Daarmee is de Lob van Gennep beter beschermd dan in de huidige situatie. In 2017 heb ik besloten om nieuwe waterveiligheidsnormen vast te stellen. Voor heel Nederland zijn hierbij de veiligheidsnormen herzien, om de toegenomen economische waarde en verbeterde inzichten in hoogwaterveiligheid sinds de vaststelling van de oude normen mee te nemen. Zie verder paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-3
Participant stelt dat de landschappelijke aantrekkingskracht en het belang van toerisme en recreatie voor de regionale economie ondergeschikt zijn aan veiligheid van de bewoners en hun bezittingen en de bedrijven in het gebied. Participant juicht het toe als de maatregelen ten behoeve van de waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit leiden tot kansen om de leefomgeving te verbeteren. Daarnaast dienen plannen voor de toekomst van de gemeente verder uitgewerkt te worden. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de steenfabriek en nieuwe fietsverbindingen.

De doelstelling verbeteren ruimtelijke kwaliteit is ondergeschikt aan die met betrekking tot hoogwaterveiligheid. De Lob van Gennep heeft vele en grote toeristisch-recreatieve kwaliteiten. Het verbeteren van het woon- en werklandschap is een uitdaging voor de gemeente maar mag niet als dekmantel gebruikt worden om concessies te doen op het gebied van hoogwaterveiligheid.

Reactie deelzienswijze nr. 50-3
Met het project heb ik drie doelstellingen voor ogen. Het verbeteren van de waterveiligheid van het gebied conform de wettelijke norm is één van deze drie doelstellingen. Door deze doelstellingen aan elkaar te koppelen ontstaan kansen om de gebiedskwaliteit te versterken en uit te bouwen. In mijn ogen kunnen deze doelen hier hand in hand gaan en gaat het een niet ten koste van het ander. Het verbeteren van de waterbergende werking en van de ruimtelijke kwaliteit zijn de twee andere doelstellingen. De drie alternatieven die nu uitgewerkt en onderzocht worden voldoen aan deze doelstellingen; in de komende fase wordt onderzocht in welke mate deze alternatieven hieraan voldoen.

Met het oog op de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit worden twee documenten opgesteld: Leidende principes en het Ruimtelijk perspectief. Het doel van de Leidende principes is om het criterium ruimtelijke kwaliteit te concretiseren en toe te passen in het beoordelingskader. Het doel van het werkdocument Ruimtelijk perspectief is om een ruimtelijke context te bieden voor het ‘verrijken’ van de drie uit te werken alternatieven en daarmee ook van de voorkeursbeslissing. Zie paragraaf 2.5’ Ruimtelijke kwaliteit’.

In het Ruimtelijk perspectief zal onder meer de door u aangehaalde mogelijke ontwikkeling van het voormalige steenfabriek-terrein aan de Bloemstraat in Milsbeek en uw suggesties voor fietsverbindingen opgenomen worden. Zie verder paragraaf 2.5 ‘Ruimtelijke kwaliteit’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-4
Participant stelt dat bij het verbeteren van de hoogwaterbescherming geen verschil mag worden gemaakt tussen inwoners van de Lob van Gennep en van Den Bosch. Participant ziet niet in hoe aan zowel de waterveiligheids- als waterbergende werking doelstelling voldaan kan worden zonder afbreuk te doen aan de veiligheid van de Lob van Gennep. Als de overheid van mening is dat zij deze niet kan bieden, zou het eenieder vrij moeten staan om zelf voor bescherming te zorgen in de vorm van het ophogen van terreinen.

Participant pleit ervoor om de dijken met nog een meter verder te verhogen. Hieraan zijn kosten verbonden, maar het borgen van de veiligheid is een taak van de overheid.

Reactie deelzienswijze nr. 50-4
De drie alternatieven die als kansrijke alternatieven zijn benoemd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, zullen alle drie het gebied beschermen conform de wettelijke norm van 1/300 per jaar. Voor welk alternatief in de voorkeursbeslissing wordt gekozen, het gebied wordt na uitvoering van het project beter beschermd tegen hoogwater uit de Maas dan in de huidige situatie.

In uw zienswijze uit u uw zorg dat afbreuk gedaan zou worden aan de hoogwaterbescherming die er volgens de norm geboden moet worden. Ik kan u verzekeren dat daar in geen van de drie alternatieven sprake van is. Alle drie de alternatieven voldoen aan de waterveiligheidsnorm.

Voor alle dijktrajecten in Nederland is een veiligheidsnorm opgenomen in de Waterwet. Deze veiligheidsnormen zijn voor alle dijktrajecten in Nederland op een uniforme wijze afgeleid. Onder andere een gelijke basisveiligheid voor alle Nederlanders en de mogelijke economische schade bij overstroming hebben hier een rol in gespeeld. Zie ook paragraaf 2.3 ‘Normen waterveiligheid’.

Voor de Lob van Gennep geldt de wettelijke norm dat de overstromingskans niet groter mag zijn dan 1/300 per jaar. Voor veel dijktrajecten in Nederland, waaronder de Lob van Gennep, geldt dat deze versterkt moeten worden om aan de wettelijke norm te voldoen. Alle dijktrajecten worden hierbij zodanig versterkt dat zij tijdens de gehele ontwerplevensduur (tot de volgende versterking) voldoen aan de wettelijke norm. Bij geen enkel dijktraject wordt zonder een andere, aanvullende reden, meer veiligheid gerealiseerd dan volgens de wet nodig is. Ik kan daarom niet tegemoetkomen aan uw wens om de dijken verder te verhogen dan noodzakelijk is vanuit de wettelijke waterveiligheidsnorm.

Voor de volledigheid merk ik op dat bij alternatief 3 (Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening) wel extra veiligheid kan worden gerealiseerd. De extra bescherming kan worden gerealiseerd, vanwege het feit dat dit alternatief naast de verbetering van de waterveiligheid van het gebied zelf, ook bijdraagt aan de hoogwaterberscherming stroomafwaarts van het gebied. De dijken die de Lob van Gennep in dit alternatief beschermen, houden dan waterstanden tegen tot een niveau waar ook de dijken stroomafwaarts tegen bestand zijn (overstromingskans 1/3.000 per jaar). Pas als het water nog hoger komt, wordt een deel daarvan tijdelijk geborgen in het gebied, waardoor waterberging op het juiste moment plaats vindt. Dat is gunstig voor de Lob van Gennep (water wordt langer tegen gehouden) en voor stroomafwaarts gelegen gebieden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-5
Participant stelt dat de doelstelling verbeteren waterbergende functie afbreuk doet aan de doelstelling verbeteren hoogwaterveiligheid.

Om stroomafwaarts kosten voor dijkverhogingen en horizonvervuiling te beperken en schade bij overstromingen te verminderen, wordt de waterbergende werking van de Lob van Gennep verbeterd. Volgens participant geven de offers die de inwoners en bedrijven brengen geen blijk van bestendig empathisch overheidsbeleid.

Participant vindt het vreemd dat de Lob van Gennep ondanks de aanwezige dijken haar waterbergende functie behoudt. Ook is participant het oneens met het verschil in wettelijke norm van stroomafwaarts gelegen dijktrajecten (1/3.000 – 1/10.000) en die van dijktraject 54-1 (1/300).

Reactie deelzienswijze nr. 50-5
Ik ben het niet eens met uw stelling dat de verschillende doelstellingen van het project afbreuk doen aan elkaar. De dijken rond het gebied moeten worden verhoogd en versterkt. Dit gaat samen met de doelstelling om de waterbergende werking van het gebied te verbeteren. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Voor zover u wijst op het verschil in normen die gelden voor de dijken rond de Lob van Gennep en de stroomafwaarts gelegen dijken, merk ik op dat de wettelijke waterveiligheidsnormering uitgaat van een gelijke basisveiligheid voor alle Nederlanders. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-6
Participant stelt dat aan drie voorwaarden moet worden voldaan voordat gesproken kan worden over de uitvoering:
1) De waterveiligheid voor alle bewoners en bedrijven in het gebied dient gegarandeerd te zijn.
2) Voorgenomen maatregelen dienen duidelijk gecommuniceerd te worden. Als schade ontstaat ten gevolge van maatregelen die genomen worden ten behoeve van stroomafwaarts kostenbesparingen, dient deze volledig vergoed te worden.
3) De planologische ontwikkeling in de regio mag geen beletsel zijn en mag worden opgelegd daar waar de waterveiligheid voldoet aan de normen die zijn vastgesteld.

Reactie deelzienswijze nr. 50-6
Alle bewoners en bedrijven in de Lob van Gennep (binnendijks) zullen beschermd worden volgens minimaal de wettelijke norm van een overstromingskans van 1/300 per jaar. Er is geen aanleiding om om over te gaan op een volledige schadeloossteling voor dit gebied. Zie ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Verder heb ik op 18 juni 2020 besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Daarbij ontstaat binnen zekere grenzen gebiedsontwikkelingsruimte voor inwoners en bedrijven in het gebied. Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte. Zie hierover paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade bij rampen (Wts), van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-7
Participant somt de drie kansrijke alternatieven op:

1. *Het alternatief Reguliere Dijken dat voldoetaan de wetgeving en aan alle drie de projectdoelstellingen. De dijken kunnen volgens participant best nog een meter hoger worden zodat een waterveiligheidsnorm van 1/3.000 bereikt wordt, zonder dat dit afbreuk doet aan het landschap of andere van belang zijnde argumenten.*

2. *Het alternatief Verbindende Dijken met vaste drempel(s) waarvan de drempelhoogte nog onduidelijk is. Een drempel onder de hoogte van alternatief 1 is onacceptabel. Met dit alternatief worden de doelstellingen van het project behaald. Alternatief 1 heeft echter de voorkeur van participant.*

3. *Het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Participant vraagt zich af waarom er een extra hoge dijk aangelegd wordt binnen dit alternatief, aangezien de dijk bij de andere twee alternatieven ook al voldoet aan de wettelijke norm. Participant concludeert dat de waterkerende instroomvoorziening bij waterstanden behorende bij een grotere kans dan 1/3.000 per jaar ingezet zal gaan worden. Participant gelooft het argument dat de hogere dijk nodig is om de Lob van Gennep op het optimale moment in een hoogwaterperiode in te zetten niet.*

Reactie deelzienswijze nr. 50-7
In uw zienswijze gaat u nader in op de alternatieven en doet u enkele suggesties.

Alternatief 1. Reguliere Dijken
Zoals u terecht aangeeft, zullen de dijken bij dit alternatief inderdaad voldoen aan de wettelijke norm en bijdragen aan alle doelstellingen voor het project. Er is echter geen reden om de dijken in dit alternatief hoger te maken dan op basis van de wettelijke norm is vereist. Zie ook mijn reactie op deelzienswijze 50-4.

Alternatief 2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s)
De drempel(s) in de dijk bij alternatief 2 zullen te allen tijde aangelegd worden op een hoogte die minimaal overeenkomt met die van alternatief 1. Het klopt dat alternatief 2 bijdraagt aan de drie projectdoelstellingen. De mate waarin, wordt nog nader onderzocht in het milieueffectrapport.

Alternatief 3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening
Door de waterbergende werking van de Lob van Gennep voor het Maassysteem te verbeteren, wordt stroomafwaarts een waterstandsverlaging gerealiseerd die bijdraagt aan de hoogwaterveiligheidsopgave op deze plekken. De dijken stroomafwaarts hoeven hierdoor minder te worden verhoogd. Gelet op de veiligheidsnormering van de meeste stroomafwaarts gelegen dijktrajecten (1/3.000 per jaar of strenger) is de waterbergende werking niet nodig bij Maasafvoeren met een grotere kans van voorkomen dan 1/3.000 per jaar. De waterkerende instroomvoorziening kan in die situaties dus dicht blijven.

Samenvatting deelzienswijze nr. 50-8
Participant stelt dat onvoldoende duidelijk is welke deelgebieden een waterbergende functie hebben en hoe de veiligheidsrisico's voor de Lob van Gennep en die voor stroomafwaarts gelegen gebieden afgewogen worden. Participant kan zich niet voorstellen dat dorpen onder water worden gezet om pittoreske dijkhuisjes te beschermen. Volgens participant zijn er voldoende andere opties om aan de doelstellingen te voldoen.

Participant geeft aan dat het gebied bij een overstroming in een badkuip verandert met waterdiepten van 2 tot 4 meter. Alle bedrijven in het gebied zullen dan in één klap failliet zijn. Los van de 2.000 arbeidsplaatsen, zullen ook arbeidsplaatsen bij toeleveranciers en dienstverleners buiten de Lob van Gennep verdwijnen en zal (immateriële) schade ontstaan door imagoverlies van het gebied. Hierbij denkt participant aan bedrijven die wegtrekken en dalende huizenprijzen.

Op basis van bovenstaande overwegingen pleit participant ervoor om alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, per direct te laten vervallen.

Reactie deelzienswijze nr. 50-8
Voor uitleg over de waterbergende werking van het gebied, verwijs ik u naar paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

In de verkenningsfase wordt nader onderzocht welke gebieden in welke mate met wateroverlast te maken krijgen als bij alternatief 3 de waterkerende instroomvoorziening wordt benut.

Verder pleit u ervoor om alternatief 3 al in dit stadium van de verkenning af te laten vallen. Ik kies daar niet voor. Net als de andere twee uit te werken alternatieven, voldoet dit alternatief aan de doelstellingen voor het project. Ik ben van mening dat ik pas een goede afweging kan maken als alle alternatieven uitgebreid onderzocht zijn en de gevolgen helder zijn. Dat is nu nog niet het geval. Hierbij merk ik op dat er in het gebied ook voorstanders zijn van dit alternatief, omdat dit de meeste veiligheid van de drie alternatieven biedt.

Indien de keuze op deze alternatief zou vallen, wordt de overstromingskans van het gebied aanmerkelijk lager dan bij de andere alternatieven. De hoogwaterveiligheidsnorm komt bij alternatief 3 op een niveau van 1/3.000 per jaar te liggen. De hogere dijken zijn nodig om het mogelijk te maken op het optimale moment de waterkerende instroomvoorziening te openen. Dit moment komt overeen met een waterstand waarop de jaarlijkse kans 1/3.000 per jaar is en stelt ons in staat om de top van de hoogwatergolf, wanneer het water in de Maas op zijn hoogst staat, af te vangen. Een dergelijke instroomvoorziening wordt voorzien van een protocol dat wordt vastgelegd in het projectbesluit dat de opening ervan vastlegt. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Verder deel ik niet uw stelling dat het vasthouden aan het onderzoeken van alternatief 3 (nu al) schadelijk is voor het gebied. Uit onderzoek blijkt dat er geen sprake is van een waardedaling van woningen in het gebied. Zie hierover paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Tot slot merk ik nog op dat alle drie de alternatieven leiden tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid. De kans op economische schade door overstroming wordt hiermee ook kleiner.

Zienswijze nr. 51

Samenvatting zienswijze nr. 51
Participant maakt zich zorgen over de gevolgen van een overstroming voor zijn/haar woning en schuur, die beide grote schade op zullen lopen. Daarnaast leidt het project tot lastige kwesties voor het bedrijfje dat participant wilt gaan starten. Participant is vanwege een aantal redenen tegen de waterbergende functie van het gebied:

- *De leefomgeving zal compleet vernietigd worden;*
- *Participant zal lange tijd niet in zijn/haar huis kunnen wonen bij een overstroming;*
- *Een overstroming zal leiden tot schade aan huis, schuur en bedrijf;*
- *Zonder financiële steun zal participant zijn/haar leefomgeving niet meer kunnen herstellen bij een overstroming;*
- *Het is onredelijk en onmenselijk om inwoners van het gebied hun huis te laten verlaten ten behoeve van mensen in een ander gebied;*
- *De ontstane schade bij een overstroming staat niet in verhouding tot de bereikte waterstandsdaling stroomafwaarts van de Lob van Gennep.*

Participant vraagt om naar andere mogelijkheden te zoeken om het gebied compleet te beschermen in plaats van slechts wettelijke normdijken en andere alternatieven die het gebied op dit moment heeft als waterbergend gebied.

Reactie zienswijze nr. 51
U geeft aan dat u graag beschermd wilt worden tegen hoogwater en vraagt mij om naar mogelijkheden te zoeken om u beter te beschermen dan met wettelijke normdijken, gezien de schade die een overstroming veroorzaakt. De gevolgen van de overstroming die u noemt kunnen ook in de huidige situatie voorkomen. Het is daarom juist van belang dat de kans op deze gevolgen verkleind wordt.

Met het project Lob van Gennep wordt gewerkt aan verbetering van de hoogwaterveiligheid van het gebied en wordt de kans op overstroming, en daarmee op de gevolgen die u schetst, verkleind. Alle alternatieven voldoen minimaal aan de wettelijke waterveiligheidsnorm.

Dijken met een hogere veiligheidsnorm dan de wettelijke normen, zoals u verzoekt, kan ik slechts aanleggen als daarvoor redenen zijn die dit rechtvaardigen. In heel Nederland worden dijkversterkingsmaatregelen getroffen op basis van de wettelijke waterveiligheidsnorm. Tenzij hiervoor een ander belang dan de hoogwaterveiligheid van het achterliggende gebied een grondslag vormt, worden de dijken niet hoger en sterker gemaakt dan de norm vraagt. Een hoger veiligheidsniveau is enkel mogelijk indien dit samengaat met een verdere verbetering van de waterbergende werking. Dit laatste vormt dan de aanleiding om een veiligheid hoger dan de norm te realiseren. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is dit het geval. De waterveiligheidsnorm bij dit alternatief is 1/3.000 per jaar. Dat is hoger dan de wettelijke norm van 1/300 per jaar. Zie ook paragraaf 2.4 ‘Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie’.

In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Zie paragraaf 2.3 ‘Normen waterveiligheid’.

Zienswijze nr. 52

Samenvatting deelzienswijze nr. 52-1
Participant spreekt de voorkeur uit voor het alternatief 1 Reguliere Dijken vanwege de volgende redenen:

- *Een geautomatiseerde inlaatvoorziening is kwetsbaar voor menselijke, mechanische en automatiseringsproblemen en criminele activiteit van buitenaf;*
- *Mocht de inlaatvoorziening geopend worden, dan wordt de leefomgeving vernietigd;*
- *Participant verwacht grote praktische en financiële problemen bij een verplichte evacuatie.*

Reactie deelzienswijze nr. 52-1
In uw zienswijze uit u uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerde instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Ook maakt u zich zorgen over de mogelijk grotere gevolgen van een overstroming van het gebied bij het alternatief 3. In de verkenning worden de drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. De alternatieven leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op een overstroming neemt als gevolg van het project af, ongeacht welk alternatief aan het einde van de verkenning wordt gekozen.

Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen, onder de verantwoordelijkheid van voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN). De waakzaamheid ten aanzien van een dreiging van hoog water treedt al in werking als er 800 m3 water per seconde Maastricht passeert. Ter vergelijking tijdens het hoogwater van 1993 en 1995 voerde de Maas 3000 m3 per seconde af. Blijft het water steeds verder stijgen en kan er daadwerkelijk een dreigende situatie ontstaan, dan werken overheden, organisaties en hulpdiensten nauw met elkaar samen onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de veilheidsregio.

Op het moment dat onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord besloten wordt dat evacuatie nodig is, wordt dit via verschillende media kenbaar gemaakt. Een hoogwatergolf doet er ongeveer 48 uur over om de afstand tussen Maastricht en de Lob van Gennep af te leggen. Echter bij het kenbaar maken van een evacuatie wordt pas duidelijk hoeveel tijd bewoners krijgen om huis en haard veilig te stellen. Dit is namelijk afhankelijk van de hoogwater situatie die dan optreedt.

Ik merk hierbij op dat na de realisatie van het project, ten minste de wettelijke veiligheidsnorm wordt gerealiseerd. In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. De alternatieven leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op een overstroming neemt als gevolg van het project af, ongeacht welk alternatief aan het einde van de verkenning wordt gekozen. Dat betekent dat na realisatie van het project de hoogwaterbescherming ten opzichte van de huidige situatie is verbeterd. Daarmee wordt de kans op een overstroming en de kans dat u geconfronteerd wordt met een evacuatie, kleiner dan in de huidige situatie.

In het vervolg van de verkenning worden verschillen in overstromingsgevolgen tussen de alternatieven onderzocht. Dit krijgt een plek in de milieueffectrapportage (m.e.r.) en wordt meegewogen bij de uiteindelijke voorkeursbeslissing.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 52-2</u>
Participant vindt het niet redelijk en niet menselijk dat de Lob van Gennep ingezet wordt als waterbergingsgebied om gebieden stroomafwaarts te beschermen en vindt schade en waterstandsverlaging niet in verhouding met elkaar staan. Het gebied is ten onrechte bestempeld als waterbergingsgebied, omdat het gebied van oudsher in tegenstelling tot wat beweerd wordt, nooit winterbedding van de Maas is geweest.

Participant is van mening dat de overheid een zorgplicht heeft ten aanzien van het gebied en dat alle inwoners van Nederland gelijk behandeld dienen te worden.

Reactie deelzienswijze nr. 52-2
Het project heeft drie doelstellingen: het verbeteren van de hoogwaterbescherming, het verbeteren van de waterbergende werking en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Lob van Gennep.

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau worden drie kansrijke alternatieven onderscheiden. Alle drie de alternatieven voldoen aan deze doelstellingen. Dit betekent onder meer dat de Lob van Gennep – ongeacht voor welk alternatief ik zal kiezen – na uitvoering van het project zal voldoen aan het wettelijke beschermingsniveau. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Ik kan mij dan ook niet vinden in uw stelling dat het project onredelijke of onmenselijke gevolgen heeft voor de situatie in de Lob van Gennep. Daarbij wijs ik erop dat de wettelijke waterveiligheidsnormering uitgaat van een gelijke basisveiligheid voor alle Nederlanders. Dit houdt concreet in dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting op de waterveiligheidsnormering en de gelijke maatstaf die hier voor alle gebieden in Nederland bij gehanteerd wordt, verwijs ik naar paragraaf 2.3 ‘Normen waterveiligheid’.

De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier (later Beleidslijn grote rivieren) die op 19 april 1996 is bekendgemaakt naar aanleiding van de hoogwaters in 1993 en 1995. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam toen neer op een afvoer van 3.935 m3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed.

Met het Besluit van 6 maart 1998, op basis van de toen geldende Rivierenwet, werden kaarten waar werken zonder vergunning mogen worden verricht, in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier. Met het Besluit Rijksrivieren van 12 april 2001 op basis van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken is een begrenzing van het rivierbed vastgesteld.

U heeft gelijk dat de Lob van Gennep de afgelopen 200 jaar zelden is overstroomd. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat het gebied overstroomt. Dit doet echter niet af aan het feit dat het gebied in de huidige situatie overstroomt bij een afvoer van 3.935 m^3/s. Dit is de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden.

Overigens heb ik op 18 juni 2020 besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Zienswijze nr. 53

Samenvatting deelzienswijze nr. 53-1
Participant woont in Milsbeek en stelt dat het project grote persoonlijke, financiële en emotionele consequenties heeft. Participant stelt dat de termijn van tervisielegging normaal gebruikt wordt om overleg te kunnen plegen en zaken af te kunnen stemmen. Gezien de coronacrisis is dit niet mogelijk en hiermee worden belanghebbenden in hun rechten geschaad en laat de minister zien dat haar er alles aan gelegen is om dit project zo snel mogelijk te realiseren.

Reactie deelzienswijze nr. 53-1
De Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft van 12 februari tot en met 24 maart 2020 ter inzage gelegen, waarbij eenieder zienswijzen naar voren kon brengen. Vanwege de maatregelen in verband met het coronavirus zijn zienswijzen tot en met 21 april 2020 in behandeling genomen.

Daarnaast zijn er in het kader van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en voorafgaand aan de coronacrisis, informatiebijeenkomsten georganiseerd in de vorm van informatiemarkten. Tijdens deze informatiemarkten waren notulisten aanwezig die bewoners hielpen met het indienen van een zienswijze. Hierdoor bestond de mogelijkheid om mondeling een zienswijze in te dienen. Ook is een brede bijeenkomst door de Dorpsraad Middelaar en Plasmolen georganiseerd. Ik deel dan ook niet uw stelling dat er onvoldoende mogelijkheden zijn geweest om uw standpunt naar voren te brengen of dat anderszins uw rechten zijn geschaad.

Verder merk ik op dat in de verkenningsfase drie alternatieven worden uitgewerkt en onderzocht. Aan het einde van de verkenning neem ik een voorkeursbeslissing. Het ontwerp van de voorkeursbeslissing wordt naar verwachting medio 2021 ter inzage gelegd, waarbij eenieder een zienswijze daarover naar voren kan brengen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 53-2
Naar de mening van participant heeft de minister een aantal essentiële zaken over het hoofd gezien voordat de minister tot de Notitie Reikwijdte en Detailniveau kwam.
Volgens participant is na 1993-1995 alleen gesproken over bescherming en zijn hiervoor hogere dijken aangelegd. De waterbergende functie is vastgesteld zonder communicatie met de inwoners en nu pas wordt het gebied hiermee geconfronteerd.

Uit navraag bij de gemeente bleek dat deze ook niet op de hoogte waren van de status als waterberging/rivierbed, dan wel dat deze in de veronderstelling verkeerde dat de dorpskernen buiten het Lob van Gennep-projectgebied vielen.

Participant merkt op dat dit ook te zien is in de concept-omgevingsvisie van gemeente Gennep: het projectgebied is duidelijk gearceerd buiten de dorpskernen. Deze kaart is vervangen door een andere in de definitieve visie.

Participant vindt niet dat de minister kan stellen dat de inwoners van de Lob van Gennep wisten dat ze in een waterberging (volledig voor eigen risico) bouwden, aangezien zelfs medewerkers van de gemeente niet inzichtelijk hadden hoe het zat. Participant legt uit dat inwoners van het buitengebied bij de aanvraag van een omgevingsvergunning erop gewezen worden dat zij toestemming nodig hebben van Rijkswaterstaat en geen recht hebben op compensatie bij hoogwater. De inwoners in de dorpskernen zijn hierover nimmer actief geïnformeerd, noch konden zij in het bestemmingsplan achterhalen dat de bestemming van hun perceel een dubbelfunctie heeft. Participant heeft dit zelf ook meegemaakt met de bouw van hun woning in 2016. Op de vraag of participant nog ergens rekening mee moest houden, gaf de gemeente aan dat er 'niks aan de hand' was. De gemeente gaat nu discussie uit de weg.

Als participant had geweten wat de plannen voor de Lob van Gennep waren, en dat bouw voor eigen risico was, dan had participant de bouwplannen ergens anders gerealiseerd.

Reactie deelzienswijze nr. 53-2
Ik betreur het dat u bent verrast door de status van het gebied. De status van het gebied is vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren en in de Waterregeling en Waterbesluit.

Daarnaast is in de toelichting van het bestemmingsplan Kern Milsbeek de bijzondere status van het gebied vermeld.
De kernen van het gebied Lob van Gennep liggen weliswaar in het rivierbed met bergend regime, maar zijn vrijgesteld van een vergunningaanvraag bij Rijkswaterstaat voor het gebruik van een waterstaatswerk.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade bij rampen (Wts), van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie verder paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 53-3
Participant vindt dat waterschap, provincie, gemeente en ministerie naar elkaar wijzen in de discussie over schadevergoeding. Het Waterschap wil pas spreken over schadevergoeding als het projectplan gereed is voor uitvoering; dat is te laat voor inwoners van de Lob van Gennep.

Participant stelt voor het geld dat op dijkverhoging richting Den Bosch bespaard wordt, in een fonds te stoppen ter volledige compensatie van de inwoners van de Lob van Gennep.

Ook stelt participant voor om waterschapslasten fors te verhogen in de randstad, aangezien de inwoners van dit gebied naar mening van de minister meer recht hebben op bescherming.

Participant stelt dat plotselinge vergroting van het waterbergend gebied en de instroomvoorziening tot aanzienlijk grotere schade leidt. Deze schade kan onmogelijk als voor eigen risico worden aangemerkt.

Reactie deelzienswijze nr. 53-3
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Met de drie alternatieven wordt de waterveiligheid ten opzichte van de huidige situatie verbeterd. Dit betekent dat de kans op overstroming en dus schade, zal verkleinen. Na realisatie van een van de drie alternatieven zijn de waterkeringen op het wettelijke beschermingsniveau. Het ligt dan ook niet voor de hand om een specifieke schaderegeling op te stellen voor het gebied Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 53-4
Het bevreemdt participant dat stroomafwaarts van de Lob van Gennep delen van het winterbed van de Maas worden volgebouwd met woonwijken en dat hiervoor oude dorpskernen in de Lob van Gennep moeten wijken. Participant vindt het onredelijk dat het gebied opgeofferd wordt om een beperkte dijkverhoging in de Randstad te voorkomen en stelt dat daar een gebied dat onder water kan lopen gevonden dient te worden.

Reactie deelzienswijze nr. 53-4
Net als voor alle andere dijktrajecten in Nederland geldt, worden de dijken rond de Lob van Gennep verhoogd en versterkt, zodat deze aan de waterveiligheidsnorm voldoen. Hiermee is er geen sprake van opoffering of benadeling van dit gebied ten opzichte van andere delen in Nederland. Ook is stroomafwaarts geen sprake van delen van het rivierbed die volgebouwd worden. De Beleidslijn Grote Rivieren is ook stroomafwaarts van kracht om behoud van het bestaande rivierbed te borgen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 53-5
Participant stelt dat ten onrechte geen rekening gehouden is met psychologische en financiële consequenties voor de inwoners van de Lob van Gennep. Deze acht participant belangrijker dan de gevolgen voor flora en fauna, geluidshinder, luchtkwaliteit en archeologie.
De waarde van woningen in het gebied daalt en bij de verkoop hebben inwoners een mededelingsplicht die recent nog niet gold voor de gemeente. Inwoners voelen zich aan hun lot overgelaten en maken zich zorgen over de onmogelijkheid tot het nemen van maatregelen gezien de korte evacuatietermijn en over de duur van een overstroming.

Reactie deelzienswijze nr. 53-5
U vraagt aandacht voor psychologische en financiële consequenties in het milieueffectonderzoek. Het project is erop gericht de veiligheid van de inwoners van het gebied te vergroten en hun eigendommen beter tegen schade te beschermen. In het milieueffectrapport komen onderwerpen als psychologische en financiële gevolgen weliswaar niet aan de orde, maar draagvlak is voor mij een relevant onderdeel bij de uiteindelijke afweging tot een voorkeursbeslissing. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.10 'Participatie'.

U geeft aan dat de waarde van de woningen in het gebied nu al daalt als gevolg van een mededelingsplicht. Een meldplicht door de verkopende partij en onderzoeksplicht door de kopende partij is gebruikelijk bij de aan- en verkoop van een woning. Overigens wijst onderzoek uit dat er geen sprake is van waardedaling van woningen. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 53-6
Participant stelt dat de door de inwoners aangedragen alternatieven zonder toereikende motivering zijn afgewezen. Volgens participant heeft de minister slechts het doel om zoveel mogelijk water in het gebied te bergen. Kansrijke alternatieven waarbij water buiten de Lob van Gennep geborgen wordt, zijn afgevallen omdat de minister toeschrijft naar het prestigeproject met instroomvoorziening.

Participant draagt als alternatief aan om de onderkant van de instroomvoorziening in het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening aan te leggen op een hoogte die overeenkomt met een jaarlijkse overstromingskans van 1/300. Op deze wijze blijft het gebied beschermd, volgens de wettelijke norm, ook bij falen van de instroomvoorziening. Verder hebben de inwoners van de Lob van Gennep volgens participant recht op een volledige schadevergoeding.

Reactie deelzienswijze nr. 53-6
Bij de start van de verkenning is de omgeving gevraagd mee te denken over oplossingen en deze in te dienen. Daarbij is aangegeven dat deze oplossingen bij moeten dragen aan de drie doelstellingen van het project, te weten: het verbeteren van de hoogwaterbescherming, het verbeteren van de waterbergende werking en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Lob van Gennep. Het dient dus te gaan om oplossingen die betrekking hebben op dit gebied.

De oplossingen die in het participatieproces zijn aangedragen die buiten de Lob van Gennep zijn gelegen, worden niet meegenomen in deze verkenning. Dit is ook toegelicht in paragraaf 3.3 en bijlage 3 bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Op dit moment worden drie alternatieven uitgewerkt: 1 Reguliere Dijken, 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Twee van deze alternatieven zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met de omgeving. Aan het einde van de verkenning, neem ik een voorkeursbeslissing. Dit zal naar verwachting medio 2021 zijn. Zie ook paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Onderdeel van de verdere uitwerking van de drie alternatieven zijn ook de afmetingen en drempelhoogte van de waterkerende instroomvoorziening. Het door u genoemde alternatief met een drempel op het niveau van 1/300 per jaar, valt hiermee binnen de nadere uitwerking van het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Het door u genoemde alternatief heeft ook grote overeenkomsten met het alternatief Verbindende Dijken met vaste drempel(s). Bij dit alternatief heeft de drempel (of drempels) minimaal het niveau van 1/300 per jaar. Het nader onderzoek zal uitwijzen of het toevoegen van een waterkerende instroomvoorziening in dit geval nog voor een verdere verbetering van de waterbergende werking kan zorgen.

U spreekt uw zorgen uit over het eventuele falen van een waterkerende instroomvoorziening. In dat kader kan ik aangeven dat, als ik uiteindelijk voor dit alternatief zou kiezen, een protocol in het projectbesluit wordt opgenomen dat borgt dat foutief menselijk handelen niet kan resulteren in een overstromingskans groter dan de aangegeven 1/3.000 per jaar.

Ten aanzien van uw verzoek om een volledige schadevergoeding kan ik melden dat voor het gebied Lob van Gennep, net als voor de rest van Nederland, de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) van toepassing is. Zie paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Zienswijze nr. 54

Samenvatting deelzienswijze nr. 54-1
Participant is geboren en getogen in Middelaar en heeft op bouwgrond zij/haar (binnendijkse) droomhuis gebouwd. Participant was zich ervan bewust dat de dijk in extreme situaties kan overstromen, maar niet dat het gebied in 1996 juridisch bestempeld is als winterbed. Dit is ook bij aankoop van het huis/de grond niet vermeld.

Reactie deelzienswijze nr. 54-1
Ik betreur het dat u bent verrast door de status van het gebied. Het klopt dat een deel van het gebied sinds 1996 de status van rivierbed heeft. Bij de aankoop van een woning heeft de kopende partij een onderzoeksplicht en de verkopende partij heeft een meldplicht. Dat betekent dat ook u als kopende partij zich goed heeft moeten verdiepen in de juridische status van het gebied bij de aankoop van uw woning. De status van het gebied is vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren en in de Waterregeling en Waterbesluit. Zie verder paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

Het betreffende perceel ligt binnen een woonkern. Hier is in het bestemmingsplan niet een dubbelbestemming van toepassing, omdat de woonkern is vrijgesteld van de verplichting een watervergunning aan te vragen voor bouwactiviteiten. Dit laat onverlet dat de woonkern onderdeel is van het rivierbed. In de toelichting op het bestemmingsplan ‘Mookerplas e.o. 1e herziening’, paragraaf 2.1 gaat wel in op de status van het gebied.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 54-2
Participant stelt dat kennis van het risico op een overstroming of een bewuste keuze maken om een huis te bouwen in een stuwmeer, twee totaal verschillende afwegingen zijn. De tweede afweging heeft participant noch zijn/haar omgeving nooit gemaakt, omdat de impact van de juridische beslissing in 1996 pas uitgezocht is na de discussie over de Lob van Gennep.

Volgens participant betekent de doelstelling om de waterbergende functie te verbeteren, in de praktijk dat bij extreme situaties meer water in het huis komt te staan dan zonder de verbeterde werking.

Participant vindt de stelling "Wie vanaf 19-4-96 gebouwd heeft, wordt geacht gebouwd te hebben voor eigen risico" verwerpelijk. Participant vindt het vreemd dat privéschadeposten niet meegenomen worden in de afweging tot voorkeursbesluit. Participant vindt dat schade onmogelijk als 'eigen risico' bestempeld kan worden, gezien de impact onbekend was en de vergroting van de waterbergende functie leidt tot grotere schade.

Reactie deelzienswijze nr. 54-2
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade bij rampen, van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Naast de doelstelling 'verbeteren van de waterbergende werking', heeft het project ook tot doel het verbeteren van de hoogwaterbescherming. Dit betekent dat de kans op overstroming kleiner wordt dan in de huidige situatie. Het gebied speelt in de huidige situatie ook een rol bij de hoogwaterbescherming stroomafwaarts. In extreme situaties kan het gebied overstromen waarmee water in die extreme situaties tijdelijk geborgen wordt.

In de komende fase worden de drie alternatieven uitgewerkt en worden de effecten van de drie alternatieven op de omgeving en het milieu onderzocht. Bij de uitwerking van de alternatieven wordt gezocht naar oplossingen waarbij de kans op schade en daarbij ook de omvang van de schade zoveel mogelijk wordt beperkt.

De stelling 'wie vanaf 19 april 1996 gebouwd heeft, wordt geacht gebouwd te hebben voor eigen risico', slaat op het feit dat vanaf die datum de beleidslijn Ruimte voor de rivier is vastgesteld. Zie ook paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 54-3
Participant stelt op basis van pagina 14 en 17 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau dat de balans tussen kosten en baten eenvoudig op te maken is als privéschade buiten beschouwing gelaten wordt. Een groot deel van de kosten wordt op deze wijze bij burgers en bedrijven neergelegd. De impact van privéschade, zowel economisch als emotioneel, dient in het beoordelingskader meegenomen te worden.

Reactie deelzienswijze nr. 54-3
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied, tot minimaal de wettelijke waterveiligheidsnorm. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied en daarmee de kans op schade wordt verkleind ten opzichte van de huidige situatie. Ik kan mij dan ook niet vinden in uw stelling dat de kosten eenzijdig bij burgers en bedrijven van de Lob van Gennep wordt neergelegd.

Economische en emotionele schade maken geen onderdeel uit van het milieueffectrapport. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 54-4
Participant geeft zijn/haar blik op de drie alternatieven:

1. *Reguliere Dijken: dit alternatief behelst dijken waar het gebied wettelijk recht op heeft. Participant stelt dat dit geen nieuw alternatief is en dat het ook niet als zodanig gepresenteerd zou moeten worden.*
2. *Verbindende Dijken met vaste drempel(s): dit alternatief is voortgekomen uit de angst vanuit de gemeenschap voor een waterkerende instroomvoorziening. Participant kan zich echter niet voorstellen dat inwoners deze oplossing zouden bedenken, omdat het resultaat eenzelfde kans op overstroming als Reguliere Dijken is met hogere waterstanden.*
3. *Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening: dit alternatief leidt tot het hoogste beschermingsniveau, maar dit is afhankelijk van de betrouwbaarheid van de waterkerende instroomvoorziening. Ook wekt het alternatief argwaan omdat de voorziening geopend zou kunnen worden bij waterstanden waarbij het gebied met wettelijke normdijken droog gebleven zou zijn. Daarbij zijn de extra schade door snel instromend water en het ontbreken van compensatiemogelijkheden kanttekeningen bij dit alternatief.*

Reactie deelzienswijze nr. 54-4
U stelt dat u zich niet voor kunt stellen dat het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) afkomstig is van inwoners van de Lob van Gennep. Dit alternatief is toegevoegd als uit te werken alternatief in de verkenningsfase, omdat er veel weerstand in de omgeving is tegen de vermeende willekeur waarmee een waterkerende instroomvoorziening geopend kan worden.

Bij een eventuele keuze voor het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000 per jaar. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken. De waterkerende instroomvoorziening wordt pas ingezet bij situaties waarbij het gebied bij het alternatief Reguliere Dijken al ingestroomd zou zijn. De kans op instroming is bij het alternatief met waterkerende instroomvoorziening 10 x kleiner dan bij het alternatief Reguliere Dijken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 54-5
Participant stelt een combinatie van de alternatieven voor:
1. Verhoging reguliere dijken conform wet.
2. Tweede verhoging van de dijken met waterkerende instroomvoorziening in deze (tweede) verhoging. Deze ligt boven het peil van de reguliere dijken. Dit leidt tot een gegarandeerd wettelijk beschermingsniveau, omdat een fout in het mechanisme of protocolwijziging nooit kan leiden tot een lager beschermingsniveau. Participant denkt dat dit alternatief veel angels uit de discussie kan halen en een win-win betekent.

Participant verzoekt de minister dit alternatief in overweging te nemen en gaat ervan uit dat de minister hem van het verdere verloop van de procedure op de hoogte houdt.

Reactie deelzienswijze nr. 54-5
In uw zienswijze doet u een voorstel voor een extra alternatief dat de angel uit de discussie kan halen. Ik stel dit op prijs.

In de verdere verkenning worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Bij het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening zijn de afmetingen en drempelhoogte van deze instroomvoorziening onderdeel van de verdere uitwerking. Het door u genoemde alternatief met een drempel op het niveau van 1/300 per jaar, valt hiermee binnen de nadere uitwerking van dit alternatief.

Het door u voorgestelde alternatief heeft ook grote overeenkomsten met het alternatief Verbindende Dijken met vaste drempel(s). Bij dit alternatief heeft de drempel (of drempels) minimaal het niveau van 1/300 per jaar. Het nader onderzoek zal uitwijzen of het toevoegen van een waterkerende instroomvoorziening in dit geval nog voor een verdere verbetering van de waterbergende werking kan zorgen.

Zienswijze nr. 55

Samenvatting deelzienswijze nr. 55-1
Participant verhuurt bungalows die in het gebied liggen. Voor het voortbestaan van de bedrijfsvoering is bescherming tegen hoogwater essentieel. De gevolgen van de overstromingen in 1993 en 1995 zijn jaren later nog zichtbaar geweest (vochtprobleem in de muren van de woningen). Participant geeft aan dat hij/zij nooit miljoenen in de bouw en exploitatie van het bungalowpark zouden hebben geïnvesteerd, als hij/zij bij de bouw in 1998 hadden geweten dat er in de toekomst een schuif in de dijk zou komen.

Reactie deelzienswijze nr. 55-1
U geeft aan dat na de overstromingen van 1993 en 1995 de gevolgen nog jaren zichtbaar waren en dat een goede bescherming door dijken van essentieel belang is. Dat is zeker van groot belang en daarom benadruk ik dat de drie alternatieven allemaal leiden tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Dit betekent dat de kans op een overstroming en schade als gevolg daarvan, kleiner worden. Bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening wordt de kans op overstroming en daarmee schade, kleiner dan de wettelijke norm.

Samenvatting deelzienswijze nr. 55-2
Participant spreekt de voorkeur uit voor alternatief 1 Reguliere Dijken of 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), omdat daarmee de beste garantie wordt gegeven voor een veilig voortbestaan. Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is onbespreekbaar, omdat het niet zo mag zijn dat een woongebied moedwillig onder water wordt gezet. De hogere dijken binnen dit alternatief zijn volgens participant een onzinreden, want iedereen heeft recht op wettelijke bescherming. Participant krijgt het gevoel dat de stuurgroep mensen onder valse voorwendselen een veilig gevoel wil geven.

Reactie deelzienswijze nr. 55-2
U stelt dat u in het geval van alternatief 1 Reguliere Dijken of 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) de beste garantie heeft op een veilig voortbestaan. Alle alternatieven voldoen minimaal aan de wettelijk waterveiligheidsnorm. Dat geldt ook voor het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening.

Indien ik kies voor het alternatief met een waterkerende instroomvoorziening, gaat dat gepaard met de vaststelling van een protocol dat ten doel heeft vast te leggen wanneer de voorziening in werking wordt gesteld. Dit protocol wordt vastgelegd in het projectbesluit. Indien dit alternatief het zou worden, krijgt het gebied zekerheid over wanneer de voorziening wordt gebruikt en wordt de kans op overstroming van het gebied verkleind tot een kans van optreden van 1/3.000 per jaar.

Zienswijze nr. 56

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-1
Participant geeft aan de belangen van inwoners, agrariërs en ondernemers in de Lob van Gennep te behartigen.

Participant heeft vanuit zijn rol diverse belanghebbenden gesproken, en citeert de zienswijze van een inwoner die zich niet kan vinden in nut en noodzaak voor het project en het hogere hoogwaterveiligheidsniveau van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening niet vertrouwt. Participant onderschrijft dit gevoel en geeft aan dat dit gevoel door een overgroot deel van de inwoners en ondernemers van de Lob van Gennep wordt gedeeld.

Participant legt de bergende functie van de Lob van Gennep uit als het creëren van een noodoverloopgebied dat bij hoogwater ingezet kan worden. In het geval van alternatieven 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, kan het gebied ook ingezet worden als retentiebekken, waarmee het een structureel deel uitmaakt van het beschermingssysteem tegen hoogwater op de Maas.

Participant stelt dat Nederland internationale faam heeft als het gaat om de strijd tegen het water en haalt enkele koppen aan van dagbladen uit binnen- en buitenland. Indien de waterkerende instroomvoorziening geopend wordt, ligt de reputatie van Nederland op dit gebied aan diggelen.

Reactie deelzienswijze nr. 56-1
Ik heb uw zienswijze goed bestudeerd en kennisgenomen van de gevoelens die rond het project leven bij veel inwoners.
De drie alternatieven leiden echter allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied tot minimaal de wettelijke waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied wordt verkleind ten opzichte van de huidige situatie.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-2
Participant vindt alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening en alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), indien de hoogte van de drempel niet bekend wordt, onacceptabel. De zienswijze is gericht tegen elk alternatief met een inlaatvoorziening onder de hoogte van een normdijk.

Participant stelt dat de doelstellingen m.b.t. hoogwaterbescherming en de waterbergende functie onverenigbaar met elkaar zijn. De derde doelstelling ziet participant als een doekje voor het bloeden. Participant stelt voor om nog maar te spreken over slechts één doelstelling: het verbeteren van de hoogwaterbescherming.

Het valt participant op dat alternatieven buiten de Lob van Gennep en serieuze door het gebied aangedragen alternatieven afgevallen zijn. Hierin schuilt een paradox, omdat het inzetten van de Lob van Gennep als waterbergingsgebied juist ten behoeve van een ander gebied is. Volgens participant zijn de aangedragen alternatieven op oneigenlijke motieven van tafel geveegd.

Participant vermoedt dat de stuurgroep bevangen is door tunnelvisie voor het alternatief met de schuif. Dit terwijl participant aangeeft dat er alternatieven zijn die een grotere bergingscapaciteit zouden opleveren, zoals door hun technische werkgroep in een studieplan uitgewerkt. In dit plan worden de Maasplassen ingezet als noodoverloopgebied. Dit plan vindt participant het meest 'kansrijke' alternatief.

De beperking tot oplossingen binnen de Lob van Gennep staat haaks op de uitgangspunten van het programma Integraal Rivier Management (IRM), waarbij hoogwaterbescherming vanuit het systeem benaderd wordt. Door te zoeken naar bergingsmogelijkheden elders, wordt de Lob van Gennep overbodig als noodoverloop- of retentiegebied.

In een advertentie van de stuurgroep in het regionaal magazine 'Topic' (2020, nr. 1), wordt het volgende genoemd: 'omdat het voor de dijken stroomafwaarts het gunstigst is als water niet te vroeg de Lob van Gennep instroomt'. Participant stelt op basis hiervan dat de keuze voor het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening al gemaakt is. Slechts een deel van de toetsing mag volgens participant overeind blijven: het beschermen van belanghebbenden tegen hoogwater op gelijkwaardige wijze als ieder ander in het stroomgebied van de Maas.

Participant eist dat alternatief 3 komt te vervallen, omdat het niets van doen heeft met de bovenstaande geformuleerde doelstelling.

<u>Reactie deelzienswijze nr. 56-2</u>
U stelt dat beide alternatieven Verbindende Dijken onacceptabel zijn. De drempel die in de dijk bij alternatief 2 aangebracht wordt, zal een hoogte krijgen die overeenkomt met minimaal het wettelijke beschermingsniveau van 1/300 per jaar.

U stelt ook dat de doelstellingen betreffende hoogwaterveiligheid en waterbergende werking onverenigbaar zijn met elkaar. Ook in de huidige situatie heeft het gebied Lob van Gennep een waterbergende werking. Vanaf zeer hoge Maasafvoeren kan overstroming plaatsvinden, omdat de huidige dijken niet hoog en sterk genoeg zijn. Door de dijken te verhogen en te versterken, zal overstroming in de toekomst pas bij hogere Maasafvoeren en waterstanden plaatsvinden. Dit komt juist ten goede aan de waterbergende werking, omdat het gebied dan niet meer te vroeg overstroomd en vol raakt, maar nog water kan bergen van de extreme afvoerpieken die voor stroomafwaartse dijktrajecten van belang zijn. Op deze manier gaat een verbetering van de waterbergende werking samen met een verbetering van de hoogwaterveiligheid van het gebied. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

U vraagt mij om in het vervolg van dit project de doelstellingen te reduceren tot één doelstelling: het verbeteren van hoogwaterbescherming. Ik kan hier niet in mee gaan, omdat het drie wezenlijk verschillende doelstellingen betreft.

Daarbij stelt u dat serieuze alternatieven die door anderen aangedragen worden, niet meegenomen worden in het vervolg van het project. Dit klopt niet: twee van de drie alternatieven zijn afkomstig uit gesprekken met inwoners van de Lob van Gennep. Dit zijn alternatief 1 Reguliere Dijken en alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s).
Alternatieven die zich richten op maatregelen buiten de Lob van Gennep vallen inderdaad af. Ondanks dat deze alternatieven mogelijk een bijdrage zouden kunnen leveren aan de waterveiligheid, behoudt de Lob van Gennep een waterbergende werking. Zie ook paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief'.

Tijdens de verkenningsfase worden de drie alternatieven uitgewerkt en tegen elkaar afgewogen. Ik neem medio 2021 een ontwerp voorkeursbeslissing. Hierover kan eenieder een zienswijze naar voren brengen.

Tot slot stelt u dat het alternatief Verbindende dijken met waterkerende instroomvoorziening af moet vallen, omdat dit niet voldoet aan de doelstelling 'het verbeteren van de hoogwaterbescherming van de Lob van Gennep'. Ik kan aangeven dat ook dit alternatief voldoet aan de doelstelling voor het verbeteren van de hoogwaterveiligheid van het gebied. De overstromingskans wordt bij dit alternatief zelfs kleiner dan de norm voor de Lob van Gennep voorschrijft.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-3
De extra hoge dijken zullen zorgen voor extra hoog water in het gebied in het geval van een overstroming. De hoogste mate van veiligheid krijgt hiermee een extra dimensie: meer schade en een groter gebied dat overstroomt.

Reactie deelzienswijze nr. 56-3
Of uw stellingname dat hogere dijken leiden tot een hogere waterstand in het gebied klopt, moet blijken uit nader onderzoek. Dit wordt in de verkenning opgepakt. Resultaten worden beschreven in het milieueffectrapport.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-4
Participant stelt dat de overheid tot taak heeft om te zorgen voor een leefbare en veilige leefomgeving. Hierbij wijst participant onder meer op artikel 21 van de Grondwet. Volgens participant is het aanbrengen van een waterkerende instroomvoorziening in strijd met dit artikel en leidt dit onder inwoners van het gebied tot psychische druk.

Daarnaast meent participant dat bij de aanleg van een waterkerende instroomvoorziening de kans op een overstroming in de Lob van Gennep groter is dan die omliggende gemeenten. Naar mening van participant is dit in strijd met het recht op gelijke behandeling (artikel 1 Grondwet).

Reactie deelzienswijze nr. 56-4
Gezien de doelen van het project, ben ik van mening dat met dit project concreet invulling wordt gegeven aan de door u genoemde zorgplicht van de overheid.

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau worden drie alternatieven onderscheiden. Alle drie de alternatieven voldoen aan bovenstaande doelen. Dit betekent onder meer dat de Lob van Gennep – ook als ik zou kiezen voor het alternatief met een waterkerende instroomvoorziening – na uitvoering van het project zal voldoen aan het wettelijke beschermingsniveau. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Het spijt me als mensen psychische druk ervaren door de verkenning die we uitvoeren. Ik neem mijn zorgplicht echter serieus en wil met het project de hoogwaterbescherming in het gebied verbeteren tot in ieder geval de wettelijke norm. Daarmee is er ook geen sprake van een ongelijke behandeling.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-5
Participant wijst op een rapport van de Commissie Luteijn, die in de jaren '90 onderzoek heeft gedaan naar de effectiviteit van noodoverloopgebieden. De Commissie concludeert dat gebieden met een grote bevolkingsdichtheid op voorhand moeten worden uitgesloten en dat alle materiële schade door inundatie volledig vergoed moet worden.

Participant merkt op dat het gebied Lob van Gennep een groot aantal inwoners heeft en dat er veel bedrijven gevestigd zijn. Participant vraagt zich af waarom de overheid het gebied desondanks ziet als noodoverloopgebied. Participant is van mening dat deze omstandigheden een doorslaggevende rol moeten spelen bij de te maken keuzes en dat de maatschappelijke kosten in kaart moeten worden gebracht.

Reactie deelzienswijze nr. 56-5
De Lob van Gennep is geen noodoverloopgebied. Op basis van de Waterwet en de onderliggende regelgeving maakt het gebied onderdeel uit van een oppervlaktewaterlichaam. Dit brengt met zich mee dat er in dit gebied een duldplicht geldt voor wateroverlast en overstromingen (artikel 5.26 Waterwet). Verwezen wordt hierbij naar paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'. Zie ook paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Zoals eerder opgemerkt leiden de drie alternatieven allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op overstroming van het gebied en daarmee de kans op schade kleiner is dan in de huidige situatie. Zie ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-6
Participant stelt dat in de Grondwet is vastgelegd dat allen die zich in Nederland bevinden in gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Volgens participant verandert de schuif de overstromingskans in het gebied. Dit komt neer op ongelijke behandeling. Volgens participant schept de schuif vanwege de opoffering van een groep mensen ten behoeve van een andere groep, een ethisch dilemma.

Participant stelt dat bij de keus een toetsing op totale maatschappelijke kosten ontbreekt.

Participant stelt dat vanuit sociaalpsychologisch perspectief discussie gevoerd moet worden over de gepercipieerde billijkheid van het plaatsen van een schuif in een dijk. Participant kent twee andere gebieden die aangewezen zijn als noodoverloop: bij dorp Veessen (nagenoeg ontvolkt gebied) en bij polder Ronde Hoep (gebied met tientallen boerderijen). Waterschap heeft bij Ronde Hoep een convenant gesloten met bewoners, dat deze schadeloos gesteld worden bij inundatie.

Participant noemt dat in discussie de legitimiteit van het beleid en vertrouwen in de overheid steevast op tafel komt, waarbij vergelijking gemaakt wordt met de gevolgen van aardgaswinning voor Groningers.

Reactie deelzienswijze nr. 56-6
Met het project Lob van Gennep heb ik voor ogen dat de hoogwaterveiligheid voor de inwoners van dit gebied, net als voor alle andere Nederlanders, op het niveau gebracht wordt die de wettelijke norm voorschrijft. Hoewel feitelijk geen afbreuk wordt gedaan aan de hoogwaterbescherming voor de Lob van Gennep in het geval van het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, constateer ik dat dit bij u en anderen wel als zodanig wordt beleefd. Bij de uiteindelijke afweging spelen niet alleen de technische feiten uit de onderzoeken een rol, maar ook het draagvlak van de inwoners van het gebied. Zie paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’ en 2.7 ‘Draagvlak’.

Ik merk hierbij op dat in de extreme afvoersituaties waarin sprake zou zijn van het openen van de waterkerende instroomvoorziening, geldt dat bij de andere alternatieven ook al sprake zou zijn van overstroming.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-7
Volgens participant is de veronderstelling dat het gebied een natuurlijk laagte is die van oudsher onder water loopt, feitelijk onjuist. Het gebied ligt relatief hoog ten opzichte van de overkant van de Maas dat historisch vooral last had van wateroverlast. Participant stelt dat de Lob van Gennep een bedenksel van achter de tekentafel in 1996 is, toen men het gebied juridisch als waterbergend winterbed heeft benoemd. Participant vindt het argument dat de Lob van Gennep van oudsher in de rivierbedding lag en overstroomde en om die reden ingezet kan worden als bergingsgebied, historisch gezien niet houdbaar. Volgens participant zouden andere gebieden eerder in beeld moeten komen, zoals de Beersche Overlaat.

Participant beschrijft dat dijkring 54 na 1996 in twee fases is verhoogd. Hiermee is de bergende functie van het gebied ingeperkt en kon vanaf 1996 (vergunningsvrij) gebouwd worden in de vijf dorpskernen.
Participant stelt dat een overheid die bouwvergunningen verleent voor een gebied met als functie bergingsgebied, deze functie impliciet vernietigt.
Participant wijst op een brief van de minister van Verkeer en Waterstaat (18 januari 1994), waaruit zou volgen dat de Lob van Gennep nooit heeft voldaan aan het criterium van eens per twee jaar overstromen bij afvoer van 1.500 kuub/seconde. Volgens participant had het gebied dus nooit betiteld mogen worden als bergend winterbed.

Tot slot citeert participant uit het rapport 'Verbeteren Systeemwerking Maas' (RWS, 2016) waarin aanbevolen wordt om de wet- en regelgeving aan te passen: "Als dijkringgebieden door hogere keringen en beschermingsniveaus blijvend buiten het rivierbed komen te liggen, dan zijn beperkingen voortvloeiend uit het Waterbesluit en de Waterregeling niet langer zinvol. De hoofdlijn is dat alle gebieden die worden beschermd door een primaire waterkering in de Waterwet met een wettelijke norm van 1/300 of hoger geen winterbed meer zijn." Participant sluit zich hierbij aan.

Reactie deelzienswijze nr. 56-7
De status rivierbed vindt zijn oorsprong in de hoogwaters van 1993 en 1995 en de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 bekendgemaakt is (op 12 mei 1997 is een aangepaste beleidslijn bekendgemaakt). De doelstelling van de beleidslijn was meer ruimte voor de rivier, de duurzame bescherming van mens en dier tegen overstroming bij hoogwater en het beperken van materiële schade. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam in 1996 neer op een afvoer van 3.935 m^3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed. Met de beleidslijn maakte het Rijk een stringenter beleid bekend voor het gebruik van het winterbed. Op 14 juli 2006 is de hiervoor genoemde Beleidslijn grote rivieren in werking getreden en is de beleidslijn Ruimte voor de Rivier ingetrokken.

Op bestemmingsplankaarten in de Lob van Gennep is op basis van de huidige status van het gebied als rivierbed, de vrijstelling voor vergunningen van de woonkernen terug te zien doordat het buitengebied een dubbelbestemming heeft. De kernen vallen wel binnen het rivierbed, maar zijn rivierkundig minder van belang voor het bergend vermogen van het gebied. Daarom is het voor het bouwen in de kernen niet nodig om naast een vergunningaanvraag bij de gemeente ook een vergunning bij Rijkswaterstaat voor het gebruik van het waterstaatswerk aan te vragen. Dit laat onverlet dat de kernen onderdeel zijn van het rivierbed en ook dat vergunningen zijn verleend voor bouwactiviteiten doet hieraan niet af. Voor de kernen is er geen sprake van een aanvullende planologische beperking. Daarom is op de bestemmingsplankaarten voor de kernen geen dubbelbestemming aangegeven. Wel wordt in de toelichting bij de bestemmingsplannen de status van het gebied genoemd. Verder is over de status van het gebied als waterbergend rivierbed in 1996 bij de vaststelling van de beleidslijn 'ruimte voor de rivier' gecommuniceerd door onder andere de gemeente. Zie ook paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Het gebied heeft een waterbergende werking op het moment dat er situaties optreden die extremer zijn dan waar de dijken tegen bestand zijn. Door het ophogen van de dijken neemt de kans dat dit optreedt af. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Als gevolg van mijn besluit van 18 juni 2020 (zie paragraaf 2.8), waarbij de rivierbedstatus in het achterliggende binnendijkse gebied komt te vervallen, ontstaat binnen zekere grenzen, gebiedsontwikkelingsruimte voor inwoners en bedrijven in het gebied. Rijk en regio gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-8
Participant heeft grote twijfels bij de houdbaarheid van protocollen die aangeven wanneer de schuif geopend wordt. Participant stelt dat protocollen altijd herzien kunnen worden en dat scenario's denkbaar zijn waarbij de schuif geopend wordt in afwijking van de protocollen:

- *Waterafvoer zit onder het 4.700-criterium, maar stroomafwaarts staat een dijk op instorten waardoor dichtbevolkt gebied dreigt te overstromen.*
- *Stroomafwaarts ontstaat een noodsituatie doordat een dijklichaam is beschadigd door een scheepvaartongeluk.*
- *Tijdens hoogwater wordt het systeem gehackt en de besturing van de schuif overgenomen. Participant benadrukt dat de Nederlandse overheid een slechte reputatie heeft m.b.t. cybersecurity.*
- *Medewerker van het waterschap zet schuif open.*
- *Onderhoud van dijken en stuwen laat te wensen over. Schuif wordt geopend om dit probleem te verlichten.*
- *De waterdoorgang bij de brug tussen Gennep en Oeffelt wordt verbreed. Daardoor komt bij hoogwater een grotere hoeveelheid water richting de Lob van Gennep, die wordt opgestuwd bij de spoorbrug van Mook (doorvoercapaciteit 3.000 kuub/seconde). Om de opstuwing op te lossen wordt de schuif geopend.*
- *Hoogwater van de Waal wordt omgeleid naar de Maas en geparkeerd in de Lob van Gennep.*

Reactie deelzienswijze nr. 56-8
Het klopt dat bij een keuze voor het alternatief met waterkerende instroomvoorziening, een protocol zal worden opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat voorschrijft wanneer de schuif wordt geopend. Het werken met protocollen is gebruikelijk en gebeurt ook bij andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland, zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken, ook niet in geval van de calamiteiten en andere omstandigheden die u schetst.

Verder uit u uw zorgen over het risico van cyberaanvallen op het besturingssysteem van de waterkerende instroomvoorziening. Vanzelfsprekend is dit een belangrijk aandachtspunt bij infrastructurele werken. Indien ik uiteindelijk kies voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, zal ik dit punt ook betrekken bij de nadere uitwerking van de instroomvoorziening.
Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor de waterkerende instroomvoorziening bij alternatief 3.

Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat alternatief 3 wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-9
Participant noemt dat volgens het rapport 'Maatschappelijke ontwrichting en overstromingen' (PBL, 2014) er voor iedereen achter de dijk een basisveiligheid moet zijn. Het Deltaprogramma spreekt van een 'minimaal beschermingsniveau'. De overstromingskans van zoetwater was oorspronkelijk 1/1.250. Voor Limburg is de norm bijgesteld naar 1/250, en nu naar 1/300 voor 2050 (Waterwet 2017).

Maatschappelijke ontwrichting wordt gedefinieerd als risico = kans x gevolg. Participant ziet de formule voor het alternatief met de schuif graag aangepast, omdat de kans een grote onzekerheidsfactor wordt. Kans zou op 1 gesteld moeten worden, omdat de schade enorm zal zijn door de waterhoogte (gem. 2 meter) en de geruime tijd waarover het water geparkeerd zal zijn.

Volgens participant wordt het veiligheidsniveau van 1/3.000 overstromingskans per jaar van alternatief 3 niet onderbouwd door de stuurgroep, maar wel gebruikt om 'zieltjes te winnen'. Een particulier (ex-medewerker RWS) biedt volgens participant als enige wel een onderbouwing: "Indien de inlaatsluis om welke reden dan ook toch een keer bij een lagere afvoer opengaat, of door technische defecten niet meer gesloten kan worden, zal de waterveiligheid in de Lob van Gennep nooit minder worden dan de wettelijke norm van 1/300, omdat de inlaatdrempel van de sluis op of boven het niveau van de wettelijke norm zal komen te liggen" (september 2019).

De dijkgraaf gaf mondeling tijdens presentaties een norm van 1/500 aan bij de schuif. Participant noemt de tekening op internet, waarbij de hoogte van de reguliere dijk en schuifdijk is ingetekend op de huidige situatie. De meetlat geeft een verschil van 3mm aan tussen de huidige dijk en de normdijk, wat resulteert in een afname van 50 jaar van de overstromingskans. Het verschil tussen de normdijk en schuifdijk is ook 3mm, maar resulteert in een reductie van de overstromingskans van 1/300 per jaar naar 1/3.000 per jaar. Participant concludeert dat kans op overstroming van 1/3.000 per jaar een marketingtool is, waarbij feitelijke onderbouwing mist.

Reactie deelzienswijze nr. 56-9
Bij de waterkerende instroomvoorziening wordt het water tot extremere omstandigheden tegen gehouden dan bij de andere alternatieven. De gesloten constructie fungeert als een waterkering. De constructie houdt in samenhang met hoge en sterke dijken het water bij hogere waterstanden tegen dan volgens de wettelijke norm nodig is. De constructie wordt pas geopend bij een extreme situatie met een kans van voorkomen van 1/3.000 per jaar. Enkel in die situatie is het voor de hoogte van de stroomafwaarts gelegen dijken van belang dat er een waterstandsverlaging optreedt. Bij minder extreme omstandigheden is het openen van de waterkerende instroomvoorziening niet nodig.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-10
Participant citeert het rapport 'Risico's in bedijkte termen', dat stelt dat "de waterkeringen die Nederland beschermen tegen overstroming vanuit de zee of de rivieren nog nooit zo sterk zijn geweest, waarmee de kans op overstroming van delen van het land, en daarmee het individueel risico van overlijden, sinds 1953 sterk is verminderd" (RIVM). De kans op overlijden van een individu door een overstroming mag niet groter zijn dan gemiddeld 1/100.000. Volgens participant kan de schuifvariant dit niveau niet garanderen. Dit lijkt participant een specifiek aandachtspunt voor de Commissie m.e.r.

Reactie deelzienswijze nr. 56-10
De drie alternatieven leiden alle drie tot minimaal de wettelijke norm voor waterveiligheid. De voorziening in de dijk bij alternatief 3 wordt pas geopend bij zeer extreem hoogwater op de Maas. De kans dat zo'n hoogwater optreedt, is 1/3.000 per jaar. Deze kans is kleiner dan de wettelijke norm van 1/300 per jaar. De voorziening zal niet preventief geopend worden als er stroomafwaarts een acute calamiteit optreedt. Het moment van openen wordt vastgelegd in een protocol dat wordt vastgelegd in het projectbesluit, soortgelijk als bij andere (mechanische) waterstaatkundige bouwwerken in Nederland, zoals bijvoorbeeld de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-11
Slechts een deel van het stroomgebied van de Maas ligt in Nederland. Participant stelt dat, in lijn met richtlijn 2007/60/EG een extreem hoog Maaswaterpeil de verantwoordelijkheid is van alle EU-lidstaten op stroomgebiedniveau (Frankrijk, België en Nederland):

"Het is haalbaar en wenselijk het risico van negatieve gevolgen van overstromingen, met name voor de gezondheid en het leven van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed, de economische bedrijvigheid en de infrastructuur te verminderen, waarbij moet worden aangetekend dat de daartoe getroffen maatregelen alleen effect kunnen sorteren indien zij zoveel mogelijk in het hele desbetreffende stroomgebied worden gecoördineerd."

"Het solidariteitsbeginsel is van groot belang in het kader van het overstromingsrisicobeheer."

De overstromingsrichtlijn noemt retentiegebied niet als aanbeveling. Volgens participant kunnen overstromingen het best op stroomgebiedniveau worden aangepakt door een maatregelenpakket. Participant pleit ervoor dat Nederland met Frankrijk en België oplossingen zoekt om extreem hoogwater in het stroomgebied te voorkomen.

Het bevreemdt participant dat de Lob van Gennep door de stuurgroep als losstaande entiteit wordt gezien. Participant pleit ervoor dijkring 54 onder te brengen in het Integraal Riviermanagement, met de expliciete opdracht te zoeken naar een oplossing waarbij onevenredig grote groepen inwoners en bedrijven worden ontzien.

Reactie deelzienswijze nr. 56-11
De door u aangehaalde 'overstromingsrichtlijn' (2007/60/EG) is inderdaad in 2007 door de Europese Commissie aangenomen om de preventie van, bescherming tegen en paraatheid bij overstromingen binnen en tussen lidstaten op stroomgebiedniveau (bij de Maas zijn dit Frankrijk, België en Nederland) te coördineren. Het doel van de overstromingsrichtlijn is om te voorkomen dat maatregelen in het ene land leiden tot een verslechtering van de hoogwaterveiligheid in het andere land en om waar mogelijk maatregelen te treffen die de hoogwaterveiligheid in het hele stroomgebied van de rivier verbeteren.

Daarnaast wil ik u op de volgende twee citaten wijzen die opgenomen zijn in de overstromingsrichtlijn. Lid 10 stelt het volgende: "Doelstellingen op het gebied van overstromingsrisicobeheer dienen daarom door de lidstaten zelf te worden vastgesteld en gebaseerd te zijn op de lokale en regionale omstandigheden". En lid 24 stelt het volgende: "Overeenkomstig de beginselen van evenredigheid en subsidiariteit en het aan het Verdrag gehechte Protocol betreffende de toepassing van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel en gelet op de huidige capaciteit van de lidstaten dient een aanzienlijke beslissingsbevoegdheid te worden overgelaten aan het plaatselijke en het regionale niveau, met name wat de organisatie en de verantwoordelijkheid van de instanties betreft".

Bovenstaande laat zien dat ondanks het feit dat de overstromingsrichtlijn ervoor pleit om op internationaal niveau maatregelen te treffen om wateroverlast te voorkomen, de richtlijn zeker ook ruimte overlaat voor lokale omstandigheden en evenredigheid beoogt. Gelet op de specifieke omstandigheid waarbij gebieden met veel mensen en veel economische waarde door dijken beschermd zijn, stellen we in Nederland hoge eisen aan het waterveiligheidsniveau. Hoger dan in België en Frankrijk. Het is daarmee ook niet in redelijkheid van deze landen te verwachten dat zij maatregelen treffen voor de zeer extreme omstandigheden die in Nederland bepalend zijn. Voor de waterveiligheid langs de Grensmaas zijn overigens aan de Belgische zijde maatregelen getroffen waar Nederland profijt van heeft.

In uw zienswijze spreekt u over het opzettelijk onder water zetten van bewoond gebied en over onevenredigheid. Ik maak daaruit op dat de voorgestelde alternatieven bij u de indruk hebben gewekt dat deze de waterveiligheid van het gebied Lob van Gennep nadelig zouden beïnvloeden. Voor alle gebieden die door dijken beschermd worden tegen hoogwater geldt dat er altijd een overstromingsrisico blijft bestaan. In de wet is hiervoor een norm opgenomen. Treedt een extremer hoogwater op dan waar een gebied volgens de norm tegen beschermd moet zijn, dan zal sprake zijn van overstroming en tevens van een waterbergende werking. Voor alle alternatieven voor de Lob van Gennep geldt dat deze de wettelijke waterveiligheid zullen bieden. In het geval van het alternatief 3 speelt het openen van de constructie pas in situaties waarin bij een reguliere dijkversterking ook al sprake zou zijn van overstroming. Er is zodoende geen nadelig effect voor het hoogwaterbeschermingsniveau, maar juist van een verdere verkleining van de kans op overstroming dan de wettelijke norm vraagt.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-12
Participant vraagt zich af of de Lob van Gennep effectief zal zijn als noodoverloop-/retentiegebied. Participant wijst op het rapport van de Commissie Boertien. Volgens participant blijkt uit dit rapport dat de aanleg van bergingsgebieden categorisch moet worden afgewezen en dat in plaats daarvan de capaciteit van de Maas moet worden vergroot.

Verder haalt participant het rapport van de Commissie Luteijn aan. De commissie selecteert drie gebieden als mogelijk noodoverloopgebied. Participant geeft aan dat de Lob van Gennep niet was geselecteerd. Participant noemt mogelijke maatregelen om de overstromingen (1993 en 1995) in de toekomst te voorkomen: laisser-faire, versnelde afvoer, verzekeren, dijken verhogen en versterken (zonder noodoverloop-/retentiegebied), rivierverruiming, retentie en noodoverloop.

De discussie over (het aanwijzen van) noodoverloopgebieden waaide op na 1993 en 1995. Deze radicale beleidswijziging heeft mogelijk grote gevolgen voor bepaalde gebieden. Participant citeert Professor Wybrand van Ellen: "Zeer sterke argumenten moeten worden aangevoerd om de noodzaak van de noodoverloopgebieden overtuigend duidelijk te maken".

Participant legt uit dat de noodoverloopplannen voor de Ooijpolder gesneuveld zijn op basis van deze rapporten en ondersteund door politiek. De Ooijpolder geeft aan dat actie resultaat en tevredenheid kan scheppen bij waterbergers en bewoners. Stichting SBH heeft als doel om het gebruik van de Lob van Gennep als noodoverloop-/retentiegebied, tegen te houden. Omdat nut, noodzaak en urgentie ontbreken.

Reactie deelzienswijze nr. 56-12
In 1994 adviseerde de Commissie Boertien II om in het deel van de Maas tussen Roermond en Mook het zomerbed te verlagen en zand te winnen alsmede kades aan te leggen op plaatsen waar het waterstandsverlagend effect van de verruimingsmaatregelen niet voldoende zou zijn. Deze kades zijn in de jaren negentig aangelegd op grond van de Deltawet grote rivieren.

Met een wijziging van de Wet op de waterkering in 2005 hebben de kades de status van primaire waterkering gekregen. In feite was dit een nader inzicht ten opzichte van het advies van de Commissie Boertien II, waarbij de aanname was geweest dat de kades het karakter van nooddijken zouden hebben en op termijn door rivierverruiming (grotendeels) overbodig zouden worden. Na 2005 zijn de waterkeringen versterkt op basis van de tot 1 januari 2017 geldende veiligheidsnorm.

Op basis van het advies dat de Commissie Luteijn in 2002 uitbracht zijn de gebieden Rijnstrangen, Ooijpolder en het oostelijke gedeelte van de Beersche Overlaat gereserveerd in de Nota Ruimte. In het Nationaal Waterplan 2009-2015 sprak het kabinet uit niet over te gaan tot inrichting van de Beersche Overlaat als noodoverloopgebied. De reserveringen voor Rijnstrangen en de Ooijpolder waren al eerder komen te vervallen.
De Lob van Gennep is inderdaad niet in beeld geweest als noodoverloopgebied. Het gebied heeft als onderdeel van het rivierbed een andere waterstaatkundige status. Zie ook paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep.
In verband met de waterbergende werking van de Lob van Gennep is in het bestuurlijk overleg op 17 juni 2020 met de bestuurlijke partners langs de Maas afgesproken om in de Lob van Gennep te werken met een aangepast regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte dat nader wordt uitgewerkt in afstemming met het gebied en Stuurgroep Deltaprogramma Maas (SDM). Van belang is een juridisch houdbaar regime met een rol van het Rijk gezien de verantwoordelijkheid van het Rijk voor het hele maassysteem.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-13
Participant stelt dat de capaciteit van de Lob van Gennep mijlenver tekortschiet. In 1995 stroomde in korte tijd 2 miljard kuub water door de Maas met een maatgevende afvoer van 3.000 kuub/seconde. Volgens de stuurgroep wordt de schuif bij een afvoer van 4.700 kuub/seconde geopend. Als bij deze afvoer dezelfde situatie zich voordoet als in 1995, komt dit neer op een totale waterhoeveelheid van 3 miljard kuub.
Participant stelt dat niet elk hoogwater de klassieke sinusvorm zal hebben waar in berekeningen van uitgegaan wordt. Ook speelt de factor tijd een essentiële rol in de effectiviteit van de Lob van Gennep als retentiegebied.

Volgens de Oplegnotitie Retentiewerking Maas (31 maart 2015) is retentie een effectieve methode om waterstanden te verlagen, maar afhankelijk van enkele factoren. De notitie stelt dat het effect van het retentiegebied met ongeveer 35% wordt overschat als uitgegaan wordt van een standaardgolf. Hierdoor is het effect van de inzet van de Lob van Gennep slechts 11 cm (i.p.v. 16 cm).

Participant raadt om deze reden af om de Lob van Gennep als retentiegebied in te zetten: het is niet effectief, niet in haar capaciteit, en niet in haar functionaliteit om te komen tot afdoende waterdaling. Ook is het waterstandverlagend effect tijdelijk. Tot slot moet het retentiegebied 'precies op het juiste tijdstip' worden ingezet om de effectiviteit te maximaliseren.

Participant meldt dat Commissie Boertien concludeert dat het beter is om te zorgen dat het water zo snel en effectief mogelijk wordt afgevoerd naar de riviermonding. Commissie Luteijn adviseert om een deel van de Beersche Overlaat (100-150 mjn kuub) als noodoverloop aan te wijzen, en gaat ervan uit dat naast Den Bosch, Cuijk, Oss en Grave ook de grotere woonkernen in het gebied zijn beschermd. RWS ging in het rapport 'Verbeteren Systeemwerking Maas' (2016) er ook vanuit dat de woonkernen in de Lob van Gennep beschermd zouden worden door dijken.

Reactie deelzienswijze nr. 56-13
De beschikbare ruimte in de Lob van Gennep is inderdaad klein vergeleken met de hoeveelheid water die er tijdens een periode van hoogwater door de Maas stroomt. Dit is echter niet de vergelijking die gemaakt moet worden. Het gaat er juist om dat er een groot effect op de maximale waterstand bereikt kan worden, door op het juiste moment de top van de hoogwatergolf af te vangen. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

In de verkenningsfase van het project vindt onderzoek plaats dat moet uitwijzen wat het effect van de inzet van de Lob van Gennep is op waterstanden stroomafwaarts voor de drie alternatieven. Indien hieruit blijkt dat de effectiviteit van de Lob van Gennep inderdaad overschat wordt, komt dit terug in de beoordeling; er wordt dan in mindere mate voldaan aan de doelstelling 'Het verbeteren van de waterbergende functie van de Lob van Gennep'.

De bescherming van de kernen door middel van dijken is als oplossingsrichting Dubbele Dijken meegenomen in de afweging naar uit te werken alternatieven (zie 3.2, 3.3 en bijlage 3 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau).

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-14
Participant vat het scenario samen dat tijdens informatiebijeenkomsten geschetst is: er wordt een signaal afgegeven en binnen 24 uur dienen inwoners veilig onderkomen te vinden. Participant vindt dat burgers aan hun lot overgelaten worden.

Participant vraagt zich af onder wiens verantwoordelijkheid de schuif wordt opengezet. De schuif kan geopend worden bij elk hoogwater op ieder moment. Participant vindt het niet realistisch om aan te nemen dat elke inwoner precies weet wat er moet gebeuren bij evacuatie, en ook bereid is hiernaar te handelen. Participant vraagt zich ook af waar men terecht kan bij evacuatie (niet iedereen heeft familie/vrienden).

Reactie deelzienswijze nr. 56-14
Het project Lob van Gennep is erop gericht het gebied veiliger te maken en de kans op een eventuele gedwongen evacuatie te verminderen. In die zin wordt de situatie voor de bewoners van het gebied Lob van Gennep beter dan op dit moment.

Bij een crisissituatie, zoals een evacuatie, wordt inderdaad uitgegaan van de zelfredzaamheid van burgers, eventueel bijgestaan door bijvoorbeeld familieleden, buren en vrienden. Voor diegene die niet in staat zijn om zelfstandig een veilig heenkomen en alternatieve huisvesting te zoeken, wordt opvang geregeld. Voor de ondersteuning op de opvanglocaties heeft de veiligheidsregio een convenant gesloten met het Rode Kruis.

Op het moment dat onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord besloten wordt dat evacuatie nodig is, wordt dit via verschillende media kenbaar gemaakt. Een hoogwatergolf doet er ongeveer 48 uur over om de afstand tussen Maastricht en de Lob van Gennep af te leggen.

Echter, bij het kenbaar maken van een evacuatie wordt pas duidelijk hoeveel tijd bewoners krijgen om huis en haard veilig te stellen. Dit is namelijk afhankelijk van de hoogwater-situatie die dan optreedt.

De kans op overstroming en de risico's die daarmee samenhangen, wordt in elk van de drie alternatieven die worden onderzocht, kleiner dan in de huidige situatie. Bovendien krijgen de inwoners op zijn minst de wettelijke bescherming van een kans op overstroming van een 1/300 per jaar. Van een eventuele bevoordeling van anderen is dus geen sprake. Het voordeel van de ligging van de Lob van Gennep is overigens dat al in een relatief vroeg stadium te voorspellen is, wanneer het water komt en hoe hoog het water komt en er dus meer tijd is dan in andere gebieden in Limburg om de benodigde maatregelen te treffen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-15
Participant stelt dat dit afhankelijk is van de hoogte van het instromende water, en hoelang het water in het gebied zal blijven staan. Mogelijk moet de woning herbouwd worden, met onafzienbare kosten (in het ergste scenario komen de directe en indirecte kosten voor woningen, bedrijven en infrastructuur neer op 5-10 miljard euro). Participant verwacht dat MER-commissie deze kosten onderdeel laat zijn van hun beslissing.

Reactie deelzienswijze nr. 56-15
In de verkenningsfase worden de alternatieven uitgewerkt en worden de effecten van de alternatieven op de omgeving en het milieu onderzocht. Hierbij wordt ook inzichtelijk gemaakt hoe hoog en hoe lang het water in gebied komt te staan bij een eventuele overstroming. Bij deze uitwerking wordt gezocht naar oplossingen waarbij de kans op en omvang van de schade zoveel mogelijk wordt beperkt.

De Commissie m.e.r. heeft op basis van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en de ingediende zienswijzen een advies uitgebracht ten aan zien van het op te stellen MER. Dit advies is op hun website en op de website van het project Lob van Gennep te zien.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-16
Participant stelt dat het aanwijzen van een gebied als noodoverloop- of retentiegebied onherroepelijk zal leiden tot een waardedaling van het onroerend goed. Ook deze kosten moeten volgens participant onderdeel zijn van het takenpakket van Commissie m.e.r.

De gevolgen van het openen van de schuif voor het bedrijfsleven. Bedrijven in het gebied komen gedurende 4-6 maanden onder water te staan als de Lob van Gennep wordt ingezet als retentiegebied. Voor het overgrote deel van de bedrijven komt dat neer op faillissement. Dit heeft ook effect op bedrijven buiten het gebied.

Daarnaast verwacht participant dat de schuif ertoe leidt dat bedrijven zich zullen herbezinnen op hun vestigingslocatie. Volgens participant spreekt een overgroot deel van de ondernemers zich uit tegen de schuif. Voor de Ooijpolder heeft WL/Delft Hydraulics de gevolgen van de plannen in kaart gebracht.

Destijds sprak KvK hun zorg uit over het uitblijven van investeringen in de mogelijke noodoverloopgebieden, met waarschijnlijk negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid en het imago van het bedrijfsleven.

Participant verzoekt de Commissie m.e.r. onderzoek naar deze situatie te laten doen en de resultaten daarvan mee te laten wegen in hun aanbeveling.

Reactie deelzienswijze nr. 56-16
Het project heeft een onderzoek laten verrichten naar de waardeontwikkeling van woningen. Daaruit blijkt dat er geen sprake is van waardedaling van onroerend goed. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

U geeft in uw zienswijze aan dat het gebied 4 tot 6 maanden onder water komt te staan. Dit is echter nog in onderzoek, maar de kans is zeer klein dat het water zo lang in het gebied blijft staan.

Daarnaast geeft u aan dat alternatief 3 niet op draagvlak kan rekenen bij de ondernemers in het gebied, omdat de waterkerende instroomvoorziening bedrijven afschrikt om zich te vestigen in het gebied. Draagvlak is een van de zes criteria op basis waarvan ik een voorkeursbeslissing neem. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-17
Participant stelt dat volgens het PBL overstromingen tot de ergste rampen behoren die Nederland kunnen treffen. Voor de gevolgen zijn verschillende factoren van belang: de verblijftijd van het water, de thermische en chemische stratificatie, de opname door biota, de hoeveelheid sedimentatie en de chemische samenstelling van het rivierwater en meegevoerde slib. Het rivierwater verandert het ecosysteem tijdens de overstroming. Herstel is afhankelijk van de intensiteit en duur van de overstroming. Dus, stelt participant, het laten staan van het water heeft niet alleen een verwoestende werking op alle gebouwen en infrastructuur, maar ook natuur(waarden) en leefbaarheid.

Voor participant is de samenstelling van het achterblijvende sediment een grote zorg. Volgens participant signaleert Commissie Luteijn dit probleem ook al bij een inlaatconstructie.

Participant stelt tenslotte dat achtergebleven dieren en overstroomde riolen ernstig bijdragen aan contaminatie. Participant verzoekt Commissie m.e.r. een onderzoek te laten verrichten naar de gevolgen van het openen van de schuif voor de natuur en het leefmilieu.

Reactie deelzienswijze nr. 56-17
Zoals eerder aangegeven leiden de drie alternatieven allemaal tot een verhoging van de waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat na realisatie van het project, de kans op instroming van het gebied en daarmee de kans op schade aan leefomgeving en natuur en verontreinigingen wordt verkleind.

Samenvatting deelzienswijze nr. 56-18
Participant stelt dat het inzetten van een schuif niet hetzelfde is als 'het verbeteren van de waterbergende functie van het gebied'. Participant geeft aan dat door het ophogen van de dijken en het aanbrengen van een schuif die geopend kan worden, de Lob van Gennep een noodoverloop- of retentiegebied wordt. Daarmee wijzigt de bestemming, wat kan leiden tot nieuwe gebruiksbeperkingen en een waardedaling kan opleveren van de betrokken onroerende zaken.

Participant kan zich niet vinden in de conclusie van het onderzoek van Pels Rijcken naar de mogelijkheden tot schadevergoeding bij overstroming. Pels Rijcken raadt aan gebruik te maken van de Wts. Volgens participant is artikel 7.14 Waterwet van toepassing en worden mensen bij gebruik van de Wts afgescheept met een fooi in plaats van gepaste compensatie.
Volgens participant kan het openen van de schuif niet geheel gekwalificeerd worden als ramp, omdat het een bewuste handeling van de overheid is met 'rampzalige' gevolgen.

Indien de bouw van de schuif doorgaat, wil participant dat alle directe en indirecte schade in een convenant geregeld wordt. Participant noemt het convenant gevolgschade De Ronde Hoep als voorbeeld.

Tot slot wijst participant op de uitspraak van de Hoge Raad van 19 juli 2019, waarin het de Staat indirect aansprakelijk stelt voor schade als gevolg van de gaswinning. Appellant merkt op dat de Hoge Raad spreekt van volledige compensatie en niet over een tegemoetkoming.

Reactie deelzienswijze nr. 56-18
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt voor zowel de huidige situatie als de drie alternatieven. Dit blijkt uit het onderzoek van Pels Rijcken advocaten en notarissen. Ik heb geen reden om te twijfelen aan de uitkomsten van dit onderzoek. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 57

Samenvatting deelzienswijze nr. 57-1
Participant maakt zich zorgen over het voortbestaan van hun camping. Afgelopen jaren heeft participant investeringen gedaan om het bedrijf te optimaliseren. Ook staan er waardevolle caravans op het terrein en de huizen van participant. Door het project Lob van Gennep vraagt participant zich af waarom zij nog zouden investeren in hun bedrijf.

Reactie deelzienswijze nr. 57-1
U hoeft zich vanwege het project Lob van Gennep geen zorgen te maken over het voortbestaan van uw bedrijf. Het project is erop gericht het gebied veiliger te maken. De kans op een overstroming neemt af door realisering van elk van de alternatieven die momenteel onderzocht worden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 57-2
Participant stelt dat het niet de bedoeling kan zijn om moedwillig een gebied vol huizen en bedrijven onder water te zetten. De hieruit volgende schade zorgt ervoor dat zij de eerste twee jaar na de wateroverloop nog niet kunnen starten: dus twee jaar geen inkomsten, wel uitgaven voor herstel bedrijf. Dat betekent voor participant faillissement.

Participant vindt alternatief 1 Reguliere Dijken of 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) de beste optie. Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening mag niet in overweging genomen worden, gezien maatschappelijke, financiële en emotionele schade.

Reactie deelzienswijze nr. 57-2
Ik begrijp uw gevoelens bij het overstromen van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), zal het gebied ook overstromen als het water op de Maas hoger komt dan waarop de dijken zijn ontworpen. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, daalt het risico op overstroming met een factor 10. Het gebied loopt in dat geval een risico van slechts 1/3.000 per jaar om te overstromen. Zie ook paragraaf 2.6 ‘Afweging tussen alternatieven’.

Zienswijze nr. 58

Samenvatting deelzienswijze nr. 58-1
Participant geeft aan meerdere malen hoogwater te hebben meegemaakt en baat te hebben bij adequate bescherming tegen hoogwater. Participant wijst erop dat het plan van de overheid is om de wettelijke bescherming te bieden maar anderzijds ook het gebied onder water te laten lopen. Hierdoor kunnen de gronden 2 tot 4 meter onder water komen te staan en moet het gebied in 2 x 24 uur geëvacueerd worden, waarna bewoners weken/maanden moeten wachten voor ze kunnen terugkeren.

Participant stelt dat over schadevergoeding en verontreiniging van het gebied niet wordt gesproken en dat het onmogelijk is om in 2 x 24 uur alles te verplaatsen.

Volgens participant worden de inwoners van Middelaar aan hun lot overgelaten als de ‘schuif’ er komt en wordt er dan niet meer voldaan aan de wettelijke bescherming van 1/300.

Reactie deelzienswijze nr. 58-1
Uit uw zienswijze maak ik op dat u verschillende hoogwaters heeft meegemaakt en dat u en andere inwoners van Middelaar zich eerder aan hun lot overgelaten hebben gevoeld door de overheid. Dat betreur ik. Helaas is dit iets wat ik niet kan veranderen. Wel kan ik met de plannen in de Lob van Gennep bijdragen aan een grotere bescherming tegen hoogwater op de Maas.

In de Waterwet is, in de vorm van een maximale overstromingskans, vastgelegd welke bescherming de dijken rond een gebied moeten bieden. Voor het gebied Lob van Gennep geldt dat de kans op overstroming niet groter mag zijn dan 1/300 per jaar. De drie alternatieven die ik onderzoek, voldoen aan deze wettelijke veiligheidsnorm. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening zal de kans op overstroming zelfs afnemen tot 1/3.000 per jaar. De instroomvoorziening wordt dus pas geopend wanneer sprake is van een Maasafvoer die gemiddeld gezien maar eenmaal per 3.000 jaar voorkomt.

Door de (noordelijke) ligging van de Lob van Gennep in Limburg is al in een relatief vroeg stadium te voorspellen hoeveel water verwacht wordt en wanneer een hoogwatergolf dit gebied zal passeren. Als een hoogwatergolf bij St. Pieter (Maastricht) gemeten wordt, bereikt die circa twee etmalen later het gebied Lob van Gennep. Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen, onder de verantwoordelijkheid van voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN). De waakzaamheid ten aanzien van een dreiging van hoog water treedt al in werking als er 800 m3 water per seconde Maastricht passeert. Ter vergelijking tijdens het hoogwater van 1993 en 1995 voerde de Maas 3.000 m3 per seconde af. Blijft het water steeds verder stijgen en kan er daadwerkelijk een dreigende situatie ontstaan, dan werken overheden, organisaties en hulpdiensten nauw met elkaar samen onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van veiligheidsregio.

Op het moment dat onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord besloten wordt dat evacuatie nodig is, wordt dit via verschillende media kenbaar gemaakt. Op dat moment wordt pas duidelijk hoeveel tijd bewoners krijgen om huis en haard veilig te stellen. Dit is namelijk afhankelijk van de hoogwater-situatie die dan optreedt. Veilige plekken (die dus niet overstromen) zijn op korte afstand van de Lob van Gennep gelegen. Denk bijvoorbeeld aan de gemeente Berg en Dal, de gebieden rond Gennep en Heijen en Boxmeer.

Gezien uw ervaringen in het verleden, kan ik mij voorstellen dat u zich zorgen maakt over hoogwater en vraagtekens zet bij een instroomvoorziening. Ik heb echter nog geen keuze gemaakt voor een bepaald alternatief. Ik verwacht dit pas medio 2021 te zullen doen in de vorm van een ontwerp voorkeursbeslissing. In de tussentijd wordt verder onderzoek gedaan naar de verschillende alternatieven.

Desalniettemin merk ik voor de volledigheid op dat – in het geval ik zou kiezen voor het alternatief met de instroomvoorziening - de kans op een overstroming kleiner is dan in de huidige situatie en ook kleiner dan bij de twee andere alternatieven. De kans dat evacuatie noodzakelijk wordt, is dus het kleinst bij het alternatief met de instroomvoorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 58-2
Participant vindt dat de onzekerheid m.b.t. schadeloosstelling niet veel goeds belooft bij een ramp.

Reactie deelzienswijze nr. 58-2
Door Pels Rijcken advocaten en notarissen is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor schadevergoeding. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 58-3
Participant vindt dat de plannen desastreuse gevolgen hebben voor de bevolking, terwijl stuurgroep en projectteam doen voorkomen dat het proces democratisch verloopt. Toen het plan (herfst 2019) aan de bevolking gepresenteerd werd, is gevraagd om alternatieven vanuit de bewoners. Echter, alleen de door de stuurgroep en projectteam gepresenteerde plannen worden doorgevoerd.

In maart 2020 is bij de dorpsraadvergadering aangedrongen op een referendum omdat er een algemene voorkeur voor het plan van de technische werkgroep zou zijn. In dit plan wordt de waterberging buiten de Lob van Gennep gezocht, zodat de waterbergende functie van de Lob kan komen te vervallen. Hier werd echter niet op ingegaan.

Reactie deelzienswijze nr. 58-3
Ik vind het vervelend dat u de indruk heeft gekregen dat het plan zonder inbreng van inwoners verloopt. Het project verloopt volgens een wettelijke openbare voorbereidingsprocedure en ook elders in voorkomende gevallen in het land wordt toegepast. Uw stelling dat alle plannen die door anderen 'bedacht' zijn, niet in de verkenning worden meegenomen, is niet correct. In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Twee van de drie alternatieven zijn aangedragen door de omgeving. Een referendum is wat mij betreft niet aan de orde. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Ik begrijp dat u zorgen heeft bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zal het gebied ook overstromen bij extreem hoge afvoeren van de Maas. Deze 2 alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 wordt gerealiseerd, dan daalt het risico op overstroming met een factor 10. Het gebied loopt in dat geval een risico van slechts 1/3.000 per jaar om te overstromen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 58-4
Participant legt uit dat in Middelaar een technische werkgroep is gevormd van praktijkmensen met levenservaring. De groep heeft een plan gepresenteerd waarbij de waterberging buiten de Lob van Gennep gezocht wordt, zodat de waterbergende functie van de Lob van Gennep kan komen te vervallen. Participant staat volledig achter dit plan.

Het plan wordt door het team van tafel geveegd, maar verdient volgens participant de aandacht om te worden uitgewerkt en aan de minister te worden aangeboden. Het plan stelt mens en dier niet bloot aan een doemscenario (de 'schuif' om het gebied onder water te zetten). Volgens participant voldoet het plan aan het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit, door het 'hoge water' in tijden van droogte te benutten voor andere zaken. Flora en fauna hebben zo niet te lijden van hoogwater, zo blijft het aantrekkelijk voor recreanten en bewoners

Reactie deelzienswijze nr. 58-4
Het alternatief waarna u verwijst zoekt opties voor waterberging en het voorkomen van hoogwater, buiten het gebied Lob van Gennep. De Lob van Gennep behoudt echter een waterbergende werking. Zie ook mijn reactie op zienswijze 27, paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende werking'.

De drie alternatieven die in deze verkenning uitgewerkt worden, verbeteren alle drie de waterveiligheid in het gebied. De kans dat het gebied overstroomt als gevolg van hoog water uit de Maas, is na uitvoering van het plan kleiner dan in de huidige situatie. Daardoor neemt de kans dat het gebied onder water komt te staan en dat schade optreedt aan onder andere, flora en fauna, af.

Zienswijze nr. 59

Samenvatting deelzienswijze nr. 59-1
Participant woont zijn/haar hele leven lang (70 jaar) in het gebied, maar heeft de naam 'Lob van Gennep' nooit eerder gehoord.

Participant stelt dat overheid bij wet heeft vastgesteld dat alle inwoners van Nederland recht hebben op bescherming tegen hoogwater. Participant vindt dit een nobel streven, ware het niet dat het gebied in een klap retentiegebied wordt gemaakt door het enerzijds verhogen van dijken en anderzijds aanbrengen van de 'schuif'.

Participant woonde voorheen in het waterbergend winterbed van de Maas. Nu is dat ineens retentiegebied geworden, met andere betekenis.

Reactie deelzienswijze nr. 59-1
Ik kan me voorstellen dat de naam 'Lob van Gennep' nieuw voor u is. Dit is de naam die aan het project is toegekend waarin gewerkt wordt aan hoogwaterveiligheid. Er is geen sprake van een wijziging van de status van het gebied van waterbergend rivierbed naar een retentiegebied, zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Zowel in de huidige situatie als in de toekomstige situatie bestaat, ook na de realisatie van een van de drie alternatieven, de kans dat het gebied als gevolg van extreem hoge waterstanden in de Maas te maken krijgt met een overstroming. De kans dat dit gebeurt zal na realisatie van het project echter kleiner zijn dan in de huidige situatie. Alternatief 3 Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening zorgt ervoor dat de kans nog kleiner wordt dan de wettelijke norm voorschrijft.

In dit alternatief zal het gebied op een later moment overstromen dan bij de andere twee alternatieven.

In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Zie verder paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 59-2
Participant stelt dat het retentiegebied volgens de stuurgroep noodzakelijk is om 's-Hertogenbosch van hoogwater te vrijwaren. Dit omdat de bevolking geen dijk voor de deur wenst en overheid ongebreidelde nieuwbouw toestaat. Inwoners in Noord-Limburg worden daar nu de dupe van.

Participant waardeert dat aan hun veiligheid gewerkt wordt. Participant waardeert het aanmerken van het gebied als retentie, en het 'schuif'-verhaal, niet. Participant stelt dat de stuurgroep en het projectteam dit niet snappen; ze hebben zich weinig verdiept in de materie.

Reactie deelzienswijze nr. 59-2
In uw zienswijze stelt u dat de inwoners van het gebied Lob van Gennep gedupeerd worden om elders de bevolking te vrijwaren van de consequenties van hoogwater en dijkverhoging. Ik kan u aangeven dat het gebied Lob van Gennep bij alle drie de alternatieven de bescherming tegen hoogwater krijgt zoals de Waterwet die voorschrijft, net als alle andere gebieden in Nederland. De verbetering van de waterbergende werking gaat samen met de verbetering van de hoogwaterveiligheid van de Lob van Gennep en beperkt de benodigde dijkverhoging stroomafwaarts. Ook stroomafwaarts worden maatregelen genomen om de hoogwaterveiligheid volgens de waterveiligheidsnormen op orde te brengen. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 59-3
Voor inventarisatie van het gebied verwijst participant naar het studieplan van Onderzoek retentiemogelijkheden Maaswater: "Overloop-Opslag Maaswater" (maart 2020).

Volgens bijlage 1 zal directe schade door evacuatie voor de 42 bedrijven €15 miljoen zijn. Totale schade voor de agrarische sector is geraamd op €106 tot €126 miljoen. Bijlage 5 van het studieplan raamt totale directe schade op €2054,5 miljoen.

Participant heeft voorkeur voor het verhogen van dijken om te komen tot een wettelijk vereiste bescherming en is fel tegen het alternatief met de 'schuif'. Voor extreem hoogwater ziet participant graag het uitwerken van het studieplan van Onderzoek retentiemogelijkheden Maaswater: "Overloop-Opslag Maaswater" (maart 2020).

Reactie deelzienswijze nr. 59-3
De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Door het project wordt het gebied beter beschermd tegen hoogwater van de Maas door dijken te versterken en te verhogen, zodat ze voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm (een overstromingskans van 1/300 per jaar). De kans op schade wordt dus kleiner dan in de huidige situatie het geval is.

De oplossingsrichtingen die aangedragen worden in het studieplan Overloop-Opslag liggen buiten het projectgebied. De Lob van Gennep behoudt echter een waterbergende werking. Zie ook mijn reactie op zienswijze 27, paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'. Ik heb de oplossingsrichtingen wel onder de aandacht gebracht bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie.

Samenvatting deelzienswijze nr. 59-4
Participant stelt dat groot deel van de bevolking tijdens dorpsraadvergadering op 4 maart 2020 hier ook voorkeur voor had. De vertegenwoordigers van het projectteam gingen niet in op het voorstel om een referendum over het alternatief te houden.

Reactie deelzienswijze nr. 59-4
Door het gekozen participatieproces levert een referendum in mijn ogen geen aanvullende informatie op ten aanzien van het draagvlak voor de alternatieven. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' en 2.7 'Draagvlak'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 59-5
Participant stelt dat de plaatselijke overheid de bevolking tijdens het hoogwater van 1993-1995 in de steek liet. Middelaar is gered door de bevolking. En nu vertelt de stuurgroep ineens dat Middelaar een betere bescherming nodig heeft, en dat het dorp met een 'schuif' onder water gezet zal worden wanneer nodig.

Participant stelt dat de werkgroepleden nog nooit hoogwater hebben meegemaakt. Zij kunnen zich dus geen beeld vormen van de emoties die dit met zich meebrengt. De werkgroepleden bedenken achter hun computer theoretische oplossingen, en zetten zonder enig gevoel het leven van de 7000 inwoners op de kop, evenals dat van bedrijven. Participant heeft zonder overheidshulp in 1993 (net als alle agrariërs) zijn/haar vee in veiligheid gebracht. De stuurgroep heeft in hun planning nog niet nagedacht over de evacuatie van vee. Ook zijn verontreinigingen bij een overstroming een zorgpunt; in het tijdsbestek waarin geëvacueerd moet worden kunnen onvoldoende beheersmaatregelen genomen worden.

Reactie deelzienswijze nr. 59-5
Gezien uw ervaringen in het verleden, kan ik me voorstellen dat u zich zorgen maakt. Het project Lob van Gennep is er daarom op gericht de kans op overstroming van het gebied te verkleinen, het gebied veiliger te maken en daarmee de kans op schade en een eventuele evacuatie, te beperken.

Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen, onder de verantwoordelijkheid van voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN). De waakzaamheid ten aanzien van een dreiging van hoog water treedt al in werking als er 800 m3 water per seconde Maastricht passeert. Ter vergelijking tijdens het hoogwater van 1993 en 1995 voerde de Maas 3.000 m3 per seconde af.

Blijft het water steeds verder stijgen en kan er daadwerkelijk een dreigende situatie ontstaan, dan werken overheden, organisaties en hulpdiensten nauw met elkaar samen onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van veiligheidsregio. Voor deze situaties heeft Veiligheidsregio Limburg Noord een Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Maas en het generieke evacuatieplan opgesteld. In het eerste document staan de grenswaarden van afvoer en waterstand van de Maas waarbij de veiligheidsregio, overheden, organisaties en hulpdiensten gaan acteren. Het evacuatieplan beschrijft hoe een eventuele evacuatie vorm kan krijgen. Het Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas is in te zien op de website van de Veiligheidsregio Limburg Noord. Het rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas wordt op dit moment geactualiseerd. Zodra deze gereed is en is vastgesteld zal deze op dezelfde website te zien zijn. Ook zal, als een uitwerking van het rampenbestrijdingsplan, een specifiek evacuatieplan hoogwater opgesteld worden voor het gehele gebied van de Veiligheidsregio Limburg Noord.

Zienswijze nr. 60

Samenvatting deelzienswijze nr. 60-1
Participant maakt bezwaar tegen de waterberging met verhoogde dijken en schuif in zij/haar woongebied, want:

- *Participant stelt dat de leefomgeving wordt vernietigd als de schuif opengezet wordt door de grote kracht van het instromend water.*
- *Participant gelooft dat het protocol voor opening van de waterkerende instroomvoorziening zal wijken als dringende maatregelen nodig zijn.*
- *Participant is van mening dat een geautomatiseerd systeem kwetsbaar is voor onverwachte omstandigheden of (criminele) activiteit van buitenaf. Daarvan kunnen de dorpen slachtoffer worden.*
- *De 'schuif' drukt een stempel op het mooie landschap, participant vindt dat niet passend.*

Reactie deelzienswijze nr. 60-1
Ik begrijp dat u zich zorgen maakt over een overstroming van het gebied als gevolg van het openen van een instroomvoorziening. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zal het gebied ook overstromen bij extreem hoge Maasafvoeren. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan daalt het risico op overstroming met een factor 10.

Het gebied loopt in dat geval een risico van 1/3.000 per jaar om te overstromen.

Bij een eventuele keuze voor alternatief 3 wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.
De inpassing van de waterkerende instroomvoorziening in het landschap wordt uitgewerkt in het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat alternatief 3 wordt gerealiseerd. De ambitie is om de landschappelijke impact van het kunstwerk zoveel mogelijk te beperken.

In uw zienswijze uit u zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

<u>Samenvatting deelzienswijze nr. 60-2</u>
Participant vindt de behaalde waterstandsdaling en de gevolgen voor de Lob van Gennep bij een overstroming niet in verhouding staan en vindt het niet redelijk en niet menselijk dat het gebied wordt ingezet als waterberging om gebieden stroomafwaarts te beschermen.

Participant merkt op dat het woongebied in 1996 ten onrechte bestempeld is als winterbed met bergende functie van de Maas, omdat het gebied 'van oudsher' nooit winterbedding van de Maas is geweest en omdat het gebied de afgelopen 200 jaar, onbedijkt, voornamelijk droog is gebleven.

<u>Reactie deelzienswijze nr. 60-2</u>
Ik begrijp het gevoel dat u heeft bij de doelstelling met betrekking tot het verbeteren van de waterbergende werking van het gebied. Het is echter niet zo dat dit voor het gebied zelf een verminderde waterveiligheid tot gevolg heeft. De hoogwaterveiligheid verbetert ten opzichte van de huidige situatie en voldoet na uitvoering van welk alternatief dan ook aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. In de paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie' geef ik op de waterbergende werking een verdere toelichting.

Het klopt dat het gebied de afgelopen 200 jaar zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Overigens zijn de huidige dijken in de Lob van Gennep ook niet berekend op een dergelijke waterstand. Eén van de doelen van dit project is dan ook om de hoogwaterveiligheid te verbeteren.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 60-3
Participant vreest waardedaling van vastgoed door de waterbergingsplannen.

Reactie deelzienswijze nr. 60-3
Er is geen sprake van een daling van de waarde van woningen. Zie verder paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 60-4
Participant stelt dat overheid uitgaat van zelfredzaamheid voor wat betreft evacuatie en huisvesting en geen garantie geeft voor schadevergoeding. Volgens participant is de wet niet toereikend, omdat bij een natuurlijke overstroming hooguit een tegemoetkoming kan worden geclaimd. Participant stelt dat opzettelijk onder water zetten van het gebied met de schuif niet valt te verzekeren. Participant voorziet Groningse toestanden die nog jaren gaan duren, voor een tegemoetkoming.

Reactie deelzienswijze nr. 60-4
Het klopt dat bij een crisissituatie wordt uitgegaan van zelfredzaamheid van burgers, eventueel bijgestaan door bijvoorbeeld familieleden, buren en vrienden. Voor diegene die niet in staat zijn om zelfstandig een veilig heenkomen en alternatieve huisvesting te zoeken wordt opvang geregeld. Voor de ondersteuning op de opvanglocaties heeft de veiligheidsregio een convenant gesloten met het Rode Kruis.

Het project is erop gericht de veiligheid in het gebied te verhogen; na realisatie voldoen de dijken in het gebied aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Alle drie de alternatieven leiden tot een verbetering van de waterveiligheid ten opzichte van de huidige situatie. Dit betekent dat de kans op een overstroming en evacuatie kleiner wordt.

Verder merk ik op dat het doel van de onderhavige Notitie Reikwijdte en Detailniveau is om de onderzoeksopzet en scope van de milieueffectrapportage te bepalen.

Ik begrijp echter dat u en andere inwoners en bedrijven in het gebied veel belang hechten aan hoe zal worden omgegaan met schade na een overstroming. Met het oog hierop heb ik Pels Rijcken advocaten en notarissen, onderzoek laten doen naar de mogelijkheden. Uit het onderzoek blijkt dat zowel in de huidige als de nieuwe situatie de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) een grondslag biedt voor schadevergoeding van overstromingsschade. Daarbij maakt het niet uit voor welke van de alternatieven wordt gekozen. De notitie "Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater Lob van Gennep" (december 2019) van Pels Rijcken is in te zien op de website. Zie verder ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Afbeelding 14: De Koppel in Middelaar

Afbeelding 15: Informatiemarkt in Milsbeek, december 2019

Zienswijze nr. 61

Samenvatting deelzienswijze nr. 61-1
Participant woont in zijn/haar eigen woning in het gebied en heeft bezwaar tegen de maatregelen om de waterbergende functie van de Lob van Gennep te verbeteren. Participant vindt de behaalde waterstandsdaling en de gevolgen voor de Lob van Gennep bij een overstroming niet in verhouding staan.

Reactie deelzienswijze nr. 61-1
Ik begrijp het gevoel dat u heeft bij de doelstelling met betrekking tot het verbeteren van de waterbergende werking van het gebied. Het is echter niet zo dat dit voor het gebied zelf een verminderde waterveiligheid tot gevolg heeft. De hoogwaterveiligheid verbetert ten opzichte van de huidige situatie en voldoet na uitvoering van welk alternatief dan ook aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. In de paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie' geef ik op de waterbergende werking een verdere toelichting.

De Lob van Gennep zal in alle gevallen beschermd worden door dijken die minimaal voldoen aan de wettelijke hoogwaterveiligheidsnorm. Daarmee krijgen de inwoners van de Lob van Gennep, net als alle andere Nederlanders, de hoogwaterveiligheid volgens de norm. Ook in de huidige situatie kan het gebied overstromen. De kans hierop wordt na realisatie van het project kleiner. Daarmee wordt ook de kans op schade als gevolg van een overstroming verkleind.

Samenvatting deelzienswijze nr. 61-2
Participant stelt dat overheid geen garantie tot schadevergoeding geeft. Verzekeren tegen schade lijkt niet mogelijk. Participant vindt dit niet in verhouding staan tot de schade die elders bespaard wordt – draait participant hiervoor op?

Reactie deelzienswijze nr. 61-2
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 61-3
Participant geeft aan dat de genoemde maatregelen nu al leiden tot waardedaling van hun woning. Schade zal leiden tot een financiële ramp, los van praktische en financiële problemen i.v.m. verplichte evacuatie.

Reactie deelzienswijze nr. 61-3
Er is geen sprake van een waardedaling van woningen. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt ook voor schade als gevolg van een evacuatie. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 61-4
Participant geeft aan dat er door de overheid, makelaar en verkoper geen melding is gemaakt over de waterbergende functie van de Lob van Gennep. Ook niet bij navraag naar bijzonderheden op grond van het bestemmingsplan of bij verhuizing binnen het gebied.

Reactie deelzienswijze nr. 61-4
Ik betreur dat u bent verrast door de status van het gebied. De status van het gebied is onder meer vastgelegd in de beleidslijn Grote rivieren. Zie hierover paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'. Daarnaast is de bijzondere status vermeld in de toelichting van het bestemmingsplan Kern Milsbeek. Bij de aankoop van een woning heeft de kopende partij een onderzoeksplicht en de verkopende partij een meldplicht.

Samenvatting deelzienswijze nr. 61-5
Participant is het er niet mee eens dat de maatregelen gebaseerd zijn op de waterbergende functie van de Lob van Gennep. Dat het gebied 'van oudsher' winterbed is dat overstroomde bij hoogwater, lijkt een misvatting. Participant heeft dus bezwaar tegen de maatregelen om de waterbergende functie van de Lob te verbeteren (vaste drempels en de 'schuif').

Reactie deelzienswijze nr. 61-5
U vraagt of de Lob van Gennep in 1996 terecht is bestempeld als rivierbed. In de beleidslijn Ruimte voor de rivier is opgenomen dat gebieden die niet door een dijk worden beschermd en die overstromen bij een afvoer van 3.935 m^3/s tot het waterbergend rivierbed gerekend worden. De Lob van Gennep wordt deels beschermd door dijken en deels door hoge gronden en overstroomt in de huidige situatie bij een dergelijke afvoer, derhalve is de status gehandhaafd in de huidige beleidslijn grote rivieren.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 61-6
Participant stelt dat het alternatief met de schuif op de meeste bezwaren stuit, omdat de werking ervan afhankelijk is van menselijk handelen en politiek. Een protocol biedt enige basis, maar kan niet op alle toekomstige situaties voorbereid zijn (bijv. technische problemen, moedwillige criminele activiteiten).

Het openen van de schuif vernietigt de leefomgeving door de kracht van het instromende water. De overheid verdrijft opzettelijk ca. 7200 inwoners van huis en haard en door verontreinigingen en nadelige milieueffecten zal het gebied lange tijd ontoegankelijk zijn. De desastreuze gevolgen voor de (persoonlijke) situatie van participant zijn niet te overzien.

Participant is van mening dat de overheid een zorgplicht heeft, en burgers gelijk dient te behandelen. Dus, Reguliere Dijken (die verhoogd en versterkt worden conform wettelijke veiligheidsnorm) liggen voor de hand.

Alternatieven buiten de Lob van Gennep zijn in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau te snel afgevallen.

Reactie deelzienswijze nr. 61-6
Ik begrijp uw zorgen over een overstroming van het gebied. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zal het gebied ook overstromen. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan daalt de kans op overstroming met een factor 10 tot 1/3.000 per jaar.

Bij een eventuele keuze voor alternatief 3 wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

U stelt dat de overheid een zorgplicht heeft ten aanzien van de inwoners van de Lob van Gennep. Deze plicht kom ik na: het gebied wordt nadat de dijken versterkt zijn, beschermd volgens de wettelijke norm, welk alternatief er ook gekozen wordt. Zie paragraaf 2.2 'Nieuw of aangepast alternatief' ten aanzien van oplossingsrichtingen buiten de Lob van Gennep

In uw zienswijze uit u uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief 3 wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Zienswijze nr. 62

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-1
Participant heeft zorgen over de verandering van de waterveiligheid van de Lob van Gennep. Participant geeft aan dat het gebied in de vorige eeuw zelden overstroomd is geweest. Participant vindt het opmerkelijk dat een 'gewoon veilig' stuk Nederland (Gennep) in het beleid na 1998 in de rivierbedding van de Maas wordt geplaatst. Volgens participant geven de overheid en de projectgroep Lob van Gennep ten onrechte aan dat het gebied laaggelegen en een stroomgebied van de Maas is.
Participant stelt dat overstromingen in het verleden met name plaatsvonden aan de Brabantse zijde van de Maas.

Reactie deelzienswijze nr. 62-1
U heeft gelijk dat het gebied de afgelopen eeuw zelden is overstroomd. De reden daarvoor is dat de waterstand van de Maas extreem moet stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt.
Het gebied stroomt over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier (later beleidslijn Grote rivieren) gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime behoren gerekend.

De waterbergende werking van het gebied Lob van Gennep is relevant voor dijken en gebieden stroomafwaarts. Dit maakt dat het bij het versterken van de dijken rond de Lob van Gennep nodig is om ook de effecten op de waterstand stroomafwaarts in ogenschouw te nemen. Uit het onderzoek tot nu toe komt naar voren dat het verbeteren van de waterbergende werking en het verbeteren van de hoogwaterveiligheid in de Lob van Gennep hand in hand kunnen gaan.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-2
Participant vindt het onbegrijpelijk dat ondanks de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier (april 1996) woonwijken zijn aangelegd in uiterwaarden (bij Roermond, Empel, Maaspoort, e.a.). In februari 2020 was sprake van nieuwbouwproject Hoenderpark-Goorseweg in Lob van Gennep. Dit levert onduidelijkheid op voor de beperkingen voor ontwikkelingen in de regio.

Reactie deelzienswijze nr. 62-2
Voor eventuele bouwmogelijkheden verwijs ik u naar de gemeentelijke bestemmingsplannen. In de bestemmingsplannen is de status van het gebied als rivierbed verwerkt.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. De (huidige) status rivierbed op een gebied betekent dat bewoners en ondernemers van buiten de dorpskernen niet zonder vergunning van het Rijk kunnen bouwen of uitbreiden. Door het opheffen van de status rivierbed wordt ruimte voor ontwikkelingen gecreëerd. Dit is gunstig voor de leefbaarheid, economische ontwikkelingen en de werkgelegenheid in de gebieden. Voor de Lob van Gennep wordt overgestapt van een individuele vergunningplicht naar een langjarige gebiedsontwikkelruimte. Rijk en regio geven gezamenlijk richting aan de kaders en het (wettelijk) instrumentarium voor deze gebiedsontwikkelruimte. Zie paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-3
Participant voelt graag mee met trots over de hoogwatergeulen voor ruimte voor de rivier in onbewoond gebied rondom Thorn-Wessem, Lomm en Well. Deze maatregelen bieden veiligheid aan bewoners stroomopwaarts en in de nabijgelegen woonplaatsen. De maatregelen hebben stroomafwaarts een negatief effect, omdat water versneld richting ‘s-Hertogenbosch afgevoerd wordt.
De maatregel vanuit project Oeffelt (20,3 cm waterstanddaling stroomopwaarts) zorgt ook voor versnelde afvoer. Participant vraagt zich af of deze concrete rivierverruiming in de modellering voor de alternatieven worden meegenomen.

Reactie deelzienswijze nr. 62-3
Rivierverruimingsmaatregelen die in de nabije toekomst getroffen zullen worden, waaronder die bij Oeffelt, Thorn-Wessem, Lomm en Well, worden meegenomen in de rivierkundige onderzoeken die voor de Lob van Gennep worden uitgevoerd.

Ook wordt bij de bepaling van de benodigde hoogtes van de dijken rond de Lob van Gennep, rekening gehouden met de waterstandseffecten van de rivierkundige maatregelen die elders getroffen worden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-4
Participant vindt het logischer om eerst de dijken tot 's-Hertogenbosch op te hogen i.p.v. het water te 'parkeren' in het bewoonde gebied Lob van Gennep met 7.000 inwoners. In tegenstelling tot de MIRT-rapportage en presentaties, stelt participant dat het gebied niet laaggelegen is en ook geen natuurlijk onderdeel is van het stroomgebied van de Maas. Participant mist motivatie om waterberging te onderzoeken in andere, onbewoonde gebieden. Participant mist ook motivatie om stroomafwaarts Ruimte voor de Rivier te realiseren. Participant is van mening dat men zich verschuilt achter de wettelijke status van de Lob van Gennep als waterberging, en wegwuift dat de Lob grotendeels niet tot het Maasstroomgebied behoort.

Reactie deelzienswijze nr. 62-4
Naast het project Lob van Gennep vinden langs de hele Maas maatregelen plaats om Zuid-Nederland beter te beschermen tegen hoogwater. Zowel elders in Limburg als in Noord-Brabant en in België wordt en is aan de rivier gewerkt. Dit wordt gedaan door een combinatie van rivierverruiming en dijkversterking. Deze maatregelen samen zorgen voor een waterstandsverlaging van de Maas en het houden van droge voeten. Het is een aaneenschakeling van maatregelen die nodig zijn om ook in de toekomst voldoende veiligheid te houden. Verbetering van de tijdelijke waterberging én de hoogwaterbescherming in de Lob van Gennep is een van die maatregelen langs de Maas. De oplossingen die door de omgeving zijn aangedragen, maar buiten de Lob van Gennep liggen, worden dan ook niet in deze verkenning uitgewerkt. Wel heb ik deze oplossingen die aanvullend voor waterstandsverlaging op de Maas kunnen zorgen, bij het programma Integraal Riviermanagement (IRM) van mijn ministerie onder de aandacht gebracht.

Voor een toelichting op de redenen waarom de Lob van Gennep tot het waterbergend rivierbed gerekend wordt, verwijs ik u naar paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-5
Participant is bezorgd om schade door instromend water in de Lob van Gennep gezien de grote hoeveelheid water die in korte tijd met 300 m3/s geborgen moet worden.

Participant stelt dat doelstelling om de waterberging te verbeteren uniek is. Participant is blij dat de hoogwaterbescherming voor hun woon-, leef- en werkgebied toeneemt, maar vindt het onacceptabel om moedwillig een voorziening te openen om een bewoond gebied onder water te zetten. Participant vraagt zich af of de Grondwet van toepassing is? Waarop is dergelijke actie gebaseerd, en wat is de basis van bescherming voor bewoners van het gebied?

De schade wordt moedwillig aangebracht (Wetboek Van Strafrecht, Artikel 157/158). Het unieke project dwingt unieke schadeloosstelling af.

Participant stelt dat naast garantie op volledige vergoeding van onroerend goed en inboedel, ook evacuatiekosten, derving van broodwinning en (fysieke en psychologische) gezondheidsschade volledig moeten worden meegenomen.

Schade bij inundatie zal voor participant onevenredig groot zijn i.v.m. locatie van bedrijven/woningen nabij inlaatvoorziening. Participant vindt dat schadeloosstelling onomstotelijk geregeld moet zijn voor aanleg van de inlaatvoorziening.

Participant vindt zaken onduidelijk over de dijkbescherming:

- *Tot welke NAP-hoogte wordt dijkbescherming geboden en hoe is deze stroomopwaarts en stroomafwaarts? Overstromingsrisico's zijn bepaald o.a. o.b.v. bevolkingsdichtheid en evacuatiemogelijkheden. Participant vindt dit niet te relateren aan NAP-dijkbeschermingshoogtes.*
- *Wat zijn de minimale en maximale invoercapaciteiten van de waterkerende inlaatvoorziening?*
- *Welke technische mogelijkheden zijn er om de (modder)stroom t.b.v. de waterkerende instroomvoorziening te sturen, in richting en in kracht?*
- *Welke specificaties horen bij de verbetering van de waterafvoer na overstroming (minimale en maximale afvoercapaciteit, duur van overstroming)?*

<u>Reactie deelzienswijze nr. 62-5</u>
De drie alternatieven die in de verkenning worden uitgewerkt en onderzocht leiden alle drie tot een verbeteren van de waterveiligheid. De kans dat het gebied overstroomd is na uitvoering van het project kleiner dan in de huidige situatie. Ongeacht welk alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing.
Effecten van het instromen van water over de dijken, via de drempels of door de waterkerende instroomvoorziening worden in het vervolg van de verkenning in beeld gebracht. Zie ook paragraaf 2.1 'Onderzoeksgerelateerde vragen'.

In uw zienswijze spreekt u van verwoestende krachten. Ik kan aangeven dat hier geen sprake van zal zijn. Enkel in de directe nabijheid van de eventuele waterkerende instroomvoorziening spelen hoge stroomsnelheden. Om schade te voorkomen worden hier maatregelen getroffen, indien uiteindelijk gekozen wordt voor dit alternatief. Het water zal op enige afstand van de instroomvoorziening als het ware uitwaaieren, waarmee ook de stroomsnelheden al gauw sterk afnemen.
Ten aanzien van uw vragen met betrekking tot de overstromingsrisico's verwijs ik u naar paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-6

Participant stelt vragen over de evacuatieprocedure:

- *Participant vindt dat er weinig voorbereid is voor evacuatie. Waar worden bewoners en bedrijven ondergebracht? Waar kunnen agrariërs hun dieren kwijt, en wat zijn de evacuatiemogelijkheden tijdens besmettelijke dierziektes?*
- *Welke maatregelingen worden getroffen en welke mogelijkheden blijven over bij uitval van elektriciteit en telecommunicatie?*
- *Wat zijn de maatregelen ter bescherming van een geëvacueerd gebied tegen plundering e.d.?*

Participant heeft vragen over de procedure bij terugkeer naar het overstroomde gebied:

- *Wat is het plan van aanpak ter herstel van infrastructuur, elektriciteit, drinkwater?*
- *Hoe wordt aanvoer van voedsel, dekens en andere hulpgoederen geregeld?*
- *Wat is de aanpak rondom gezondheidsrisico's door rivierslib, verspreidde mest, lijken (begraafplaatsen) en kadavers?*
- *Wat is de aanpak rondom gezondheids- en milieuschade door drijvende olietanks en op drift geraakte gevaarlijke stoffen?*

Reactie deelzienswijze nr. 62-6
Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen, onder de verantwoordelijkheid van voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN). De waakzaamheid ten aanzien van een dreiging van hoog water treedt al in werking als er 800 m3 water per seconde Maastricht passeert. Ter vergelijking tijdens het hoogwater van 1993 en 1995 voerde de Maas 3000 m3 per seconde af. Blijft het water steeds verder stijgen en kan er daadwerkelijk een dreigende situatie ontstaan, dan werken overheden, organisaties en hulpdiensten nauw met elkaar samen onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van veiligheidsregio. Voor deze situaties heeft Veiligheidsregio Limburg Noord een Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Maas en het generieke evacuatieplan opgesteld. In het eerste document staan de grenswaarden van afvoer en waterstand van de Maas waarbij de veiligheidsregio, overheden, organisaties en hulpdiensten gaan acteren. Het evacuatieplan beschrijft hoe een eventuele evacuatie vorm kan krijgen.

Het Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas is in te zien op de website van de Veiligheidsregio Limburg Noord. Het rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas wordt op dit moment geactualiseerd. Zodra dat gereed is en is vastgesteld zal dat op dezelfde website te zien zijn. Ook zal, als een uitwerking van het rampenbestrijdingsplan, een specifiek evacuatieplan hoogwater opgesteld worden voor het gehele gebied van de Veiligheidsregio Limburg Noord.

Ik merk hierbij op dat na de realisatie van het project, ten minste de wettelijke hoogwater veiligheidsnorm wordt gerealiseerd. In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht.
De alternatieven leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op een overstroming neemt als gevolg van het project af, ongeacht welk alternatief aan het einde van de verkenning wordt gekozen. Dat betekent dat na realisatie van het project de hoogwaterbescherming ten opzichte van de huidige situatie is verbeterd. Daarmee wordt de kans op een overstroming en de kans dat u geconfronteerd wordt met een evacuatie, kleiner dan in de huidige situatie.

Ten aanzien van evacuatie wordt in Nederland uitgegaan van een hoge mate van zelfredzaamheid van burgers. Het in veiligheid brengen van dieren valt onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar. De Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) zal bij een eventuele evacuatie van vee een coördinerende rol spelen. Er wordt hierbij gehandeld conform de ‘Leidraad evacueren van vee’ van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Het genoemde Rampenbestrijdingsplan en het evacuatieplan hebben niet het detailniveau waar u om vraagt. Zoals aangegeven werken overheden en hulpdiensten in een crisissituatie nauw met elkaar samen. Mocht het scenario zich voordoen dat tijdens een dreigende overstroming en evacuatie van het gebied ook besmettelijke dierziektes heersen, dan zal de voorzitter van de veiligheidsregio mede op advies van het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit en de Limburgse Land- en Tuinbouworganisatie besluiten hoe hier mee om te gaan.

In het Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Maas staat opgenomen met welke partijen er wordt overlegd tijdens een overstromingsscenario. De leveranciers van energie en telecommunicatie zijn organisaties die betrokken worden in de crisisstructuur.

Een van de vaste elementen bij een evacuatie is de beveiliging van het achtergelaten gebied. Hiervoor wordt de politie en zo nodig het leger ingezet.

De betrokken overheden en energiebedrijven zullen zich inspannen om de infrastructuur zo snel mogelijk te herstellen.

Zoals hierboven is aangegeven wordt bij een crisissituatie uitgegaan van zelfredzaamheid van burgers, eventueel bijgestaan door bijvoorbeeld familieleden, buren en vrienden. Voor diegene die niet in staat zijn om zelfstandig een veilig heenkomen en alternatieve huisvesting te zoeken, wordt opvang geregeld. Voor de ondersteuning op de opvanglocaties heeft de veiligheidsregio een convenant gesloten met het Rode Kruis.

De nazorg ten aanzien van het gebied na een overstroming valt onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de veiligheidsregio. Zodra het veilig is om terug te keren geeft de voorzitter van de veiligheidsregio het gebied vrij en kunnen de bewoners terugkeren.

Het opruimen van vuil en slib is de verantwoordelijkheid van de grondeigenaren, die hierbij ondersteund worden door de betrokken overheden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-7
Participant stelt dat er discussie is over de mogelijkheden voor vergoeding van de schade:

- *Voor afwikkeling van schade is niet buitendijks maar binnendijks wonen relevant. Bij het definiëren van het gebied als 'noodoverloop' (binnendijks) is schadeafhandeling juridisch anders.*
- *Overstromingsrisico's mogen niet afgewenteld worden op de inwoners van de Lob van Gennep*
- *Participant stelt dat garantie op volledige vergoeding van onroerend goed en inboedel, evacuatiekosten, derving broodwinning en (fysieke en psychologische) gezondheidsschade vereist is.*
- *Wat is de grondslag en juridische status van bescherming voor inwoners in het gebied, wie is aansprakelijk voor schade door het openzetten van de 'inlaat', en komt er een gegarandeerde schadevergoedingsregeling? De schade van water uit een primaire watergang is daarnaast niet verzekerbaar.*
- *Is er een inwerkingtreding van een rampenfonds? Is de gevolgschade te vatten binnen de definitie 'Ramp'?*
- *In hoeverre is sprake van een ramp, indien de gevolgen door de mens veroorzaakt worden? De bewoners van het gebied willen niet verder gedupeerd worden door een juridisch langlopend gevecht.*

Reactie deelzienswijze nr. 62-7
De Lob van Gennep ligt in de huidige situatie achter het dijktraject en daarmee binnendijks. Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Door het project wordt het gebied beter beschermd tegen hoogwater van de Maas door dijken te versterken en te verhogen, zodat ze voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm (een overstromingskans van 1/300 per jaar). Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-8
Participant stelt dat beperkt bekend was dat woongebied Lob van Gennep een retentiegebied is. Nu dit onderwerp gesprek van de dag geworden is, zijn er negatieve effecten op hypotheek en verzekering. Participant verwacht ook negatieve effecten op o.a. WOZ-waarde en leegstand, en vindt toezegging op schadeloosstelling van groot belang.

Reactie deelzienswijze nr. 62-8
Er is geen sprake van een waardedaling van woningen in het gebied, er is ook geen effect op het verstrekken van een hypotheek. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-9
Participant heeft enkele vragen over de plannen en modellen:

- *In welke mate houden de modellen rekening met klimaatverandering-gerelateerde, hogere waterafvoeren?*
- *In welke mate houden de modellen rekening met waterbeheerkundige maatregelen die leiden tot versnelde of vertraagde waterafvoer?*
- *Wat is de bergingsruimte in de Lob van Gennep als kwelwerking in de zand- en grindbodems meegenomen wordt in modelberekeningen?*
- *Welke maatregelen kunnen worden genomen om de risico's op verdroging te beperken?*
- *Binnen de Lob van Gennep zijn veel bouw- en ontwikkelingsbeperkingen. Krijgt Gennep een bijdrage voor medewerking aan de plannen voor 'verbindende dijken' of 'dubbele dijken' met een inlaatconstructie? Gemeente Gennep draagt € 0.9 miljoen bij aan het project Lob van Gennep.*
- *Wat is de impact van waterberging op de archeologische waarde van het gebied?*
- *Wat is de impact van waterberging op de natuur, specifiek het Natura 2000 gebied in Milsbeek?*

Reactie deelzienswijze nr. 62-9
De modelberekeningen houden rekening met klimatologische veranderingen op basis van klimaatscenario's van het KNMI. Bij de uitwerking van het project wordt rekening gehouden met de verwachte klimaatverandering voor de komende decennia. Het verwachte effect van klimaatverandering op de extreme Maasafvoeren is op basis van scenario's van het KNMI meegenomen in de genoemde kansen van 1/300 en 1/3.000 per jaar. Zie ook mijn reactie bij deelzienswijze 62-4.

In het project zijn geen specifieke maatregelen voorzien om verdroging van het gebied tegen te gaan. Dit speelt wel een rol in het nader onderzoek in het kader van het beekherstelplan dat het Waterschap Limburg in het gebied uitvoert.

De eventuele bergingsruimte in de zand- en grindbodems is nauwelijks van invloed op de waterbergende werking van de Lob van Gennep.

De gemeente Gennep krijgt geen bijdrage voor een eventuele medewerking aan alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) of alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening.

De effecten op natuur en archeologie worden in het milieueffectrapport onderzocht.

Samenvatting deelzienswijze nr. 62-10
Participant woont in het buitengebied van Milsbeek en waardeert de rust, ruimte en natuur, die in het gedrang komen door de maatregelen voor verbindende/dubbele dijken met inlaatconstructie. Ook heeft participant vragen en zorgen over deze maatregelen. Participant stelt dat de bewoners in het buitengebied bij de waterkerende instroomvoorziening onevenredig belast worden voor de veiligheid van gebieden stroomafwaarts.

Participant vindt het onacceptabel dat gevolgen van een overstroming voor eigen risico zijn. Participant strijdt voor wettelijke normdijken (Waterwet 2017) en behoudt het recht om kanttekeningen te plaatsen bij de plannen.

Reactie deelzienswijze nr. 62-10
Mijn streven is om de landschappelijke kwaliteiten die aanwezig zijn in de Lob van Gennep te behouden en waar mogelijk te versterken. Maatregelen in het binnendijkse gebied zullen dan ook slechts beperkt plaatsvinden. Verreweg de meeste aanpassingen vinden plaats aan de bestaande dijklichamen.

Ik begrijp uw gevoelens bij een overstroming van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zal het gebied ook kunnen overstromen. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval dat de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, daalt de kans op overstroming met een factor 10 tot 1/3.000 per jaar.

U geeft aan dat u onevenredig in uw belang wordt aangetast ten gunste van de bewoners in stroomafwaarts gelegen gebieden. Dit is echter niet het geval. Na realisatie van het project Lob van Gennep voldoen de dijken in het gebied aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Hiermee voldoet de overheid aan haar zorgplicht om haar inwoners te beschermen tegen hoogwater. In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3 ‘Normen waterveiligheid’.

In de verkenningsfase worden de drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Medio 2021 neem ik een ontwerp voorkeursbeslissing die ter inzage wordt gelegd, waarbij voor eenieder mogelijk is een zienswijze daarover naar voren te brengen.

Zienswijze nr. 63

Samenvatting deelzienswijze nr. 63-1
Participant haalt de artikelen in de dorpsbladen over de aankondiging van het project aan en stelt dat het project niet leidt tot mooier en veiliger leven aan de Maas. Participant stelt dat het project gezien de doelstelling m.b.t. waterbergende functie zal leiden tot rampzalige gevolgen voor het gebied. Lokale politici hebben zich volgens participant opmerkelijk positief uitgelaten over alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening.

Reactie deelzienswijze nr. 63-1
Ik begrijp uw gevoelens bij een overstroming van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Het project leidt echter voor alle alternatieven tot een verhoging van de hoogwaterveiligheid. De dijkverhoging heeft tot doel om de vijf dorpen in de Lob van Gennep beter tegen hoogwater te beschermen.

Samenvatting deelzienswijze nr. 63-2
Participant stelt dat bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening tussen Gennep en Mook een stuwmeer van 20 km^2 ontstaat. Bij Middelaar en Plasmolen zal water hoger staan dan bij een natuurlijke overstroming: bij het openen van de sluisdeuren stroomt het water met tsunamikracht binnen, met bijbehorende schade. Het gebied is dan maandenlang onbewoonbaar.

Schade zal groot zijn voor bedrijven, waar laten boeren bijvoorbeeld hun vee? Participant valt het op dat over de schade nauwelijks gesproken wordt in de plannen: inwoners en bedrijven moeten de kosten geheel zelf dragen.

Reactie deelzienswijze nr. 63-2
De drie alternatieven die in de verkenning worden uitgewerkt en onderzocht leiden alle drie tot een verbetering van de waterveiligheid. De kans dat het gebied overstroomt, is na uitvoering van het project kleiner dan in de huidige situatie. Ongeacht welk alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing.

Effecten van het instromen van water over de dijken, via de drempels of door de waterkerende instroomvoorziening worden in het vervolg van de verkenning in beeld gebracht. Zie ook paragraaf 2.1 ‘Onderzoeksgerelateerde vragen’.

In uw zienswijze spreekt u van een tsunamikracht. Ik kan aangeven dat hier geen sprake van zal zijn. Enkel in de directe nabijheid van de eventuele waterkerende instroomvoorziening spelen hoge stroomsnelheden. Om schade te voorkomen worden hier maatregelen getroffen, indien uiteindelijk gekozen wordt voor dit alternatief. Het water zal op enige afstand van de instroomvoorziening als het ware uitwaaieren, waarmee ook de stroomsnelheden al gauw sterk afnemen

Ten aanzien van evacuatie wordt in Nederland uitgegaan van een hoge mate van zelfredzaamheid van burgers. Het in veiligheid brengen van dieren valt volledig onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar. De Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) zal bij een eventuele evacuatie van vee een coördinerende rol spelen. Er wordt hierbij gehandeld conform de ‘Leidraad evacueren van vee’ van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt ook voor kosten als gevolg van een evacuatie. Zie verder paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 63-3
Participant stelt dat bewoners van het gebied in angst moeten leven, doordat het weer door klimaatverandering extremer wordt. De beleidsmakers gaan ervan uit dat de kans dat de voorziening geopend wordt klein is, maar zij hebben dit niet in handen. De overheid moet alle bewoners en hun bezittingen beschermen, niet alleen die in stedelijk gebied. Participant vindt dat de plannen vooral wijzen op de positieve gevolgen voor de Lob van Gennep, maar op de detailkaarten op www.lobvangennep.nl is precies te zien hoeveel water er in huis komt te staan.

Reactie deelzienswijze nr. 63-3
In uw zienswijze geeft u aan dat naar uw mening de positieve gevolgen van het project te veel belicht zijn in verhouding tot de negatieve gevolgen. In het vervolg van de verkenning worden de alternatieven uitgewerkt en onderzocht, waarmee een evenwichtig beeld van de gevolgen ontstaat. Wel is het zo dat de kans op overstroming van het gebied met de uitvoering van het project zal afnemen, op z'n minst tot het wettelijke niveau van 1/300 per jaar. Bij de uitwerking van het project wordt rekening gehouden met de verwachte klimaatverandering voor de komende decennia. Het verwachte effect van klimaatverandering op de extreme Maasafvoeren is op basis van scenario's van het KNMI meegenomen in de genoemde kansen van 1/300 en 1/3.000 per jaar.

Samenvatting deelzienswijze nr. 63-4
Participant spreekt de voorkeur voor alternatief 1 Reguliere Dijken uit. Maar, stelt participant, de beste optie is misschien wel om niets te doen. Risico op overstroming bij hoogwater blijft dan aanwezig, maar de inwoners worden niet onder water gezet (opgeofferd) voor Den Bosch.

Reactie deelzienswijze nr. 63-4
Het is binnen de Waterwet niet toegestaan om het dijktraject rond de Lob van Gennep niet te versterken volgens de wettelijke norm. In ieder geval zullen de dijken dus moeten worden versterkt en verhoogd tot een norm van 1/300 overstromingskans per jaar.

Zienswijze nr. 64

Samenvatting deelzienswijze nr. 64-1
Participant heeft voorkeur voor alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, waarbij het veiligheidsniveau omhoog gaat. Door het openen van 'de schuif' krijgen ca. 7.000 inwoners van Noord-Limburg natte voeten t.o.v. 100.000 mensen met droge voeten in en rond Den Bosch. Participant vindt dat we niet lijdzaam kunnen afwachten tot de natuur zijn gang gaat.

Participant heeft een bedrijfspand in Gennep. Ook daar heeft participant liever geen overstroming: zakelijk heeft alternatief 3 ook de voorkeur. Voorts gaat participant ervan uit dat het zicht vanuit de woning bij de versterking van dijken minimaal beperkt wordt.

Reactie deelzienswijze nr. 64-1
Ik heb kennisgenomen van uw voorkeur. Het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening leidt inderdaad tot de kleinste kans op een overstroming in het gebied. In de milieueffectrapportage worden de effecten op de woonomgeving meegenomen. 'Zicht' is een van de aspecten.

Samenvatting deelzienswijze nr. 64-2
Participant vindt dat er veel kritische noten te kraken zijn over de 'schuif':

- *Wie beslist op basis van welke gegevens wanneer de schuif geopend wordt?*
- *Hoeveel tijd krijgen bewoners om zich voor te bereiden op het openen van de schuif (waterveilig stellen van huis/haard)?*
- *Waar gaan de bewoners heen bij evacuatie?*
- *Hoelang blijft het water staan na het openen van de schuif?*
- *Hoe zit het met (vergoeding van) waterschade achteraf?*

Reactie deelzienswijze nr. 64-2
Mocht de voorkeursbeslissing aan het eind van de verkenning inhouden dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan kan ik aangeven dat in het vervolg van het project, een protocol wordt uitgewerkt en opgenomen in het projectbesluit. Hierin zal beschreven staan onder welke condities en voorwaarden de voorziening wel en niet in gebruik gesteld wordt. De uitwerking van een protocol zal nog niet plaatsvinden in de verkenningsfase. Wel zullen belangrijke uitgangspunten hierover, zoals bijvoorbeeld het enkel in gebruik nemen bij afvoersituaties met een kans van 1/3.000 per jaar of kleiner, als een randvoorwaarde gelden voor de verdere uitwerking in de planuitwerkingsfase.

Als het water in de Maas zo hoog staat dat gebieden langs de Maas dreigen te overstromen, valt de veiligheid van de bewoners uit de gebieden die dreigen te overstromen, onder de verantwoordelijkheid van voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN). De waakzaamheid ten aanzien van een dreiging van hoog water treedt al in werking als er 800 m3 water per seconde Maastricht passeert. Ter vergelijking tijdens het hoogwater van 1993 en 1995 voerde de Maas 3.000 m3 per seconde af. Blijft het water verder stijgen en kan er daadwerkelijk een dreigende situatie ontstaan, dan werken overheden, organisaties en hulpdiensten nauw met elkaar samen onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van veiligheidsregio.

Op het moment dat onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg Noord besloten wordt dat evacuatie nodig is, wordt dit via verschillende media kenbaar gemaakt. Een hoogwatergolf doet er ongeveer 48 uur over om de afstand tussen Maastricht en de Lob van Gennep af te leggen. Echter bij het kenbaar maken van een evacuatie wordt pas duidelijk hoeveel tijd bewoners krijgen om huis en haard veilig te stellen. Dit is namelijk afhankelijk van de hoogwater-situatie die dan optreedt.

Ik merk hierbij op dat na de realisatie van het project, ten minste de wettelijke hoogwater veiligheidsnorm wordt gerealiseerd.

In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. De alternatieven leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De kans op een overstroming neemt als gevolg van het project af, ongeacht welk alternatief aan het einde van de verkenning wordt gekozen.

Dat betekent dat na realisatie van het project de hoogwaterbescherming ten opzichte van de huidige situatie is verbeterd. Daarmee wordt de kans op een overstroming en de kans dat u geconfronteerd wordt met een evacuatie, kleiner dan in de huidige situatie.

Bij een crisissituatie wordt uitgegaan van zelfredzaamheid van burgers, eventueel bijgestaan door bijvoorbeeld familieleden, buren en vrienden. Voor diegene die niet in staat zijn om zelfstandig een veilig heenkomen en alternatieve huisvesting te zoeken, wordt opvang geregeld. Voor de ondersteuning op de opvanglocaties heeft de veiligheidsregio een convenant gesloten met het Rode Kruis.
In de komende fase van de verkenning wordt per alternatief onderzocht op welke wijze het gebied overstroomt, hoe hoog het water in het gebied komt te staan en hoe lang. Dit wordt vergeleken met de huidige situatie, zodat een beeld ontstaat wat het effect van de alternatieven zijn op de leefomgeving.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt ook voor schade als gevolg van een evacuatie. Zie verder paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Zienswijze nr. 65

Samenvatting deelzienswijze nr. 65-1
Participanten spreken zorgen uit over alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Zo is de gedachte dat de schuif bij hoogwater opengezet kan worden onverdraaglijk en reden om met het bedrijf en/of het gezin te verhuizen. Participanten geloven niet in de werking van het openingsprotocol voor de waterkerende instroomvoorziening. Als omstandigheden veranderen zal een protocol altijd het onderspit delven en daarbij is het systeem gevoelig voor menselijke, mechanische en automatiseringsproblemen zowel als sabotage door criminelen.

Reactie deelzienswijze nr. 65-1
Het spijt mij dat u overweegt om met uw bedrijf en/of gezin te verhuizen uit de Lob van Gennep in het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd. Daarbij wil ik u er wel op wijzen dat de kans op overstroming juist het meest afneemt bij dit alternatief.

Bij een eventuele keuze voor een waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000.

Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

In uw zienswijze uit u uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief 3 wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Voorts merk ik op dat zowel in de huidige situatie als in de alternatieven Reguliere Dijken en Verbindende Dijken met vaste drempel(s) het gebied ook kan overstromen. Ook dan zullen nadelige milieueffecten optreden. Zie ook paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 65-2
Participanten vinden de bereikte waterstandsdaling stroomafwaarts van de Lob van Gennep en de gevolgen van een overstroming voor het gebied niet in verhouding met elkaar staan. Participanten merken op dat het woongebied in 1996 ten onrechte bestempeld is als winterbed met bergende functie van de Maas. Dit is volgens participant een misvatting, omdat het gebied 'van oudsher' nooit winterbedding van de Maas is geweest. Bovendien merkt participant op dat het gebied de afgelopen 200 jaar, onbedijkt, voornamelijk droog is gebleven.

Reactie deelzienswijze nr. 65-2
Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Het klopt dat het gebied de afgelopen 200 jaar zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de Beleidslijn Ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Het gebied Lob van Gennep heeft hoe dan ook een waterbergende werking. In de praktijk geldt voor alle dijken in Nederland dat deze kunnen overstromen wanneer hoogwater voorkomt dat extremer is dan waar de dijken volgens de norm op berekend zijn. Het gebied Lob van Gennep heeft op deze manier een waterbergende werking die relevant is voor veel kilometers aan dijken stroomafwaarts. Dit maakt dat het bij het versterken van de dijken rond de Lob van Gennep nodig is om tegelijkertijd de stroomafwaartse waterstandseffecten te beschouwen. Gebleken is dat het verbeteren van de waterbergende werking goed samengaat met het verbeteren van de hoogwaterveiligheid van de Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 65-3
Participanten voorzien een waardedaling van vastgoed door de waterbergings/noodoverloop/schuifplannen, verwacht (als ondernemer) omzetdaling door de waterbergings- en schuifplannen en vreest failliet te gaan bij het openen van de schuif (waarbij het bedrijf 4 meter onder water komt te staan). Hiervoor kunnen participanten zich niet verzekeren. Ook zal dit leiden tot werkeloosheid en dreigen duizenden dieren te verdrinken.
Reactie deelzienswijze nr. 65-3
U maakt zich zorgen over een overstroming van het gebied. Het project is er juist op gericht om de kans op een overstroming te verkleinen. Er blijkt geen sprake van een waardedaling van woningen in het gebied. Zie verder paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 65-4
Participanten zijn van mening dat de overheid een zorgplicht heeft om hen en hun gezin te beschermen (artikel 21 Grondwet). Participanten verwachten grote praktische en financiële problemen bij een verplichte evacuatie.

Reactie deelzienswijze nr. 65-4
Ik ben het met u eens dat de overheid een zorgplicht heeft in de richting van u en uw gezin. Dat is een van de redenen waarom we werk maken van het veiliger maken van het gebied Lob van Gennep. De bescherming die resulteert na afronding van het project is in overeenstemming met de wettelijke waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar. Bij het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is de bescherming zelfs aanzienlijk groter dan de wettelijke veiligheidsnorm. Daarmee krijgt u de wettelijke bescherming volgens de normen. De kans dat u moet evacueren neemt af door realisering van de voorgenomen dijkversterking. De verwachting dat u grote praktische en financiële problemen krijgt, neemt mijns inziens daarmee ook af.

Zienswijze nr. 66

Samenvatting deelzienswijze nr. 66-1
Participant geeft aan ruim 11 jaar geleden zijn/haar huis gebouwd te hebben in Milsbeek, en voelt zich hier thuis en veilig. De kinderen van participant zijn hier geboren, en kunnen hier hopelijk ook opgroeien. Door de plannen is het gevoel van thuis en veiligheid weg.

Participant vraagt zich af waar hij/zij heen moet tijdens overstroming, en of hij/zij ook na overstroming terug kan keren naar huis (mogelijk is het huis dan niet meer bewoonbaar). Het zal niet mogelijk zijn een nieuw huis te kopen of huren, en er zijn geen vergoedingen.
Participant leeft in angst om alles kwijt te raken en dan financieel aan de grond te komen. Participant vraagt zich af waarom de overheid geen invulling geeft aan de zorgplicht: tellen de kleine dorpjes niet mee?

Reactie deelzienswijze nr. 66-1
Het spijt me dat u zich niet meer thuis en veilig voelt in het gebied. Dat is geenszins mijn bedoeling met het project Lob van Gennep. Dit project is erop gericht het gebied veiliger te maken en niet onveiliger. De realisering van het project betekent dat de kans op overstroming van het gebied afneemt. Ik neem de zorgplicht ook voor de inwoners van de dorpen in de Lob van Gennep zeker serieus.
Na realisering van het project, wordt de Lob van Gennep volgens de nieuwe hogere normen voor hoogwaterveiligheid beschermd. Die normen moeten voor heel Nederland in 2050 zijn bereikt. De inwoners van de Lob van Gennep zijn dus als een van de eersten aan de beurt. U telt dus zeker mee.

Samenvatting deelzienswijze nr. 66-2
Participant concludeert dat zij het nooit eens zullen zijn met dit plan. Participant wil een wettelijke normdijk, waar participant recht op heeft zoals heel Nederland.

Reactie deelzienswijze nr. 66-2
Ik heb kennisgenomen van uw voorkeur. De dijken die de Lob van Gennep beschermen tegen hoogwater voldoen na uitvoering van het project aan de wettelijke waterveiligheidsnorm van het gebied. Ongeacht voor welk alternatief uiteindelijk wordt gekozen in de voorkeursbeslissing.

Zienswijze nr. 67

Samenvatting deelzienswijze nr. 67-1
Participant is sterk tegen alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, omdat:

- *Participant inwoner is/een bedrijf heeft in het hart van de Lob van Gennep.*
- *Participant vindt het onverdraaglijk dat het gebied bij extreem hoogwater bewust onder water gezet wordt.*
- *Participant vindt dit een reden om te verhuizen uit de regio.*
- *Participant stelt dat het protocol voor het openen van de schuif nooit volledig betrouwbaar is door bijvoorbeeld terrorisme en defecten. Participant noemt het coronavirus als voorbeeld van een onvoorziene omstandigheid.*
- *Participant is van mening dat alleen alternatief 1 Reguliere Dijken aangehouden zou moeten worden, of dat andere mogelijkheden moeten worden onderzocht.*
- *Participant geeft aan zich met hand en tand te verzetten tegen de plannen om de Lob met 7000 inwoners als waterbergend gebied in te richten.*

Reactie deelzienswijze nr. 67-1
Ik heb kennisgenomen van uw voorkeur. Het spijt mij dat u overweegt om te verhuizen uit de Lob van Gennep in het geval dat de voorkeursbeslissing inhoudt dat alternatief 2 of 3 wordt gerealiseerd.

Ik begrijp uw gevoelens bij een overstroming van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) kan het gebied ook overstromen. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, daalt de kans op een overstroming met een factor 10 tot 1/3.000 per jaar.

Bij een eventuele keuze voor alternatief 3 wordt een protocol opgesteld en opgenomen in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

In uw zienswijze uit u uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief 3 wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 67-2
Participant geeft aan dat het dagelijks leven wordt beheerst door angst, onrust en spanningen veroorzaakt door de plannen. Participant vindt de gedachte dat de schuif opengezet kan worden onverdraaglijk en ervaart hierdoor psychologische onrust. Participant voelt zich uitermate onveilig en benadeeld als de keus valt op een dijk met schuif of verlaagde drempels.

Participant stelt dat het openzetten van de schuif leidt tot het vernietigen van het landschap. Mogelijk duurt herstel jaren, en kan het maanden duren tot het water voldoende weggestroomd is en het gebied dus weer toegankelijk is. Ook merkt participant op dat zij in korte tijd onderdak moeten zoeken (tegen extra kosten) bij evacuatie uit het gebied. Participant vraagt zich af of het vinden van onderdak bij evacuatie in 24-48 uur eigenlijk wel mogelijk is.

Reactie deelzienswijze nr. 67-2
Het spijt me dat de verkenning angst, onrust en spanningen bij u oplevert. Het project Lob van Gennep is bedoeld om het gebied veiliger te maken dan het nu is. U bent tegen het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Objectief gezien levert die echter meer veiligheid voor het gebied op dan de andere twee alternatieven. De kans op overstroming van het gebied wordt door de realisering van het project aanmerkelijk lager en dat geldt ook voor de kans dat u zou moeten evacueren.

Samenvatting deelzienswijze nr. 67-3
Participant vraagt zich af of zij hun huis nog zullen kunnen verkopen en geeft aan dat een waardedaling van hun huis en bedrijf merkbaar is door de discussie over Lob van Gennep. Participant stelt dat bij terugkomst het bedrijf/huis totaal verwoest zal zijn door de grote waterkracht, en doordat het gebied voor langere tijd 3 meter onderwater zal hebben gestaan.

Deze schade is groter dan bij natuurlijke instroom van water; een bewuste actie om 10-15 centimeter waterstijging te besparen stroomafwaarts. Participant zal failliet zijn en zonder tegemoetkoming.

Reactie deelzienswijze nr. 67-3
Er is geen sprake van een waardedaling van woningen in het gebied. Zie paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

De drie alternatieven die uitgewerkt en onderzocht gaan worden, leiden alle drie tot een verhoging van de waterveiligheid. Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening biedt het hoogste beschermingsniveau. Omdat de alternatieven alle drie tot een hoger beschermingsniveau leiden, wordt de kans op overstroming en daarmee op schade kleiner ten opzichte van de huidige situatie. Dat biedt naast voordelen voor bewoners, ook voordelen voor het bedrijfsleven in het gebied. In het vervolg van de verkenning worden de gevolgen van de alternatieven en de verschillen ten opzichte van de huidige situatie in beeld gebracht. Dit is onderdeel van de informatie op basis waarvan uiteindelijk een keuze tussen de alternatieven wordt gemaakt.

Samenvatting deelzienswijze nr. 67-4
Participant stelt dat de Lob van Gennep geen winterbed van de Maas met waterbergende functie is, en dit van oudsher ook niet was. Voor 1996 is het gebied relatief droog gebleven, in tegenstelling tot wat met de schuif zou kunnen gebeuren.

Reactie deelzienswijze nr. 67-4
Het klopt dat het gebied de afgelopen 200 jaar zelden overstroomd is. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Niettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier (later beleidslijn Grote rivieren) gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden.

Zie verder paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Zienswijze nr. 68

Samenvatting deelzienswijze nr. 68-1
Participant vindt dat veel vragen nog onbeantwoord zijn. Betrokkenen ervaren communicatie als onvoldoende, het gevoel heerst dat eerst fundamentele zaken moeten worden uitgesproken. Deze vragen zouden voorafgaand aan de keuze moeten worden beantwoord: als het gebied als bufferzone wordt ingezet, wie draait dan waarvoor op en waarom?

Participant is eigenaar van een jachthaven en camping en spreekt de voorkeur uit voor alternatief 1 Reguliere Dijken of 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s). Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is onbespreekbaar door de impact van de effectuering en inwerkingstelling van de waterkerende instroomvoorziening en het ontbreken van een volledige schadeplichtigheid.

Reactie deelzienswijze nr. 68-1
Bij een eventuele keuze voor alternatief 3 Verbindende Dijken met een waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken. De Lob van Gennep zal dus in geval van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening te allen tijde beschermd worden door dijken met een beschermingsniveau van 1/3.000.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Door de status rivierbed op te heffen, is er ook geen reden meer om de uitsluiting in de Wet tegemoetkoming van schade, van bouwwerken of wijzigingen aan bouwwerken vanaf 19 april 1996, te handhaven. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt voor iedereen in het binnendijkse gebied gelijk. Zie verder paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’ en paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 68-2
Participant stelt dat de overheid bij het openstellen van de schuif (als gevolg van een watersnoodramp) schadeplichtig is. Het bouwen en bedienen van de schuif leidt tot een maatschappelijk risico, hoger dan het regulier maatschappelijk risico van wonen in een riviergebied. Deze ‘boven-maatschappelijke’ schade dient op voorhand te worden gedekt bij het besluit.

Reactie deelzienswijze nr. 68-2
Ik begrijp dat u en andere inwoners en bedrijven in het gebied veel belang hechten aan hoe zal worden omgegaan met schade na een overstroming. Met het oog hierop heb ik Pels Rijcken advocaten en notarissen gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijkheden. Uit het onderzoek blijkt dat zowel in de huidige als de nieuwe situatie de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) een grondslag biedt voor schadevergoeding van overstromingsschade. Daarbij maakt het niet uit voor welke van de alternatieven wordt gekozen. De notitie “Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater Lob van Gennep” (december 2019) van Pels Rijcken is in te zien op de website. Zie ook paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 68-3
Participant stelt dat de aanleg van de schuif een reflexwerking is die leidt tot schade en het achterstellen van het gebied. Dit staat los van de schade die wordt opgelopen als het protocol voorschrijft dat de schuif geopend moet worden.

Reactie deelzienswijze nr. 68-3
De drie alternatieven die uitgewerkt en onderzocht gaan worden leiden alle drie tot een verhoging van de waterveiligheid. Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening biedt het hoogste beschermingsniveau. Omdat de alternatieven alle drie tot een hoger beschermingsniveau leiden, wordt de kans op overstroming en daarmee op schade kleiner ten opzichte van de huidige situatie.

Zienswijze nr. 69

Samenvatting deelzienswijze nr. 69-1
Participant citeert één van de projectdoelstellingen: het verbeteren van de hoogwaterbescherming van het gebied conform de wettelijke waterveiligheidsnorm van 1/300 per jaar.

Participant heeft hierover twee vragen:
1. *Geldt de doelstelling dat de dijken rond het Lob van Gennep moeten voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm ook voor de hoge gronden bij de onbedijkte Maas?*
2. *Op grond van welke criteria/werkwijzen, inclusief beperkingen, realiseert de minister aantoonbaar de waterveiligheidsnorm voor alle dijken en hoge(re) gronden van het Lob van Gennep op alle plaatsen?*

Reactie deelzienswijze nr. 69-1
1. De normen gelden ook voor de hoge gronden die op dit moment samen met de dijken zorgen voor de hoogwaterbescherming van de Lob van Gennep. Daar waar de hoge gronden niet voldoen aan de norm zal een waterkering gerealiseerd worden of de hoge gronden worden verhoogd.
2. Bij het ontwerp van de dijkversterkingsmaatregelen wordt het landelijke Ontwerp Instrumentarium voor dijken gevolgd.

Samenvatting deelzienswijze nr. 69-2
Participant reageert op de doelstelling om de waterbergende functie van het gebied te verbeteren, en daarmee stroomafwaarts waterstandsdaling te creëren. Participant haalt de brief van de minister van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 18 januari 1994, over de waterbergende functie aan. Hierin wordt ingegaan op de begrenzing van het rivierbed met een functie waterberging.

Middelaar en Ottersum behoren tot het geschetste niet-stroomvoerend winterbed en heeft de functie van waterberging. Er is duidelijke begrenzing van dit onbedijkte deel van de Maas. Deze begrenzing is veel kleiner dan nu geschetst door het project. Participant vraagt zich af welke besluitvorming hieraan vooraf is gegaan.

Participant citeert de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, waarin vermeld is dat een deel van de doelstelling uit de startbeslissing is komen te vervallen, omdat dit een onnodige detaillering was (het rivierbed van de Lob van Gennep zo inrichten dat bij extreem hoogwater op het juiste moment water geborgen wordt in het rivierbed).

Participant geeft aan dat de verruiming van het Lob van Gennep (in afwijking van zoals vastgesteld door de minister in 1994) grote consequenties heeft voor de bewoners, bedrijven en instellingen. Het gaat om slachtofferrisico's, maar ook (bedrijfsmatige/maatschappelijke) kosten en baten. Deelnemers van inloopavonden hebben zich hierover in negatieve zin uitgesproken.

Participant heeft een aantal vragen:

1. *In contact met omwonenden wordt de Rivierwet 1916 als onomkeerbaar genomen besluit gehanteerd voor de huidige verruimde omschrijving van het rivierbed. Dat is in tegenspraak met wat de minister betoogde in 1994.*
2. *Op grond van welke bestuurlijke besluiten wordt de uitgebreidere omschrijving van het begrip rivierbedding gehanteerd (waar het vergunningsvereiste geldt)?*
3. *Welk democratisch orgaan heeft op welk moment en op basis van welke informatie ingestemd c.q. een besluit ter zake genomen? Heeft de bestuurder op eenzelfde expliciete wijze, zoals de minister de volksvertegenwoordigers heeft geïnformeerd, de betrokken bevolking over de consequenties geïnformeerd?*
4. *Op welk moment en op welke wijze zijn burgers, bedrijven en instellingen (omwonenden) geïnformeerd over het voornemen tot een onomkeerbaar besluit deze verruiming van het begrip 'rivierbedding' en de nadelige consequenties van dien en het feitelijke besluit?*
5. *In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau staat gemeld dat de volgende onnodige detaillering van de doelstelling is: het rivierbed van de Lob van Gennep zo inrichten dat bij extreem hoogwater op het juiste moment water geborgen wordt in het rivierbed. Waartoe is dit onnodige detaillering, voor wie en op grond waarvan?*

<u>Reactie deelzienswijze nr. 69-2</u>
De huidige omvang van het rivierbed vindt zijn oorsprong in de beleidslijn Ruimte voor de Rivier die op 19 april 1996 bekend werd gemaakt naar aanleiding van de hoogwaters in 1993 en 1995. In de beleidslijn wordt voor de afbakening van het winterbed van de Maas op plaatsen waar dijken ontbreken, uitgegaan van een rivierafvoer met een kans van voorkomen van 1/1.250 per jaar. Dit kwam toen neer op een afvoer van 3.935 m3/s bij Borgharen. Onderscheid werd gemaakt tussen een stroomvoerend winterbed en een bergend winterbed.
Met het Besluit van 6 maart 1998 op basis van de toen geldende Rivierenwet werden kaarten waar werken zonder vergunning mogen worden verricht, in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier.

Met het Besluit Rijksrivieren van 12 april 2001 op basis van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken is een begrenzing van het rivierbed vastgesteld.
Een overzicht van deze en andere regelgeving en beleid die vanaf het einde van de 19^{e} eeuw de omvang van de rivier De Maas en de vergunningplicht hebben geregeld, is opgenomen op de website van het project.
Zie ook paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is inderdaad aangegeven dat de doelstelling aangepast is ten opzichte van de doelstelling in de Startbeslissing van de verkenning. Een gedeelte van de doelstelling is komen te vervallen, omdat in de oorspronkelijke omschrijving het een doel op zich leek om het gebied anders in te richten zodat het water op het juiste moment het gebied in kan stromen. Dit is echter niet het geval. De tweede doelstelling van het project is om een bijdrage te leveren aan de hoogwaterbeschermingsopgave van de gebieden stroomafwaarts. Als dat gerealiseerd kan worden zonder herinrichting van het gebied en zonder dat het water op het juiste tijdstip in kan stromen, kan dat ook een oplossingsrichting zijn.

Samenvatting deelzienswijze nr. 69-3
Participant vraagt zich af op welke wijze de betrokken overheden expliciet rekening gehouden hebben met planschade en met (schade)vergoeding voor omwonenden bij overstroming als gevolg van de planvorming? Participant vindt dat het onderzoek naar de mogelijkheden tot schadevergoeding bij overstroming geen rekening houdt met ervaringen uit het verleden en niet structureel is. Om deze redenen vindt participant het rapport niet informerend in de politieke besluitvorming. Participant noemt de Wet tegemoetkoming schade, een bestaande regeling voor gebieden in Nederland bij de Maaswerken.

Reactie deelzienswijze nr. 69-3
Met het oog op schadevergoeding bij een overstroming heb ik Pels Rijcken advocaten en notarissen gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijkheden. Uit het onderzoek blijkt dat zowel in de huidige als de nieuwe situatie de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts), een grondslag biedt voor schadevergoeding van overstromingsschade. Daarbij maakt het niet uit voor welke van de alternatieven wordt gekozen. De notitie "Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater Lob van Gennep" (december 2019) van Pels Rijcken is in te zien op de website. Zie ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Pels Rijcken heeft de verschillende alternatieven bestudeerd en naast de relevante wet- en regelgeving gelegd, waarvan de Waterwet en de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) de belangrijkste zijn. Indien een beroep kan worden gedaan op de grondslag voor schadevergoeding van de Waterwet dan blijft de grondslag voor vergoeding van planschade van de Wet ruimtelijke ordening buiten toepassing. Planschade wordt in dat geval ook onder de Waterwet beoordeeld.

De drie alternatieven leiden allemaal tot een verbetering van de waterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. Door het project wordt het gebied beter beschermd tegen hoogwater van de Maas door dijken te versterken en te verhogen, zodat ze voldoen aan de wettelijke waterveiligheidsnorm (een overstromingskans van 1/300 per jaar). Het ligt dan ook niet voor de hand om een afwijkende regeling in te stellen voor de Lob van Gennep.

Samenvatting deelzienswijze nr. 69-4
Participant stelt dat stroomafwaartse waterstandsdaling bevorderd kan worden door verruiming van het zomerbed en winterbed, en door retentie. 80% hiervan wordt gerealiseerd door zomerbedverruiming; het voordeel van winterbedverruiming is dat dit het meest effect heeft gedurende hoogwater. Retentiemogelijkheden zijn beperkt.

Participant haalt een publicatie van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aan die stelt dat het grootste effect op benedenstroomse waterstandsdaling gehaald kan worden door retentie in de Gouden Ham in Gelderland of de Kraaijenbergse plassen in Noord-Brabant. Aanvullend kan het landbouwgebied tussen Gennep en het Duitse Reichswald worden ingericht als retentie.

Participant noemt dat tijdens voorlichting aan de omwonenden de doelstelling besproken is van 10-15 centimeter waterstandsdaling bij 's-Hertogenbosch. Retentie levert volgens dezelfde publicatie echter slechts 8 centimeter op.

Het landbouwgebied tussen Gennep en Reichswald maakt geen onderdeel uit van het rivierbed. Bovendien levert het onvoldoende resultaat op voor de doelstelling van het project.

Reactie deelzienswijze nr. 69-4
In de verdere verkenningsfase van het project wordt per alternatief berekend wat het effect van de waterbergende werking van de Lob van Gennep is op waterstanden stroomafwaarts. Daarom kan ik nu nog niet reageren op uw zienswijze over de effectiviteit. Mocht de waterbergende werking in de Lob van Gennep leiden tot een kleiner effect op de waterstanden stroomafwaarts, zal dit meegenomen worden in de uiteindelijke afweging tussen de alternatieven. Zie ook paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 69-5
Voor participant omvat de tweede doelstelling een zeer problematische gang naar politieke besluitvorming, vanwege het ontbreken van democratische besluitvorming in de voorafgaande fase. Uitgangspunten in besluitvorming zijn naar believen gewisseld, en de geformuleerde doelstellingen zijn niet toetsbaar, aantoonbaar of haalbaar. Ook stelt participant dat de communicatie met omwonenden niet voldoet aan de eisen van democratie.

Reactie deelzienswijze nr. 69-5
Het project verloopt volgens een systematiek die voor dit soort projecten op nationaal niveau is vastgelegd (de zogenaamde MIRT-procedure) en democratisch tot stand is gekomen. Kenmerken van de MIRT-systematiek zijn zorgvuldigheid, transparantie en aandacht voor communicatie en participatie. Die kenmerken/uitgangspunten zijn ook aantoonbaar verankerd in het project Lob van Gennep. Ik ben het dus niet met uw stellingname eens.

Zienswijze nr. 70

Samenvatting deelzienswijze nr. 70-1
Participant is van mening dat alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening zeer nadelige gevolgen heeft en dat het woongebied in 1996 ten onrechte bestempeld is als winterbed met bergende functie van de Maas. Dit is volgens participant een misvatting, omdat het gebied 'van oudsher' nooit winterbedding van de Maas is geweest. Bovendien merkt participant op dat het gebied (incl. zijn/haar woning) de afgelopen 200 jaar, onbedijkt, voornamelijk droog is gebleven.

Participant vindt de bereikte waterstandsdaling en de gevolgen van een overstroming voor de Lob van Gennep niet in verhouding met elkaar staan.

Reactie deelzienswijze nr. 70-1
In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Deze alternatieven zorgen alle drie voor een hogere waterveiligheid van het gebied. Dat betekent dat de kans op overstroming afneemt ten opzichte van de huidige situatie.
Het klopt dat het gebied de afgelopen 200 jaar zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de beleidslijn Ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Het gebied Lob van Gennep heeft hoe dan ook een waterbergende werking. Zie paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie' en 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 70-2
Participant krijgt een angstig en onveilig gevoel van de gedachte dat de schuif door mensenhanden kan worden geopend. Participant heeft geen vertrouwen in de werking van een protocol. Participant vreest dat het openen van de schuif leidt tot vernietiging van de leefomgeving en stelt dat de schuif meer lijkt op een dijkdoorbraak i.p.v. 'natuurlijke' overstroming. Volgens participant verdrijft de overheid opzettelijk ca. 7200 inwoners van huis en haard en zal het gebied door grote verontreiniging lange tijd ontoegankelijk zijn.

Reactie deelzienswijze nr. 70-2
U heeft zorgen over alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening. Ik begrijp uw zorgen, maar constateer dat er in het gebied ook voorstanders van dit alternatief zijn.

Indien ik voor dit alternatief zou kiezen, zal de overstromingskans van het gebied namelijk aanmerkelijk lager zijn dan bij de andere alternatieven. Bij de keuze voor alternatief 3 is er dus de minste kans op evacuatie. De hoogwaterveiligheidsnorm komt bij dit alternatief op een niveau van 1/3.000 per jaar te liggen. De hogere dijken zijn nodig om het mogelijk te maken op het optimale moment de waterkerende instroomvoorziening te openen. Dit moment komt overeen met een waterstand waarop de jaarlijkse kans 1/3.000 per jaar is en stelt ons in staat om de top van de hoogwatergolf, af te vangen.

Een dergelijke instroomvoorziening wordt voorzien van een protocol dat de opening ervan vastlegt. Bij een keuze voor alternatief 3 wordt dit protocol opgenomen in het projectbesluit. Van dit protocol mag onder geen beding afgeweken worden.

In de verdere verkenning wordt nader onderzoek gedaan naar de drie alternatieven, waarbij uiteraard ook aandacht is voor de werking van de instroomvoorziening. Hoe de opening van de schuif eruit zal zijn – in geval voor dit alternatief wordt gekozen – is onderwerp van onderzoek.

Zienswijze nr. 71

Samenvatting deelzienswijze nr. 71-1
Participant spreekt verbazing uit over de waterbergende functie van de Lob van Gennep en was in de veronderstelling dat het een uitstroomgebied betrof. Bij het tekenen van koopcontracten en het verstrekken van bouwvergunningen is het bergingsgebied nooit ter sprake gekomen. Participant zou in het verleden andere afwegingen en keuzes gemaakt hebben, als toen de juiste informatie duidelijk verstrekt was; participant bezit namelijk 17 woningen in het retentiegebied.

Participant is in 1994 gestart met de bouw van twee bungalows. In 1995 is een omgevingsvergunning verleend voor de bouw van acht extra bungalows. In deze vergunningen is er geen sprake van dat in een wateruitstroomgebied of waterbergingsgebied gebouwd zou worden. In 2013 is een bouwvergunning afgegeven voor de huidige bedrijfswoning. In deze vergunning wordt expliciet genoemd dat gebouwd zal worden in wateruitstroomgebied. Participant stelt dat de kans op overstroming aanzienlijk kleiner geworden is doordat de huidige dijken verhoogd zijn en door de keersluis in Mook.

Reactie deelzienswijze nr. 71-1
Zowel in de huidige situatie als in de toekomstige situatie bestaat, ook na de realisatie van een van de drie alternatieven, de kans dat het gebied te maken krijgt met een overstroming. Dit als gevolg van een extreem hoge waterstand in de Maas. De kans dat dit gebeurt zal na realisatie van het project kleiner zijn dan in de huidige situatie. Alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening zorgt ervoor dat de kans van optreden nog kleiner wordt dan de wettelijke norm.

Samenvatting deelzienswijze nr. 71-2
Participant is bezorgd over de toekomst als alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gekozen. Participant is van mening dat 'de schuif' een absurd plan is. Het onder water zetten van het gebied heeft verregaande gevolgen voor bedrijf en woning.

Ook zal het instromende water leiden tot vernietiging van flora en fauna, infrastructuur, en de unieke en aantrekkelijke omgeving van Plasmolen. Het gevolg is dat de leefomgeving langere tijd onbewoonbaar is.

Participant benadrukt dat ondernemers in de recreatiesector volledig afhankelijk zijn van toerisme. Participant vraagt zich af of er gedegen onderzoek gedaan is naar de vraag of het gebied na drooglegging te herstellen is, en binnen welke termijn. Participant vindt het mogelijke faillissement van hun bedrijf een véél te hoge prijs om stroomafwaarts geen dijkwerkzaamheden te hoeven verrichten. De Wet tegemoetkoming Schade bij natuurrampen en ongevallen biedt geen dekking bij opzettelijk veroorzaakte schade.

Participant heeft ook geen voorkeur voor alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s). Dit plan is nog niet concreet en dient nader uitgewerkt te worden. Participant vindt het vreemd dat met onvoldoende informatie geïnventariseerd wordt of de optie draagvlak heeft bij bewoners van Lob van Gennep.

Participant heeft voorkeur alternatief 1 Reguliere Dijken, omdat bij hoogwater de dijken dan op 'natuurlijke' wijze zullen overstromen.

Reactie deelzienswijze nr. 71-2
Ik begrijp uw gevoelens bij een overstroming van het gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) kan het gebied ook overstromen bij extreem hoge afvoeren in de Maas. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan daalt de kans op overstroming met een factor 10 tot 1/3.000 per jaar. Bij alle alternatieven wordt de kans op overstroming verkleind ten opzichte van de huidige situatie. Zie ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 72

Samenvatting deelzienswijze nr. 72-1
Participant woont sinds 2001 in het gebied. Participant zou in een ander veilig gebied een huis gekocht hebben, als hij/zij hadden geweten over de status van het gebied. Participant is tegen de waterberging in zijn/haar woongebied en de voorgestelde schuif, omdat op deze manier anderen kunnen beslissen over hun huis en haard. Participant vindt dit in een rechtstaat onverkoopbaar, en vindt ieder argument voor de waterberging bijna crimineel vanwege de zorgplicht van de overheid.

Participant merkt op dat het woongebied in 1996 ten onrechte bestempeld is als winterbed met bergende functie van de Maas. Dit is volgens participant een misvatting, omdat het gebied 'van oudsher' nooit winterbedding van de Maas is geweest. De overheid heeft de bewoners, buiten hun weten het Lob opgedrongen door ernaar toe te werken. Bovendien merkt participant op dat het gebied de afgelopen 200 jaar, onbedijkt, voornamelijk droog is gebleven. Het leed dat gepaard gaat met het bewust onder water zetten van bewoond gebied, vindt participant op voorhand onverdraaglijk.

Reactie deelzienswijze nr. 72-1
Het project is erop gericht om het gebied beter te beschermen tegen overstromingen ten opzichte van de huidige situatie. In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Deze alternatieven leiden alle drie tot een beter hoogwaterbescherming.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep. Zie ook paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

U stelt dat de overheid tekortschiet in haar zorgplicht naar de inwoners van de Lob van Gennep. Die mening ben ik niet toegedaan: de Lob van Gennep zal in alle gevallen beschermd worden door dijken die minimaal voldoen aan de wettelijke hoogwaterveiligheidsnorm. Bij alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening neemt de kans op overstroming zelfs verder af; tot tien keer kleiner dan de waterveiligheidsnorm voorschrijft. Enkel in het geval dat waterstanden optreden waar de verhoogde en versterkte dijken niet op berekend zijn, zal het gebied (en het overgrote deel van de dijkringgebieden stroomopwaarts van de Lob van Gennep) overstromen.

Het klopt dat het gebied de afgelopen 200 jaar zelden overstroomd is geweest. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de beleidslijn ruimte voor de rivier gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Het gebied Lob van Gennep heeft hoe dan ook een waterbergende werking. Zie hiervoor paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 72-2
Participant vindt de gedachte dat de schuif bij hoogwater opengezet kan worden onverdraaglijk en ziet dit als reden om te verhuizen.

Reactie deelzienswijze nr. 72-2
Op dit moment is nog geen keuze gemaakt tussen de drie alternatieven. Ik verwacht dat ik medio 2021 een ontwerp voorkeursbeslissing zal nemen. Ik wil gezien uw zorgen over het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, u erop wijzen dat de kans op overstroming van het gebied na realisatie van het project kleiner wordt, ongeacht het alternatief dat wordt uitgevoerd.

Samenvatting deelzienswijze nr. 72-3
Participant stelt dat de overheid uitgaat van zelfredzaamheid m.b.t. evacuatie en huisvesting, en geen garantie geeft voor schadevergoeding. De wet is hierin niet toereikend, omdat bij natuurlijke overstroming hooguit een tegemoetkoming kan worden geclaimd. Het opzettelijk onder water zetten van het gebied met de schuif, valt niet te verzekeren. Participant voorziet Groningse toestanden die nog jaren gaan duren, voor een tegemoetkoming. Overheid voelt zich niet verantwoordelijk om de totaal geleden schade (inclusief emotionele schade) te vergoeden. Participant ziet dit als bewijs dat de overheid geen respect heeft voor haar burgers.

Reactie deelzienswijze nr. 72-3
Het klopt dat de overheid uitgaat van zelfredzaamheid van burgers bij een evacuatie. Dat neemt niet weg dat de overheid uiteraard wel verantwoordelijk is voor de veiligheid van burgers. Na realisatie van het project Lob van Gennep voldoen de dijken in het gebied aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Hiermee voldoet de overheid aan haar zorgplicht om haar inwoners te beschermen tegen hoogwater. Voor een verdere toelichting op de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid'.

Met het oog op schadevergoeding bij een overstroming heb ik Pels Rijcken advocaten en notarissen gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijkheden. Uit het onderzoek blijkt dat zowel in de huidige als de nieuwe situatie de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts), een grondslag biedt voor schadevergoeding van overstromingsschade. Daarbij maakt het niet uit voor welke van de alternatieven wordt gekozen. De notitie "Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater Lob van Gennep" (december 2019) van Pels Rijcken is in te zien op de website. Zie ook paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 72-4
Participant vreest dat in de nabije toekomst de huizenwaarde zal dalen doordat potentiële kopers niet gemotiveerd zijn om in de Lob van Gennep een huis te kopen.

Reactie deelzienswijze nr. 72-4
Er is geen sprake van een waardedaling van woningen, zie voor een verdere toelichting paragraaf 2.11 'Waardeontwikkeling van woningen'.

Zienswijze nr. 73

Samenvatting zienswijze nr. 73
Participant maakt bezwaar tegen het onderwater zetten van zijn/haar woongebied ter bescherming van de lagergelegen leefgebieden stroomafwaarts. Participant begrijpt dat offers gevraagd worden voor veiligheid, maar vindt dat dit niet kan zonder schadeloosstelling. Participant is bereid om huis en haard op te offeren (met alle gevolgen van dien) maar eist dan wel een deel van de besparing die in de rest van Nederland wordt gecreëerd: een volledige vergoeding van de door hen geleden schade. Participant verzoekt om voor de voorkeursbeslissing en toekomstige vergunning strengere voorschriften te verbinden m.b.t. schadeloosstelling voor inwoners van de Lob van Gennep.

Reactie zienswijze nr. 73
In de verkenning worden drie alternatieven uitgewerkt en onderzocht. Deze drie alternatieven leiden alle drie tot een hogere waterveiligheid van het gebied tot tenminste de wettelijke norm. De kans op een overstroming neemt hierdoor af ten opzichte van de huidige situatie. Mocht het gebied toch overstromen en daardoor een ramp ontstaan, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt voor iedereen in Nederland. Zie paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Zienswijze nr. 74

Samenvatting deelzienswijze nr. 74-1
Participant mist in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau een definitie van 'oppervlaktewaterlichaam' en 'waterberging' volgens de Waterwet. In de notitie wordt gesproken van 'winterbed', maar de Waterwet gebruikt deze term niet. Participant geeft aan dat bij alternatief 1. Reguliere Dijken sprake kan zijn van een natuurlijke berging, maar bij de alternatieven 2. Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en bij 3. Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening is dit niet het geval. Bij deze laatste twee alternatieven wordt het gebied ingericht als retentiegebied.

Reactie deelzienswijze nr. 74-1
In het milieueffectrapport zal ik de gebruikte begrippen duidelijker toelichten. De term waterbergend rivierbed is afkomstig vanuit de Beleidslijn grote rivieren. Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep.
In verband met de waterbergende werking van de Lob van Gennep is in het bestuurlijk overleg op 17 juni 2020 met de bestuurlijke partners langs de Maas afgesproken om in de Lob van Gennep te werken met een aangepast regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte dat nader wordt uitgewerkt. Van belang is een juridisch houdbaar regime met een rol van het Rijk gezien de verantwoordelijkheid van het Rijk voor het hele maassysteem.

Samenvatting deelzienswijze nr. 74-2
Participant haalt een rapport aan van Rijkswaterstaat uit 2016. Hierin is voor de Lob van Gennep een plan opgenomen, waarbij rondom de dorpskernen extra dijken worden aangelegd met een beschermingsniveau van 1:1000 per jaar. Participant stelt dat met een andere inrichting zoals bij de alternatieven in de notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt voorgesteld, toch dezelfde effecten optreden en stelt hierbij de vraag hoe dat te verklaren is.

Reactie deelzienswijze nr. 74-2
In deze verkenningsfase zijn meerdere oplossingsrichtingen onderzocht. Een daarvan is het door u aangehaalde plan om rondom de dorpskernen extra dijken aan te leggen. Dit komt neer op de oplossingsrichting 'Dubbele Dijken' die in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is beschreven. Deze oplossingsrichting is niet kansrijk en wordt daarom niet verder uitgewerkt in deze verkenning. Zie verder de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, paragraaf 3.2, 3.3 en bijlage 3. In de verkenningsfase worden de effecten van de drie alternatieven onderzocht en worden de alternatieven beoordeeld op het doelbereik. Dan wordt duidelijk wat de effecten van de alternatieven zijn.

Zienswijze nr. 75

Samenvatting deelzienswijze nr. 75-1
Participant is sterk tegen de 'voorkeursbeslissingen' 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) en 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, omdat:

- *Participant is belanghebbende i.v.m. locatie huis en bedrijf.*
- *Participant vindt het onverdraaglijk dat het gebied bewust onder water gezet wordt bij extreem hoogwater i.v.m. dramatische gevolgen.*
- *Participant stelt dat het protocol voor het openen van de schuif nooit volledig zeker kan zijn (bijv. door terrorisme, defecten).*
- *Participant voelt zich uitermate onveilig en benadeeld m.b.t. waterveiligheid bij alternatieven 2 en 3.*
- *Participant vreest dat het gebied (onherstelbaar) verwoest wordt door de grote kracht waarmee het water zal binnenstromen na het openen van de schuif. Ook zou het water maandenlang kunnen blijven staan, wat het gebied ontoegankelijk maakt.*
- *Participant is van mening dat alleen alternatief 1 Reguliere Dijken aangehouden wordt, of verzoekt naar andere mogelijkheden te kijken.*

Reactie deelzienswijze nr. 75-1
Ik begrijp uw gevoelens bij het overstromen van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zal het gebied ook overstromen bij extreme situaties. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, daalt de kans op overstroming met een factor 10 tot 1/3.000 per jaar.

Bij de keuze voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

In uw zienswijze uit u uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 75-2
Participant ziet de plannen als reden om te verhuizen. Participant geeft aan dat hun dagelijks leven wordt beheerst door angst en onrust en dat de plannen spanningen veroorzaken. Participant wil niet leven met angst en onrust van de schuif die opengezet kan worden. Participant voelt zich uitermate onveilig en benadeeld als de keus valt op een dijk met schuif of verlaagde drempels.

Reactie deelzienswijze nr. 75-2
U stelt dat de realisering van alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening voor u een reden kan zijn om uit de regio te verhuizen, omdat de plannen nu al angst, onrust en spanningen bij u veroorzaken. Het spijt me dat u zich zo voelt, met name omdat het project er onder meer op gericht is de veiligheid in het gebied te bevorderen door een hogere waterveiligheid te bieden.

De drie alternatieven die uitgewerkt en onderzocht gaan worden, leiden alle drie tot een verhoging van de waterveiligheid. Alternatief 3 biedt het hoogste beschermingsniveau. Omdat de alternatieven alle drie tot een hoger beschermingsniveau leiden, wordt de kans op overstroming en daarmee op schade kleiner ten opzichte van de huidige situatie. Dat biedt naast voordelen voor bewoners, ook voordelen voor het bedrijfsleven in het gebied.

De functie van de waterkerende instroomvoorziening is enerzijds het tegenhouden van water (met hogere dijken en extra hoogwaterbescherming tot gevolg) en anderzijds het laten instromen van water op het moment dat er sprake is van zeer extreem hoogwater. De kans daarop is 1/3.000 per jaar. Van benadeling is ook bij dat alternatief geen sprake.

Samenvatting deelzienswijze nr. 75-3
Participant vraagt zich af of hij/zij zijn/haar huis nog zou kunnen verkopen, vanwege de onzekerheid en het grote risico van de maatregel. Waardedaling van het huis is nu al merkbaar door de discussie.

Reactie deelzienswijze nr. 75-3
Naar de gevolgen op de ontwikkeling van huizenprijzen heb ik onderzoek laten doen. Zie hiervoor paragraaf 2.11 ‘Waardeontwikkeling van woningen’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 75-4
Participant geeft aan dat bij terugkomst na een overstroming zijn/haar huis verwoest zal zijn, doordat de omgeving voor langere periode 3 meter onder water zal hebben gestaan. Het resultaat is schade die vele malen groter is dan bij natuurlijke instroom van water. Zonder enige tegemoetkoming in de schade.

Reactie deelzienswijze nr. 75-4
De drie alternatieven die in de verkenning worden uitgewerkt en onderzocht leiden alle drie tot een verbeteren van de waterveiligheid. De kans dat het gebied overstroomt na uitvoering van het project is kleiner dan in de huidige situatie. Ongeacht welk alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing.

Effecten van het instromen van water over de dijken, via de drempels of door de waterkerende instroomvoorziening, worden in het vervolg van de verkenning in beeld gebracht. Zie ook paragraaf 2.1 ‘Onderzoeksgerelateerde vragen’.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Dit geldt zowel voor de huidige situatie als voor de drie alternatieven. Zie verder paragraaf 2.9 'Schadevergoeding na een overstroming'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 75-5
Participant stelt dat de Lob van Gennep geen winterbed van de Maas met waterbergende functie is. Voor de komst van dijken in 1996 is het eeuwen relatief droog gebleven, in tegenstelling tot wat er met een schuif zou kunnen gebeuren.

Reactie deelzienswijze nr. 75-5
Het klopt dat het gebied de afgelopen 200 jaar zelden overstroomd is. De waterstand van de Maas moet namelijk extreem stijgen voordat de Lob van Gennep overstroomt. Desalniettemin stroomt het gebied wel over bij een afvoer van 3.935 m^3/s, de maatstaf die in de beleidslijn ruimte voor de rivier (later beleidslijn Grote rivieren) gehanteerd werd om te bepalen welke gebieden tot het waterbergend regime gerekend worden. Zie verder paragraaf 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie' en 2.8 'Status van het gebied als rivierbed'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 75-6
Participant pleit ervoor om de psychologische en financiële gevolgen te onderzoeken die nu, tijdens en achteraf aan een waterberging van toepassing zijn (incl. waardedaling huizen, gevolgen voor bewoners en bedrijven, schadevergoeding). Participant raadt aan deze mee te nemen in de overweging.

Reactie deelzienswijze nr. 75-6
In de milieueffectrapportage worden geen psychologische en financiële onderzoeken uitgevoerd. Het uitvoeren van het project leidt tot een hogere waterveiligheid. De kans op een overstroming neemt als gevolg van het project af. Dit leidt tot een kleinere kans op schade als gevolg van een overstroming. Naast de milieueffecten zal ik ook vijf andere criteria mee laten wegen in de besluitvorming welk alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing. Draagvlak voor een alternatief is daar een van. Zie paragraaf 2.6 'Afweging tussen alternatieven' in paragraaf 2.7 'Draagvlak'.

Zienswijze nr. 76

Samenvatting zienswijze nr. 76
Participant heeft voorkeur alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s), omdat een kleine overstroming het minste schade toebrengt. De tweede keus van participant is alternatief 1 Reguliere Dijken. Participant is tegen alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, omdat de beslissing om de voorziening te openen wordt gemaakt door de mens (de overheid). Participant is van mening dat vandaag gemaakte beloften, morgen anders kunnen zijn. Zie bijvoorbeeld schade door aardgaswinning in Groningen.

Reactie zienswijze nr. 76
U stelt dat het alternatief 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) leidt tot een kleine overstroming. Het effect van de drie alternatieven op de waterstand in het gebied wordt tijdens de milieueffectrapportage onderzocht.

Bij een keuze voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000 per jaar. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

Zienswijze nr. 77

Samenvatting deelzienswijze nr. 77-1
Participant woont in de Lob van Gennep en vreest om individueel en collectief risico te lopen alles kwijt te raken wat participant heeft opgebouwd wanneer een beslissing genomen wordt. Participant stelt voor om waterberging stroomafwaarts in uitgestrekte landerijen te realiseren, i.p.v. in de dorpskernen.

Participant vindt het onredelijk en onmenselijk dat het gebied wordt ingezet als waterberging om gebieden stroomafwaarts te beschermen. Participant vindt dat de bereikte waterstandsdaling bij een overstroming en de gevolgen voor de Lob van Gennep niet in verhouding met elkaar staan.

Participant merkt op dat het woongebied in 1996 ten onrechte bestempeld is als winterbed met bergende functie van de Maas. Dit is volgens participant een misvatting, omdat het gebied 'van oudsher' nooit winterbedding van de Maas is geweest. Bovendien merkt participant op dat het gebied de afgelopen 200 jaar, onbedijkt, voornamelijk droog is gebleven.

Participant is van menging dat de overheid een zorgplicht heeft om hun gezin te beschermen en hieraan niet voldoet (artikel 21 Grondwet: overheid dient alle burgers gelijk te behandelen).

Reactie deelzienswijze nr. 77-1
U stelt dat de overheid een zorgplicht heeft en dat burgers gelijk behandeld dienen te worden. Ik ben van mening dat de inwoners van de Lob van Gennep gelijk worden behandeld en de overheid voldoet aan haar zorgplicht: de Lob van Gennep wordt in alle drie de alternatieven beschermd door dijken die voldoen aan het wettelijke beschermingsniveau. In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Zie verder paragraaf 2.3 'Normen waterveiligheid' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

U stelt dat u een groot risico loopt om uw woning te verliezen als de plannen voor de Lob van Gennep doorgang vinden. Alle alternatieven leiden echter tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid van u en uw woning.

De huidige dijken voldoen nog niet aan de waterveiligheidsnorm die vanaf 1 januari 2017 geldt. De alternatieven Reguliere Dijken en Verbindende Dijken met vaste drempel(s) verhogen de dijk zodanig dat deze kans verkleind wordt tot de wettelijke norm van 1/300 per jaar. Het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening leidt tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid tot 1/3.000 per jaar.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep.

In 1996 is in de beleidslijn Ruimte voor de rivier opgenomen dat gebieden die (deels) onbedijkt zijn en overstromen bij een afvoer van 3.935 m^3/s (dus ongeveer 1.000 m^3/s meer dan in het hoogwater van 1995) onderdeel zijn van het waterbergend rivierbed. De Lob van Gennep voldoet aan deze voorwaarden en heeft dus de status waterbergend rivierbed. Deze status is overgenomen in de huidige beleidslijn grote rivieren. Het gebied Lob van Gennep heeft hoe dan ook een waterbergende werking. Zie ook paragraaf 2.8 ‘Status van het gebied als rivierbed’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 77-2
Participant bespreekt de oplossing waarbij de Lob van Gennep bewust onder water wordt gezet, wat leidt tot een metershoge tsunami. Omdat het een doelbewuste actie betreft, wordt geen schadevergoeding uitgekeerd. De wet is hierin niet toereikend, omdat bij natuurlijke overstroming hooguit een tegemoetkoming kan worden geclaimd. Het opzettelijk onder water zetten van het gebied met de schuif, valt niet te verzekeren. Voor evacuatie worden de bewoners als ‘zelfredzaam’ gezien, maar participant verwacht grote praktische en financiële problemen bij evacuatie (m.b.t. huisvesting en scholing). Participant voorziet Groningse toestanden die nog jaren gaan duren, voor een tegemoetkoming.

Reactie deelzienswijze nr. 77-2
Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Onderzoek door Pels Rijcken advocaten en notarissen, heeft dit uitgewezen. Uit het onderzoek blijkt dat zowel in de huidige als de nieuwe situatie de Wet tegemoetkoming van schade een grondslag biedt voor schadevergoeding van overstromingsschade. Daarbij maakt het niet uit voor welke van de alternatieven wordt gekozen. De notitie “Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater Lob van Gennep” (december 2019) van Pels Rijcken is in te zien op de website. Zie ook paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Bij een crisissituatie wordt inderdaad uitgegaan van zelfredzaamheid van burgers, eventueel bijgestaan door bijvoorbeeld familieleden, buren en vrienden. Voor diegene die niet in staat zijn om zelfstandig een veilig heenkomen en alternatieve huisvesting te zoeken wordt opvang geregeld. Voor de ondersteuning op de opvanglocaties heeft de veiligheidsregio een convenant gesloten met het Rode Kruis.

Samenvatting deelzienswijze nr. 77-3
Participant vindt de gedachte dat de schuif bij hoogwater opengezet kan worden onverdraaglijk en ziet dit als reden om te verhuizen. Participant vreest dat investering in het verduurzamen van hun boerderij niets meer waard is, omdat niemand in dit risicovolle gebied zou willen wonen.

Reactie deelzienswijze nr. 77-3
Het project is gericht op het verbeteren van de waterveiligheid van het gebied. De drie alternatieven leiden alle drie tot een verbetering van de waterveiligheid. Na uitvoering van het project is de kans op een overstroming kleiner dan in de huidige situatie, ongeacht welk alternatief uitgevoerd gaat worden.

Samenvatting deelzienswijze nr. 77-4
Participant is van mening dat een geautomatiseerd systeem kwetsbaar is voor onverwachte omstandigheden of (criminele) activiteit van buitenaf. De 'schuif' drukt een stempel op het mooie landschap, participant vindt dat niet passend.

Participant stelt dat de leefomgeving wordt vernietigd als de schuif opent. Hierdoor is het gebied lange tijd ontoegankelijk vanwege grote verontreiniging, met sanering als voor de hand liggende oplossing. Zo verdrijft de overheid opzettelijk ca. 7200 inwoners van huis en haard.

Reactie deelzienswijze nr. 77-4
In uw zienswijze uit u uw zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.
Het is overigens zo dat een zulke internetcriminaliteit niet onder dagelijkse omstandigheden voor de acute dreiging van een overstroming kan zorgen. De waterkerende instroomvoorziening houdt het water ook in geopende toestand tegen tot zeer hoge waterstanden. Dat water het gebied instroomt, kan daarmee enkel gebeuren in situaties dat de genoemde cybercriminaliteit plaatsvindt ten tijde van hoogwater. Het gaat dan om hoge Maasafvoeren die nog niet eerder voorgekomen zijn. Desalniettemin verdient het door u aangedragen zorgpunt opgepakt te worden bij de verdere uitwerking, mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd.

Ik begrijp uw gevoelens bij een overstroming van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven Reguliere Dijken en Verbindende Dijken met vaste drempel(s) kan het gebied ook overstromen. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar.

In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening tot voorkeursalternatief wordt gerealiseerd, dan daalt het risico op overstroming met een factor 10. Het gebied loopt in dat geval een risico van slechts 1/3.000 per jaar om te overstromen.

De gevolgen van een waterkerende instroomvoorziening op het landschap wordt als één van de beoordelingsaspecten in het milieueffectrapport meegenomen.

Zienswijze nr. 78

Samenvatting deelzienswijze nr. 78-1
Participant voelt zich in zijn belang getroffen en vreest voor negatieve gevolgen. Participant stelt dat de beginselen van behoorlijk bestuur opzij gezet dreigen te worden en vindt dat de bereikte waterstandsdaling bij een overstroming en de gevolgen voor de Lob van Gennep niet in verhouding met elkaar staan.

Participant merkt op dat het woongebied in 1996 ten onrechte bestempeld is als winterbed met bergende functie van de Maas. Dit is volgens participant een misvatting, omdat het gebied 'van oudsher' nooit winterbedding van de Maas is geweest. Bovendien merkt participant op dat het gebied de afgelopen 200 jaar, onbedijkt, voornamelijk droog is gebleven.

Reactie deelzienswijze nr. 78-1
U stelt dat u in uw belang getroffen wordt als de plannen voor de Lob van Gennep doorgang vinden. Alle alternatieven leiden echter tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid van het gebied ten opzichte van de huidige situatie. De huidige dijken voldoen niet aan de waterveiligheidsnorm die vanaf 1 januari 2017 geldt. De alternatieven Reguliere Dijken en Verbindende Dijken met vaste drempel(s) verhogen de dijk zodanig dat deze kans verkleind wordt tot de wettelijke norm van 1/300 per jaar. Het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening leidt zelfs tot een verbetering van de hoogwaterveiligheid tot 1/3.000 per jaar.

Op 18 juni 2020 heb ik besloten om in de Limburgse Maasvallei de status rivierbed te laten vervallen, in het achterliggende binnendijkse gebied, zodra gestart wordt met de dijkversterking volgens de wettelijke norm. Het gaat in totaal om 46 dijktrajecten, waaronder de Lob van Gennep.

In 1996 is in de beleidslijn Ruimte voor de rivier opgenomen dat gebieden die (deels) onbedijkt zijn en overstromen bij een afvoer van 3.935 m^3/s (dus ongeveer 1.000 m^3/s meer dan in het hoogwater van 1995) onderdeel zijn van het waterbergend rivierbed. De Lob van Gennep voldoet aan deze voorwaarden en heeft dus de status waterbergend rivierbed. Deze status is overgenomen in de huidige beleidslijn Grote rivieren. Zie verder paragraaf 2.8 'Status van het gebied als rivierbed' en 2.4 'Nut en noodzaak verbeteren waterbergende functie'.

Samenvatting deelzienswijze nr. 78-2
Participant is tegen alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening, omdat:

- *Participant vindt de gedachte dat de schuif bij hoogwater opengezet kan worden onverdraaglijk en ziet dit als reden om te verhuizen. Participant gelooft niet in de werking van een protocol voor het openen van de schuif.*
- *Participant is van mening dat een geautomatiseerd systeem kwetsbaar is voor onverwachte omstandigheden of (criminele) activiteit van buitenaf. Daarvan kunnen de dorpen slachtoffer worden.*
- *Participant stelt dat de leefomgeving wordt vernietigd als de schuif opengezet wordt.*

Reactie deelzienswijze nr. 78-2
Ik heb kennisgenomen van uw voorkeur en begrijp uw gevoelens bij het laten overstromen van een gebied waar mensen en bedrijven gevestigd zijn. Echter, zowel in de huidige situatie als bij de alternatieven 1 Reguliere Dijken en 2 Verbindende Dijken met vaste drempel(s) zal het gebied ook overstromen. Deze alternatieven verkleinen die kans naar 1/300 per jaar. In het geval de voorkeursbeslissing inhoudt dat het alternatief 3 Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan daalt de kans op overstroming met een factor 10 tot 1/3.000 per jaar.

Bij een keuze voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening wordt een protocol opgesteld en vastgelegd in het projectbesluit dat overeenkomt met een beschermingsniveau van 1/3.000. Dit protocol is vergelijkbaar met andere (water)bouwkundige kunstwerken in Nederland zoals de Maeslantkering. Van dit protocol wordt onder geen beding afgeweken.

In uw zienswijze uit u ook zorgen over het risico van criminele activiteiten op een geautomatiseerd besturingssysteem van de eventuele waterkerende instroomvoorziening. Dit soort criminaliteit vormt een terecht aandachtspunt voor infrastructurele werken, zo ook voor een eventuele waterkerende instroomvoorziening. Mocht de voorkeursbeslissing inhouden dat het alternatief Verbindende Dijken met waterkerende instroomvoorziening wordt gerealiseerd, dan betrek ik dit zorgpunt in de nadere uitwerking van de voorziening.

Samenvatting deelzienswijze nr. 78-3
Participant vreest voor waardedaling van hun vastgoed door de waterberging/noodoverloop/schuifplannen.

Reactie deelzienswijze nr. 78-3
Ik heb onderzoek laten verrichten naar de ontwikkeling van huizenprijzen. Zie paragraaf 2.11 ‘Waardeontwikkeling van woningen’.

Samenvatting deelzienswijze nr. 78-4
Participant is van mening dat de overheid een zorgplicht heeft t.a.v. de bescherming van burgers (Grondwet artikel 21 – overheid dient burgers gelijk te behandelen). Participant verwacht grote praktische en financiële problemen bij evacuatie, waarbij de overheid uitgaat van zelfredzaamheid en geen garantie geeft voor schadevergoeding. De wet is hierin niet toereikend, omdat bij natuurlijke overstroming hooguit een tegemoetkoming kan worden geclaimd. Het opzettelijk onder water zetten van het gebied met de schuif, valt niet te verzekeren. Participant vindt dit een onrechtmatige overheidsdaad.

Reactie deelzienswijze nr. 78-4
Na realisatie van het project Lob van Gennep voldoen de dijken in het gebied aan de wettelijke waterveiligheidsnorm. Hiermee voldoet de overheid aan haar zorgplicht om haar inwoners te beschermen tegen hoogwater. In de wettelijke waterveiligheidsnorm is voor alle Nederlanders een gelijke basisveiligheid gehanteerd. Dit betekent dat de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming voor elke Nederlander kleiner dan 1/100.000 per jaar moet zijn. Voor een verdere toelichting over de waterveiligheidsnormering verwijs ik naar paragraaf 2.3 ‘Normen waterveiligheid’.

Als het gebied overstroomt en daardoor een ramp ontstaat, hebben gedupeerden recht op een tegemoetkoming in schade en kosten overeenkomstig de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts). Zie verder paragraaf 2.9 ‘Schadevergoeding na een overstroming’.

Advies Commissie m.e.r.
De Commissie m.e.r. heeft op 14 juli 2020 een advies uitgebracht over de reikwijdte en detailniveau van het op het op te stellen milieueffectrapport.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de waterveiligheidsverbetering het milieueffectrapport in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

1. Een goede onderbouwing van de nut en noodzaak van dit project en voor het behoud van de waterbergende functie van het gebied.
2. Een nadere onderbouwing en een beter inzicht in de samenhang van de gestelde doelen voor hoogwaterbescherming, waterberging en ruimtelijke kwaliteit.
3. Een onderbouwing en beschrijving van te onderzoeken alternatieven, op basis van de drie projectdoelen en de visie op de ruimtelijke kwaliteit.
4. Inzicht in de mate waarin de verschillende alternatieven een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het project (het doelbereik).
5. De milieueffecten van de onderzoeksalternatieven en het voorkeursalternatief.

6. Een beschrijving van het participatie- en ontwerpproces. Hierin staat hoe de kennis van omwonenden en andere belanghebbenden gebruikt wordt, waar zij inspraak in hebben en hoe dit gebruikt wordt om tot het definitieve ontwerp te komen.

7. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het milieueffectrapport.

Reactie
Ik heb kennisgenomen van het advies van de Commissie m.e.r. over de reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport (projectnummer 3447) en dank de Commissie hiervoor. In het advies noemt de Commissie een aantal essentiële onderwerpen die in het milieueffectrapport aan de orde moeten komen. Als eerste reactie kan ik aangeven dat het advies voor mij bevestigt dat het project goed op weg is en bij het opstellen van het milieueffectrapport op deze ingeslagen weg verder kan. In het milieueffectrapport komen onder andere met de volgende onderwerpen aan de orde:

- Er wordt toegelicht hoe de waterbergende werking functioneert en waarom deze van belang is voor het gehele riviersysteem.
- Het milieueffectrapport geeft inzicht in de gestelde doelen en de samenhang tussen de drie doelen. De Commissie vraagt daarnaast het doel voor de verbetering van de waterbergende werking - waterstandsverlaging stroomafwaarts bij extreem hoogwater - zo concreet mogelijk te formuleren. Voor het project is vanuit het nationaal waterbeleid geen concreet doel geformuleerd voor de waterstandsverlaging stroomafwaarts. De verbetering van de waterbergende werking wordt meegenomen in samenhang met de vijf andere criteria die een rol spelen bij de vergelijking tussen de drie alternatieven, namelijk hoogwaterbescherming, ruimtelijke kwaliteit, kosten, draagvlak en effecten op milieu en leefomgeving. De zes beoordelingscriteria tezamen vormen de onderbouwing voor de keuze welk alternatief wordt opgenomen in de voorkeursbeslissing.
- Het milieueffectrapport bevat een nadere beschrijving van de onderzochte alternatieven. Het milieueffectrapport licht toe op welke wijze ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing worden meegenomen in het ontwerp van de alternatieven. Verder vraagt de Commissie een vierde alternatief vorm te geven vanuit landschappelijke overwegingen. Landschap en ruimtelijke kwaliteit spelen mijns inziens echter al een belangrijke rol in de ontwikkeling van elk van de alternatieven. Daarom wordt juist elk van de alternatieven vormgegeven vanuit de Leidende principes van de ruimtelijke kwaliteit. Hiermee doen we recht aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied.
- Het milieueffectrapport geeft inzicht in het doelbereik van de verschillende alternatieven en uiteraard de milieueffecten van de alternatieven.
- Er wordt en beschrijving van het participatieproces opgesteld, dit wordt meegenomen in de voorkeursbeslissing.
- Er wordt een publieksvriendelijke samenvatting opgesteld.

Deze Nota van Antwoord is een uitgave van:

Rijksoverheid
Postbus 00000 | 2500 AA Den Haag
T 0800 646 39 51 (ma t/m vrij 9.00 – 21.00 uur)

Maart 2021